

KARCAG VÁROSI ÖNKORMÁNYZAT

FOGLALKOZTATÁSI STRATÉGIA

„HELYI FOGLALKOZTATÁSI EGYÜTTMŰKÖDÉSEK MEGVALÓSÍTÁSA A KARCAGI JÁRÁSBAN” című pályázat

Felhívás kódszáma: TOP-5.1.2-15

2017. július 21.

Tartalomjegyzék

1. Vezetői összefoglaló	4
2. Problémafelvetés	6
3. Karcag járás gazdasági elemzése	9
3.1. Az elemzés lehatárolása.....	9
3.1.1. Karcag	12
3.1.2. Kisújszállás.....	13
3.1.3. Kenderes.....	13
3.1.4. Kunmadaras.....	14
3.1.5. Berekfürdő.....	14
3.2. Karcag járás iparági adottságai.....	14
3.2.1. A járás vállalkezési szerkezete.....	14
3.2.2. A nem-társas vállalkozások elemzése	17
3.3. Karcag járás gazdaságszerkezeti elemzése	19
3.3.1. Karcag járás aggregált adatai	20
3.3.2. Árbevétel elemzése	25
3.3.2.1 Karcagi járás	25
3.3.2.2 Karcag.....	31
3.3.2.3 Berekfürdő.....	33
3.3.2.4 Kenderes	34
3.3.2.5 Kisújszállás.....	35
3.3.2.6 Kunmadaras	37
3.3.2.7 Összegzés.....	38
3.3.3. A járási cégek számának és foglalkoztatotti létszámának elemzése	39
3.3.3.1 Karcag.....	40
3.3.3.2 Berekfürdő.....	41
3.3.3.3 Kenderes	42
3.3.3.4 Kisújszállás.....	42
3.3.3.5 Kunmadaras	43
3.3.3.6 Összegzés.....	43
3.4. Az iparági dinamika alakulása a Karcagi járásban	44
3.4.1. A foglalkoztatottság változása	44
3.4.2. Az árbevétel változása.....	46
3.4.2.1 Az árbevétel változása településenként	46
3.4.2.2 Árbevétel változása iparáganként.....	47
3.4.3. Az adózott eredmény változása.....	50

3.5.	A járási ágazatok foglalkoztatása és árbevétele közti kapcsolat	52
3.5.1.	Primer szektorbeli ágazatok	53
3.5.2.	Szekunder szektorbeli ágazatok	53
3.5.3.	Tercier szektorbeli ágazatok.....	59
3.5.4.	Összegzés	63
3.6.	SWOT analízis.....	64
3.7.	A legfőbb gazdaságszerkezeti megállapítások	65
4.	Munkaerő-piaci helyzetkép.....	68
4.1.	Munkaerő kínálat	69
4.1.1.	Népességszám alakulása	69
4.1.2.	Természetes fogyás	70
4.1.3.	Gazdasági- foglalkoztatási- társadalmi helyzetkép Jász-Nagykun-Szolnok megye	71
4.2.	Ellátórendszerek	75
4.2.1.1.	Bölcsődei, óvodai nevelés, általános iskolai oktatás.....	75
4.2.1.2.	Középfokú oktatás	77
4.2.1.3.	Szociális ellátórendszer.....	79
4.3.	Munkanélküliség	82
4.4.	Foglalkoztatás a járásban.....	85
4.4.1.	Közfoglalkoztatás.....	85
4.4.2.	Elsődleges munkaerő-piaci foglalkoztatás	87
4.4.2.1.	A bejelentett munkaerő kereslet összetétele	87
4.4.2.2.	Munkaerőigény a Foglalkoztatási Paktum keretén belül	90
4.4.2.3.	Tapasztalati indoklások	100
4.5.	Humán erőforrás térkép	103
4.6.	Legfőbb munkaerő-piaci megállapítások	104
5.	Foglalkoztatási stratégia.....	107
5.1.	A járás SWOT elemzése.....	107
5.2.	Problémafa.....	115
5.3.	Célfa.....	136
5.4.	Jövőkép, célrendszer.....	165
5.5.	A Foglalkoztatási Paktum sikeres megvalósításának menete.....	166

1. Vezetői összefoglaló

Jelen dokumentum célja, hogy megfelelő információkkal lássa a konzorcium döntéshozóit, hogy megalapozott döntést tudjanak hozni a járás foglalkoztatási helyzetének javítása érdekében, illetve, hogy kijelölje azokat a stratégiai célokat, amiket a járás munkaerő-piacát fejleszteni hivatottak. Ezek a célkitűzések keltik életre a Foglalkoztatási Akciótervet, ami tulajdonképpen részletezi, hogy milyen eszközökkel, milyen lépésekkel, teendőkkel lehet elérni jelen dokumentumban megfogalmazott stratégiai célokat.

A stratégia kialakítása a korábbi gyakorlatoktól eltérően inkább a munkaerő-piac keresleti oldalára koncentrál, vagyis arra helyezük a hangsúlyt, hogy mi jellemzi az elsődleges munkaerő-piacon a foglalkoztatókat, mik lehetnek a vállalkozások igényei a munkaerővel szemben. Ennek megfelelően hangsúlyos részt kap a járás gazdaságának mélyreható elemzése, amit a 3. fejezetben tárgyalunk. Megállapíthatjuk, hogy a járási jövedelem túlnyomó többsége a társas vállalkozásoknál képződik, így a gazdaság szerkezetéről szóló rész elsősorban erre fókuszál. Foglalkoztatottsági és árbevételi adatok alapján öt ágazat tűnik ki: az élelmiszeripar, a mezőgazdaság, a fémipar, a kiskereskedelem, valamint az egyéb szolgáltatások. Két ágazatot érdemes itt külön is megemlíteni: (1) az élelmiszeripart, ami annak ellenére bír meglehetősen nagy súllyal, hogy a termelése túlnyomó része nem alkalmas emberi fogyasztásra, és (2) a turisztikai ágazat, ami annak ellenére, hogy milyen lehetőségek rejlenek benne (gyógyvíz, vízpart, tanyasi világ, stb.) meglehetősen szerény teljesítményt nyújt. Egyértelmű, hogy ez utóbbi ágazatban potenciálisan javítható a járás teljesítménye. A Karcagi járás gazdaságának dinamikai felemás képet mutatnak. Az árbevétel összege sajnos csökkent a járásban, ugyanakkor mind a foglalkoztatottak száma, mind az adózott eredmény nőtt.

A 4. fejezetben a munkaerő-piac kínálati oldalával foglalkozunk behatóbban. A járás népességszáma 2015-ben 43 642 fő volt. Bár a 2010-2015 közötti időszakban településenként némi ingadozás volt a népesség számában azonban a járás népességszáma összességében csökken. A Karcagi járás lakónépességének eloszlása egyenlőtlen, a lakosság megközelítőleg háromnegyede a két városban, Karcagon és Kisújszálláson él. A járásra az elöregedés folyamata jellemző, és minden egyes év elteltével ez a folyamat csak növekedni fog, tekintettel a jelenlegi egyenlőtlen korfára is. Az egyik legnagyobb problémát az okozza a járás munkaerő-piacán, hogy a tartósan álláskeresők, az alacsony iskolai végzettségűek, valamint a szakképzetlenek aránya magas. Ők nehezen, általában rövid időre elhelyezhető álláskeresői réteget jelentenek, akik nehezen illeszkednek be részben a magas munkáltatói elvárások okán, részben a mentális problémáik miatt. Ha be is kerülnek az elsődleges munkaerő-piacra, az a jellemző, hogy néhány hónapon belül ezen személyek ismételten a Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály ügyfelei közé kerülnek. Pozitív tendencia az álláskeresők számának csökkenése az elmúlt években. Azonban a közfoglalkoztatásból csak kevesen kerülnek át az elsődleges munkaerő-piacra, mely problémára a helyi paktumnak mindenképpen reagálni szükséges. A vállalkozók kérdőíves felmérése alapján arra lehet következtetni, hogy nem túl nagy a pályázati aktivitás, még azon szervezetek esetében sem, melyek exportra is értékesítenek. Ez egy olyan terület, melyben javulnia kell a térségi vállalkozásoknak. Emellett az is látszik, hogy elsősorban fizikai dolgozókra van szüksége a vállalkozásoknak.

Az 5. fejezetben összegezzük a járási munkaerő-piacot érintő tudásunkat, és az azokból levont konzekvenciákat fa-struktúrában rendszerezük. Ennek eredményeként összeáll a helyi munkaerő-piac problémáiból alkotott hierarchikus rendszer, a problémafa. Ebben a problémák összegzéseként azt tudjuk elmondani, hogy *a Karcagi járás nem használja ki a gazdasági*

potenciálokat, így nehéz a munkaerő-piacra való belépés, rossz a munkaerő foglalkoztathatósága. Az összes nagyobb problémakört részletesen elemezzük, így összeáll a megoldásukra való törekvés, amit a célfa mutat meg. Ebben az operatív célok rendszerbe állításával 6 specifikus és 3 átfogó célt jelöltünk ki, ami meghatározza a fő célt is. A projekt specifikus céljai:

1. Földrajzi elhelyezkedés kihasználása
2. Demográfiai problémák enyhülése
3. A vállalkozások működése gördülékenyebb lesz
4. A foglalkoztatottak hosszú távon való alkalmazása könnyebbé válik
5. Az üres álláshelyeket betöltik
6. Az álláskereső jobban eséllyel indulnak a munkaerő-piacon

A projekt specifikus céljai alapján meghatározásra kerültek a projekt átfogó céljai:

1. Javulnak a járás adottságai
2. A járás gazdaságának fellendítése, ezáltal a járás versenyképességének javítása
3. A járás foglalkoztatottsági helyzete javul, a lakosság életszínvonala nő.

A végső célként egy olyan víziót jelöltünk ki, amelyben *a gazdasági potenciálokat maximálisan kihasználja a Karcagi járás, amelyben könnyebbé válik a munkaerő-piacra való belépés, javul a munkaerő foglalkoztathatósága.*

2. Problémafelvetés

Jelen dokumentum a Karcag Városi Önkormányzat, mint konzorciumvezető és a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal, mint konzorciumi tag részvételével létrehozott konzorcium TOP-5.1.2-15 kódszámú pályázati felhívásra benyújtandó projektjének Foglalkoztatási Stratégiája.

A dokumentum célja, hogy a megfelelő információkkal ellássa a konzorcium döntéshozóit, hogy megalapozott döntést tudjanak hozni a járás foglalkoztatási helyzetének javítása érdekében, illetve, hogy kijelölje azokat a stratégiai célokat, amiket a járás munkaerő-piacát fejleszteni hivatottak. Ezek a célkitűzések keltik életre a Foglalkoztatási Akciótervet, ami tulajdonképpen részletezi, hogy milyen eszközökkel, milyen lépésekkel, teendőkkel lehet elérni jelen dokumentumban megfogalmazott stratégiai célokat.

Jelen dokumentum nem előzmény nélküli. A projekt kapcsán készült már egy Megvalósíthatósági Tanulmány, ami releváns információt nyújtott a támogatási kérelem megalapozottságáról, a finanszírozás és a megvalósíthatóság elemeiről, illetve a projektmegvalósítás során felmerülő kockázatokról. A tanulmány szolgált alapjául a helyi paktum létrejöttét követő foglalkoztatási stratégia (és egyéb releváns pályázati alapidokumentumok) megalkotásához is. Ám azon túlmenően, hogy rendszerezzük a korábban megfogalmazottakat, alapos vizsgálat alá vesszük a járás gazdaságát és munkaerő-piacát.

A Megvalósíthatósági Tanulmány összeállítása során ismertetésre kerültek a járás társadalmi, foglalkoztatási és gazdasági folyamataiban bekövetkezett változások, főként azon területek elemzése, értékelése történt meg, amelyek összefüggésben vannak/lehetnek a fő fejlesztési célokkal. Ennek kapcsán felmerült, hogy a helyi munkaerő-piaci kereslet-kínálati helyzete, továbbá a munkaerő-piaci szereplők és tevékenységük jelentős feszültségeket okoznak a járásban. A munkaerő-piacon komoly szerkezeti problémák merültek fel, mivel a munkakeresleti oldal igényei és a helyi munkaerő bázis jól láthatóan nem találkozik.

Legjobb tudásunk szerint a járás gazdaságáról nem készült még olyan elemzés, ami olyan szélesen és mélyen mutatta be az üzleti környezetet, hogy lehetőség lett volna akár céges szinten elemezni a legfontosabb mutatókat, illetve azok kapcsolatát. Jelen dokumentum fókuszában viszont pontosan a munkaerő-piac keresleti oldala áll, elsősorban arra helyeztük a hangsúlyt, hogy objektív és valós képet adjunk a járás gazdaságának iparági struktúrájáról, az egyes ágazatok tényleges súlyáról és foglalkoztatási potenciáljáról. Természetesen ezeket az összefüggéseket a települések oldaláról is elvégeztük, így egy átfogó képet alakítottunk ki a járás gazdaságáról. Ez a gazdaságszerkezeti elemzés jelenti az alapját a stratégia kialakításának.

A főbb jellemzők már eddig is ismertek voltak, de számos új összefüggésre is felhívjuk a figyelmet. A járásban a magyar tulajdonban lévő vállalkozások abszolút többségben vannak a számukat tekintve, de az a néhány külföldi tulajdonossal rendelkező cég nagyon komoly jövedelemtermelő, foglalkoztatási és befektetési hatással bír a helyi gazdaságra. Emiatt elengedhetetlenül szükséges újabb külföldi cég, vagy cégek a járásba történő becsábítása, mivel ezek befektetési egyrészt megállítanak az elvándorlást a településekről, sőt pont, hogy megfordítanak a migráció irányát, mivel a környékbeli 400.000 ember közül sokak döntenének úgy, hogy itt szeretnének dolgozni. Másrészt a külföldi technológiai tudás átadásával a helyi munkaerőbázist is fejlesztenék, ami előbb-utóbb a jövedelmek növekedésén keresztül a helyi lakosok életszínvonalában is érződne. Harmadrészt olyan beszállítói

kapcsolatok alakulhatnak ki, amik a tovagyrúzó hatás miatt a helyi cégek jövedelmezőségét is javítanák.

A Stratégia elkészítésének szükségességét adja Karcag járás helyzetfeltárása, mely során körvonalazódott a munkaerő-piaci helyzetkép. Ennek köszönhetően a járásra vonatkozóan elkészül egy hosszú távú stratégia, illetve ezen túlmenően egy akcióterv, mely kifejezetten a foglalkoztatási helyzetkép javítására vonatkozó intézkedési javaslatokat tartalmazza. Ennek indoka, hogy az Európa 2020 stratégia (2010–2020) tíz évre szóló, a foglalkoztatást és az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedést célzó stratégia először határozott meg kiemelt célokat. Ezek között szerepel munkaerő-piac esetében, hogy a 20–64 éves korú népesség munkaerő-piaci részvételének 75%-ra növelésének szükségessége 2020-ig. Társadalmi integráció és szegénység elleni küzdelem esetében legalább 20 millió ember kiemelése a szegénység és a társadalmi kirekesztés helyzetéből. Az oktatási és a képzési rendszerek minőségének és teljesítményének javítása is feladat, mely során a korai iskolaelhagyók arányának (15%-ról) 10%-ra történő csökkentése és a 30–34 éves korúak körében a felsőfokú vagy azzal egyenértékű végzettséggel rendelkezők arányának (31% helyett) legalább 40%-ra való növelése a cél.

2015 márciusában a Bizottság felülvizsgált iránymutatásokra vonatkozó javaslatot tett közzé, amely határozott munkaerő-piaci orientációt mutat. Ide sorolandó a munkaerő-kereslet fellendítése (munkahelyteremtés; munkát terhelő adók; bérmegállapítás), a munkaerő-kínálat növelése és a munkaerő készségeinek fokozása (munkaerő-piaci részvétel és készség szintek; az oktatási és képzési rendszerek strukturális hiányosságainak orvoslása; ifjúsági és tartós munkanélküliség). Emellett a munkaerő-piacok működésének javítása (munkaerő-piaci szegmentáció csökkentése; szociális partnerek bevonása; aktív munkaerő-piaci intézkedések javítása; munkaerő mobilitása), a méltányosság garantálása, a szegénység leküzdése, az esélyegyenlőség előmozdítása (a szociális védelmi rendszerek, az egészségügyi ellátás és a tartós gondozási rendszerek korszerűsítése; célirányos szociálpolitikák az iskolai lemorzsolódás és a társadalmi kirekesztés megelőzése érdekében).

Az Európai Bizottság 2013. évi ajánlásai Magyarország számára a munkaerő-piac és szegénység témakörével kapcsolatban az alábbiakban foglalható össze. Magyarországon a foglalkoztatás aránya alacsony, a munkaerő-piaci részvétel aránya pedig az egyik legalacsonyabb az Európai Unióban. A munkanélküliség szempontjából a legveszélyeztetettebb csoportot az alacsony végzettségű munkavállalók, a fiatalok, a nők – különösen az anyák –, valamint az idősebbek jelentik. Magyarországnak javítania kell a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat működését, továbbá elő kell segítenie az aktív munkaerő-piaci intézkedések és az egész életen át tartó tanulás térnyerését. A szociális helyzet továbbra is romlik: a népesség 30%-át fenyegeti az elszegényedés és a társadalmi kirekesztés veszélye, és magas az aránya azoknak, akik súlyos anyagi nélkülözéssel néznek szembe. A szegénység továbbra is aránytalanul sújtja a hátrányos helyzetű területeket és közösségeket, különösen a romákat. Erre a problémára sürgősen választ kell keresni a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia segítségével.

Mindezek alapján a Foglalkoztatási Paktumba a Karcagi járás területén munkát vállalni szándékozó, álláskereső hátrányos helyzetű személyek és inaktívak, valamint a közfoglalkoztatottak köre vonhatóak be. A program célcsoportjába tartoznak azon inaktív személyek, akik a programba való bevonás előtt nem dolgoztak, illetve nem volt rendszeres jövedelmet biztosító munkájuk, és nem is kerestek munkát, vagy kerestek, de nem tudtak volna munkába állni. Ők jellemzően nem regisztráltak álláskeresőkként, de az aktivitás erősítésével

és támogatásokkal a program esetükben is hozzájárul a munkaerő-piaci beilleszkedéshez (pl. rehabilitációs járadékban, valamint a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban nem részesülő vagy gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban, illetőleg gyermekgondozási díjban vagy ápolási díjban részesülő személyek esetén).

1. táblázat: A program célcsoportja

Célcsoportok: álláskereső hátrányos helyzetű személyek és inaktívak	
A program szempontjából hátrányos helyzetűnek minősülnek (a felsorolás nem jelent prioritást)	
1.	Alacsony iskolai végzettségűek (legfeljebb általános iskolai végzettség, ISCED 0-2 szakképzés nélkül)
2.	25 év alatti fiatalok, vagy 30 év alatti pályakezdő álláskeresőök
3.	50 év feletti
4.	GYED-ről, GYES-ről, ápolási díjról visszatérők, vagy legalább egy gyermeket egyedül nevelő felnőttek
5.	Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők
6.	Tartós álláskeresővel veszélyeztetettek
7.	Megváltozott munkaképességű személyek
8.	Roma nemzetiséghez tartozó személyek
Inaktívak	
9.	Inaktívak
Közfoglalkoztatottak	
10.	Közfoglalkoztatottak

A program során kitüntetett figyelem fordul az inaktívakra is (a jelentkezéskor az állami foglalkoztatási szerv nyilvántartásában általában még nem szereplőkre). Csupán az inaktivitás okán olyan személyek is bekerülhetnek a célcsoportba, akik a fenti táblázat 1-8. pontjában szereplő hátrányok egyikével sem rendelkeznek. A célcsoportba legmagasabb számban azok a többgyermekes családok tagjai tartoznak, ahol az édesanya inaktív. Rajtuk kívül az alacsony fokú iskolai végzettséggel rendelkező (általában 8 általános iskolai osztályt – vagy kevesebbet – végzett) személyek. Ezek a személyek sokszor egészségügyi és mentális problémáikra hivatkozva nem tudnak munkát vállalni. Nagy százalékuk alacsony motiváltsággal, együttműködési és érdekérvényesítő képességgel bír. A projekt által nyújtott, könnyebben elérhető kiegészítő szolgáltatásokra nagyfokú igény mutatkozhat, főként az olyan programokkal kapcsolatban, melyek anyagi támogatással is elismerik törekvésüket, munkásságukat.

Karcag térségi foglalkoztatási szerepköre szűkülni látszik az elmúlt időszakban. A munkanélküliségi adatok mellett alátámasztják ezt az ingázásról szóló híradások is. Az utóbbi években is tartósan magas munkanélküliség azt mutatja, hogy a hagyományos agrár-, illetve mezőváros kategóriához kapcsolódó foglalkoztatás nem nyújt elegendő ember számára megélhetést a városban.

A lakónépesség csökkenése 2001 óta jelentős, a népességfogyás okai között mind a természetes fogyás, mind pedig az elvándorlás szerepet játszott. A népesség öregszik: az adatok azt mutatják, hogy Karcag járás népességének korösszetétele a két népszámlálás időszaka alatt az idősebb korosztályok irányába mozdult el.

A másik és talán a legnagyobb problémát az adja, hogy általánosságban elmondható a járásban élőkéről, hogy a több éven keresztül nem dolgozó személyek számára nehézségekbe ütközik a munkaerő-piacra történő visszatérés, motivációik az évek múlásával csökkennek. Ezen probléma megoldásával a helyi paktumnak mindenképpen foglalkoznia szükséges.

A legnagyobb problémát az okozza, hogy a tartósan álláskeresők, az alacsony iskolai végzettségűek, valamint a szakképzetlenek aránya magas. Ők nehezen, általában rövid időre elhelyezhető álláskeresői réteget jelentenek, akik nehezen illeszkednek be részben a magas munkáltatói elvárások okán, részben a mentális problémáik miatt. Ha be is kerülnek az elsődleges munkaerő-piacra, az a jellemző, hogy – kevés kivételtől eltekintve – néhány hónapon belül ezen személyek ismételten a Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály ügyfelei közé kerülnek.

3. Karcag járás gazdasági elemzése

3.1. Az elemzés lehatárolása

A projekt beavatkozási szintjét képező Karcagi járás Jász-Nagykun-Szolnok megyében található, amely az Alföld középső részén helyezkedik el, hét megye határolja. A megyében öt jellegzetes tájegységet tudunk megkülönböztetni: Jászság, Nagykunság, Tisza-tó térsége, Szolnok és térsége, Tiszazug.

Jász-Nagykun-Szolnok megye járási szerkezetét az alábbi térkép szemlélteti:

1. ábra: Jász-Nagykun-Szolnok megye járásainak székhelyei és a hozzá tartozó települések

**Forrás: Jász-Nagykun-Szolnok megye hivatalos honlapja,
<http://www.jnszm.hu/?f=2&p=13>**

A megye adottságai hasonlóak a szomszédos megyék, valamint Heves megye Jász-Nagykun-Szolnok megyével érintkező részeinek adottságaival. A terület sík vidék, ebből adódóan fő tevékenység a területek mezőgazdasági művelése, melynek jellegét a területek helyi termőadottságai határozzák meg. Jász-Nagykun-Szolnok megye nagy részén kiválóak a talajadottságok, a szántóföldi növénytermesztés az egyeduralgató.

A megye, folyók (Tisza, Zagyva, Berettyó-Hortobágy) völgyében helyezkedik el, területét sűrűn behálózza a csatornarendszer. A területen jelentős számban találhatóak hévíz kutak, amelyek lehetőséget adhatnak a geotermikus energia különböző célú hasznosítására.

A terület közepén helyezkedik el a gyepeként, erdőként hasznosított földterületek nagy része, ennél több gyepterület Hajdú-Biharban (Hortobágyi puszták), nagyobb erdőterületek pedig Bács-Kiskunban találhatóak. Jász-Nagykun-Szolnok megyében kevés védett terület található,

területein a mezőgazdasági termelés az elsődleges, jelentős ipari tevékenység kizárólag a nagyobb városokban található.

A Karcagi járás Jász-Nagykun-Szolnok megyéhez tartozó járás. 2013-tól székhelye Karcag. A Karcagi járás a 2013-ban újonnan létrehozott járások közé tartozik, a járások 1983-as megszüntetése előtt nem létezett. Karcag korábban soha nem töltött be járási székhely szerepet, viszont városként soha nem is tartozott egyetlen járáshoz sem, és a kistérségek 1994-es kialakítása óta kistérségi központ volt.

Területe 857,26 km², népessége 42 382 fő, népsűrűsége 49 fő/km² volt a 2015. január 1-i adatok szerint. Három város (Karcag, Kenderes és Kisújszállás) és két község (Kunmadaras és Berekfürdő) tartozik hozzá.

A Járás közúton keleti irányból a 4-es és 33-as, nyugatról a 4-es és a 34-es sz. főútvonalakon érhető el. Budapest felől leggyorsabban az M3 autópálya érintésével közelíthető meg, a füzesabonyi leágazótól kb. egy óra utazással érhető el. A közúti megközelíthetőség megfelelő, de az utak (főleg a 4.sz. főút) állapota rendkívül leromlott, ezzel egyidejűleg a zsúfoltság is jellemző.

A Járás két vasúti folyosó között helyezkedik el: a Budapest-Miskolc-Sátoraljaújhely, valamint a Budapest- Szolnok- Debrecen- Nyíregyháza- Záhony vonalak között. A vasúti közlekedésben jelentősek még a Kál- Kápolna- Kisújszállás és a Karcag-Tiszafüred vonalak. A járás településein vasútállomás vagy megálló található.

Alapinfrastruktúra

A vezetékes villamos energiahálózat bekötési aránya 100 százalékos mindegyik település esetében. Szintén teljes a bekötöttség a vezetékes ivóvízhálózat esetében. A csatornázottság eltérő fejlettséget mutat a kistérség településein. Karcagon 100 %-os, Kenderesen, és Kisújszálláson 90% körüli, míg Berekfürdőn 80%-os a kiépítettség. Különösen rossz a helyzet Kunmadarason, ahol a csatornahálózat kiépítettsége 5%-os, ugyanakkor a kiépített hálózatra való rákötöttség aránya eléri az 50%-ot. A vezetékes földgáz bekötöttségi aránya közel 100%-os Berekfürdőn és Karcagon, Kunmadarason teljesen kiépített, de a rákötés még nem teljesen megoldott. Kenderesen a kiépítettség 90% körüli. Kisújszállás teljesen ellátott.

Telekommunikációs ellátottság (vezetékes és mobiltelefon, internet, kábeltelevízió)

A kistérség területén mind a vezetékes, mind a mobiltelefon-ellátottság teljes, több mobiltelefon-adótorony biztosítja mindhárom mobilszolgáltató (T-Mobile, Telenor, Vodafone) elérhetőségét. Az internet szolgáltatás szintén megoldott minden településen, a közintézmények közül a polgármesteri hivatalok, az általános iskolák, a művelődési házak, teleházak rendelkeznek internet eléréssel.

A Karcagi járáshoz 5 település tartozik: Karcag, Kenderes, Kisújszállás, Kunmadaras, Berekfürdő, melyek közül Karcag, Kenderes, Kisújszállás város, Berekfürdő község, míg Kunmadaras nagyközség státusszal rendelkezik (2. táblázat).

A járás területét a hozzá sorolt települések területe és azok közigazgatási határa szabja meg. Mérete alapján Jász-Nagykun-Szolnok Megye legnagyobb Járása. A járás települései a Nagykunsághoz tartoznak, melyet az Alföld szíveként emlegetnek. Különösen gazdag termál-

illetve gyógyvizekben. Több, országos jelentőségű védett természeti terület található a járásban.

2. táblázat: Karcag járás településeinek főbb adatai

Település	Rang	Kistérség	Népesség	Terület (km²)
Karcag	járászékhely város	Karcagi	20 163	368,63
Kenderes	város	Karcagi	4 508	111,24
Kisújszállás	város	Karcagi	11 249	205,27
Kunmadaras	nagyközség	Karcagi	5 452	153,55
Berekfürdő	község	Karcagi	1 010	18,57

A járásban az állandó népességből a három városi ranggal rendelkező településen 35 920 fő él (84,75%). A nagyközségekben 5452 főt (12,86%), míg a községben mindösszesen 1010 főt (2,3%) számlálhatunk.

A települések rövid bemutatása leginkább a földrajzi elhelyezkedésükre, megközelíthetőségükre, elérhetőségükre, és olyan domináns jellemzőikre terjed ki, amelyek kihatással lehetnek a települések gazdasági potenciáljára.

3.1.1.Karcag

Karcag város Jász-Nagykun-Szolnok megye városa, a Nagykunok központja. A település az Alföld egyik legforgalmasabb útvonala, a 4. számú fő út mellett fekszik. Ugyancsak a településen megy keresztül a Budapest-Záhony vasútvonal. A megye legkeletibb települése, keleten a Hajdú-Bihar megyei nagyobb várossal, Püspökladánnyal határos.

Közúton elérhető a 4-es főúton. Vonattal a MÁV 100-as számú (Szolnok–Debrecen–Nyíregyháza–Záhony) és a 103-as számú (Karcag–Tiszafüred) vonalain érhető el. A vasútállomás az előbbin Kisújszállás és Püspökladány állomások között, az utóbbin Karcag-Vásártér megállóhely után található.

Karcag utolsó ismert népessége 20 163 fő (2015 évben), ami az akkori Magyarország népességének 0,2%-a (Jász-Nagykun-Szolnok megyének 5.31%-a). Népsűrűsége 55 fő/km². Lakások száma 8201, népességet figyelembe véve, ez 2.5 fő /lakás.

A város 2013 év – óta járásközpont. A Karcagi járás a 2013-ban újonnan létrehozott járások közé tartozik, a járások 1983-as megszüntetése előtt nem létezett. Karcag korábban soha nem töltött be járási székhely szerepet, viszont városként soha nem is tartozott egyetlen járáshoz sem, és a kistérségek 1994-es kialakítása óta kistérségi központ volt.

3.1.2.Kisújszállás

Kisújszállás az Alföld, ezen belül a Nagykunság egyik rendezett, élénk kulturális és közösségi életet élő kisvárosa, magát a Nagykunság kulturális fővárosaként definiálja. Jász-Nagykun-Szolnok megye Karcagi Járásában található, területe 205,27 km², lakosainak száma 11 ezer fő körül alakul. Vonattal a Budapest–Záhony vonalon, autóval a 4-es számú főúton (illetve annak elkerülő szakasza mentén) érhető el.

A város négy másik településsel együtt tagja a Karcagi Többcélú Kistérségi Társulásnak, és székhelye a tizenegy tagtelepülést számláló Nagykun Hagyományörző Társulásnak (a társulás tagjai: Kisújszállás, Karcag, Túrkeve, Mezőtúr, Kenderes, Berekfürdő, Kétpó, Kuncsorba, Kunmadaras, Kunszentmárton, Mesterszállás). Ez utóbbi révén elősegítője a Nagykunság hagyományörzésének és a nagykun identitástudat ápolásának.

A város lakosai az 1200-as években betelepülő kunok leszármazottainak tekintik magukat. A harcok népet IV. Béla király az ország védelmére, ebből eredően előjogokat adva fogadta be. E népcsoport a magyarsággal együtt többször vált mongol, rác és török támadások, valamint a 19-20. századi forradalmak és háborúk megszenvedőjévé. Az 1710-es években teljesen elnéptelenedett a hajdani lakhelyük, 1717-ben azonban az elmenekült lakosok lassan-lassan visszatértek. A szabadságuk visszaszerzését jelentő redemptió után megerősödő település 1806 óta rendezett tanácsú város.

Kisújszállás elsősorban és hagyományosan mezőgazdasági település, de több ipari és szolgáltatói vállalkozás is működik. Az iparból a faipart, a mezőgazdasági gépgyártást és a ruhaipart emelhetjük ki, a szolgáltatások köréből pedig a Kumánia Gyógy- és Strandfürdő révén az egészségügyi és wellness, emellett a szociális ellátásokat, a jól működő Vigadó művelődési központ alapján pedig a kulturális szolgáltatásokat. A városnak széles körű az oktatási kínálata, mely a középfokig többféle képzést kínál. Az önkormányzat az elmúlt évtizedben több fejlesztést is megvalósított, amelyeknek köszönhetően megszépült és „élhetőbb” lett a város (utak, szálloda, szálláshely, fürdő épült, kiépült a víz-, belvíz- és szennyvízhálózat elvezetésnek rendszere, csaknem az egész városban burkoltak az utak, középületek szépültek meg stb.). Kisújszállás a turizmusban, a kulturális életben és munkalehetőségek bővítésében szeretne tovább erősödni, hogy jobb feltételeket teremthessen a városban való boldoguláshoz.

3.1.3.Kenderes

A város a 4-es főút mentén fekszik Debrecen és Szolnok között körülbelül félúton, az Alföld szívében. Távolsága közúton:

- Budapesttől: 140 km
- Debrecentől: 125 km
- Miskolctól: 145 km
- Szegedtől: 132 km
-

Környező települések: Kisújszállás, Fegyvernek, Kenderes-Bánhalma, Kunhegyes.

Megközelíthető:

- autóbusszal Abádszalók, Békéscsaba, Eger, Gyöngyös, Gyula, Karcag, Mezőkövesd, Miskolc, Szeged, Szentes, Szolnok, Tiszafüred felől,
- vonattal Abádszalók, Kál-Kápolna, Kisköre, Kisújszállás, Kunhegyes felől a Kál-Kápolna–Kisújszállás-vasútvonalon.

Lakossága 2015-ben 4508 fő, területe 111,24 km².

3.1.4. Kunmadaras

Kunmadaras nagyközség Jász-Nagykun-Szolnok megye Karcagi járásában. Magyarország legnagyobb területű nagyközsége.

A Nagykunság ezen települése a 34-es számú főútvonal mentén fekszik, vasúton a Karcag–Tiszafüred vonalon közelíthető meg. Budapesttől közúton 140 km-re, vasúton 180 km-re helyezkedik el. Keletről a Hortobágyi Nemzeti Park határolja.

Kunmadaras népessége: 1990-ben 6134 fő, 2001-ben 5989, és 2011-ben 5722 fő állandó lakosa volt. 2011-ben 14 év alatti lakosság 1136 fő, 15-39 éves korig 1833 fő, 40-59 éves korig 1456 fő, 60-69 éves korig 570 fő és 70 éves kor felett 458 fő.

3.1.5. Berekfürdő

Berekfürdő az Alföld nagytájegységben, a Hortobágy és Nagykunság középtáj határán fekszik, a Tiszafüred-Kunhegyesi sík Kistájában. A Hortobágy délnyugati szélén helyezkedik el. Karcag és Kunmadaras között található.

A körülbelül 1300 lakosság számú település 1992-ben vált önálló községgé, addig a járásközponthoz, Karcaghoz tartozott. Berekfürdő létét nem övezik évszázados múltra visszatekintő történetek, az 1920-as években ezen a területen mindössze 5 tanya állt 35 lakossal. 1925-ben Pávai Vajna Ferenc főgeológus vezetésével kutatásokat kezdtek. A fúrás kezdeti nehézségei után Schmidt Eligius Róbert műszaki vezető által irányított munkálatok 1928. január 24-én sikerrel jártak. 1929 tavaszán a karcagiak és a környékeliek hada kereste fel a gyógyító erejű forrást.

A település vasúton megközelíthető a Karcag–Tiszafüred-vasútvonalon, míg a 4. számú főútvonaltól 13 km-re fekszik.

3.2. Karcag járás iparági adottságai

3.2.1. A járás vállalkozási szerkezete

A Foglalkoztatási Paktum sikeres lebonyolításához minden érintett számára szükséges a járás gazdasági szerkezetének megismerése. A munkaerő-piaci problémák jelentős része onnan eredeztethető, hogy a munkaerő kínálata és kereslete nem teljesen fedi egymást, vagyis a helyi vállalkozások olyan munkaerőt keresnek, ami nem áll rendelkezésre a járás településein. Ebből a szempontból az alapos döntéselőkészítő vizsgálathoz elengedhetetlen a helyi

gazdaság szerkezetének bemutatása, mivel ezzel válik átláthatóvá, hogy milyen munkakörökbe, milyen képzettségi elvárásokkal keresnek munkaerőt a vállalkozások.

A következőkben a Karcagi járásban bejegyzett gazdasági társaságok adataira épített elemzés által felszínre hozott megállapításokat, legfontosabb összefüggéseket fogjuk kifejteni. Az adatok a KSH Statinfótól, illetve az Opten Kft. Céginformációs Szolgáltatásából származnak: az összes olyan gazdasági társaság legfőbb mérleg és eredménykimutatás, illetve nyilvános céginformációs adatát (foglalkoztatottak száma, tulajdonosok személye stb.) használtuk fel az elemzéshez, amelynek a székhelye 2014. és 2015. években a Karcagi járásban volt található. Az utolsó két lezárt üzleti év adatait vizsgálva nagyon jól kirajzolódnak a folyamatok és a helyi gazdasági élet főbb összefüggései.

3. táblázat: A regisztrált vállalkozások létszám-kategóriánkénti megoszlása a Karcagi járásban, 2014

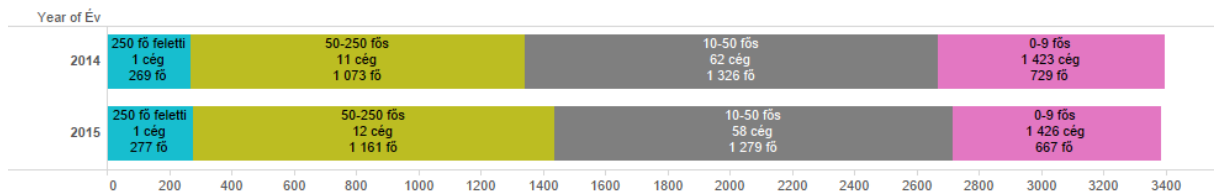
Település	0 és ismeretlen fős	1-9 fős	10-19 fős	20-49 fős	50-249 fős	250 fő feletti	Össz.
Berekfürdő	65	124		2	1		192
Karcag	710	2057	25	21	9	1	2823
Kenderes	131	449	1	1	2		584
Kisújszállás	397	1128	23	12	6		1566
Kunmadaras	129	411	2	2	1		545
Karcagi járás	1432	4169	51	38	19	1	5710

A járásban azt látjuk, hogy az egyetlen nagyvállalkozás a járásszékhelyen működik, ezzel központi helyet betöltve (**3. táblázat**).

3. táblázatA regisztrált szervezetek száma minden kategóriában Karcagon a legmagasabb. Ezt követően fajsúlyos helyzetben van még Kisújszállás. Látszik, hogy ahogy a települések minősítése változik, úgy csökken egyre inkább a regisztrált szervezetek száma. A 0 és ismeretlen, valamint az 1-9 fős szervezetek vannak túlsúlyban a járásban, bármelyik települést is nézzük. A térségben nem található 500 főt, vagy afölött foglalkoztató vállalkozás.

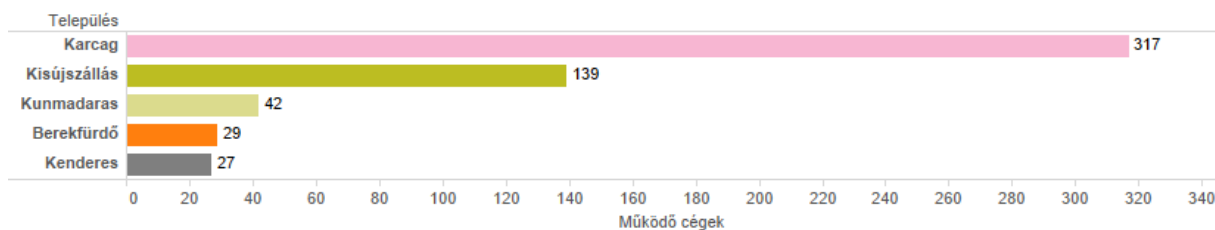
Ezen adatok önmagukért beszélnek, és determinálják azt a helyzetet, hogy a helyi paktum sikerességét csak úgy lehet elérni, ha a (jórészt önfoglalkoztató kényszervállalkozó) 10 fő alatti mikrovállalkozások megszólítása és projektbe történő bevonása, bevonása is megfelelő mértékben megtörténik, illetve a paktumba történő bevonással kellőképpen kihasználásra kerül a 10-50 fős kategóriában rejlő növekedési potenciál.

A járás gazdasági társasági szerkezetét vizsgálva azt látjuk, hogy a regisztrált társas vállalkozások döntő többsége 0-9 fős mikro vállalkozás (**2. ábra**). Ez a méret kategória 1426 céget jelent, és összesen 667 főt foglalkoztatott 2015-ben, mely 60 fővel kevesebb az előző évhez képest. A kisvállalkozások száma 58 darab, melyben összesen 1279 főt foglalkoztattak, és itt is némi létszámcsökkenés következett be az előző évhez képest. A középállalkozások száma 12, egyel nőtt 2014-hez képest, mellyel együtt a foglalkoztatás is növekedett 94 fővel, így összesen 12 cég összesen 1161 főt foglalkoztatott 2015-ben. A járásban egyetlen nagyvállalkozásnak (Cargill Takarmány Zrt.) számító szervezet működik, amely 2015-ben céges szinten összesen 277 főt foglalkoztatott, melyből a járásban 133 főt. Meg szükséges jegyezni, hogy a Cargill Takarmány Zrt. 277 fős létszámából (2015. évi adat) 133 fő dolgozott a karcagi telephelyen, mely egyben a székhely is. A fennmaradó 144 fő a cég budapesti, kaposvári és pápai telephelyein dolgozott.

2. ábra: A regisztrált működő társas vállalkozások létszám kategóriánkénti megoszlása Karcag járásban, 2014-2015

Amennyiben a működő szervezetek számát megvizsgáljuk településenként, akkor azt látjuk, hogy a legnagyobb számban Karcagon, a járás központban vannak jelen (3. ábra) összesen 317 darab. A működő vállalkozásokat úgy értelmeztük, hogy mérlegfőösszege nagyobb, mint nulla.

3. ábra: A járásban működő szervezetek száma településenként

Berekfüdő, és Kenderes közel azonos számban részesedik, Kunmadarason már közel 50 szervezet van, míg Kisújszálláson 139. Ezek alapján egyértelműen Karcagra koncentrálódik elsősorban a gazdasági tevékenység.

3.2.2. A nem-társas vállalkozások elemzése

A fentiekből azt a következtetést vonhatjuk le, hogy a pusztán a gazdasági társaságok vizsgálata objektíven mutatja be a helyi gazdaság szerkezetét, és vélhetően ugyanez igaz a foglalkoztatási potenciálra is. Ugyanakkor már itt az elemzés elején kihangsúlyozzuk, hogy ez nem a teljes foglalkoztatást jelenti, mivel az egyéni vállalkozások, adószámmal rendelkező magánszemélyek, stb. is növelik a létszámot, de róluk ilyen mélységű és részletességű objektív és torzításmentes adatokkal nem rendelkezünk. Bár a gazdálkodásukról nincsenek olyan nyilvánosan elérhető adatbázisok, mint a társas vállalkozások esetében, korlátozottan mégis tudunk a jövedelemtermelésükről és foglalkoztatási szerepükről következtetéseket levonni.

A 4. táblázat településenként mutatja be a nem-társas vállalkozások számának alakulását. Járási szinten 2011-et követően volt egy kisebb visszaesés, azonban 2014-re egy enyhe növekedés mutatható ki. Településenként ugyanolyan tendencia figyelhető meg, mint a regisztrált vállalkozások esetében. Azaz Karcag és Kisújszállás dominanciája. Berekfüdő esetében stagnálás látható a vizsgált években, Kenderesen csökkent a vállalkozók száma, míg Kunmadaras esetében 2011-2012 között egy nagyobb csökkenést követően egy kisebb fokú növekedés kezdődött el.

4. táblázat: A nem-társas vállalkozások száma településenként

	2011	2012	2013	2014	Időszaki változás	Éves átlagos változás
Berekfürdő	36	34	33	34	-5,56	-1,82
Karcag	634	548	561	576	-9,15	-2,84
Kenderes	82	73	78	74	-9,76	-3,08
Kisújszállás	318	283	280	297	-6,60	-2,00
Kunmadaras	87	66	67	68	-21,84	-7,04
Karcagi járás	1 157	1 004	1 019	1 049	-9,33	-2,93

A következő táblázatban a vállalkozások számának változását tüntettük fel (5. táblázat). 2012-ben a legnagyobb csökkenést a járás központban, Karcagon figyelhetjük meg. Igen nagyarányú csökkenés volt Kisújszálláson, és a települési adottságokhoz képest Kunmadarason is. 2013-ban már csökkenés csak Berekfürdőben és Kisújszálláson volt. Kenderesen 2013-ban több nem társas- vállalkozás lett, míg 2014-ben egy kisebb számú csökkenés következett a településen.

5. táblázat: A nem-társas vállalkozások számának változása (településenként)

	2012	2013	2014	Időszaki változás	Éves átlagos változás
Berekfürdő	-2	-1	1	-2	-5,56
Karcag	-86	13	15	-58	-9,15
Kenderes	-9	5	-4	-8	-9,76
Kisújszállás	-35	-3	17	-21	-6,60
Kunmadaras	-21	1	1	-19	-21,84
Karcagi járás	-153	15	30	-108	-9,33

Az jól látható, hogy a korábbi vállalkozói szám újra elérése akár 100 fővel is tudná növelni a foglalkoztatottságot, hiszen, ha a 72 vállalkozás közül csak minden második venne fel egy alkalmazottat, akkor már meg is haladhatja a 100 főt a növekmény. Ezért a vállalkozóvá válást feltétlenül támogatni kell Karcag járásban.

A nem –társas vállalkozások közül külön elemeztük az egyéni vállalkozások számát különböző csoportosítások szerint (6. táblázat). A táblázatból egyértelműen látszik, hogy minden kategóriában a legtöbb egyéni vállalkozó Karcagon a járásközpontban található. A többi trendnek megfelelően a következő Kisújszállás.

Ha a tendenciát vizsgáljuk, akkor a legtöbb esetben csökkenést láthatunk. Csupán a mellékfoglalkozású egyéni vállalkozók száma növekedett az elmúlt évek során, a többi csoportban csökkenés mutatkozik.

6. táblázat: Egyéni vállalkozók száma regisztrált és működő 2011 és 2014

Település	Regisztrált főfoglalkozású egyéni vállalkozók száma (db)	Regisztrált mellékfoglalkozású egyéni vállalkozók száma (db)	Regisztrált nyugdíjas egyéni vállalkozók száma (db)	Működő főfoglalkozású egyéni vállalkozók száma (vállalkozási demográfia szerint)	Működő mellékfoglalkozású egyéni vállalkozók száma (vállalkozási demográfia szerint)	Működő nyugdíjas egyéni vállalkozók száma (vállalkozási demográfia szerint) (db)
2011						
Berekfürdő	15	16	11	14	13	9
Karcag	386	308	138	305	220	109
Kenderes	54	29	20	45	22	15
Kisújszállás	216	141	53	180	100	38
Kunmadaras	65	21	22	49	21	17
Karcagi járás	736	515	244	593	376	188
2014						
Berekfürdő	16	17	9	14	14	6
Karcag	375	315	110	271	236	69
Kenderes	52	33	15	42	22	10
Kisújszállás	215	155	45	153	113	31
Kunmadaras	61	21	12	44	16	8
Karcagi járás	719	541	191	524	401	124

3.3. Karcag járás gazdaságszerkezeti elemzése

A következőkben azt kívánjuk bemutatni, hogy a járásban hogyan épül fel a gazdaság, milyen főbb ágazatok működnek, azokon belül hány jegyzett gazdasági társaság található foglalkoztatási adatokkal együtt. A fejezet elején már érzékeltettük, hogy az adatok a járás településein székhellyel rendelkező gazdasági társaságok nyilvánosan elérhető éves beszámolóiból származik. Ez olyan problémát vehet fel, hogy azok a cégek, amelyeknek a járáson kívül is vannak telephelyeik, esetenként jelentős számban foglalkoztathatnak a járáson kívül is. Az aggregált adataikkal viszont a járáson belüli tényleges súlyuknál nagyobb szereplőnek tűnhetnek, ezzel torzítva az elemzést. Alapvetően két érintett cégről beszélhetünk: a Cargill Takarmány Zrt. és az AgroSprint Kft. is több száz főt foglalkoztat a járáson kívül.

A Cargill Takarmány Zrt. 277 fős létszámából (2015. évi adat) 133 fő dolgozott a karcagi telephelyen, mely egyben székhely. A fennmaradó 144 fő a cég budapesti, kaposvári és pápai telephelyein dolgozott.

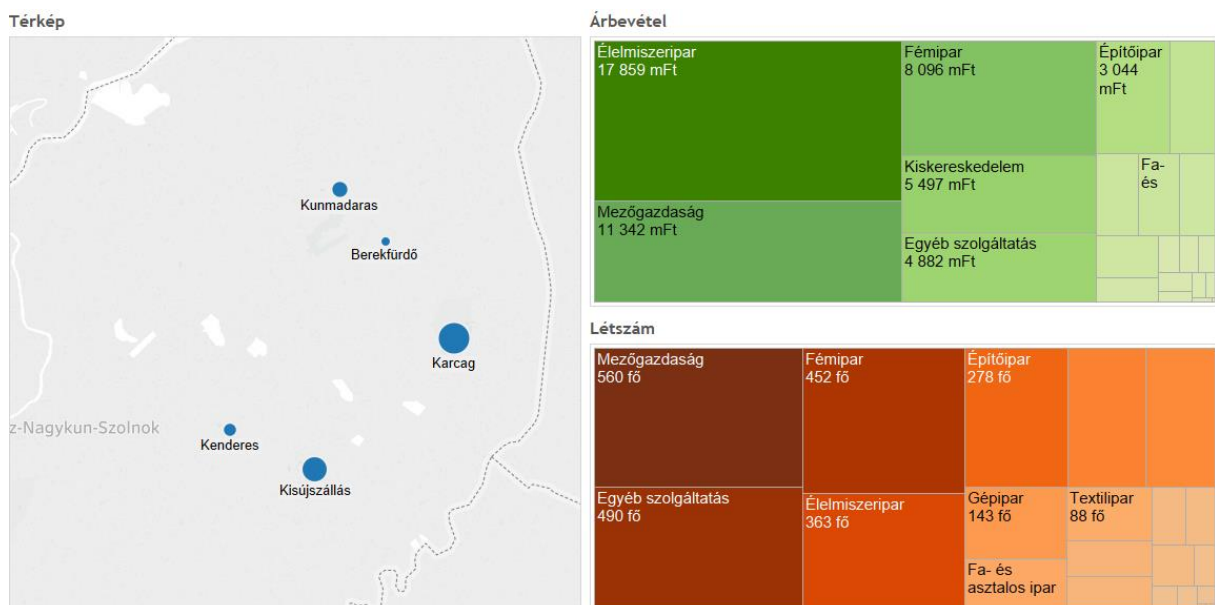
A másik cég az Agrosprint Kft. 229 fős létszámából (2015. évi adat) 118 fő dolgozott a karcagi telephelyen, mely egyben székhely. A fennmaradó 111 fő a cég nyírlugosi telephelyén dolgozott.

Annak érdekében, hogy ezt a torzító hatást kiszűrjük, igyekeztünk a járási tényleges létszámukat feltüntetni az elemzés során, és kénytelenek voltunk az egyéb adataikat is a

létszámhoz arányosítani. Ennek következtében a járás gazdasági szerkezetéről az elérhető adatok alapján objektív képet tudunk felállítani. Az objektivitás miatt azokon a részekon, ahol ennek kiemelt jelentősége van (iparágak bemutatása, egymáshoz viszonyított súlya), mindig a korrigált adatokat fogjuk használni, egyéb esetekben viszont maradunk a hivatalos céges adatoknál. Ezzel a módszerrel torzítjuk legkevésbé az egyes ágazatok szerepének bemutatását, ugyanakkor megőrizzük a hivatalos, a nyilvánosság számára közzétett adatok integritását.

3.3.1. Karcag járás aggregált adatai

Az 4. ábra a járás településeit szemlélteti aszerint, hogy mekkora az ottani székhelyű gazdasági társaságok összesített árbevétele. Emellett láthatóak az egyes ágazatok árbevételei és foglalkoztatotti létszámadatai. Az adatok 2015-re vonatkoznak, mivel jelen dokumentum írásakor ezek a legutolsó lezárt, minden cégre megszerezhető üzleti évi adatok. Az ábra bal oldalán a földrajzi elhelyezkedés mellett a települések árbevétel szerinti súlyát is bemutatjuk a különböző méretű pontokkal: minél nagyobb egy kör, annál nagyobb a településen regisztrált gazdasági társaságok által realizált nettó árbevétel. Az ábra jobb oldalán két fatérkép diagramot helyeztünk el. A fatérkép diagram nagy előnye, hogy rendkívül nagy mennyiségű adatot tud átláthatóan rendszerezve bemutatni, miközben a mutatók közti arányokat színnel és mérettel is egyértelműen jelzi. Minél sötétebb egy terület, illetve minél nagyobb egy terület, annál nagyobb a hozzá kapcsolódó érték. Ezzel a módszerrel gyakorlatilag felparcellázza az elemzett mutató szerint az elemzés egységét. A felső ábránál az árbevétel szerint mutatjuk be a járásbeli iparágakat: minél nagyobb egy terület (illetve minél sötétebb), annál nagyobb az adott ágazat árbevétele. Az alsó diagramon a foglalkoztatotti létszámra tettük meg ugyanezt. Ezek együtt lesznek alkalmasak arra, hogy reálisan mutassuk be az egyes iparágak szerepét a járásban: például az Élelmiszeriparban működő gazdasági társaságok árbevétel szerint jóval nagyobb súllyal bírnak, mint amekkora a foglalkoztatásban a szerepük (az Élelmiszeripar árbevétel mezője nagyobb, mint a létszám mezője).

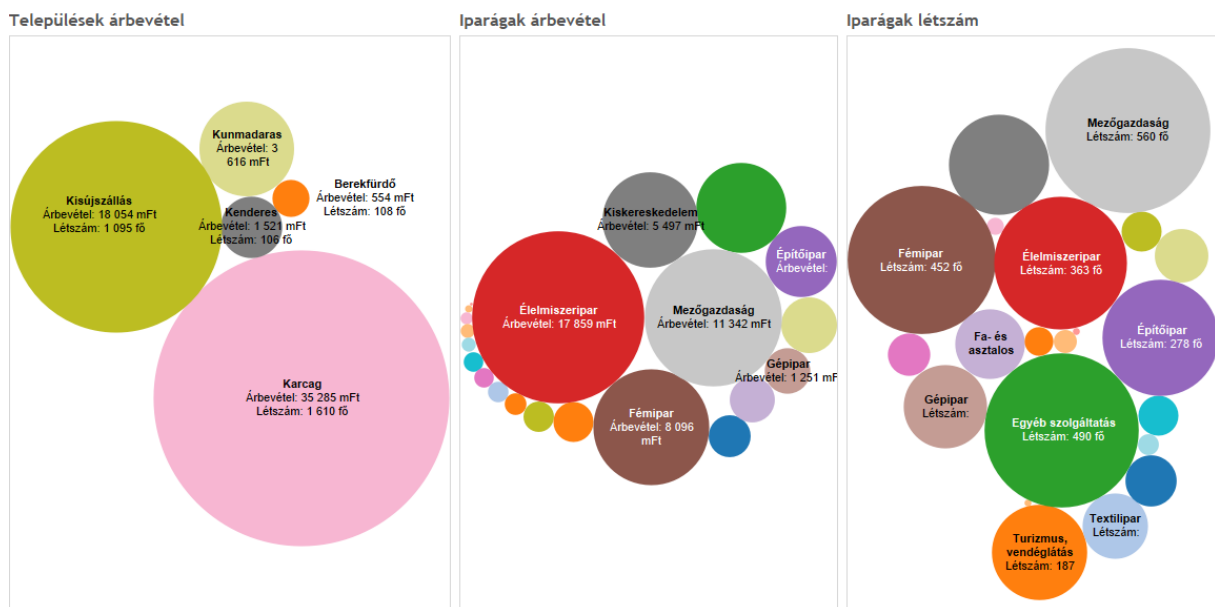

4. ábra: Karcag járás foglalkoztatottsága és árbevétele

A járás 2 nagyobb pólussal rendelkezik az árbevétel alapján. Ez a két pólus két város, a járásközpont Karcag és Kisújszállás. A későbbiekben látni fogjuk, hogy foglalkoztatás alapján szintén ez a két város emelkedik ki.

A járás gazdasági helyzetének elemzése szempontjából e két mutató (árbevétel és foglalkoztatottak létszáma) a legfontosabb, mivel csak megfelelő árbevételből lehet fedezni a termelés költségeit, a foglalkoztatottak és a tulajdonosok jövedelmeit. Így minél nagyobb az árbevétel, annál nagyobb a foglalkoztatási potenciál és fordítva, minél nagyobb a foglalkoztatottság, annál nagyobb tud lenni a termelés, és ezáltal annál nagyobb lehet az árbevétel. A járás Foglalkoztatási Stratégiája szempontjából tehát a hangsúlyt e két mutatóra kell összpontosítani.

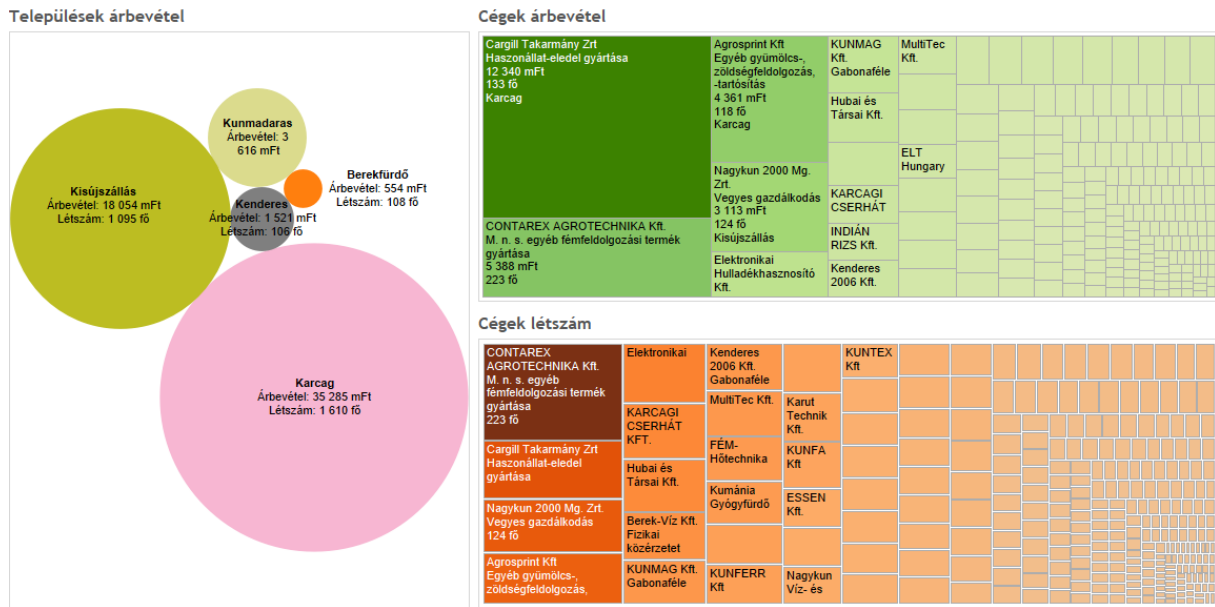
Az alábbi ábra első részében láthatjuk, hogy a települések közül Kisújszállás és Karcag egyértelműen kiemelkedik, tőlük kissé le van maradva Kunmadaras és Kenderes, valamint jóval elmaradva láthatjuk Berekfürdőt. A településsoros adatok mellett megvizsgálhatjuk, melyek a kiemelkedő ágazatok a járásban. Foglalkoztatottsági és árbevételi adatok alapján négy ágazat tűnik ki: az élelmiszeripar, a mezőgazdaság, a fémipar, kiskereskedelem. Amennyiben megnézzük a foglalkoztatást, abban az esetben kimutatható, hogy a legnagyobbak között az egyéb szolgáltatások, a mezőgazdaság, a fémipar, az építőipar, az élelmiszeripar és a turizmus, vendéglátás szerepel. Míg az építőipar megemlíthető a viszonylag nagy árbevételű ágazatok között is, addig azt láthatjuk, hogy a turizmus és vendéglátás csak a foglalkoztatási adat szerint teljesít jól. Ebből arra következtethetünk, hogy ebben a szektorban kis árbevételű eredményez viszonylag nagy létszám (5. ábra).

5. ábra: A járás településeinek, iparágainak árbevétele, és az iparágak foglalkoztatotti létszáma

Az 6. ábrán már a járásban működő cégek árbevétel és létszám adatait láthatjuk. Mindkét adat alapján élen jár a Cargill Takarmány Zrt, bár foglalkoztatási szempontból kevésbé kiemelkedő. A vállalat 2015-ben a járásra eső bevétele 12 340 mFt (25 700 millió forint árbevételű termelt összesen), míg az összbevételt tekintve a második helyen álló AgroSprint Kft. csupán a harmadik helyre szorult az arányosított árbevétel tekintve (az összbevétele 8 464 millió forint volt). Összárbevétel alapján kiemelhetjük még a Contarex Agrotechnikai Kft-t, illetve a Nagykun 2000 Mg. Zrt-t, melyek bár elmaradnak az első helyen álló cégtől, de 3 000 millió forint feletti bevételt értek el.

Foglalkoztatási szempontból sokkal kiegyenlítettebb a helyzet. Ahogy korábban említettük, összefoglalkoztatást tekintve a Cargill Takarmány Zrt. áll az első helyen összesen 277 fővel (amiből 133 fő a járáson belül), ezt követi az AgroSprint Kft. 229 fős összefoglalkoztatotti létszámmal (amiből 118 a járáson belül), a Contarex Agrotechnikai Kft. 223 fővel, illetve a Nagykun 2000 Mg. Kft 124 fővel. Ám a korrigált adatokat tekintve a Contrarex lett a legnagyobb foglalkoztató, és a Nagykun 2000 Zrt beékelődött a Cargill és az AgroSprint közé. Tehát láthatjuk, hogy mind árbevétel, mind foglalkoztatottak szempontjából ez a négy vállalkozás teljesít kiemelkedően a járáson belül.

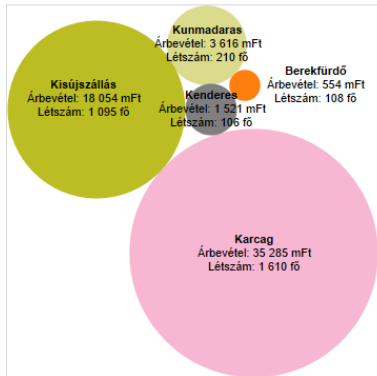

6. ábra: A járáson belül működő cégek összárbevétele és összlétszáma

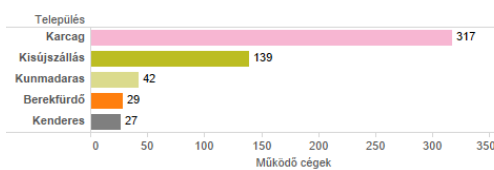
Ha a működő vállalkozások száma szerint vizsgáljuk a településeket (7. ábra), szintén két várost emelhetünk ki, Karcagot és Kisújszállást. Előbbiben 317, míg utóbbiban 139 vállalkozás működött 2015-ben. Tőlük jócskán elmaradva látható Kunmadaras (42), Berekfürdő (29) és Kenderes (27). Bár árbevétel és foglalkoztatotti létszám alapján az élelmiszeripar volt kiemelkedő, az iparágban működő vállalatok száma már más képet mutat. Első helyen az egyéb szolgáltatás áll 113 vállalkozással, míg ezt követi a kiskereskedelem (88), az élelmiszeripar (62), illetve a mezőgazdaság (46).

Ezek közül egyedül a mezőgazdaság jelent meg a legmagasabb árbevételű iparágak között, mely adat arra utal, hogy a többi iparágban egy vállalat jellemzően alacsony árbevételt termel. Míg az élelmiszeripar esetében például csak 16 vállalkozás van bejegyezve, ezek egy vállalkozásra vetítve sokkal magasabb árbevételt tudtak elérni (7. ábra).

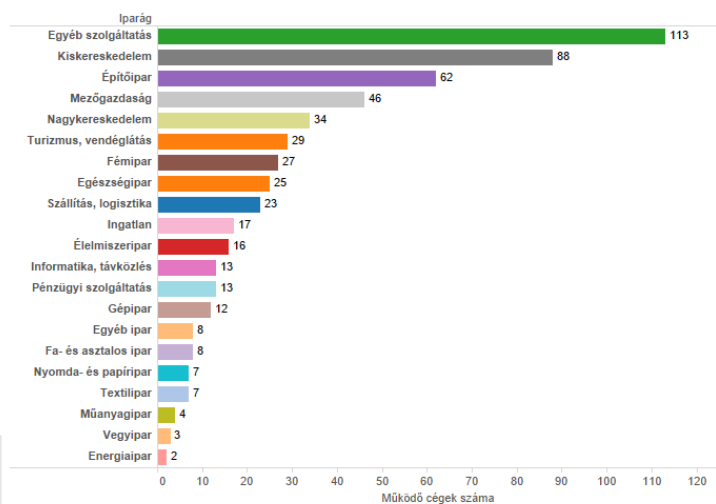
Települések árbevétel

Cégek száma településenként

Cégek száma iparáganként

7. ábra: A járásban működő vállalkozások száma iparáganként

Az előző ábrához hasonló képet mutat a 7. táblázat. Itt egyszerre láthatjuk iparáganként és településenként a működő vállalkozások számát. Berekfürdő településen a turizmus és vendéglátás, valamint az egyéb szolgáltatások szektor emelhető ki. Ez egyértelműen a községben működő Termál és Strandfürdőnek köszönhető. A település kedvelt célpontja gyógy- és termálvízre vágyóknak. Karcag, Kenderes és Kisújszállás esetében az egyéb szolgáltatást a kiskereskedelem, a mezőgazdaság és az építőipar követi. Kisújszállás esetén kiemelhető még a 11 vállalkozást működtető fémipar. Kunmadaras esetén pedig a kiskereskedelem és az építőipar domináns, 10-10 vállalkozással. Annak ellenére, hogy 5. legnagyobb árbevételű iparág, mégis a legtöbb gazdasági társaság egyéb szolgáltatással foglalkozik fő tevékenységként, összesen 112 db, melynek több, mint fele **Karcagon**, míg egy negyede **Kisújszálláson** van bejegyezve.

A 21 iparág esetében Karcag az egyetlen, ahol mindenre van bejegyezve működő gazdasági társaság. Ebből is egyértelműen a járás központja a kiemelkedő súlyú város. Az árbevételt tekintve legnagyobb az élelmiszeripar. Ebben az iparágban összesen 16 szervezet működik, így átlagosan egy gazdasági társaságra jutó árbevétel 2207 millió forint. Központja ennek az iparágban is Karcag a 10 bejegyzett szervezettel, és még 2 társaság Kisújszálláson, egy pedig Kenderesen van bejegyezve. A második legnagyobb árbevételű iparág a mezőgazdaság, melyben összesen 46 szervezet működik. Ennek két harmada a két legnagyobb városban (Karcag, Kisújszállás) működik, de minden településen van bejegyzett szervezet. **Kisújszálláson** 18 iparágban van bejegyzett szervezet, **Berekfürdőn** 14 iparágban, legtöbb a turizmus, vendéglátás területén (7 db). **Kenderesen** 11 iparág képviselteti magát, míg **Kunmadarason** 13. A gazdasági társaságok száma alapján az öt legfontosabb iparág: az egyéb szolgáltatás, kiskereskedelem, építőipar, mezőgazdaság, nagykereskedelem.

7. táblázat: Iparágak szerint működő vállalkozások településenként

Iparág	Berekfürdő	Karcag	Kenderes	Kisújszállás	Kunmadaras	Össz.
Egyéb szolgáltatás	6	68	7	29	2	112
Kiskereskedelem	2	52	5	19	10	88
Építőipar	2	34	3	13	10	62
Mezőgazdaság	1	18	3	16	8	46
Nagykereskedelem	1	23	1	8	1	34
Turizmus, vendéglátás	7	12	2	7	1	29
Fémipar	0	14	1	11	1	27
Egészségipar	1	17	2	5	0	25
Szállítás, logisztika	1	16	1	3	2	23
Ingatlan	1	12	0	3	1	17
Élelmiszeripar	0	10	1	2	3	16
Informatika, távközlés	0	8	0	3	1	12
Pénzügyi szolgáltatás	0	10	1	2	0	13
Gépipar	1	7	0	4	0	12
Egyéb ipar	3	4	0	0	1	8
Fa- és asztalos ipar	1	2	0	4	1	8
Nyomda- papíripar és	0	4	0	3	0	7
Textilipar	0	1	0	6	0	7
Műanyagipar	1	2	0	1	0	4
Vegyipar	1	2	0	0	0	3
Energiaipar	0	2	0	0	0	2

Településenként érdemes megvizsgálni, hogy a vizsgált két év esetében hogyan változott a szervezetek adózott eredményének és árbevételének alakulása (8. táblázat).

Karcag és Kisújszállás egyértelműen dominál, ami természetesnek is tekinthető, hiszen a legtöbb társas vállalkozás ezen a két településen van bejegyezve. A két év összehasonlításában járási szinten azt látjuk, hogy az adózott eredmény némileg csökkent, míg az árbevétel növekedett. Településenként elemezve Berekfürdő mind két mutatója növekedett. Az árbevétel 11%-kal, míg az adózott eredmény 52%-kal növekedett. Karcag, mely a járás központja, illetve a legtöbb regisztrált szervezet itt van jelen, szintén növekedést mutat mind két mutatóban. Az árbevétel közel 5%-kal, míg az adózott eredmény 30%-kal. Kisújszálláson az árbevétel 7,7%-kal növekedett, míg az adózott eredmény 19%-kal csökkent. Kunmadaras esetében azt látjuk, hogy az árbevétel 2%-kal csökkent, addig az adózott eredmény jelentősen 98%-kal esett vissza. Mindenképpen meg kellene vizsgálni a hátterét ennek a nagy volumenű csökkenésnek. Kenderes az árbevételben történt csökkenés 4,52%, mely 72 mFt, míg az adózott eredmény közel felére esett vissza. Azt is megvizsgáltuk, hogy a működő cégek száma és alkalmazotti létszáma hogyan alakult a két év távlatában.

8. táblázat: A járás településein működő gazdasági társaságok árbevételének, létszámának, és adózott eredményének alakulása 2014-2015 között

Település	Adózott eredmény (mFt)		Létszám (fő)		Működő cégek		Árbevétel (mFt)	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Berekfürdő	24	36	90	108	29	29	497	554
Karcag	1 913	2 496	1 620	1 610	322	317	33 012	35 285
Kenderes	197	105	124	106	28	27	1 594	1 521
Kisújszállás	1 415	1 152	1 098	1 095	137	139	16 751	18 054
Kunmadaras	454	10	218	210	44	42	3 667	3 616
Összesen	4 003,1	3 799,3	3 397	3 384	560	554	72 746	76 493,9

Berekfürdőben a szervezetek száma nem emelkedett, azonban 20%-kal több embert foglalkoztattak 2015-ben az előző évhez képest. Karcag városában mind a szervezetek száma csökkent (2%), mind a létszám (0,2%). A Kenderesen bekövetkezett árbevétel és adózott eredmény csökkenés vélhetően betudható az egy szervezet megszűnésének, mellyel együtt a létszám is csökkent 15%-kal. Kisújszálláson két szervezetet regisztráltak, de csökkent 3 fővel a foglalkoztatás. Kunmadarason pedig két szervezet megszűnt, mely mellett 8 fővel kevesebb volt a foglalkoztatás 2015-ben.

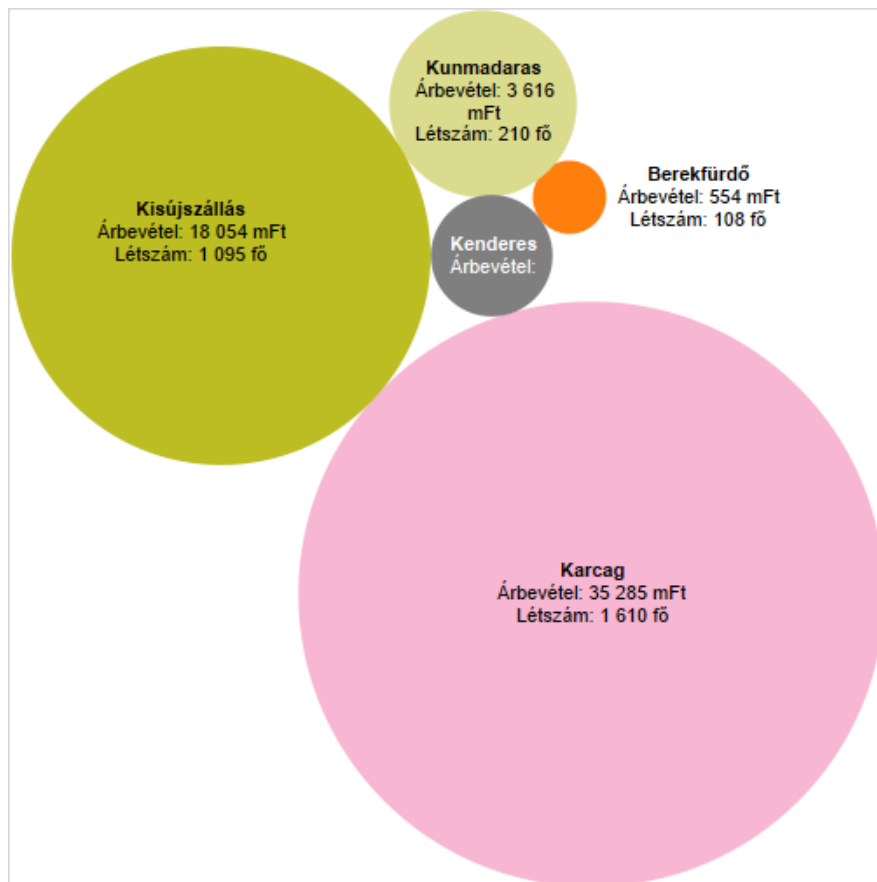
3.3.2. Árbevétel elemzése

A továbbiakban részletesebben elemezzük az árbevétel alakulását a járásban, főbb ágazatokra, illetve azokon belül elsősorban a nagyobb szervezetekre fókuszálva. Ezt követően ugyanezen elv mentén településenként is ismertetjük az árbevétel ágazati és szervezeti szintű megoszlását.

3.3.2.1 Karcagi járás

A járás egészét vizsgálva az árbevétel alapján jól látható az egyes települések egymáshoz viszonyított aránya (8. ábra). A körök nagysága szemlélteti, hogy a gazdasági társaságok árbevételének 2015-ös alakulása alapján milyen súllyal rendelkezik a járásban a település.

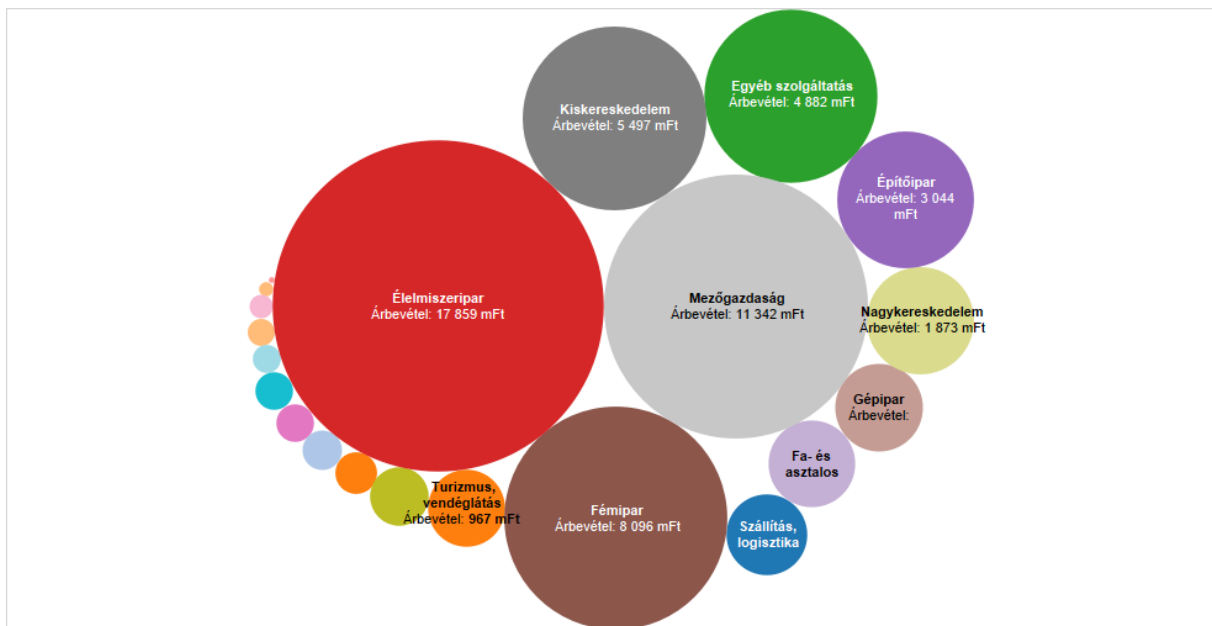
Egyértelműen megállapítható, hogy Karcag és Kisújszállás dominál a járásban. A legkisebb árbevétellel Berekfürdő jelenik meg.

8. ábra: A települések súlya 2015-ös árbevétel alapján

A továbbiakban részletesebben elemezzük az árbevétel alakulását a járásban, főbb ágazatokra, illetve azokon belül elsősorban a nagyobb szervezetekre fókuszálva.

Az árbevételek esetében nem csupán a település szerinti megoszlás fontos, hanem azt is érdemes megvizsgálni, hogy mely iparágak jellemzőek ebben a járásban. Az erre vonatkozó adatokat a **9.** ábra szemlélteti.

9. ábra: Iparágak súlya árbevétel alapján

Ahogy azt már a járás előzetes bemutatásánál is láthattuk, *egyértelműen az élelmiszeripar túlsúlya érzékelhető* (különösen, ha hozzávesszük, hogy ez a mutató már lefelé korrigált érték). A második fontos iparág a mezőgazdaság, mely a térségre jellemző, és fontos megélhetési forma. Mindenképp a kiemelkedő árbevételű iparágak közé sorolható a fémipar, a kiskereskedelem, az egyéb szolgáltatás, valamint az építőipar. Bár az előzőekhez képest csekélyebb az árbevétel, de említést érdemel a műanyagipar és a turizmus, vendéglátás is.

Ami meglepő, hogy turisztikai szempontból potenciálisan javítható a járás teljesítménye, mégis árbevétel szempontjából jelentősen elmarad a többi ágazathoz (967 millió Ft) képest.

Ahogy korábban már láthattuk az élelmiszeripar termeli a járásban a legmagasabb árbevételt, ezt mutatja a **10.** ábra is. Ezen az iparágon belül kiemelkedik a haszonállat-eledel gyártása, mely gyakorlatilag egy vállalkozást takar, a Cargill Takarmány Zrt-t. A szakágazat járáson belüli korrigált árbevétele 12 340 millió forint, létszáma 133 fő. Az iparágon belül második helyen az egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás szakágazat szerepel, szintén egy vállalat tevékenységének köszönhetően. Ez a vállalkozás az AgroSprint Kft. A szakágazat 2015-ben, az előzőtől jóval elmaradó árbevételt ért el (4361 millió forint), de közel azonos főt foglalkoztatott (118 fő). Az élelmiszeripart vizsgálva még egy szakágazatot emelhetünk ki, a malomipari termékek gyártását. Ez a szakágazat teljesítményben elmarad az előző kettőtől, éves árbevétele 772 millió forint volt. Érdemes megjegyeznünk, hogy itt már nem csak egy vállalat működik nagy bevétellel, hanem több kisebb vállalkozás teszi ki a szakágazatot.

Árbevétel szempontjából a második legjelentősebb iparág a mezőgazdaság. Itt három szakágazat emelkedik ki. Az első a gabonaféle (kivéve: rizs), hüvelyes növény, olajos mag termesztése, mely 2015-ben 5 764 millió forintot termelt. Ezzel az összes szakágazatot tekintve a harmadik helyen áll. Jelentősnek mondható még 3 113 millió forintos árbevétellel a vegyes gazdálkodás, illetve 1 168 millió forinttal a növénytermesztési szolgáltatás.

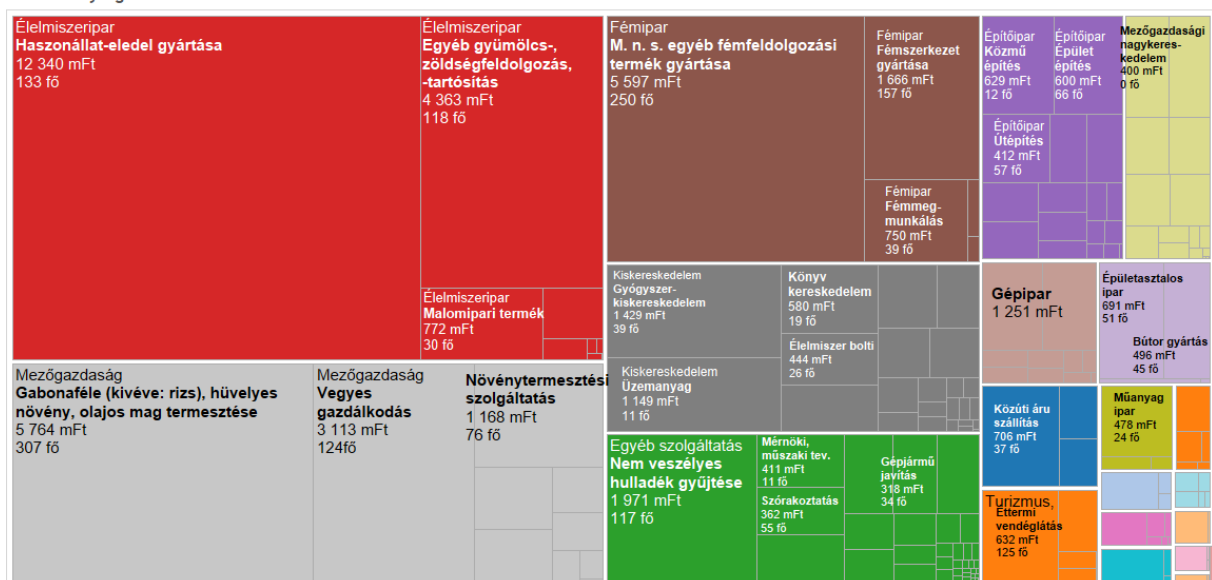
A fémipar iparágból szintén egy szakágazat mondható kiemelt jelentőségűnek, mégpedig az M. n. s. egyéb fémfeldolgozási termékek gyártása 5 597 millió forintos éves árbevétellel. Ez a

negyedik legjelentősebb szakágazat a járásban. A fémiparon belül a Fémszerkezet gyártása 1 666 millió, míg a fémipar, fémmegmunkálás 750 milliós árbevételt jegyzett 2015-ben.

A kiskereskedelem iparágon belül már jellemzően kisebb árbevétellel rendelkező szakágazatok vannak jelen. Két ágazat ért el 1 000 millió feletti bevételt: a gyógyszer-kiskereskedelem (1 429 millió Ft) és az üzemanyag kiskereskedelem (1 149 millió Ft). Az ezt követő szakágazatok már jóval alacsonyabb éves árbevételt jegyeztek 2015-ben, a könyv kereskedelem 580 millió forintot az Élelmiszerbolti kereskedelem 444 millió forintot ért el.

Az ötödik legjelentősebb iparág az építőipar, ahol mindegyik szakágazat 1 000 millió alatti árbevételt ért el. Az első három körülbelül hasonló teljesítménnyel működött 2015-ben, a közmű építés 629 millió, az épületépítés 600 millió, míg az útépítés 412 millió forintot termelt. Itt érdemes megjegyeznünk, hogy bár az iparágban a közmű építés érte el a legmagasabb árbevételt, mégis csupán 12 főt foglalkoztattak.

Főtevékenységek

megjegyzés: Az azonos iparághoz tartozó szakágazatok azonos színnel szerepelnek.

10. ábra: A járási szakágazatok árbevételének megoszlása

Az 9. táblázat tartalmazza a járás legfontosabb iparágainak három legfontosabb alágazatát. Az egyéb szolgáltatás területén a nem veszélyes hulladék gyűjtése a legfontosabb, és a mérnöki tevékenység, valamint a fizikai közérzetet javító szolgáltatás a harmadik, amennyiben az árbevételt vizsgáljuk. Azonban foglalkoztatás szempontjából az árbevétel szerint második mérnöki tevékenység létszáma csupán tizede a fizikai közérzetet javító szolgáltatásnak. A gépiparban a három legfontosabb alágazat az árbevételek sorrendjében a vasúti, kötőtpályás jármű gyártása, nem villamos háztartási készülék gyártása, központi fűtési kazán, radiátor gyártása. Az utóbbi árbevétele messze elmarad a másik kettőtől, és ehhez hasonló a foglalkoztatási létszám is.

9. táblázat: A legfontosabb ágazatok főbb alágazatai

Iparág	Főtevékenység	Létszám (fő)	Árbevétel (mFt)
Egyéb szolgáltatás	Fizikai közérzetet javító szolgáltatás	103	369
	Mérnöki tevékenység, műszaki tanácsadás	11	411
	Nem veszélyes hulladék gyűjtése	117	1 971
Élelmiszeripar	Egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás	229	8 466
	Haszonállat-eledelel gyártása	277	25 700
	Malomipari termék gyártása	30	772
Építőipar	Folyadék szállítására szolgáló közmű építése	12	629
	Lakó- és nem lakó épület építése	66	600
	Út, autópálya építése	57	412
Fémipar	Fémmegmunkálás	39	750
	Fémszerkezet gyártása	157	1 666
	M. n. s. egyéb fémfeldolgozási termék gyártása	250	5 597
Gépipar	Központi fűtési kazán, radiátor gyártása	9	72
	Nem villamos háztartási készülék gyártása	56	432
	Vasúti, kötőtpályás jármű gyártása	50	481
Kiskereskedelem	Gépjárműüzemanyag-kiskereskedelem	11	1 149
	Gyógyszer-kiskereskedelem	39	1 429
	Könyv-kiskereskedelem	19	580
Mezőgazdaság	Gabonaféle (kivéve: rizs), hüvelyes növény, olajos mag termesztése	307	5 764
	Növénytermesztési szolgáltatás	76	1 168
	Vegyes gazdálkodás	124	3 113
Műanyagipar	Egyéb műanyag termék gyártása	9	57
	Műanyag csomagolóeszköz gyártása	24	478
	Műanyag-alapanyag gyártása	0	24
Nagykereskedelem	Gabona, dohány, vetőmag, takarmány nagykereskedelme	10	382
	Mezőgazdasági termék ügynöki nagykereskedelme	0	400
	Szerszámgép-nagykereskedelme	8	224
Szállítás, logisztika	Egyéb szállítást kiegészítő szolgáltatás	0	171
	Közúti áruszállítás	37	706
	M. n. s. egyéb szárazföldi személyszállítás	17	185
Textilipar	Felsőruházat gyártása (kivéve: munkaruházat)	83	208
	Konfekcionált textiláru gyártása (kivéve: ruházat)		20
	Textil, szőrme mosása, tisztítása	5	27
Turizmus, vendéglátás	Egyéb vendéglátás	41	225
	Éttermi, mozgó vendéglátás	125	632
	Ítalszolgáltatás	10	60

megjegyzés: korrekció nélkül

A turizmus, vendéglátásban a legfontosabb az éttermi, mozgó vendéglátás. Ehhez viszonyítva az egyéb vendéglátás árbevétele, és létszáma az egyharmada, míg az italszolgáltatás jelentősen elmarad ettől a két alágazattól. A műanyagiparban a műanyag csomagolóanyag gyártása, a textiliparban a felsőruházat gyártása. A nagykereskedelem három legfontosabb alágazatának bevétele viszonylag hasonló mértékű.

A **11. ábra** a járásban működő vállalkozásokat szemlélteti az árbevétel nagyságnak megfelelően. Minél nagyobb a négyzet, és minél sötétebb zöld a színe, annál magasabb volt az éves árbevétele az adott szervezetnek. A legnagyobb súlyú szervezet árbevételt tekintve egyértelműen a Cargill Takarmány Zrt, mely az egyetlen az élelmiszeriparon belül a haszonállat-eledelel gyártása szakágazatban. A fémipar iparágból szintén egy szakágazat mondható kiemelt jelentőségűnek, mégpedig az Máshova nem sorolt egyéb fémfeldolgozási termékek gyártása, mely teljes árbevételének majdnem egészét a Contarex Agrotechnika Kft. adja. A harmadik az AgroSprint Kft., mely szintén az egyetlen az élelmiszeripar ágazaton belül az egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás szakágazatban.

Cégek árbevétele

Cargill Takarmány Zrt Haszonállat-eledelel gyártása 12 340 mFt 193 fő Karcag	Agrosprint Kft Egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás 4 361 mFt 118 fő Karcag	Hubai és Társai Kft. Növénytermesztési szolgáltatás 1 040 mFt 73 fő Karcag	ELT Hungary Kft.		KUNFA Kft Egyéb bútor gyártása 496 mFt 45 fő						Hegedűs és Társa BT.
		AGRO-PETROL Kft.	FÉM- Hőtechnika kft. Nem villamos háztartási		BJ TRANS KARCAG Bt. Közúti	'FE-FO 2002' Bt.	CSB.			KISÚJ Kft. Éttermi, mozgó	
		KARCAGI CSERHÁT KFT. Gabonaféle (kivéve: rizs), hüvelyes növény, olajos mag termesztése	KARAHÁT Kft.	Cédrus Patika Kft.							
	Nagykun 2000 Mg. Zrt. Vegyes gazdálkodás 3 113 mFt 124 fő Kisújszállás	INDIÁN RIZS Kft. Malomipari termék gyártása 772 mFt 30 fő	Berek Patika Kft.								KLF
		Kenderes 2006 Kft. Gabonaféle (kivéve: rizs), hüvelyes növény, olajos mag termesztése	"Nagyajtós" Mg. Kft. Gabonaféle	Karut Technik KVG KFT			Első				
		MultiTec Kft. Fémszerkezet gyártása 650 mFt 58 fő	BETÁNIA Bt.	INDIÁN							H
		KUN-KÖZMŰ GLOBÁL Kft. Folyadék szállítására	Kumánia Gyógyfürdő Kft. M. n. s. egyéb	BHG Femtech	Horváth és Társa						
CONTAREX AGROTECHNIKA Kft. M. n. s. egyéb fémfeldolgozási termék gyártása 5 368 mFt 223 fő Kisújszállás	Elektronikai Hulladékhasznosító Kft. Nem veszélyes hulladék gyűjtése 1 564 mFt 82 fő Karcag	"LABONCZ" Kft Épületasztalos-ipari termék gyártása	RIZS-TCS Kft. Rizslermesztés 355 mFt	Karcag Társégi							
	KUNMAG Kft. Gabonaféle (kivéve: rizs), hüvelyes növény, olajos mag termesztése 1 181 mFt	AGRÓNA Kft. Gabonaféle (kivéve: rizs).									

11. ábra: A járási cégek árbevételének megoszlása

A járásban működő TOP10 szervezet közül 6 Karcag, 2 Kisújszállás, 1-1- Kunmadaras és Kenderes székhelyű (**10. táblázat**). A legjelentősebb 10 vállalat közül 6 székhelye Karcagon található, mely adat szintén a járásközpont jelenségét mutatja. Három vállalattal képviselteti magát Kisújszállás (Contarex Agrotechnikai Kft, Nagykun 2000 Mg. Zrt., és Indián rizs Kft.) és a TOP10-ben csupán egy vállalat került be másik városból. A Kunmag Kft. Kunmadarasról a hatodik legmagasabb árbevétellel rendelkező vállalat a járásban.

Ha a létszám és az árbevétel adatokat együttesen vizsgáljuk, akkor magasan kiemelkedik a Cargill Takarmány Zrt, mely egy főre jutó árbevétele 92 millió forint feletti. Ezenkívül érdemes megemlítenünk a 10. vállalkozást, az Indián Rizs Kft-t, mely a 772 millió forintos éves árbevételét csupán 30 fő termeli meg, mellyel az egy főre jutó árbevétel tekintetében megelőző az előtte lévő vállalatokat. Az Agro-petrol Kft. esetében nem áll rendelkezésre létszámadat.

10. táblázat: A járás TOP10 vállalkozásának adatai

Rövid cégnev	Főtevékenység	Település	Létszám (fő)	Árbevétel (mFt)
Cargill Takarmány Zrt.	Haszonállat-eledel gyártása	Karcag	277	25 700
AgroSprint Kft.	Egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás	Karcag	229	8 464
Contarex Agrotechnika Kft.	M. n. s. egyéb fémfeldolgozási termék gyártása	Kisújszállás	223	5 388
Nagykun 2000 Mg. Zrt.	Vegyes gazdálkodás	Kisújszállás	124	3 113
Elektronikai Hulladékhasznosító Kft.	Nem veszélyes hulladék gyűjtése	Karcag	82	1 564
KUNMAG Kft.	Gabonaféle (kivéve: rizs), hüvelyes növény, olajos mag termesztése	Kunmadaras	60	1 181
Hubai és Társai Kft.	Növénytermesztési szolgáltatás	Karcag	73	1 040
AGRO-PETROL Kft.	Gépjárműüzemanyag-kiskereskedelem	Karcag	n.a.	892
KARCAGI CSERHÁT KFT.	Gabonaféle (kivéve: rizs), hüvelyes növény, olajos mag termesztése	Karcag	76	797
INDIÁN RIZS Kft.	Malomipari termék gyártása	Kisújszállás	30	772
TOP10 összesen:			1 174	48 910

megjegyzés: korrekció nélkül

3.3.2.2 Karcag

Ahogy arról már tettünk említést Karcag a legjelentősebb település a járásban, és mind a 21 iparágban van jelen gazdasági társaság összesen 320. Az *II. táblázat* foglalja össze a településen megtalálható iparágakat és az azokban realizált árbevételeket. Egyértelmű az árbevétel tekintetében az élelmiszeripar dominanciája. A teljes iparági árbevétel csaknem egésze ezen a településen valósul meg. Emellett a város összes árbevételének 65%-át teszi ki az élelmiszeripar árbevétele. Ezt követően a további ágazatok tized annyi árbevételűek. Ezek az egyéb szolgáltatás, a kiskereskedelem, valamint a mezőgazdaság. A térségben a legkisebb, és egyedül ezen a településen jelen levő iparág az energia ipar. Ötödik legjelentősebb iparág a városban az építőipar, melynek árbevétele 1957 mFt, ez a város árbevételének 3,7%-át adja.

11. táblázat: A Karcagon megtalálható iparágak árbevételének alakulása 2015-ben

Iparág	Árbevétel (mFt)
Élelmiszeripar	16 871
Egyéb szolgáltatás	3 429
Kiskereskedelem	3 404
Mezőgazdaság	2 798
Építőipar	1 957
Fémipar	1 759
Nagykereskedelem	1 187
Szállítás, logisztika	1 010
Fa- és asztalos ipar	599
Gépipar	587
Műanyagipar	480
Turizmus, vendéglátás	397
Informatika, távközlés	204
Egészségipar	167
Pénzügyi szolgáltatás	128
Egyéb ipar	119
Ingatlan	67
Nyomda- és papíripar	60
Vegyipar	31
Textilipar	27
Energiaipar	6
Összesen	35 285

A település TOP 5 szervezete mind a járás TOP10 szervezet közé sorolható. A járási összes bevételnek ez az 5 vállalkozás adja a 71%-át, illetve a foglalkoztatás egy harmadát (**12. táblázat**). Az Agro-Petrol szervezetről létszámadat nem áll rendelkezésre, és ez a legkisebb árbevételű a TOP5 közül. A legjelentősebb település és járási szinten egyértelműen a Cargill Takarmány Zrt.

12. táblázat: Karcag település TOP5 vállalkozásának legfontosabb adatai

Cég	Főtevékenység	Létszám (fő)	Árbevétel (mFt)
Cargill Takarmány Zrt.	Haszonállat-eledel gyártása	133	12 340
AgroSprint Kft	Egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás	118	4 361
Elektronikai Hulladékhasznosító Kft.	Nem veszélyes hulladék gyűjtése	82	1 564
Hubai és Társai Kft.	Növénytermesztési szolgáltatás	73	1 040
AGRO-PETROL Kft.	Gépjárműüzemanyag-kiskereskedelem	n.a.	892
Összesen		661	20 197

3.3.2.3 Berekfürdő

Az iparági árbevételeket tekintve Berekfürdő a legkisebb település a járásban. Összesen 9 iparágban van működő vállalkozás, és realizált árbevétel, melynek teljes összege 554,3 mFt (13. táblázat). A településen a legnagyobb árbevétel az egyéb szolgáltatások iparágban keletkezik, mely a város árbevételének 56%-át teszi ki. A következő a turizmus, vendéglátás, mely vélhetően a település kedvelt strandjára épül. Ennek az iparágban a bevétele az egyéb szolgáltatáshoz viszonyítva közel negyede. Tehát jelentősen elmarad ahhoz képest, a városi teljes árbevételből 14%-kal részesedik. A gépipar a harmadik 11,2%-kal, majd a negyedik a fa- és asztalosipar 9,3%-kal. Az ingatlan és vegyipar a legkevésbé fontos a településen. A műanyagipar és a kiskereskedelem összesen 7%-ot az összes árbevételből.

13. táblázat: A Berekfürdőn megtalálható iparágak árbevételének alakulása 2015-ben

Iparág	Árbevétel (mFt)
Egyéb szolgáltatás	310,8
Turizmus, vendéglátás	77,6
Gépipar	62,1
Fa- és asztalos ipar	51,8
Műanyagipar	24,0
Kiskereskedelem	15,0
Építőipar	9,4
Ingatlan	1,8
Vegyipar	1,8
Összesen	554,3

A település TOP5 vállalkozása közül egy sem jelenik meg a járási TOP10-ben. Ebből is látszik, hogy ennek a településnek a súlya igen kicsi. A legjelentősebb települési szinten a Berek-Víz Kft., mely egyéb szolgáltatás iparágban működik (14. táblázat). A TOP5 vállalkozás árbevételének 62%-át adja, mellyel egyértelműen kimagaslik a többi közül. A foglalkoztatás szempontjából szintén kiugró, a maga 70%-os részesedésével. A többi szervezet jelentősen elmarad árbevételben és foglalkoztatásban ettől. A második az Allnet-Hungary Kft., mely gépipari tevékenységet folytat. Árbevétele 62 millió forint és 15 főt foglalkoztat. Ettől csak némileg kevesebb az árbevétele a Demi-fa Kft-nek, mely fa- és asztalosipari tevékenységű, azonban a foglalkoztatási létszámáról nem áll rendelkezésre adat. Végül a két turizmushoz köthető szervezet, melyek az Antour Kft. és a Bio-Fish Kft. A település építhetne a fürdőre, mely vonzó a környékbelieknek, mégis ez a két szervezet csupán 12%-át adja a TOP5 szervezet árbevételének, és 14%-át a foglalkoztatásnak.

14. táblázat: Berekfürdő TOP5 vállalkozásának legfontosabb adatai

Cég	Főtevékenység	Létszám (fő)	Árbevétel (mFt)
Berek-Víz Kft.	Fizikai közérzetet javító szolgáltatás	66	298,9
ALLNET HUNGARY Kft.	Villamos világítóeszköz gyártása	15	62,1
DEMI-FA Kft.	Épületasztalos-ipari termék gyártása	n.a.	51,8
ANTOUR Kft.	Szállodai szolgáltatás	8	29,2
BIO-FISH Kft.	Éttermi, mozgó vendéglátás	5	28,3
Összesen		94	470

3.3.2.4 Kenderes

Kenderes település a kisebbek közé sorolható, azonban Berekfürdőhöz képest háromszor annyi árbevétel keletkezik, melynek teljes összege 1521 mFt (15. táblázat). Az iparágak között itt a legjelentősebb, és a többihez képest igen magasan a legnagyobb árbevételű a mezőgazdaság, mely a város összes bevételeinek 60,7%-át adja. A mezőgazdaság a többi településen jóval kisebb súllyal jelenik meg. Ettől messze lemaradva a második iparág a településen a kiskereskedelem, mely 15%-ot, majd az építőipar, mely közel 10%-ot tesz ki. A nagykereskedelem és az egyéb szolgáltatás 4,5% körüli mértékben jelentős a város árbevételében. A legkevésbé jelentős az élelmiszeripar, alig 9,2 mFt éves árbevétellel.

15. táblázat: A Kenderesen megtalálható iparágak árbevételének alakulása 2015-ben

Iparág	Árbevétel (mFt)
Mezőgazdaság	924,3
Kiskereskedelem	223,4
Építőipar	150,6
Nagykereskedelem	69,1
Egyéb szolgáltatás	64,5
Egészségipar	37,0

Iparág	Árbevétel (mFt)
Turizmus, vendéglátás	29,1
Fémipar	14,2
Élelmiszeripar	9,2
Összesen	1 521,5

Kenderes legjelentősebb vállalkozásai közül a Kenderes 2006 Kft. a járási TOP10-ben is szerepel. Települési szinten is kimagasló, hiszen az árbevétel kétharmadát, míg a foglalkoztatás 84%-át adja a TOP5 szervezeten belül (**16. táblázat**). A TOP5 szervezet a településen kiemelkedő szervezeteket jelentik, melyek mind árbevételben, mind foglalkoztatásban a legjelentősebbek. A kiskereskedelemhez köthető Kerék-Pár Üzemanyag Bt. a második a sorban, melyben 2 fő a foglalkoztatott, míg a harmadik legnagyobb árbevétellel rendelkező Nagybánhalmi Mezőgazdasági Kft. 9 főt foglalkoztat. Nincs létszámadatunk a Célbeton Kft. és az Emkiel Angel Kft. esetében. A második és negyedik szervezetek árbevétele viszonylag kiegyensúlyozott, körülbelül hasonló a mértéke. Az Emkiel Angel Kft. viszont már csak fele annyi árbevételt realizált, mint a negyedik legnagyobb szervezet.

16. táblázat: Kenderes város TOP5 vállalkozásának legfontosabb adatai

Cég	Főtevékenység	Létszám (fő)	Árbevétel (mFt)
Kenderes 2006 Kft.	Gabonaféle (kivéve: rizs), hüvelyes növény, olajos mag termesztése	59	766,6
KERÉK-PÁR Üzemanyag Bt.	Gépjárműüzemanyag-kiskereskedelem	2	161,9
Nagybánhalmi Mezőgazdasági Kft.	Gabonaféle (kivéve: rizs), hüvelyes növény, olajos mag termesztése	9	145,5
CÉLBETON Kft.	Építési betontermék gyártása	n.a.	126,5
EMKIEL ANGEL Kft.	Mezőgazdasági termék ügynöki nagykereskedelme	n.a.	69,1
Összesen		70	1 269,6

3.3.2.5 Kisújszállás

Kisújszállás a második legnagyobb település a járásban, bár az itt realizálódó árbevétel egyharmada a karcaginak. Ezen a településen a két legjelentősebb iparág közel hasonló mértékben a fémipar (35%), valamint a mezőgazdaság (28%) (**17. táblázat**). Ezekről messze elmarad a következő kettő, melyek a kiskereskedelem (7,7%), és az egyéb szolgáltatás (5,9%). Az élelmiszeripar, gépipar, nagykereskedelem, valamint fa – és asztalos ipar a még jelentősebbek közé sorolható, ez a négy együttesen adja a város összes bevételeinek 14,4%-át.

A legkisebb jelentőségűek közé sorolható az ingatlan, az informatika, távközlés, valamint a szállítás, logisztika iparágak.

17. táblázat: A Kisújszálláson megtalálható iparágak árbevételének alakulása 2015-ben

Iparág	Árbevétel (mFt)
Fémipar	6 321
Mezőgazdaság	5 093
Kiskereskedelem	1 391
Egyéb szolgáltatás	1 066
Élelmiszeripar	843
Gépipar	602
Nagykereskedelem	594
Fa- és asztalos ipar	570
Építőipar	507
Turizmus, vendéglátás	455
Textilipar	228
Nyomda- és papíripar	171
Egészségipar	80
Műanyagipar	56
Szállítás, logisztika	33
Informatika, távközlés	25
Ingatlan	18
Összesen	18 054

A 18. táblázatban láthatjuk a település öt legjelentősebb vállalkozását. Ebből három szerepel a járás TOP10 vállalata között, a Contarex Agrotechnika Kft., a Nagykun 2000 Mg. Zrt, és az Indián Rizs Kft. A negyedik helyezett ELT Hungary Kft. 19 főt foglalkoztat, 772 millió forint árbevételt termel, míg az ötödik Kunfa Kft. 45 fővel 496 milliárd forintot. A TOP5 vállalkozás közül az ELT Hungary Kft emelhető ki egy főre jutó árbevétel tekintetében (30 millió forint).

Az itt bemutatott adatokból is látszik, hogy bár a település jelentősége elmarad Karcagétól, de a járásban kiemelkedőnek számít.

18. táblázat: Kisújszállás TOP5 vállalkozásának legfontosabb adatai

Cég	Főtevékenység	Létszám (fő)	Árbevétel (mFt)
Contarex Agrotechnika Kft.	M. n. s. egyéb fémfeldolgozási termék gyártása	223	5 388
Nagykun 2000 Mg. Zrt.	Vegyés gazdálkodás	124	3 113

Indián Rizs Kft.	Malomipari termék gyártása	30	772
ELT Hungary Kft.	Könyv-kiskereskedelem	19	580
Kunfa Kft	Egyéb bútor gyártása	45	496
Összesen		441	10 349

3.3.2.6 Kunmadaras

Kunmadaras az árbevétel szerinti sorrend szerint a harmadik település, ahol összesen 3616 millió Ft árbevétel keletkezik az összes iparágban. Ez a másik település Kenderes mellett, ahol a mezőgazdaság a legjelentősebb iparág (19. táblázat). Ez adja a település árbevételének 70%-át. A további iparágak ettől jelentősen elmaradnak. A második a sorban a kiskereskedelem 13%-os részesedéssel, majd az építőipar 11,6%-kal. A fennmaradó 8 iparág összesen 5,4%-ot tesznek ki összesen.

19. táblázat: A Kunmadarason megtalálható iparágak árbevételének alakulása 2015-ben

Iparág	Árbevétel (mFt)
Mezőgazdaság	2 527
Kiskereskedelem	465
Építőipar	420
Élelmiszeripar	135
Nagykereskedelem	22
Szállítás, logisztika	19
Egyéb szolgáltatás	11
Turizmus, vendéglátás	8
Fa- és asztalos ipar	3
Informatika, távközlés	3
Ingatlan	2
Fémipar	1
Összesen	3 616

Kunmadaras legfontosabb vállalkozása a Kunmag Kft., mely a járási TOP10-ben is előkelő helyen szerepel. A települési TOP5 szervezet árbevételének és a foglalkoztatásnak közel felét ez adja (20. táblázat). A további szervezetek ettől jelentősen elmaradnak. A második a Kunmadarasi Mg. Kft., a harmadik a „Nagyajtosi” Mg. Kft. Az ötödik a Kun-Agro-Farm Kft. Egyértelműen látszik a település mezőgazdasági vonala, hiszen a legjelentősebb iparág és a TOP5 között 4 ebben tevékenykedik.

20. táblázat: Kunmadaras TOP5 vállalkozásának legfontosabb adatai

Cég	Főtevékenység	Létszám (fő)	Árbevétel (mFt)
KUNMAG Kft.	Gabonaféle (kivéve: rizs), hüvelyes növény, olajos mag termesztése	60	1 181
Kunmadarasi Mg Kft	Gabonaféle (kivéve: rizs), hüvelyes növény, olajos mag termesztése	25	496
"Nagyajtósi" Mg. Kft.	Gabonaféle (kivéve: rizs), hüvelyes növény, olajos mag termesztése	18	376
Cédrus Patika Kft.	Gyógyszer-kiskereskedelem	n.a.	224
KUN-AGRO-FARM Kft.	Baromfitenyésztés	5	206
Összesen		108	2 484

3.3.2.7 Összegzés

A települések közül a legmagasabb árbevétel egyértelműen Karcagon keletkezik. A járásközpont jelentősége megkérdőjelezhetetlen. Kissé elmaradva második helyen Kisújszállás áll, majd tőlük jóval elmaradva a további három település, Kunmadaras, Kenderes és Berekfürdő. Az élelmiszeripar és a mezőgazdaság mellett mindenképp a kiemelkedő árbevételű iparágak közé sorolható a fémipar, a kiskereskedelem, valamint az egyéb szolgáltatás. *Ami meglepő, hogy turisztikai szempontból potenciálisan javítható a járás teljesítménye, mégis árbevétel szempontjából jelentősen elmarad a többi ágazathoz (967 millió Ft) képest.*

Az élelmiszeriparon belül kiemelkedik a haszonállat-eledelel gyártása, mely gyakorlatilag egy vállalkozást takar, a Cargill Takarmány Zrt-t. Az egész vállalat árbevétele 25 700 milliárd forint, létszáma 277 fő volt 2015-ben, de a járásban csak 133 főt foglalkoztattak, így a pontosabb kép kialakítása végett az arányosított árbevételt érdemes tekinteni. Második helyen az egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás szakágazat szerepel, szintén egy vállalat tevékenységének köszönhetően: ez a vállalkozás az AgroSprint Kft. A szakágazat 2015-ben, a Cargilltől jóval elmaradó árbevételt ért el (8466 milliárd forint), de közel azonos főt foglalkoztatott céges szinten (229 fő), így az AgroSprint adatait is arányosítva kezeltük. Az élelmiszeripart vizsgálva még egy szakágazatot emelhetünk ki, a malomipari termékek gyártását. Ez a szakágazat teljesítményben elmarad az előző kettőtől, éves árbevétele 772 milliárd forint volt. Érdemes megjegyeznünk, hogy itt már nem csak egy vállalat működik nagy bevétellel, hanem több kisebb vállalkozás teszi ki a szakágazatot.

Árbevétel szempontjából a második legjelentősebb iparág a mezőgazdaság. Itt három szakágazat emelkedik ki. Az első a gabonaféle (kivéve: rizs), hüvelyes növény, olajos mag termesztése. Ezzel az összes szakágazatot tekintve a harmadik helyen áll. Jelentősnek mondható még a vegyes gazdálkodás, illetve a növénytermesztési szolgáltatás.

A fémipar iparágból szintén egy szakágazat mondható kiemelt jelentőségűnek, mégpedig az M. n. s. egyéb fémfeldolgozási termékek gyártása. A kiskereskedelem iparágon belül már

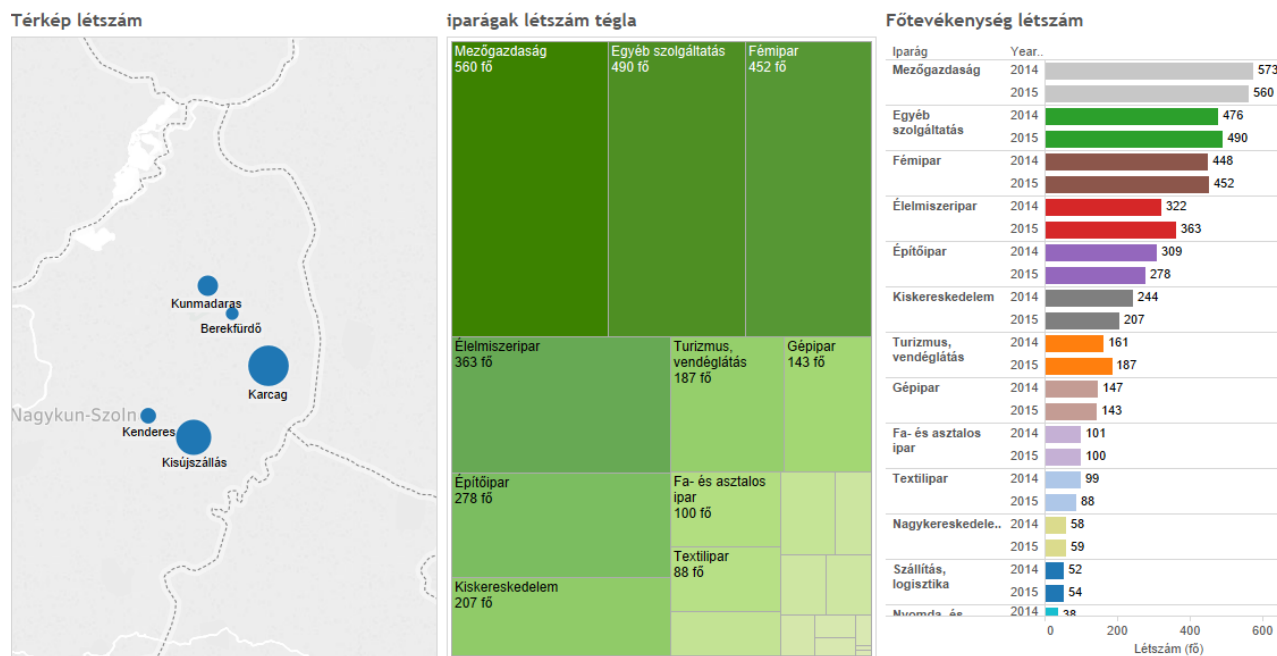
jellemzően kisebb árbevétellel rendelkező szakágazatok vannak jelen. Két ágazat ért el 1 000 milliárd feletti bevételt: a gyógyszer-kiskereskedelem és az üzemanyag kiskereskedelem. Az ezt követő szakágazatok már jóval alacsonyabb éves árbevételt jegyeztek 2015-ben.

Az ötödik legjelentősebb iparág az építőipar, ahol mindegyik szakágazat 1 000 milliárd alatti árbevételt ért el. Az első három körülbelül hasonló teljesítménnyel működött 2015-ben, a közmű építés 629 milliárdot, az épületépítés 600 milliárdot, míg az útépítés 412 milliárd forintot termelt. Itt érdemes megjegyeznünk, hogy bár az iparágban a közmű építés érte el a legmagasabb árbevételt, mégis csupán 12 főt foglalkoztattak.

3.3.3.A járási cégek számának és foglalkoztatotti létszámának elemzése

A következőkben a járásban jelenlévő iparágakat a foglalkoztatási létszám alapján elemezzük. A teljes járás területére vonatkozóan az láthatjuk, hogy a két pólus a létszámok tekintetében is megtalálható (12. ábra). Ez a két pólus Karcag és Kisújszállás. A többi település létszámai elmaradnak ezektől.

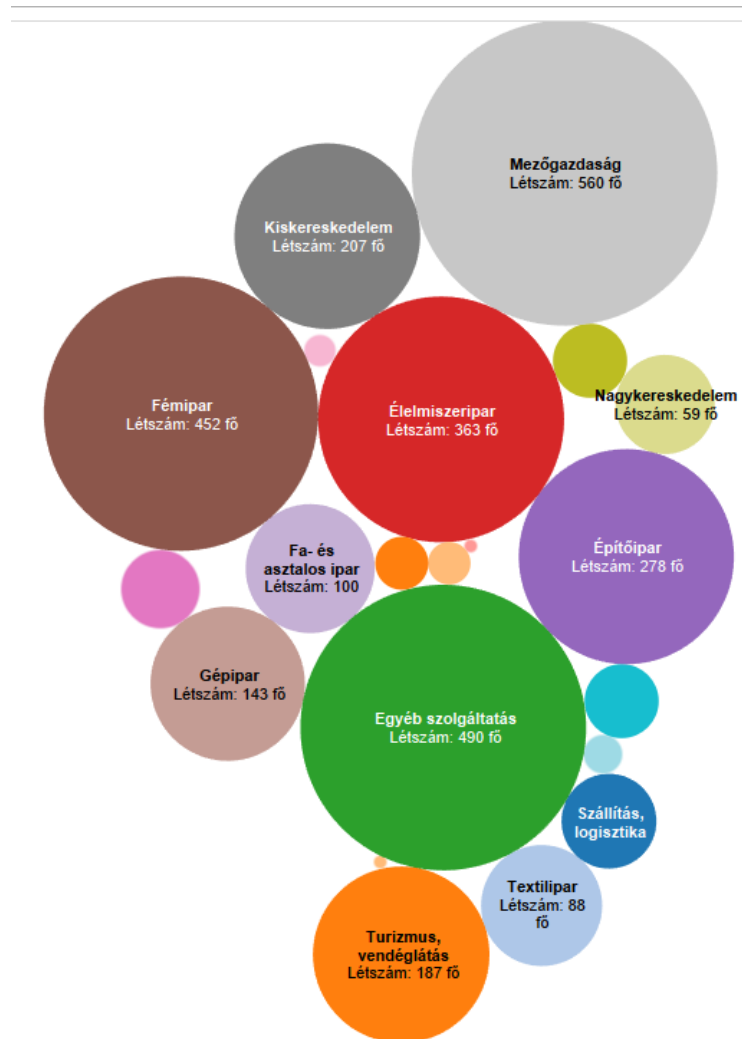
Ha a 2015-ös év adatait összehasonlítjuk a 2014-essel, azt láthatjuk, hogy számos ágazatban tapasztaltak növekedést. A legnagyobb arányú emelkedés az élelmiszeriparban mutatkozott, körülbelül 13 százalékos. Ennél kisebb arányú, de szintén növekedés látható az egyéb szolgáltatások, a fémipar valamint a turizmus és vendéglátás területén. Foglalkoztatotti létszám csökkenés látható a mezőgazdaság, az építőipar, a kiskereskedelem, és a gépipar területén.

12. ábra: Az iparágak foglalkoztatási létszáma 2014-2015 között

A legmeghatározóbb az iparágak tekintetében a Mezőgazdaság 580 fővel, az Egyéb szolgáltatások 490 fővel, a Fémipar 452 fővel, az Élelmiszeripar 363 fővel és az Építőipar 278 fővel. Azt láthatjuk, hogy kisebb eltérés mutatkozik az árbevétel és létszám alapján felállított rangsor között (13. ábra).

Míg az árbevételeket tekintve az iparágak sorrendje élelmiszeripar, mezőgazdaság, fémipar, kiskereskedelem, építőipar, addig a foglalkoztatotti létszám alapján az egyéb szolgáltatás a második helyen áll, megelőzve a fémipart, az élelmiszeripart és az építőipart, illetve a kiskereskedelem nem jelenik meg a TOP5-ben.

13. ábra: Iparágak súlya létszám alapján 2015-ben

A következőkben településenként vizsgáljuk meg a foglalkoztatási adatokat, hogy teljes képet kapjunk az egyes települések jelentőségéről.

3.3.3.1 Karcag

Karcagon összesen 1865 főt foglalkoztatnak a gazdasági társaságok az egyes iparágakban. A foglalkoztatási létszám a legnagyobb az élelmiszeriparban, melyben a legmagasabb árbevétel is keletkezik. Itt a települési foglalkoztatás 30%-a teljesül (21. táblázat). A kiskereskedelem a harmadik legnagyobb árbevételű iparág, azonban a foglalkoztatásban csupán a hatodik helyen van. Ezt leszámítva az iparági árbevétel sorrendjében jelenik a foglalkoztatás sorrendje is a városban.

21. táblázat: A Karcagon megtalálható iparágak létszámainak alakulása 2015-ben

Iparág	Létszám
Élelmiszeripar	291
Egyéb szolgáltatás	278
Mezőgazdaság	202
Építőipar	175
Fémipar	124
Kiskereskedelem	121
Turizmus, vendéglátás	79
Gépipar	69
Nagykereskedelem	55
Szállítás, logisztika	52
Fa- és asztalos ipar	48
Informatika, távközlés	32
Műanyagipar	24
Nyomda- és papíripar	22
Egyéb ipar	11
Pénzügyi szolgáltatás	9
Egészségipar	6
Ingatlan	6
Textilipar	5
Energiaipar	1
Összesen	1610

3.3.3.2 *Berekfürdő*

Berekfürdő esetében az látjuk, hogy míg árbevétel 9 iparágban keletkezik, addig foglalkoztatás csupán 6 iparágban. Nincs statisztikai adat Fa- és asztalos ipar, Ingatlan, valamint műanyag ipar esetében (22. táblázat). A foglalkoztatás sorrendje követi az árbevétel szerinti sorrendet. Az egyéb szolgáltatás a legnagyobb árbevételű és foglalkoztató a településen. A foglalkoztatás 66%-at adja. A második a turizmus közel 15%-kal részesedik a foglalkoztatásból a gépipar a harmadik szintén 15% körüli részesedéssel. A másik három iparágban 1-3 főt alkalmaznak.

22. táblázat: Berekfürdő iparágainak foglalkoztatási létszáma 2015-ben

Iparág	Létszám
Egyéb szolgáltatás	72
Turizmus, vendéglátás	16
Gépipar	15
Kiskereskedelem	3
Építőipar	1
Vegyipar	1
Összesen	108

3.3.3.3 Kenderes

Kenderesen a foglalkoztatási létszám nem egészen követi az iparágak árbevételének sorrendjét (23. táblázat). Az árbevétel sorrendje mezőgazdaság, kiskereskedelem, építőipar, nagykereskedelem, egyéb szolgáltatás, egészségipar, turizmus, fémipar, élelmiszeripar. Ezzel szemben a foglalkoztatás szerint a sorrend a mezőgazdaság, kiskereskedelem, egészségipar, turizmus, építőipar, egyéb szolgáltatás, fémipar. Míg a harmadik legnagyobb árbevételű iparág itt az építőipar, addig a foglalkoztatás szempontjából csupán ötödik. A teljes foglalkoztatásból a mezőgazdaság 66%-kal részesedik. Ehhez képest a többi iparág jóval kisebb részesedésű egyenként.

23. táblázat: A Kenderesen megtalálható iparágak létszámainak alakulása 2015-ben

Iparág	Létszám
Mezőgazdaság	72
Kiskereskedelem	10
Egészségipar	7
Turizmus, vendéglátás	7
Építőipar	6
Egyéb szolgáltatás	2
Fémipar	2
Összesen	106

3.3.3.4 Kisújszállás

Kisújszállás teljes foglalkoztatási létszáma 1096 fő. A legnagyobb foglalkoztató a fémipar, mely 30% (24. táblázat). Az első két legnagyobb árbevételű iparág az első két helyen van a foglalkoztatásban is. Viszont a kiskereskedelem, a harmadik legnagyobb árbevételű, a foglalkoztatás tekintetében 8. helyen van. Míg az egyéb szolgáltatás a harmadik legnagyobb foglalkoztató. Az első három helyen szereplő iparág, a fémipar, a mezőgazdaság és az egyéb szolgáltatás teszi ki a 60%-át a teljes települési foglalkoztatásnak. A nagykereskedelemben és a szállítás, logisztikában csupán 1-1 fő van.

24. táblázat: A Kisújszálláson megtalálható iparágak létszámainak alakulása 2015-ben

Iparág	Létszám
Fémipar	326
Mezőgazdaság	176
Egyéb szolgáltatás	138
Textilipar	83
Turizmus, vendéglátás	71
Építőipar	66
Gépipar	59
Kiskereskedelem	53
Fa- és asztalos ipar	51

Iparág	Létszám
Élelmiszeripar	41
Nyomda- és papíripar	11
Műanyagipar	9
Informatika, távközlés	5
Egészségipar	4
Nagykereskedelem	1
Szállítás, logisztika	1
Összesen	1095

3.3.3.5 Kunmadaras

Kunmadaras foglalkoztatási létszámának fele a mezőgazdaságban van alkalmazva (25. táblázat). Ettől messze elmarad az élelmiszeripar, az építőipar, valamint a kiskereskedelem. Ezek együtt teszik ki a foglalkoztatás közel 40%-át. Fa – és asztalosipar, valamint a szállítás logisztika iparágakban 1-1 fő van jelen, nagykereskedelem 3 fő, míg a turizmusban 14 fő.

25. táblázat: A Kunmadarason megtalálható iparágak létszámainak alakulása 2015-ben

Iparág	Létszám
Mezőgazdaság	110
Élelmiszeripar	31
Építőipar	30
Kiskereskedelem	20
Turizmus, vendéglátás	14
Nagykereskedelem	3
Fa- és asztalos ipar	1
Szállítás, logisztika	1
Összesen	210

3.3.3.6 Összegzés

Létszám tekintetében összegezve azt láthatjuk, hogy a két pólus a létszámok tekintetében is megtalálható (12. ábra). Ez a két pólus Karcag és Kisújszállás. A többi település létszámai elmaradnak ezektől. A legmeghatározóbb az iparágak tekintetében az mezőgazdaság, mely 560 főt foglalkoztat. Ezt követi az egyéb szolgáltatás 490 fővel, a fémipar 452 fővel, az élelmiszeripar 363 fővel és az építőipar 278 fővel (13. ábra). Azt láthatjuk, hogy kisebb eltérés mutatkozik az árbevétel és létszám alapján felállított rangsor között.

Míg az árbevételeket tekintve az iparágak sorrendje élelmiszeripar, mezőgazdaság, fémipar, kiskereskedelem, építőipar, addig a foglalkoztatotti létszám alapján az egyéb szolgáltatás a

második helyen áll, megelőzve a fémipart, az élelmiszeripart és az építőipart, illetve a kiskereskedelem nem jelenik meg a TOP5-ben.

Településenként az alábbi megállapításokat tehetjük.

Karcag település legnagyobb foglalkoztatói:

- élelmiszeripar (291)
- egyéb szolgáltatás (278)
- mezőgazdaság (202)

Berekfürdő település legnagyobb foglalkoztatói:

- egyéb szolgáltatás (72)
- turizmus, vendéglátás (16)
- gépipar (15)

Kenderes település legnagyobb foglalkoztatói:

- mezőgazdaság (72)
- kiskereskedelem (10)
- egészségipar (7)

Kisújszállás település legnagyobb foglalkoztatói:

- fémipar (326)
- mezőgazdaság (176)
- egyéb szolgáltatás (138)

Kunmadaras település legnagyobb foglalkoztatói:

- mezőgazdaság (110)
- élelmiszeripar (31)
- építőipar (30)

Látható, hogy bár csak Karcagon igazán jelentős az élelmiszeripar, mégis kiemelt helyen szerepel a járás gazdaságában. Ezzel ellentétben a mezőgazdaság majdnem minden településen szerepel a TOP3 foglalkoztató ágazatban.

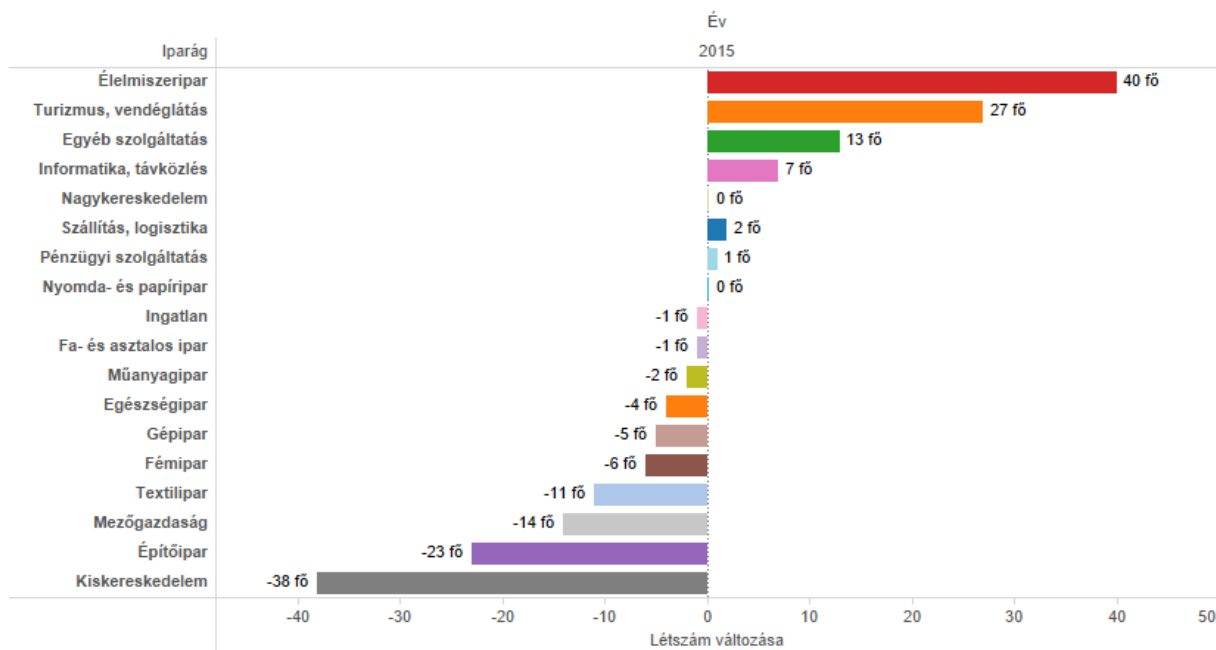
3.4. Az iparági dinamika alakulása a Karcagi járásban

A következőkben a járás 2015-ös adatait az azt megelőző évhez viszonyítjuk, hogy felfedjük, az egyes ágazatok, illetve a különböző települések milyen változásokkal szembesültek. Ez a módszer rávilágíthat olyan folyamatokra, amiket az iparági szereplők, a Paktum érintettjei, vagy a települési vezetők nem, vagy csak korlátozottan érzékelnek. Mind az árbevétel, mind a foglalkoztatotti létszám kiemelt fontosságú, és emiatt abszolút és relatív értelemben is megvizsgáljuk az alakulásukat.

Mivel a települések gazdasága szorosan összefonódik, így a változásokat aggregáltan kell vizsgálni, ezzel kiszűrhető a települések között a munkaerő ingázásának hatása.

3.4.1. A foglalkoztatottság változása

A járásban jelenlévő iparágak összes létszámát megvizsgáltuk annak tükrében, hogy 2014-hez képest milyen elmozdulás volt tapasztalható 2015-ben. Az erre vonatkozó eredményeket a **14. ábra** szemlélteti.

14. ábra: Az iparágak foglalkoztatotti létszámának változása (2014-hez képest)

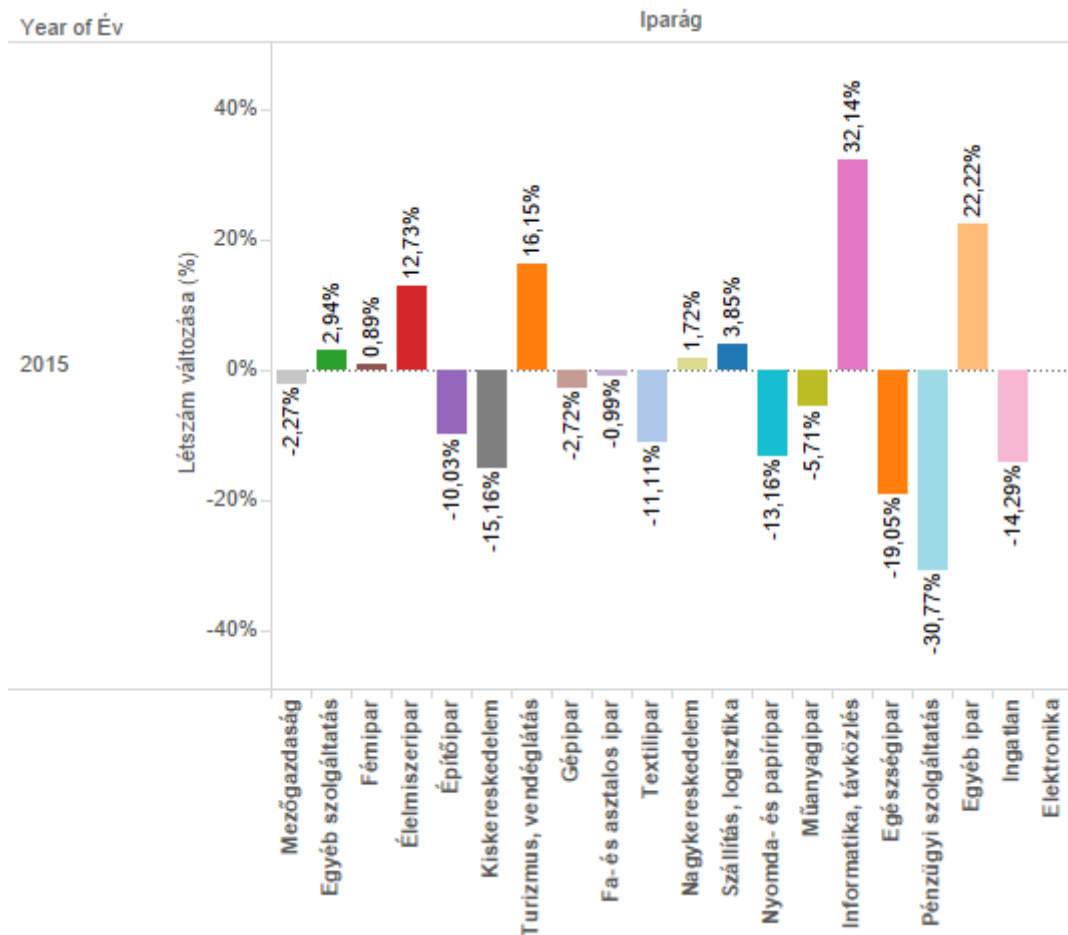
Ahogy már korábban is említettük, a legnagyobb arányú növekedés az élelmiszeriparban történt. Itt egy év alatt 40-el nőtt a foglalkoztatottak száma. Feltörekvőnek számít még a turizmus és vendéglátás 27 fős növekedéssel, az egyéb szolgáltatások 13 fővel, az informatika, távközlés 7 fővel, a nagykereskedelem 4 fővel, valamint a szállítás, logisztika 2 fővel. A nyomda- és papíripar esetén nem történt változás a foglalkoztatotti létszámban, a többi iparág esetén azonban visszaesést tapasztalhatunk. Különösen nagyok mondható a csökkenés az építőipar és a kiskereskedelem területén.

Az iparágak árbevételhez mért súlyát tekintve nagy csökkenésnek nevezhető a mezőgazdaságban és az építőiparban bekövetkező változás, hiszen ezek meghatározóak a járásban.

A 15. ábrán foglalkoztatotti létszám szerinti sorrendben láthatjuk az iparágakat, a változás mértékét százalékban kifejezve. Ez az ábra jól szemlélteti, hogy milyen változás ment végbe a járásban meghatározó ágazatokban. Látható, hogy az élelmiszeripar, mint legmagasabb árbevételű és nagy foglalkoztató 12,73 százalékos emelkedést produkált, de a második legjelentősebb árbevételű mezőgazdaság területén már csökkenést láthatunk. Százalékosan mérve kiemelkedik az informatika és távközlés területén mutatkozó létszámnövekedés, mely meghaladja a 31 százalékot. Jelentősnek mondható még az emelkedés a turizmus és vendéglátás valamint az egyéb ipar területén.

A három kiemelkedő növekedés közül a turizmus és vendéglátás felfutása a legjelentősebb a járás területén, hiszen ez az az iparág, ami az árbevétel szerinti sorrendben is előkelő helyen szerepel.

Nem sokkal (2 százalék alatt) változott a foglalkoztatás a fémipar, a nagykereskedelem valamint a fa- és asztalosipar területén. A legnagyobb arányú csökkenés, mely meghaladja a 30 százalékot, a pénzügyi szolgáltatások területén következett be. Ha az árbevétel szerinti jelentőségüket is vizsgáljuk az ágazatoknak, kiemelhető az építőiparban és a kiskereskedelemben bekövetkezett 10 illetve 15 százalékos mérséklődés.

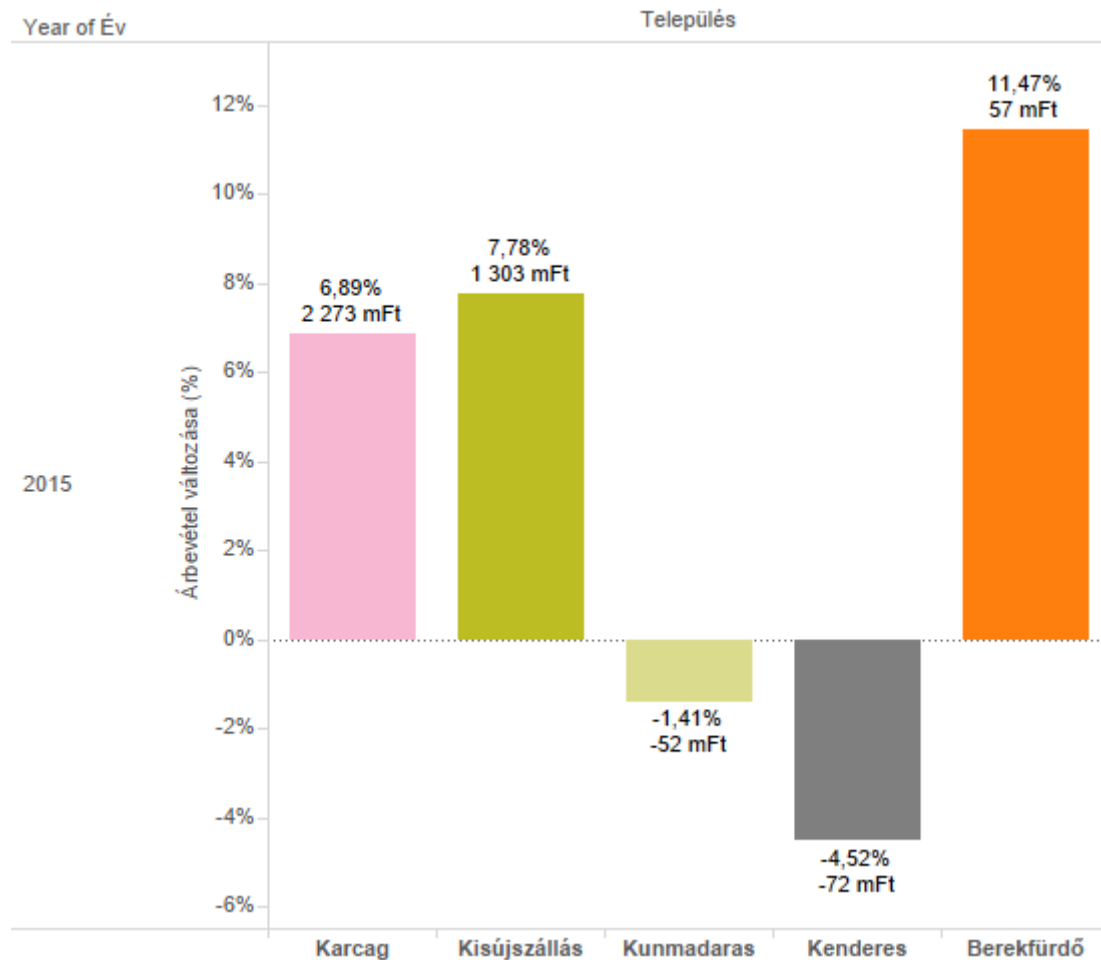
15. ábra: Az iparágak foglalkoztatotti létszámának százalékos változása létszám szerinti sorrendben (2014-hez képest)

3.4.2. Az árbevétel változása

3.4.2.1 Az árbevétel változása településenként

A következő ábrán településenként mutatjuk be az összes iparágban bekövetkezett árbevétel változást. Egyértelmű növekedés látható a járás két pólusának számító Karcagon (6,89%) és Kisújszálláson (7,78%). Kiemelkedik azonban összes település közül Berekfürdő, mely községben az árbevétel éves növekedés meghaladta a 11 százalékot. Itt egyértelműen hatása van a turizmus és vendéglátás iparágban bekövetkezett növekedésnek (16. ábra).

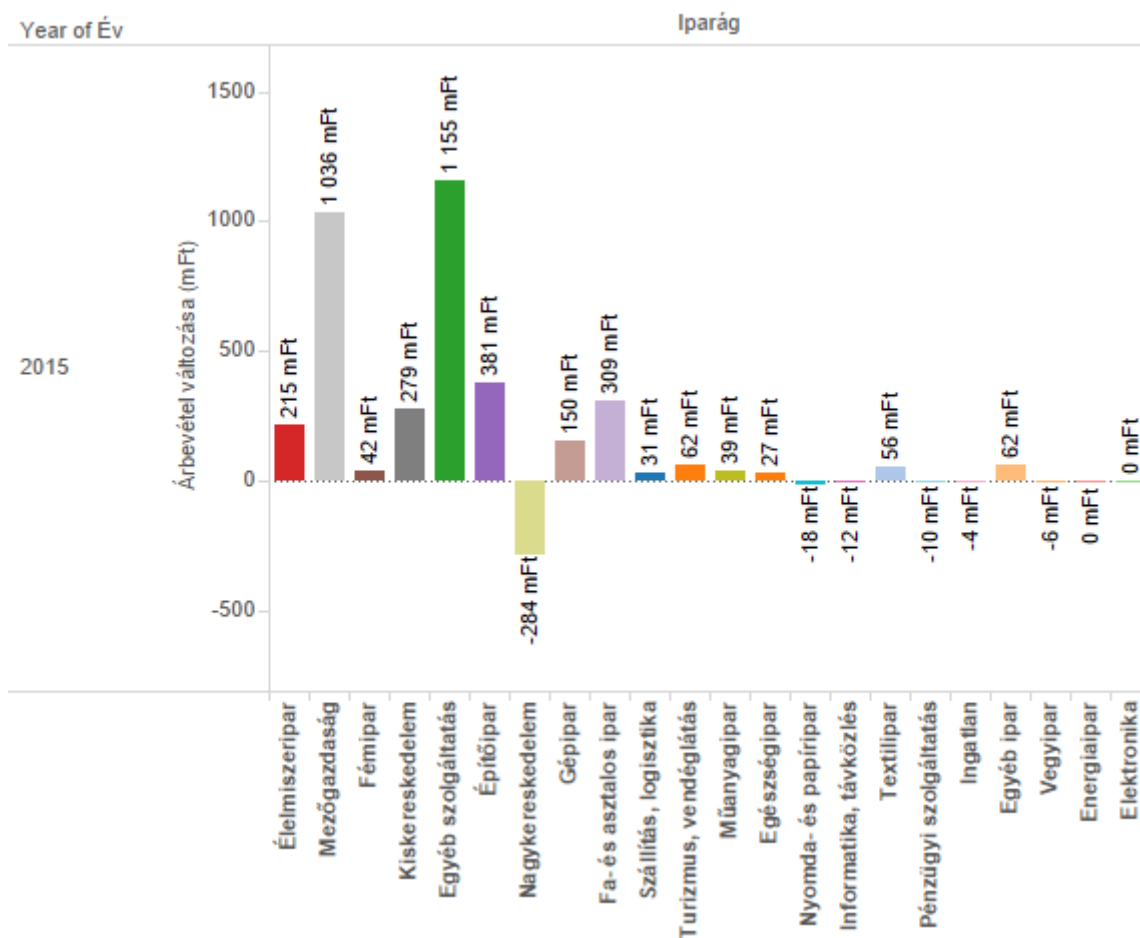
A másik két településen az éves árbevétel már csökkent 2014 és 2015 között. Kunmaradaroson kisebb arányú a csökkenés, 1,41 százalékos, Kenderesen már magasabb, 4,52 százalékos.

16. ábra: Az összes iparági bevétel változása településenként (2014-hez képest)

3.4.2.2 Árbevétel változása iparáganként

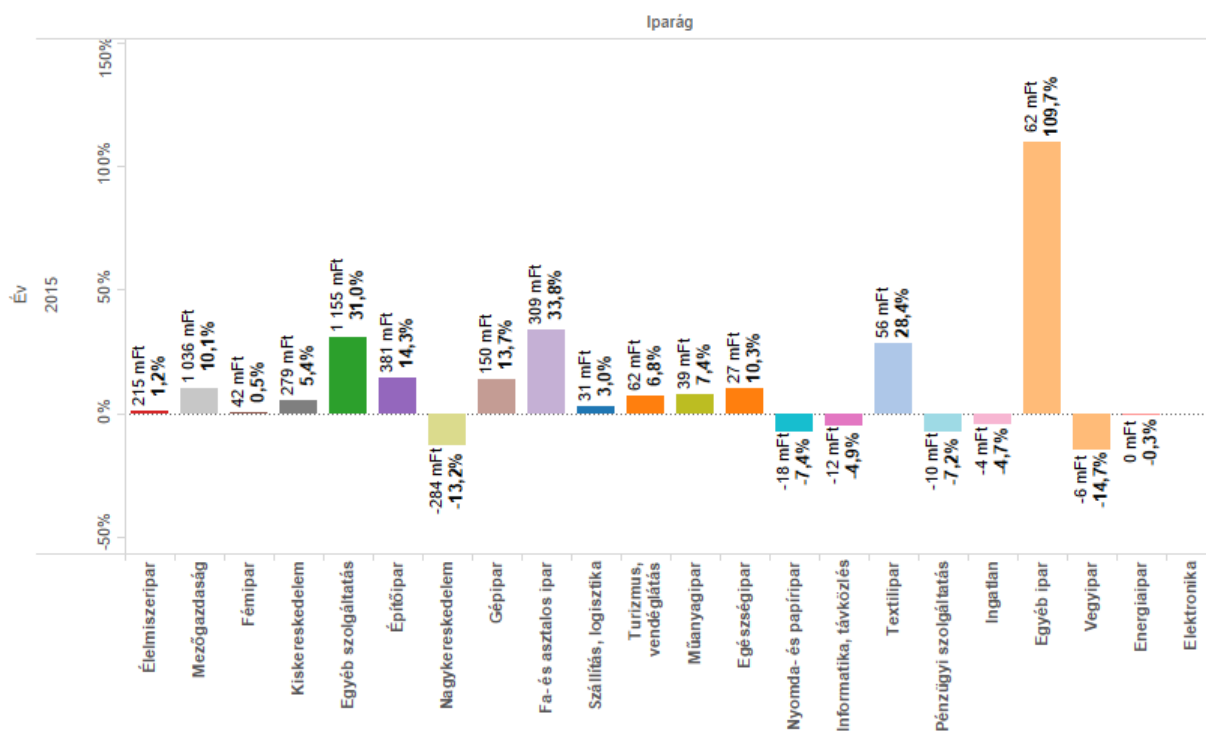
A gazdaságszerkezet alapos bemutatása érdekében érdemes megvizsgálni a járás iparágainak árbevételében 2015-ben az előző évhez képest milyen mennyiségű és milyen arányú változás történt. Az iparágakban történt változás összességében a **17. ábra** szemlélteti. Azt látjuk, hogy a 22 iparágból 6 iparágban árbevétel csökkenés, 2 iparágban nem történt változás és 14 iparágban pedig eltérő mértékben, de növekedés volt 2014-hez képest 2015-ben. Összében a legnagyobb növekedés az egyéb szolgáltatások iparágban következett be 1155 millió forinttal, a második legnagyobb összeg pedig a mezőgazdaságban következett be valamivel több, mint egy milliárd forinttal. A csökkenéseket megvizsgálva azt látjuk, hogy a legnagyobb összeggel kevesebb árbevételt realizáló iparág a nagykereskedelem (284 millió Ft). De csökkent az árbevétel még a nyomda- és papíriparban (18 mFt), informatika, távközlés (12 mFt), pénzügyi szolgáltatás (10 mFt), ingatlan (4 mFt), vegyipar (6 mFt).

17. ábra: Az iparágak árbevételének változása az árbevétel szerinti sorrendben (2014-hez képest)

Amennyiben az árbevétel változását százalékosan megvizsgáljuk, azt látjuk, hogy az összegszerű növekedés mellett fontos a viszonyítási alaphoz képesti mérték is (**18. ábra**). A két nagyobb összeggel növekedett iparágban azt látjuk, hogy a mezőgazdaságban egy 10%-os növekedés volt az előző évhez képest, míg az egyéb szolgáltatásban 31%-os volt a növekedés. Közel 30%-os növekedés volt a textiliparban, 10% körül mozog a növekedés az építőiparban (14%), egészségiparban (10,3%). A további iparágakban ennél alacsonyabb a százalékban kifejezett növekedés. Kimagasló ezen túlmenően az egyéb ipar, melyben az előző évhez képest 62 mFt növekedés volt, de ez 109%-os növekedést jelentett. *A mezőgazdaságban annak ellenére is növekedett az árbevétel, hogy a létszám az iparágban több, mint 2%-kal csökkent. Hasonló a kép a kiskereskedelemben is, mivel a létszám ebben az iparágban 15%-os létszám csökkenés mellett 5%-os árbevétel növekedés volt.*

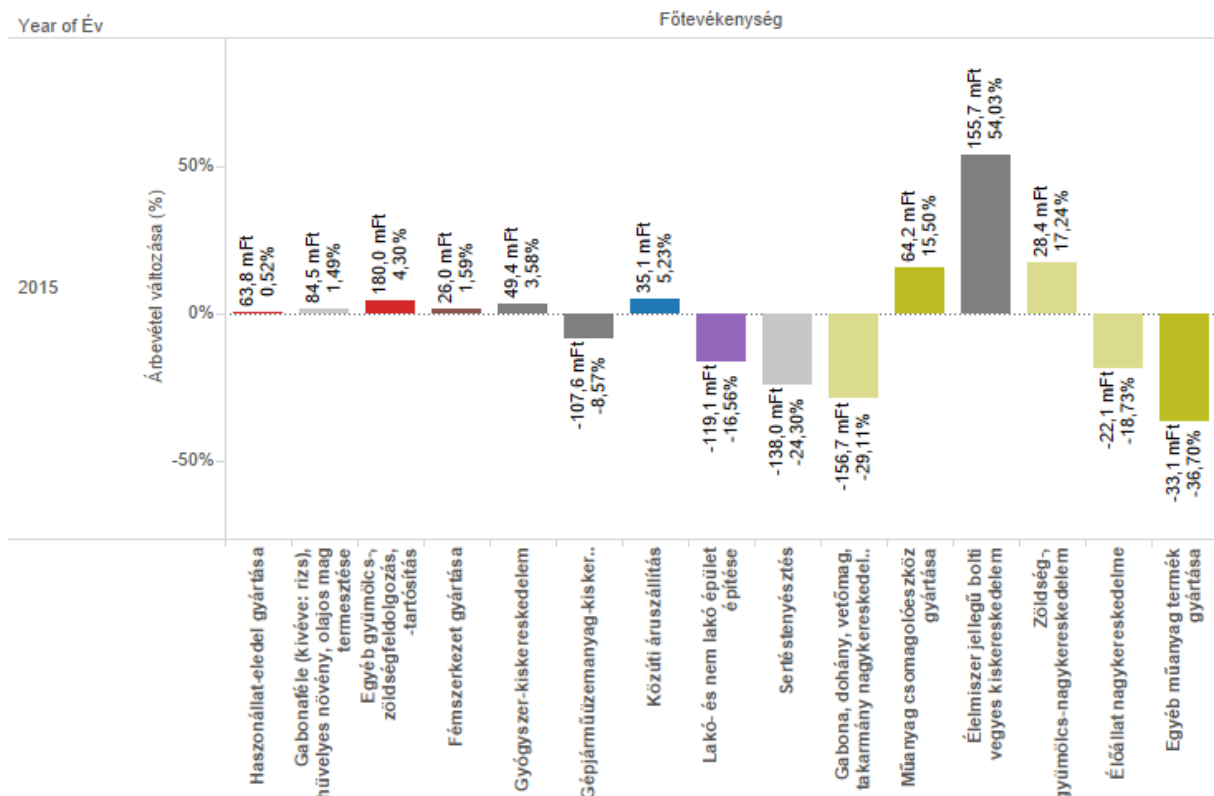
Azon iparágak melyben csökkenés volt azok közül 10% feletti a nagykereskedelemben (13,2%), valamint a vegyiparban (14,7%). *Az informatika, távközlés iparágban ugyan 22%-os létszámnövekedés volt, de ezzel együtt közel 5%-os árbevétel csökkenés.*

18. ábra: Az iparágak árbevételének százalékos változása az árbevétel szerinti sorrendben (2014-hez képest)

Az iparágakban megtalálható szakágazatokat is elemeztük, melyek közül kiemeltük a 15 legnagyobb árbevétellel rendelkezőt. A szakágazatokban bekövetkezett árbevétel változás összegét és százalékos mértékét a **19. ábra** mutatja be. Kilenc szakágazatban növekedés, míg hat szakágazatban csökkenés következett be. A legnagyobb árbevétel növekedés a kiskereskedelem iparágba tartozó élelmiszer jellegű bolti vegyes kiskereskedelem szakágazatban történt meg több mint 155 m forint, mely az előző évhez képest 54%-ot tett ki. A zöldség- gyümölcs nagykereskedelemben 17%-os növekedés volt, mely valamivel több, mint 28 m Ft-ot jelent. A többi szakágazatban 5% alatti volt a növekedés. Ezek a haszonállat eledelel gyártása (0,52%, 63,8 mFt), egyéb zöldség- gyümölcsfeldolgozás, - tartósítás (4,3%, 180 mFt), gabonaféle (1,49%, 84,5 mFt), közúti áruszállítás (5,23%, 35,1 mFt), valamint az építési terület előkészítése (3,58%, 2,5 mFt). Összességében a legnagyobb növekedés az egyéb zöldség- gyümölcsfeldolgozás, - tartósítás szakágazatban volt, azonban ez arányait tekintve az előző évhez képest jóval alacsonyabb, mint az élelmiszer jellegű bolti vegyes kiskereskedelem.

Az árbevétel csökkenés legnagyobb összegben a gabona, dohány, vetőmag, takarmány nagykereskedelemben következett be közel 157 mFt, mely 30%-os mértékű volt az előző évhez képest. Hasonlóan magas összegű és mértékű csökkenés volt a sertéshústenyésztésben (138 mFt, 24%), és a lakó- és nem lakó épület építése szakágazatban (119 mFt, 16,56%). Az élőállat nagykereskedelemben a csökkenés 22 mFt, azonban ez igen magas, közel 19%-os csökkenés volt, míg az egyéb műanyagtermék gyártása szakágazatban 33 mFt csökkenés közel 40%-os mértékű volt. A gépjármű üzemanyag kiskereskedelemben a 107 mFt-nyi csökkenés csupán 8,5%-nyi csökkenést jelentett.

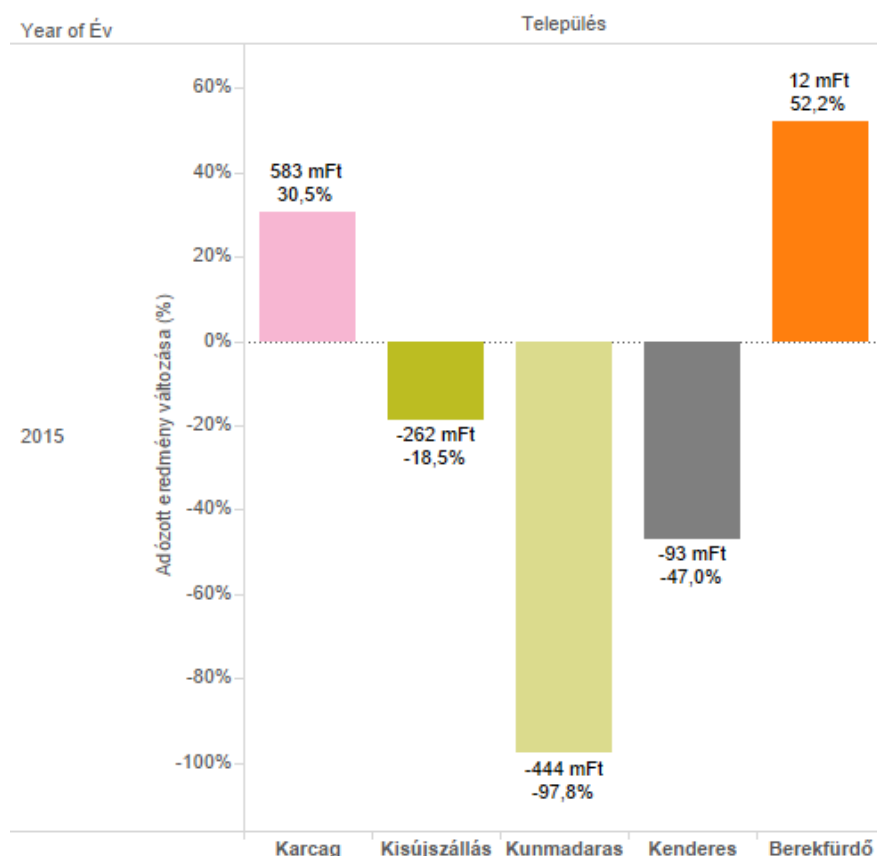
19. ábra: A 15 legnagyobb árbevételű szakágazat árbevétel változása az árbevétel szerinti sorrendben (2014-hez képest)

3.4.3. Az adózott eredmény változása

Az árbevétel mellett az iparágak adózott eredményének változása is fontos információkkal szolgáltathat a Paktum szempontjából. A következőkben ezt elemezzük.

A 20. ábra az aggregált iparági adózott eredmény változását mutatjuk be településenként. Azt láthatjuk, hogy az összes adózott eredmény tekintetében a járásba tartozó 5 település közül kettőben növekedés, míg háromban csökkenés következett be 2015-ben 2014-hez képest. Berekfürdőben ugyan összességében jóval kisebb eredményt produkált, mint Karcag, azonban ez a mértékét tekintve 52%, mely jelentősen nagyobb, mint a járásközpontban. Ez feltehetőleg a Berekfürdő turizmusának köszönhető. Ezzel szemben Karcagon az összes adózott eredmény 580 mFt-kal növekedett az előző évhez képest, mely 30%-ot tesz ki. Jelentős visszaesés volt Kunmadarason, ahol 444mFt-kal, közel 100%-os csökkenés volt. Kenderes városban nem egészen 100 mFt volt a csökkenés, mely 47%-nyi csökkenést jelentett. Végül Kisújszálláson az összes adózott eredmény 262 mFt-kal csökkent, mely 18%-os mértékét jelent.

Adózott eredmény változása

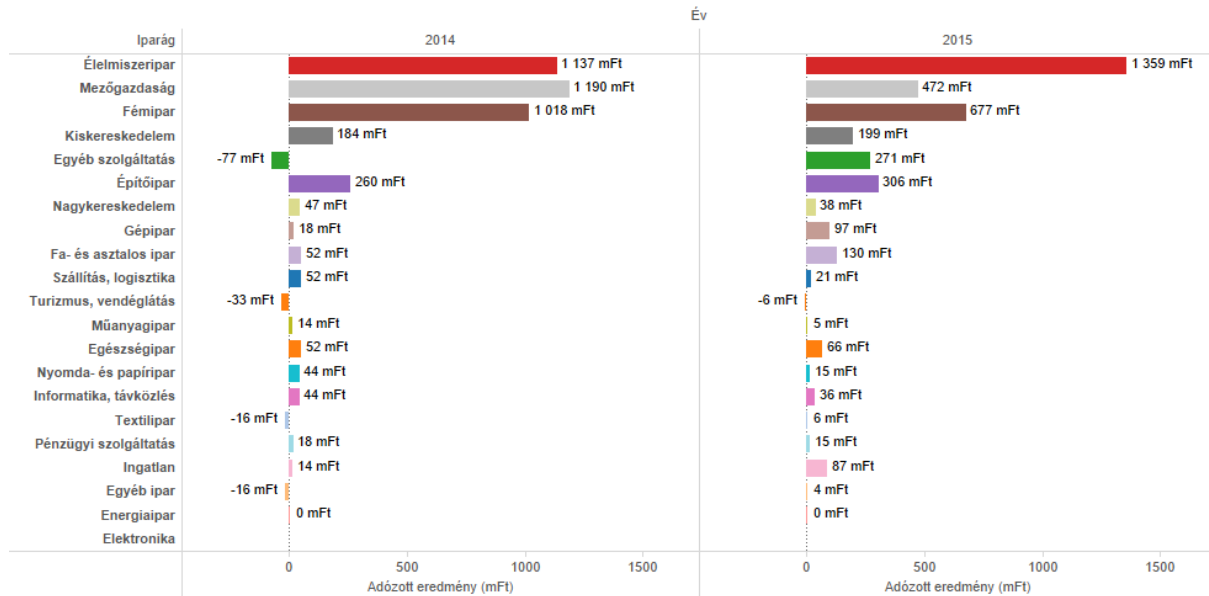

20. ábra: Az összes iparági adózott eredmény változása településenként (2014-hez képest)

Megvizsgáltuk a települések aggregált adatai mellett az iparágak adózott eredményének változását is. Az eredményeket a **21. ábra** szemlélteti. Az ágazatok fentről lefelé az árbevétel nagyságának sorrendjében vannak feltüntetve. Ami először említést érdemel, hogy amíg 2014-ben négy ágazatban volt negatív az adózott eredmény (egyéb szolgáltatás, turizmus, vendéglátás, textilipar, egyéb ipar) addig 2015-ben csupán egy iparágban, a turizmusban. Azonban az iparági negatív adózott eredmény ötödére csökkent, 33 mFt-ról 6 mFt-ra. A textiliparban 6 mFt pozitív adózott eredmény volt 2015-ben a mínusz 16 mFt-hoz képest, és ehhez hasonló az egyéb ipar, ahol mínusz 16 mFt-ról plusz 4 mFt-ra növekedett az érték. A legnagyobb adózott eredménnyel rendelkező ágazat az élelmiszeripar, melyben közel 20%-os növekedés volt 2015-ben az előző évhez képest. Továbbá növekedett az adózott eredmény a kiskereskedelemben (8%), építőiparban (17,6%), egészségiparban közel 27%-kal. Ezek mellett ki kell emelni azon iparágakat, ahol igen jelentős növekedés volt megfigyelhető. Ilyen az egyéb szolgáltatás, ahol a 2014-ben realizált - 77 mFt után 2015-ben 271 mFt plusszal zárta az évet. A gépiparban emellett több, mint ötszörös adózott eredményt realizáltak a szervezetek. A fa- és asztalosiparban két és félszeres, ingatlan iparban több, mint hatszoros volt a növekedés.

Jelentős csökkenés volt a szállítás, logisztika területén, ahol 60%-kal esett vissza ez az érték, illetve ugyanez a tendencia megfigyelhető a mezőgazdaságban is. Harmada lett az adózott eredmény a műanyagiparban, és a nyomda- és papíriparban. 40%-kal esett vissza a mutató a fémiparban, 20%-kal a nagykereskedelemben, valamint az informatika, távközlésben, és 17%-kal a pénzügyi szolgáltatása területén.

Iparágak adózott eredmény változása

21. ábra: Az iparágak adózott eredmény változása árbevétel szerinti sorrendben (2014-hez képest)

3.5. A járási ágazatok foglalkoztatása és árbevétele közti kapcsolat

A következőkben az egyes iparágakban vizsgáljuk meg a foglalkoztatás és az árbevétel kapcsolatát a 2015-ös adatokkal. Az ábrákon a kis körök az egyes cégeket jelölik, a koordinátáik a 2015-ös létszámadat és az éves árbevétel. A két mutató kapcsolatának a szemléltetésére beillesztettük az adathalmazhoz legjobban illeszkedő regressziós egyenest, amiről feltételezünk, hogy lineáris. Ez egyszerűen megfogalmazva azt jelenti, hogy a létszám és az árbevétel közötti kapcsolatról azt gondoljuk, hogy a létszám növekedésével arányosan nő a bevétel az iparágban. A növekedés mértékét az egyenes meredeksége adja meg: egy fővel nagyobb létszám átlagosan mennyivel nagyobb bevétellel jár együtt az iparágban. Ez a módszer nem alkalmas arra, hogy ok-okozati viszonyt állítsunk fel a két mutató között, vagyis nem mondhatjuk, hogy az adott ágazat minden vállalkozása egy fővel növelve a létszámát ennyivel tudja növelni a bevételét is. *Az tapasztalati tény, hogy a nagyobb létszám nagyobb termelést tud elérni, így nagyobb árbevétel várható, de a növekedés mértéke nagyban függ a piaci lehetőségektől, a partnerek közötti alkupozíciótól, stb.* Emiatt a mutatóink az iparág egészére érvényesek, az egyedi esetekre csak valószínűsíteni tudunk. Fordítva sem mondható ki ok-okozati viszony a mutatók között. *Pusztán az adatokból nem tudjuk azt mondani, hogy a bevétel növekedése okozza a nagyobb létszámot, viszont az egyértelmű, hogy szoros kapcsolat van a létszám és az árbevétel között, vagyis kéz a kézben járnak.*

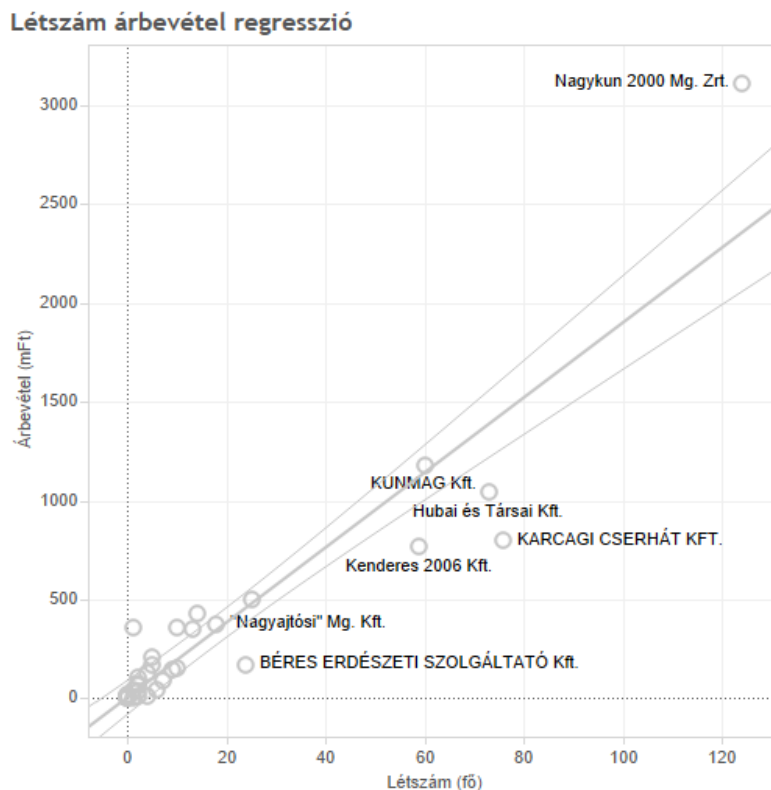
Az egyenes felett elhelyezkedő cégek esetében azt lehet elmondani, hogy adott létszámmal nagyobb árbevételt tudnak elérni, mint az iparági átlag. Minél távolabb helyezkedik el az egyenestől, annál nagyobb az eltérés mértéke, vagyis annál nagyobb az egy főre jutó árbevétel az adott cégnél. Ez egyebek mellett utalhat arra is, hogy az adott cég termelékenyebb, mint az iparági átlag. Mindezek fordítottja is igaz: az egyenes alatti cégek az iparági átlaghoz képest kevesebb bevételt állítanak elő adott foglalkoztatás mellett. Ez ugyan nem jelenti automatikusan azt, hogy kevésbé termelékeny, mint az iparági átlag, de érdemes lenne minden ilyen cégnél megvizsgálni, hogy mi a valódi oka ennek az eltérésnek, illetve hogyan lehetne javítani a helyzeten. Az egyenes meredeksége lesz a következőkben az elemzésünk fókuszában, mivel ez utal a foglalkoztatás növelésének árbevétel növelő potenciáljára. Tehát

ha a meredekség 10, az azt jelenti, hogy 1 fővel nagyobb létszám átlagosan 10 millió forinttal nagyobb árbevétellel jár az iparágban. Éppen ezért az egyes iparágak közötti különbség a meredekségekben fog megmutatkozni. *A következőkben a járásban legfontosabb iparágakat emeljük ki, hogy megláthassuk, várhatóan melyikben fog leginkább árbevétel növekedést okozni az foglalkoztatás növekedése. Ezek az ágazatok adják a legtöbb árbevételt, és foglalkoztatják a legtöbb embert.*

3.5.1. Primer szektorbeli ágazatok

A járásban a primer szektorba tartozó mezőgazdaság csupán a második legjelentősebb az árbevétel és foglalkoztatás szempontjából is. Azt már láthattuk az előzőekben, hogy az árbevétel 10%-kal növekedett, míg a létszám közel 3%-kal csökkent.

A teljes ágazatban egy fő foglalkoztatott 18,95 millió forinttal nagyobb árbevétellel járhat. Az iparági átlaghoz képest jobban teljesít a Nagykun 2000 Mg. Zrt. (22. ábra). A Kunmag Kft. az átlagot képviseli, míg a mezőgazdaságban működő szervezetek többsége az iparági átlag alatt teljesít. Ez azt jelenti érdemes lenne megvizsgálni a hátterét a problémának.

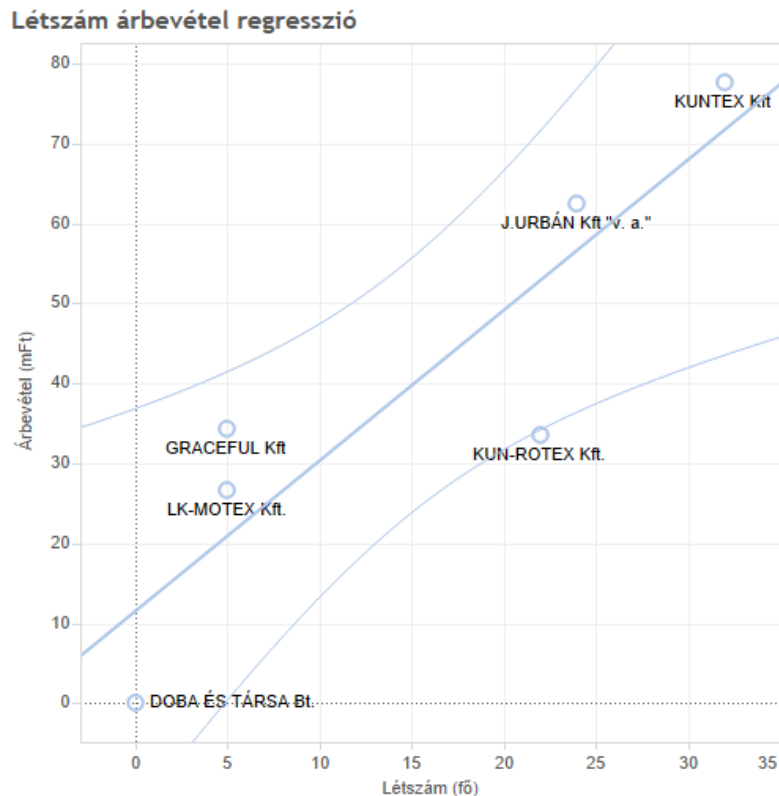

22. ábra: Az árbevétel és a foglalkoztatás kapcsolata a mezőgazdaságban

3.5.2. Szekunder szektorbeli ágazatok

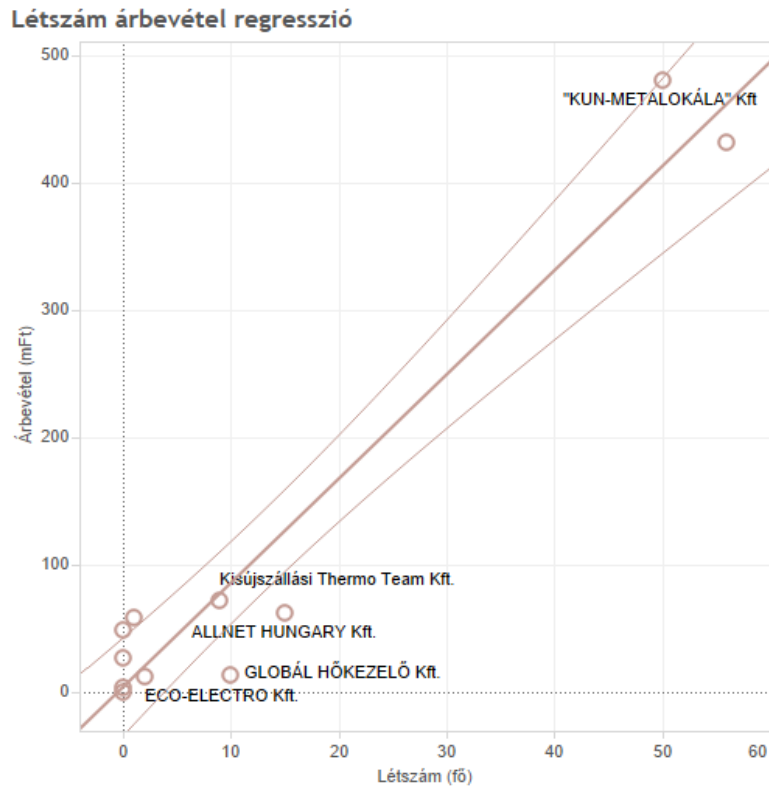
A textiliparban szintén azt láttuk, hogy a 11 fős létszámcsökkenés mellett, egy közel 30%-os árbevétel növekedést realizált 2015-ben. Az árbevétel és foglalkoztatás közötti kapcsolatra vonatkozó eredményeket az iparágban a 23. ábra mutatja be. Azt látjuk, hogy négy vállalkozás egyértelműen jobban teljesít az iparági átlagnál. A potenciális foglalkoztatók között meg kell említeni a Doba és Társa Bt-t, valamint a Kun-Rotex Kft.-t. Ebben az esetben

azt figyelhetjük meg, hogy egy fő további növekedés iparági szinten 1,88 millió forint éves árbevétel növekedést jelentene.

23. ábra: Az árbevétel és a foglalkoztatás kapcsolata a textiliparban

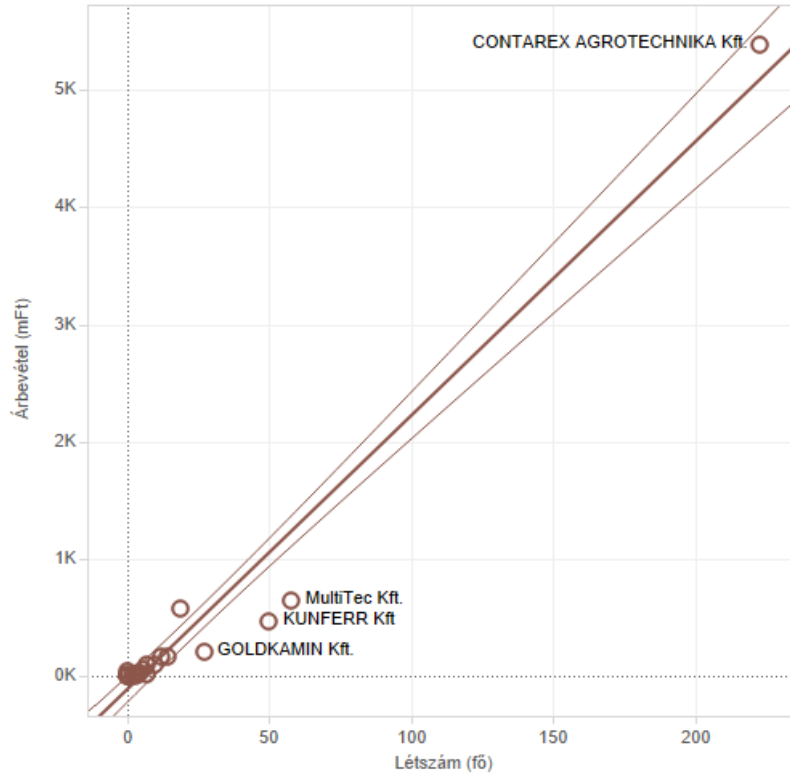
A gépiparban egyetlen vállalkozás lépi túl az iparági átlagot, mégpedig a Kun-Metalokála Kft. Foglalkoztatás szempontjából potenciálisan szóba jöhető szervezetek a Kisújszállási Thermo Team Kft, a Global Hőkezelő Kft., az Eco-Electro Kft., valamint az Allnet Hungary Kft. Ebben az iparágban a létszámnövekedés potenciálisan 8,18 millió forint árbevétel növekedést eredményezhet (24. ábra).

24. ábra: Az árbevétel és a foglalkoztatás kapcsolata a gépiparban

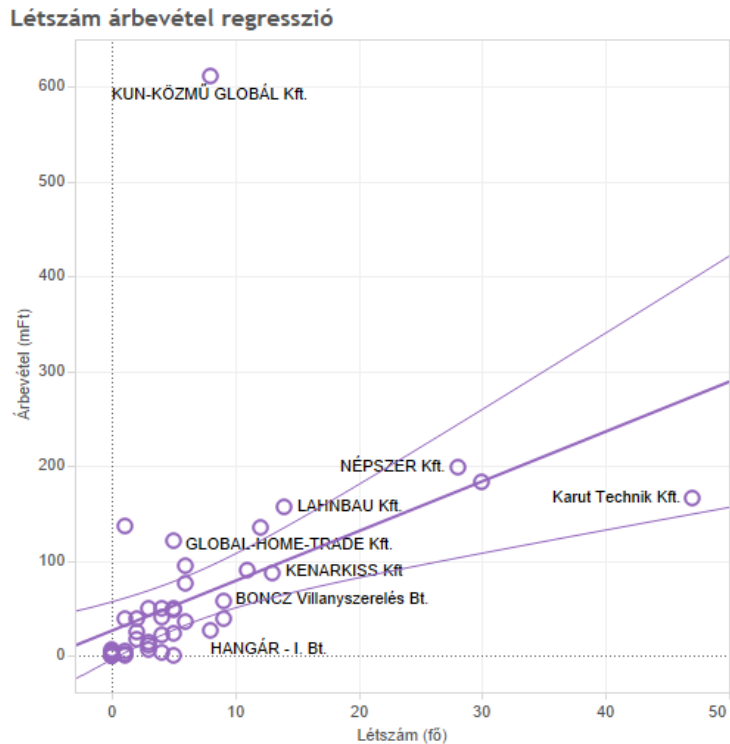
A fémipar esetében azt láthatjuk, hogy többségében átlagosan teljesítenek a szervezetek. Ezt koordináta tengelyen a körök tömörülése jelez. Az iparági átlagot felülmúlja a Contratex Agrotechnika Kft. Potenciális foglalkoztatóként szóba jöhet a Multitec Kft., a Kurferr Kft., és a Goldkamin Kft. Ami ebben az esetben mindképpen fontos, hogy a korábbi iparágakhoz képest itt jelentős növekedést eredményezhet a létszám növekedése. Számszerűen egy fő létszám növekedés 23,33 millió forint árbevétel növekményt eredményezhet (25. ábra).

Létszám árbevétel regresszió

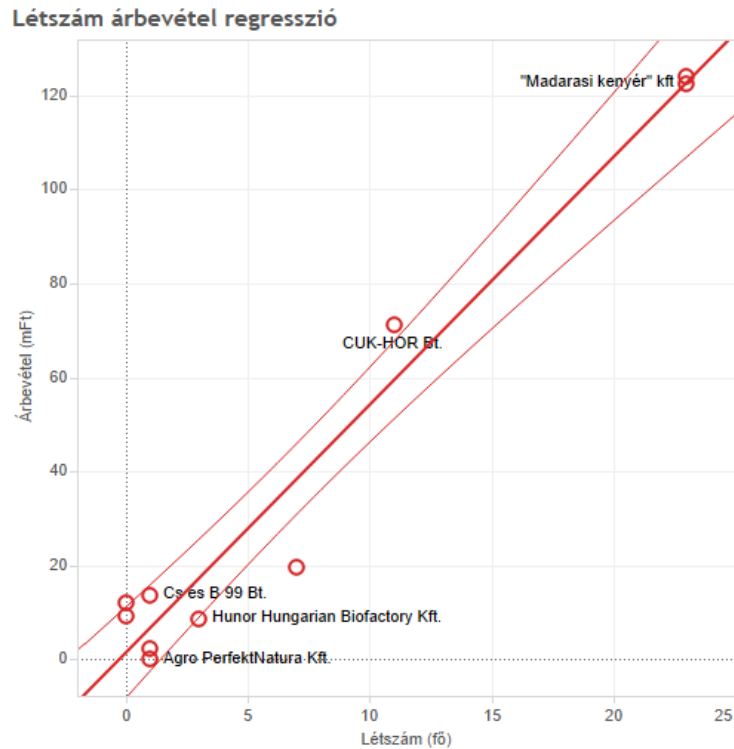
25. ábra: Az árbevétel és a foglalkoztatás kapcsolata a fémiparban

Az építőipar esetében azt látjuk, hogy van egy igen kiemelkedő szervezet, mely jelentősen meghaladja az iparági átlagot, ez a Kun- Közmű Globál Kft. (26. ábra). Emellett még vannak olyan vállalkozások, melyek az iparági átlag felett teljesítenek, de az előzőhöz képest jelentősen alacsonyabb mértékben. A foglalkoztatás szempontjából potenciálisan több szervezet is megemlíthető, mint a Karut Technik Kft., a Kenarkiss Kft., a Boncz Villanszerelés Bt., valamint a Hangár-1 Bt. Ebben az iparágban egy fő létszámnövekedés 5,25 millió forint árbevétel növekedést eredményezhet átlagosan.

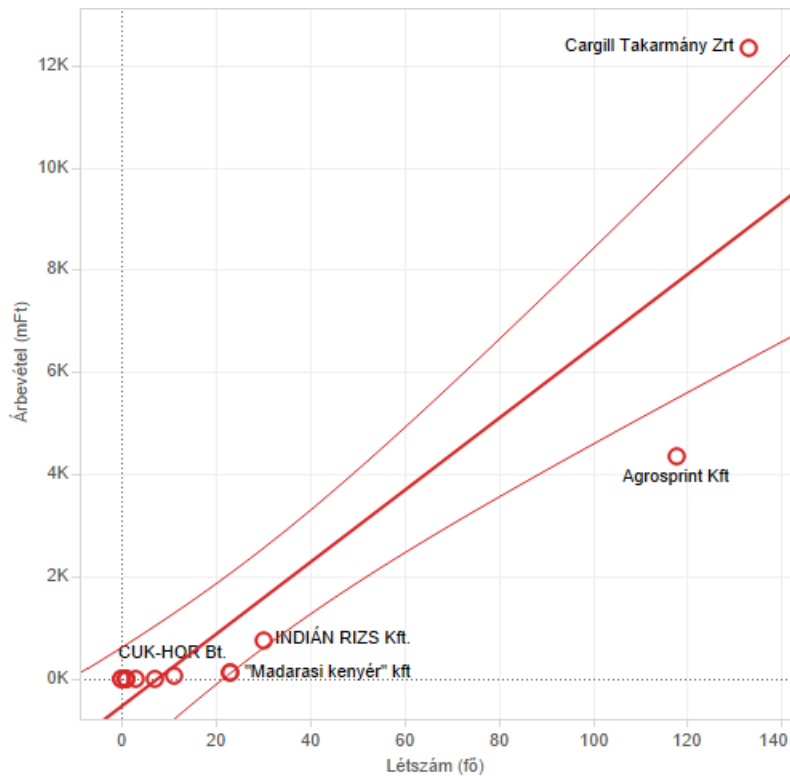
26. ábra: Az árbevétel és a foglalkoztatás kapcsolata az építőiparban

Az élelmiszeripar esetében két elemzést végeztünk. Az egyik esetben az adatokat torzító nagy foglalkoztatókat kivettük, melyek a Cargill, AgroSprint, és Indián Rizs. Ezek nélkül viszonylag kiegyenlített az iparág. Kiemelkedő a Madarasi Kenyér Kft., mely meghaladja jelentősen az iparági átlagot (27. ábra). Ezen esetben két potenciálisan szóba jöhető szervezet van foglalkoztatás szempontjából, melyek a Hunor Hungarian Biofactor Kft., valamint az Agro PerfectNatura Kft. Ebben az elemzésben azt az eredményt kaptuk, hogy egy fővel növelve a foglalkoztatottak számát 5,27 millió forint árbevétel növekedés érhető el átlagosan.

27. ábra: Az árbevétel és a foglalkoztatás kapcsolata az élelmiszeriparban Cargill, AgroSprint, és Indián Rizs nélkül

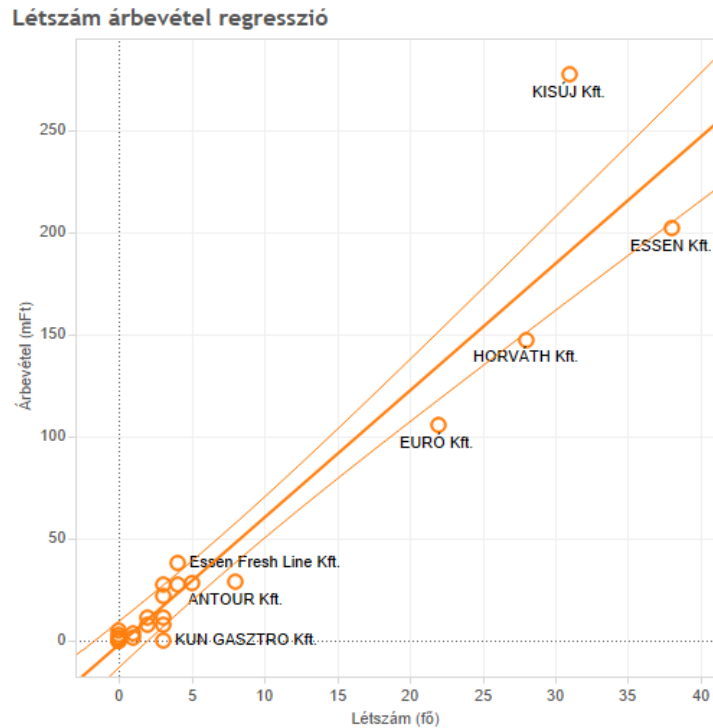
Az élelmiszeripar esetében, ha benne hagyjuk a szervezetekben a Cargill, AgroSprint, és Indián Rizs vállalkozásokat, akkor azt látjuk, hogy jelentős eltérés mutatkozik (28. ábra). Ez a három vállalkozás egyértelműen a kimagasló eredményekkel van jelen az ágazatban. A Cargill Takarmány Kft. ezen iparági átlag feletti teljesítményű. Míg az AgroSprint Kft. és az Indián Rizs Kft. potenciális foglalkoztatóként említendő. Ebben az esetben egy fővel növelve a foglalkoztatást 72,19 millió forintos átlagos árbevétel növekedés realizálható.

28. ábra: Az árbevétel és a foglalkoztatás kapcsolata az élelmiszeriparban összesen

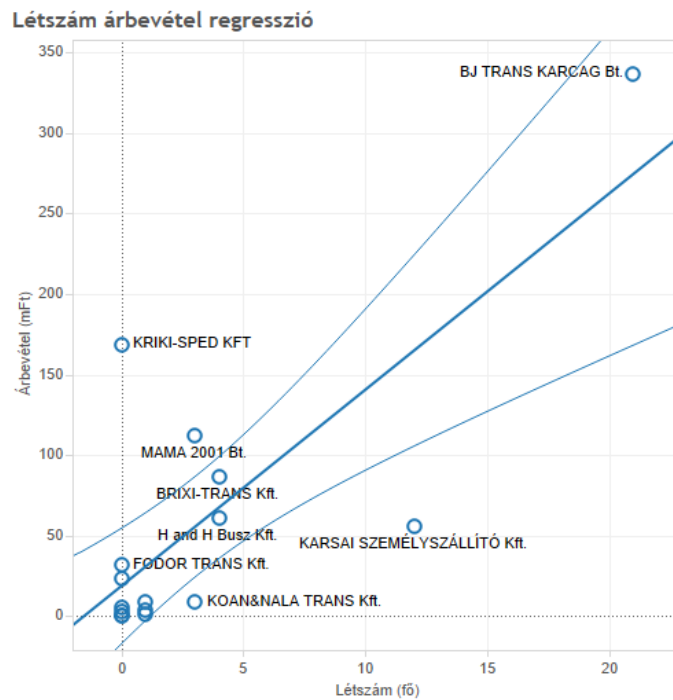
3.5.3. Tercier szektorbeli ágazatok

A turizmus, vendéglátás a járásban egy igen jelentős növekedésen ment keresztül. Az ágazatban 16%-kal növekedett a létszám, 7%-kal az árbevétel, melyek mellett egy ötödére csökkent a negatív előjelű adózott eredmény. Azt láthatjuk a 29. ábra segítségével, hogy a Kisúj Kft. iparági átlag felett teljesít. Ebben az ágazatban potenciális foglalkoztató lehet az Essen Kft, a Horváth Kft., az Euró Kft., az Antour Kft., valamint a Kun Gasztro Kft. Az ágazatban a létszám növelése átlagosan 6,21 millió forintos átlagos árbevétel növekedést eredményezhet.

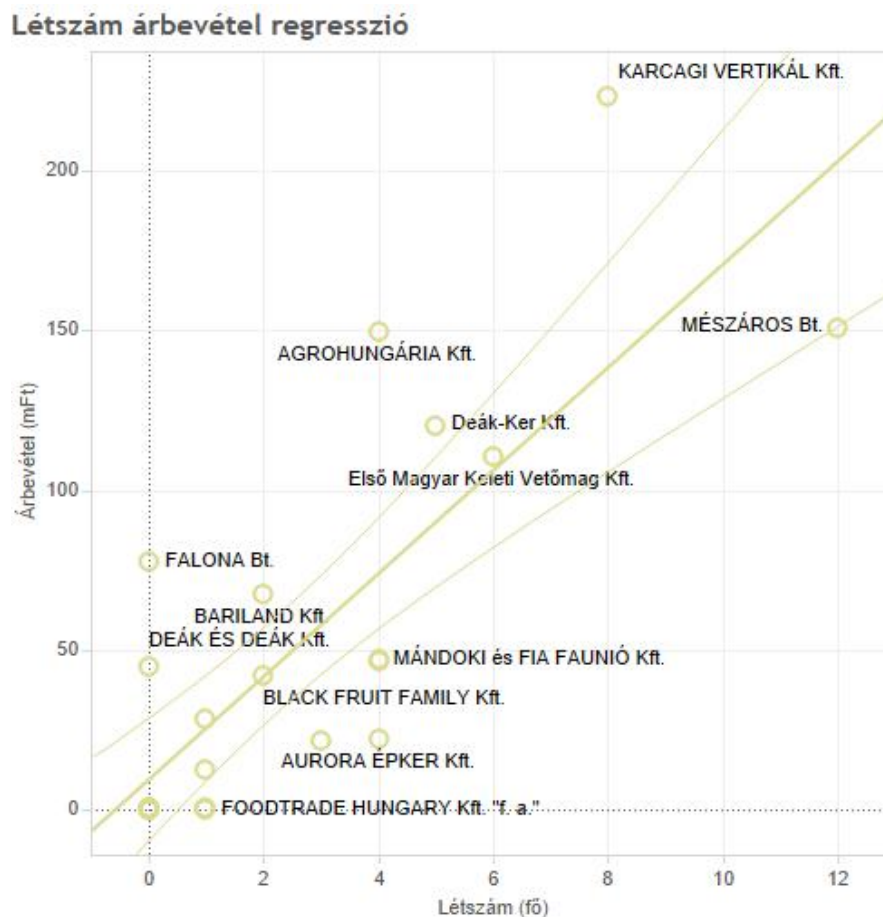
29. ábra: Az árbevétel és a foglalkoztatás kapcsolata a turizmus, vendéglátás iparágban

A szállítás, logisztika iparágra vonatkozó eredményeket a **30. ábra** szemlélteti. Kiemelkedő teljesítményű a BJ Trans Karcag Bt., a Kriki-Sped Kft. a Mama 2001 Bt. és a Brix-Trans Kft. Potenciális foglalkoztatók közé sorolható a Karsai Személyszállító Kft., a Koan&Nala Trans Kft., valamint a H and H Busz Kft. Ebben az iparágban egy fő létszámnövekedés 12,19 millió forint árbevétel növekedést eredményezhet átlagosan.

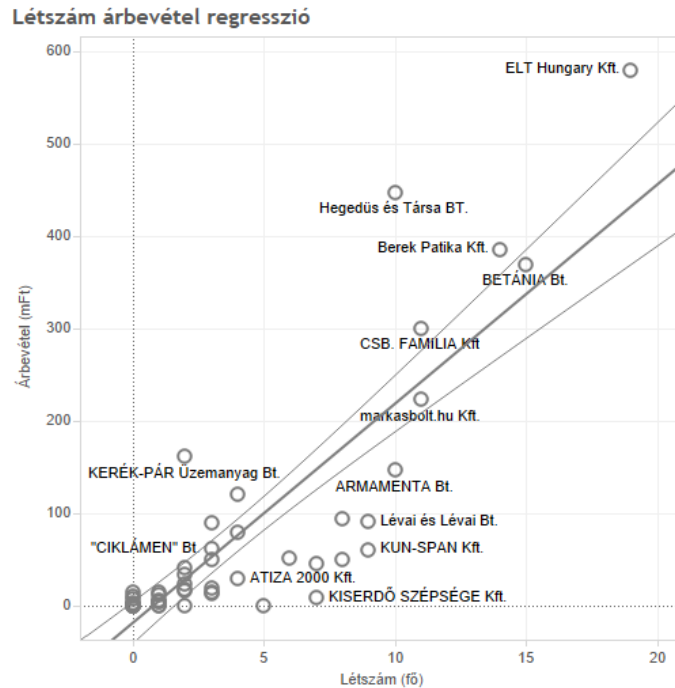
30. ábra: Az árbevétel és a foglalkoztatás kapcsolata a szállításban

A nagykereskedelem a járás legfontosabb iparága, hiszen ebben érték el a szervezetek a legmagasabb árbevételt, és itt a legnagyobb a foglalkoztatás. Jelentősen átlagon felül teljesít a Karcagi Vertikál Kft. és az Agrohungária Kft. (31. ábra). Meghaladja az átlagot ezen túlmenően a Falona Bt., a Deák-Ker Kft., az Első Magyar Keleti Vetőmag Kft. a Briland Kft. és a Deák és Deák Kft. teljesítménye is. Foglalkoztatóként meg kell említeni a Mészáros Bt-t, a Mándoki és Fia Faunió Kft-t, az Aurora Épker Kft-t, valamint a Foodtrade Hungary Kft-t. Ebben az iparágban, amennyiben egy fővel növekedne a létszám átlagosan 16,14 mFt árbevétel növekedés realizálódhatna.

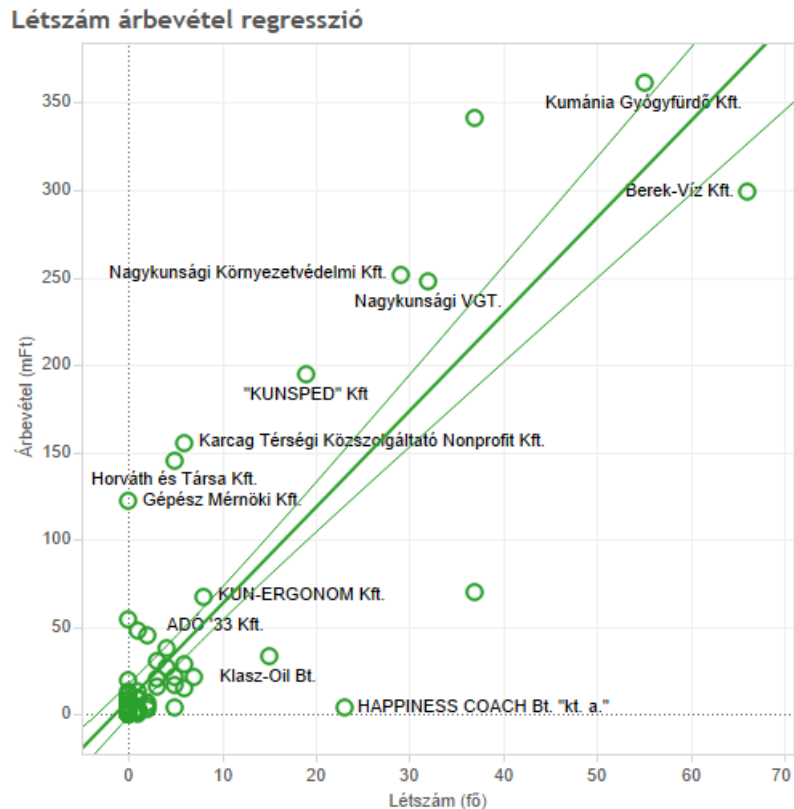
31. ábra: Az árbevétel és a foglalkoztatás kapcsolata a nagykereskedelemben

A kiskereskedelem esetében jelentősen iparági átlag felett teljesít az Elt Hungary Kft., Hegedűs és Társa Bt., Berek Patika Bt., Betánia Bt., CSB Familia Kft. Potenciális foglalkoztatóként a markasbolt.hu Kft., az Atmamenta Bt., a Lévai és Lévai Bt., a Kun-Span Kft., az Atiza 2000 Kft., és a Kiserdő Szépsége Kft. érdemel említést. Az iparágban egy fő plusz foglalkoztatás 23,73 mFt árbevétel növekedést eredményezhet (32. ábra).

32. ábra: Az árbevétel és a foglalkoztatás kapcsolata a kiskereskedelemben

Az egyéb szolgáltatásokba tartozó vállalkozások adatainak elemzésében kihagytuk az Elektronikai Hulladékhasznosító Kft-re vonatkozókat, mivel ennek 1,5mrdFt bevétele van 82 fős létszámmal, így nagyon torzítana, mivel az egy főre eső átlagos árbevétel növekedés lehetősége ebben az esetben 10,34 mFt lenne. Amennyiben kivesszük a torzító szervezetet azt kapjuk, hogy egy fő létszámnövekedés 5,52 mFt átlagos árbevétel növekedést eredményezhet. Potenciális foglalkoztató ebben az iparágban a Berek-Víz Kft. a Klasz-Oil Bt., és a Happiness Coach Bt. (33. ábra). Az iparági átlagot több szervezet is felülmúlja, azonban az igen jelentős mértéke miatt ki kell emelni a Kimánia Gyógyfürdő Kft-t.

33. ábra: Az árbevétel és a foglalkoztatás kapcsolata az egyéb szolgáltatások iparágban

3.5.4.Összegzés

Az a tapasztalati tény, hogy a nagyobb létszám nagyobb termelést tud elérni, így nagyobb árbevétel várható, úgy tűnik az összes fontos ágazatban megmutatkozott. Pusztán az adatokból nem tudtuk azt levezetni, hogy a bevétel növekedése okozza a nagyobb létszámot, viszont az egyértelmű, hogy szoros kapcsolat van a létszám és az árbevétel között, vagyis kéz a kézben járnak. A növekedés mértéke nagyban függ a piaci lehetőségektől, a partnerek közötti alkupozíciótól, az iparági sajátosságoktól stb., így iparáganként eltérő.

Az elemzéshez regressziós egyenest használtunk, ami két szempontból is megkönnyíti a következtetések levonását. Egyrészt a meredeksége megmutatja, hogy az egy fővel nagyobb foglalkoztatás mennyivel nagyobb árbevétellel jár együtt. Másrészt arra is jól láthatóan rávilágít, hogy melyek azok a vállalatok, amelyek az iparági átlaghoz képest hatékonyabban működnek, leegyszerűsítve, melyek a termelékenyebbek. Ahogy láthattuk, jellemzően ezek a nagyobb árbevételű, tipikusan a középvállalatok közé tartozó cégek voltak. Ez pedig arra enged következtetni, hogy a mikro és kisvállalkozások termelékenységének feltétlenül javulnia kell, hogy megőrizzék versenyképességüket.

Az árbevétel és a létszám közti iparági kapcsolat az alábbiak szerint összegezhető:

- a mezőgazdaság területén 1 fő 18,95 millió forint
- textiliparban 1 fő 1,88 millió forint
- gépiparban 1 fő 8,18 millió forint
- a fémiparban 1 fő 23,33 millió forint
- az építőiparban 1 fő 5,25 millió forint

- élelmiszeripar a Cargill, AgroSprint, és Indián Rizs nélkül 1 fő 5,27 millió forint
- élelmiszeripar összesen 1 fő 72,19 millió forint
- turizmus, vendéglátás 1 fő 6,21 millió forint
- a szállítás, logisztika terén 1 fő 12,19 millió forint
- a nagykereskedelemben 1 fő 16,14 millió forint
- a kiskereskedelemben 1 fő 23,73 millió forint
- az egyéb szolgáltatások terén 1 fő 10,34 millió forint

3.6. SWOT analízis

Erősség	Gyengeség
<ul style="list-style-type: none"> - Több évtizede stabilan működő mikrovállalkozások - Jellemzően hazai tulajdonú vállalkozások vannak, így az idegen tőkének való kitettség alacsony - A vállalkozások számában folyamatos a növekedés az utóbbi években - A kereskedelem és a gépipar ágazatának feltörekvése, melyet a bejelentett munkaerőigények is alátámasztanak - A Mezőgazdaság, az Élelmiszeripar és a Fémipar meghatározó ágazat, erre lehet építeni a befektetés ösztönzést - Több ágazat is húzóágazatnak minősül, nem egylábon áll a helyi gazdaság 	<ul style="list-style-type: none"> - Kevés a Karcagi járásban az 50 fő feletti foglalkoztató - A munkaerő-piacot nagyfokú szezonális jellemzi (melynek oka, a primer gazdasági szektor meghatározó szerepe) - Társas vállalkozások alacsony száma az egyéni vállalkozásokhoz képest - A 10 fő feletti foglalkoztatók esetében a mezőgazdaság és az ipar túlsúlya a szolgáltató szektorhoz képest (szinte egyáltalán nincs szolgáltató a nagy foglalkoztatók között a járásban) - Mikro-, és kisvállalkozások alacsony termelékenységű szintje - A járási adottságok korlátozott kihasználása pl.: mezőgazdaságra épülő feldolgozóipar fejlesztése - A turisztikai szektorbeli potenciálok nincsenek kihasználva
Lehetőség	Veszély
<ul style="list-style-type: none"> - Helyi üzleti infrastruktúra fejlesztésének alapjai adottak - Magas hozzáadott értéket képviselő vállalkozások betelepülésének támogatása multiplikátorhatást képes kifejteni a teljes járásban - Korszerű kereskedelmi rendszer és áru kínálat kialakításának az alapjai 	<ul style="list-style-type: none"> - A regisztrált vállalkozásokból a működő vállalkozások száma tovább csökken - A vállalkozások nagy többsége a járás városaiba tömörül, mely következtében a kistelepülések gazdasági szerepköre beszűkül, elhal, a települések elszigetelődnek

<p>adottak</p> <ul style="list-style-type: none"> - Berekfürdő turisztikai potenciáljára ráépülő fejlesztési lehetőségek kiaknázása 	<ul style="list-style-type: none"> - Az árbevétel tovább csökken, ezáltal foglalkoztatás is csökkenni fog, és beindul egy negatív spirál - A szolgáltató ágazatok nem települnek meg a járásban, így magas hozzáadott értékű munkák nem fognak megvalósulni
--	---

3.7. A legfőbb gazdaságszerkezeti megállapítások

A Karcagi járás gazdasági szerkezetének összefoglalása során ki kell emelni, hogy az egyetlen nagyvállalkozás a járásszékhelyen működik, ezzel központi helyet betöltve. A térségben nem található 500 főt, vagy afölött foglalkoztató vállalkozás. A regisztrált szervezetek száma minden kategóriában Karcagon a legmagasabb. A 0 és ismeretlen, valamint az 1-9 fős szervezetek vannak túlsúlyban a járásban, bármelyik települést is nézzük.

Ezen adatok önmagukért beszélnek, és determinálják azt a helyzetet, hogy a helyi paktum sikerességét csak úgy lehet elérni, ha a (jórészt önfoglalkoztató kényszervállalkozó) *10 fő alatti mikrovállalkozások megszólítása és projektbe történő bevonása, bevonása is megfelelő mértékben megtörténik*, illetve a paktumba történő bevonással kellőképpen kihasználásra kerül a 10-50 fős kategóriában rejlő növekedési potenciál.

Már ebből is érezhető, hogy a Foglalkoztatási Paktum szempontjából e két csoportot mindenképpen kiemelten kell kezelni, mert:

- *a 0-9 fős vállalkozások jelentősége abban rejlik, hogy leginkább a járás vállalkozóinak kereset kiegészítését, illetve az önfoglalkoztatást szolgálja;*
- *a 10-50 fős vállalkozásokban pedig jelentős növekedési potenciál mutatkozik.*

Az 5710 vállalkozásból 2015 1 499 volt működő regisztrált társas vállalkozás a Karcagi járásban. Ezekből az adatokból következik, hogy a járásban regisztrált vállalkozások csupán negyede működött gazdasági társasági formában. Úgy tűnhet, hogy a gazdasági szerkezet bemutatásánál túlzottan lekorlátoztuk az elemzést a társas vállalkozásokra fókuszálással, viszont a helyi gazdasági élet ezen szelete az árbevétel – és ezáltal a jövedelem-termelés, illetve a foglalkoztatás – döntő többségét teszi ki.

Az egyéni vállalkozásokról korlátozottan álltak rendelkezésre adatok. A 2012-es átmeneti recesszió az egyéni vállalkozóknál is tisztulást eredményezett. A legtöbb egyéni vállalkozó a járás központban jelenik meg.

A trend visszaesést mutat. A főfoglalkozású, és nyugdíjas egyéni vállalkozók száma jelentősen csökkent 2011 óta, csupán a mellékfoglalkozású egyéni vállalkozók száma növekedett. Ez arra utal, hogy *lenne még lehetőség a foglalkoztatás növelésére*. Érdemes lenne programokkal, támogatásokkal javítani a vállalkozási kedvet, *hogy javulást lehessen elérni*.

Érdemes kiemelni, hogy néhány szektorban egyáltalán nem lehet nagy változásokat megfigyelni. A mezőgazdaság, az oktatás, a szakmai, tudományos, műszaki szolgáltatás és a szociális ellátás mind olyan területek, amelyekben a vállalkozások száma még recesszió

idején is stabil tudott maradni. Emiatt *célszerű lenne ezeket az ágazatokat preferálni, hogy stabil foglalkoztatási hatása legyen a vállalkozóvá válást támogató programoknak.*

Két település (Karcag és Kisújszállás) kiemelkedik a járás többi települése közül a nem-társas vállalkozások számát tekintve. Ezeket követi sorrendben Kunmadaras, Berekfürdő és Kenderes. Karcagon a bemutatott 21 ágazat közül mindben működik vállalkozás. Berekfürdön nem meglepő módon a legtöbb cég a turizmus és vendéglátás területén tevékenykedik. Az összes települést tekintve elmondható, hogy az egyéb szolgáltatásnak, és a kiskereskedelemnek van kiemelt jelentősége, ebben a két iparágban működik a járási vállalkozások több mint egyharmada.

Feltűnő, hogy milyen nagy mértékben csökkent a gépjárműjavítás, kereskedelem, valamint az építőipar iparágakban működő vállalkozások száma, *igy itt feltétlenül indokolt a célzott program a vállalkozóvá válás tekintetében.*

Árbevételi adatok alapján **öt ágazat tűnik ki: az élelmiszeripar, a mezőgazdaság, a fémipar, kiskereskedelem, valamint az egyéb szolgáltatások.** Látható, hogy egyértelműen ezen ágazatokban van potenciál. *A legnagyobb árbevétel Karcagon és Kisújszálláson keletkezik. Ez a két település adja a teljes járási árbevétel közel 93%-át.* Foglalkoztatási oldalt vizsgálva megállapítható, hogy szintén Karcag és Kisújszállás emelhető ki. Itt a járási foglalkoztatás 87 %-a valósul meg, míg a további harmadik település jóval elmarad ettől.

Az árbevétel alapján *az egész járásban egyértelműen az élelmiszeripar túlsúlya érzékelhető.* Az élelmiszeriparon belül a legfontosabbak a *haszonállat-eledelek gyártása, a gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás és a malomipari termékek gyártása.* A második legjelentősebb ágazat a mezőgazdaság, melyen belül a gabonaféle (kivéve: rizs), hüvelyes növény, olajos mag termesztése, a vegyes gazdálkodás, illetve a növénytermesztési szolgáltatás emelhető ki.

A fémipar iparágból egy szakágazat mondható kiemelt jelentőségűnek, mégpedig az M. n. s. egyéb fémfeldolgozási termékek gyártása, az ezt követő fémszerkezet gyártása és a fémipar, fémmegmunkálás árbevétel tekintetében már elmarad ettől.

A kiskereskedelem iparágban belül már jellemzően kisebb árbevétellel rendelkező szakágazatok vannak jelen. Két ágazat ért el 1 000 millió feletti bevételt: a gyógyszer-kiskereskedelem és az üzemanyag kiskereskedelem. Az ezt követő szakágazatok már jóval alacsonyabb éves árbevételt jegyeztek.

Az építőipar egy nagyon szerteágazó terület a járásban. Mindegyik szakágazat 1 000 millió alatti árbevételt ért el. Az első három körülbelül hasonló teljesítménnyel működött 2015-ben, a közmű építés 629 millió, az épületépítés 600 millió, míg az útépítés 412 millió forintot termelt.

Ami *igazán meglepő, hogy a turisztikai ágazat, annak ellenére, hogy milyen lehetőségek rejlenek benne meglehetősen szerény teljesítményt nyújt.* Egyértelmű, hogy **turisztikai szempontból potenciálisan javítható a járás,** és vannak is, akik ebben az iparágban keresnek munkaerőt, mégis árbevétel szempontjából (967 millió Ft) jelentősen elmarad a többi ágazathoz képest.

A teljes járás területére vonatkozóan megállapíthatjuk, hogy *a két pólus a létszámok tekintetében is megtalálható.* Ez a két pólus Karcag és Kisújszállás. A többi település

létszámai elmaradnak ezektől. A legmeghatározóbb az iparágak tekintetében az mezőgazdaság, amely 560 főt foglalkoztat. Ezt követi az egyéb szolgáltatások 490 fővel, a fémipar 452 fővel, az élelmiszeripar 363 fővel és az építőipar 278 fővel.

Azt láthatjuk, hogy kisebb eltérés mutatkozik az árbevétel és létszám alapján felállított rangsor között. *Míg az árbevételeket tekintve az iparágak sorrendje élelmiszeripar, mezőgazdaság, fémipar, kiskereskedelem, építőipar, addig a foglalkoztatotti létszám alapján az egyéb szolgáltatás a második helyen áll, megelőzve a fémipart és az építőipart, illetve a kiskereskedelem nem jelenik meg a TOP5-ben.*

A Karcagi járás **gazdaságának dinamikai felemás képet mutatnak**. Egyértelmű növekedés látható a járás két pólusának számító Karcagon (6,89%) és Kisújszálláson (7,78%). Kiemelkedik azonban összes település közül Berekfürdő, mely községben az árbevétel éves növekedés meghaladta a 11 százalékot. Itt egyértelműen hatása van a turizmus és vendéglátás iparágban bekövetkezett növekedésnek. A másik két településen az éves árbevétel már csökkent 2014 és 2015 között.

22 iparágból 6 iparágban árbevétel csökkenés, 2 iparágban nem történt változás és 14 iparágban pedig eltérő mértékben, de növekedés volt 2014-hez képest 2015-ben.

A legnagyobb árbevétel növekedés a kiskereskedelem iparágba tartozó élelmiszer jellegű bolti vegyes kiskereskedelem szakágazatban történt, majd ezt követte a zöldség- gyümölcs nagykereskedelemben. A többi szakágazatban 5% alatti volt a növekedés.

Létszám változás negatívan alakult, 2014 és 2015 között járási szinten összesen 13 fővel csökkent a foglalkoztatottak száma. Növekedés az öt település közül egyedül Berekfürdőn történt, ott a foglalkoztatás 18 fővel emelkedett. Karcag is viszonylag stabilnak mondható, a két fős csökkenés elenyésző az 1610 fős foglalkoztatáshoz képest. A legnagyobb arány, 14 %-os csökkenés Kenderesen történt.

A legnagyobb arányú növekedés az élelmiszeriparban történt, de feltörekvőnek számít még a turizmus és vendéglátás, az egyéb szolgáltatások, az informatika, távközlés, a nagykereskedelem, valamint a szállítás, logisztika. A nyomda- és papíripar esetén nem történt változás a foglalkoztatotti létszámban, a többi iparág esetén azonban visszaesést tapasztalhatunk. Különösen nagynak mondható a csökkenés az építőipar és a kiskereskedelem területén.

Az iparágak árbevételhez mért súlyát tekintve nagy csökkenésnek nevezhető a mezőgazdaságban és az építőiparban bekövetkező változás, hiszen ezek meghatározóak a járásban.

A legnagyobb arányú csökkenés, mely meghaladja a 30 százalékot, a pénzügyi szolgáltatások területén következett be. Ha az árbevétel szerinti jelentőségüket is vizsgáljuk az ágazatoknak, kiemelhető az építőiparban és a kiskereskedelemben bekövetkezett 10, illetve 15 százalékos mérséklődés.

Az összes adózott eredmény tekintetében a járásba tartozó 5 település közül kettőben növekedés, míg háromban csökkenés következett be 2015-ben 2014-hez képest. Berekfürdőben ugyan összességében jóval kisebb eredményt produkált, mint Karcag, azonban

ez a mértékét tekintve 52%, mely jelentősen nagyobb, mint a járásközpontban. Ez feltehetőleg a Berekfürdő turizmusának köszönhető.

A legnagyobb adózott eredménnyel rendelkező ágazat az élelmiszeripar, melyben közel 20%-os növekedés volt 2015-ben az előző évhez képest. Továbbá növekedett az adózott eredmény a kiskereskedelemben (8%), építőiparban (17,6%), egészségiparban közel 27%-kal.

Ezek mellett ki kell emelni azon iparágakat, ahol igen jelentős növekedés volt megfigyelhető. Ezek az egyéb szolgáltatás, a fa- és asztalosiparban, valamint az ingatlan ipar.

Jelentős csökkenés volt az alábbi iparágak tekintetében:

- szállítás, logisztika
- mezőgazdaság
- műanyagipar
- nyomda- és papíriparban
- fémiparban
- nagykereskedelem
- informatika, távközlés
- pénzügyi szolgáltatás

Az a tapasztalati tény, hogy a nagyobb létszám nagyobb termelést tud elérni, így nagyobb árbevétel várható, úgy tűnik az összes fontos ágazatban megmutatkozott. Pusztán az adatokból nem tudtuk azt levezetni, hogy a bevétel növekedése okozza a nagyobb létszámot, viszont az egyértelmű, hogy szoros kapcsolat van a létszám és az árbevétel között, vagyis kéz a kézben járnak. A növekedés mértéke nagyban függ a piaci lehetőségektől, a partnerek közötti alkupozíciótól, az iparági sajátosságoktól stb., így iparáganként eltérő.

Az árbevétel és a létszám közti iparági kapcsolat az alábbiak szerint összegezhető:

- a mezőgazdaság területén 1 fő 18,95 millió forint
- textiliparban 1 fő 1,88 millió forint
- gépiparban 1 fő 8,18 millió forint
- a fémiparban 1 fő 23,33 millió forint
- az építőiparban 1 fő 5,25 millió forint
- élelmiszeripar a Cargill, AgroSprint, és Indián Rizs nélkül 1 fő 5,27 millió forint
- élelmiszeripar összesen 1 fő 72,19 millió forint
- turizmus, vendéglátás 1 fő 6,21 millió forint
- a szállítás, logisztika terén 1 fő 12,19 millió forint
- a nagykereskedelemben 1 fő 16,14 millió forint
- a kiskereskedelemben 1 fő 23,73 millió forint
- az egyéb szolgáltatások terén 1 fő 10,34 millió forint

4. Munkaerő-piaci helyzetkép

A járás foglalkoztatási szerkezetének vizsgálata során elsősorban a KSH népszámlálási adataira tudunk támaszkodni, ezen felül a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Karcagi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály és a KSH tájékoztatási adatbázisa szolgáltat adatokat.

Általánosságban elmondható, hogy a több évtizeden keresztül nem dolgozó személyek számára nehézségekbe ütközik a munkaerő-piacra történő visszatérés, motivációik az évek múlásával csökkennek. Ezen probléma megoldásával a helyi paktumnak mindenképpen foglalkoznia szükséges.

Az egyik legnagyobb problémát az okozza, hogy a tartósan álláskeresők, az alacsony iskolai végzettségűek, valamint a szakképzetlenek aránya magas. Ők nehezen, általában rövid időre elhelyezhető álláskeresői réteget jelentenek, akik nehezen illeszkednek be részben a magas munkáltatói elvárások okán, részben a mentális problémáik miatt. Ha be is kerülnek az elsődleges munkaerő-piacra, az a jellemző, hogy - kevés kivételtől eltekintve - néhány hónapon belül ezen személyek ismételten a Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály ügyfelei közé kerülnek.

4.1. Munkaerő kínálat

4.1.1. Népeség szám alakulása

A népeség szám alakulása 2010 óta negatív tendenciát mutat. A teljes járás tekintetében a népeség szám 1500 fővel csökkent (26. táblázat). Ez a csökkenés szinte az összes települést érintette, hol kisebb, hol nagyobb arányban. A legnagyobb mértékű népeség csökkenés Karcagon történt, ahol 5 év alatt 787 fővel mérséklődött a lakosságszám. Arányaiban azonban nem itt a legnagyobb a változás, hanem Kenderesen, ahol a csökkenés meghaladja az 5 százalékot.

26. táblázat: Az állandó népeség alakulása 2010 és 2015 között

Település	2010. év	2011. év	2012. év	2013. év	2014. év	2015. év
Berekfürdő	1 215	1 230	1 244	1 264	1 267	1 283
Karcag	21 322	21 091	20 898	20 788	20 646	20 535
Kenderes	4 914	4 840	4 769	4 709	4 711	4 666
Kisújszállás	11 908	11 802	11 682	11 617	11 493	11 419
Kunmadaras	5 854	5 819	5 785	5 769	5 733	5 739
Karcagi járás	45 213	44 782	44 378	44 147	43 850	43 642

A járás lakónépeségének eloszlása egyenlőtlen. Főként a két pólusban, Karcagon és Kisújszálláson él a lakosság nagy része. A lakosság összesen 73 százaléka él itt, de kiemelhető külön Karcag, ahol közel a fele.

A természetes szaporodás, fogyás esetében az országos átlaghoz képest sokkal kedvezőtlenebb a helyzet. *A járásra az elöregedés folyamata jellemző, és minden egyes év elteltével ez a folyamat csak növekedni fog, tekintettel a jelenlegi egyenlőtlen korfára is* (egyre kevesebb a 0-18 éves lakosság) (27. táblázat).

27. táblázat: Az állandó népesség korosztályonkénti megoszlása (2015)

Terület	0-2	3-5	6-13	14	15-17	18-59	60-	Össz.
Berekfürdő	27	32	80	9	33	619	483	1 283
Karcag	658	529	1 771	222	718	11 640	4 997	20 535
Kenderes	131	121	350	55	162	2 741	1 106	4 666
Kisújszállás	300	276	820	122	382	6 503	3 016	11 419
Kunmadaras	222	201	605	82	265	3 294	1 070	5 739
Karcagi járás	1 338	1 159	3 626	490	1 560	24797	10672	43 642

A járásban a legnagyobb arányt az aktív korú, 18-59 éves lakosok alkotják. A 0-18 évesek száma 8173 főt, míg a 60 éven felüliek száma 10672 főt tesz ki. Ezekből az adatokból kitűnik, hogy a járásra az elöregedés folyamata jellemző, és minden egyes év elteltével ez a folyamat csak növekedni fog, tekintettel a jelenlegi egyenlőtlen korfára is (egyre kevesebb a 0-18 éves lakosság).

4.1.2 Természetes fogyás

Az elhalálozás száma egyetlen településen kevesebb a születések számánál, ez Kunmadaras. Ebből arra lehet következtetni, hogy Kunmadarason ennek ellenére fogyó népesség a kiöltözéssel magyarázható, addig Berekfürdő növekvő népessége az újonnan beköltözőknek köszönhető.

Az utóbbi években csupán Kunmadarason és Berekfürdőn volt beköltözés megfigyelhető, de ez csak az utóbbi esetében volt tartós (bár mértéke folyamatosan csökken). Karcagról és Kisújszállásról folyamatos elvándorlás figyelhető meg, mely tovább súlyosbítja a fennálló népességfogyás problémáját.

Minderről egy alapos felmérést végeztek már a járásban, a Karcagi Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiójának felülvizsgálata is megmutatta, hogy a demográfiai folyamatoknak negatív trendje figyelhető meg:

2004-2016 közötti változások: Két településen tapasztalható népességnövekedés ezen időtávlatban. Berekfürdőn 12 év alatt 269 fővel nőtt a lakosságszám, amely 26,53%-os növekedést jelent. Karcagon 12 év alatt 2624 fővel csökkent a népesség, amely 11,59%-os csökkenést jelent. Kenderes esetében a 2004-2015 közötti időszak vizsgálható, 11 év alatt 608 fővel, 11,38%-kal csökkent a népesség. Kisújszálláson 12 év alatt 1372 fővel, 1,76 %-kal lett kevesebb a lakosságszám. Kunmadarason 12 év alatt 311 fővel, 5,73%-kal nőtt a lakosságszám, amelyen belül azonban megfigyelhető, hogy 2004- 2008 között volt egy jelentősebb népességnövekedés, majd 2008-2011 között egy lassú csökkenés következett be. Ezt követően 2012-ben ismételt gyors növekedés figyelhető meg, amely után ingadozó a lakosságszám. Kunmadarason a természetes növekedés mértéke nem támasztja alá a megfigyelhető népességnövekedéseket, ezért azok feltehetően beköltözés hatására alakultak így.

2011-2016 közötti változások: Egy településen, Berekfürdőn tapasztalható népességnövekedés ebben az időtávlatban. Öt év alatt 68 fővel, 5,6 %-kal növekedett a település lakosságszáma. Karcagon öt év alatt 1315 fővel, 6,17%-kal csökkent a népesség száma. Kenderes esetében a 2011-2015 közötti időszak vizsgálható négy év alatt 180 fővel,

3,66%-kal csökkent a lakosságszám. Kisújszálláson öt év alatt 498 fővel, 4,19%-kal csökkent a népességszám. Kunmadarason öt év alatt 102 fővel, 1,81%-kal csökkent a népesség. Egy település népességének jellemzése során fontos tényező a városban élők kor szerinti összetétele, a férfiak és nők aránya, valamint a születések és a halálozások száma. Köztudott, hogy a Kistérség népessége egyre fogy, kevés gyermek születik, ugyanakkor egyre gyakoribb a korai halálozás. A fiatalok gyermekvállalási kedve kicsi, egy vagy két gyermeknél ritkán vállalnak többet, melynek főként anyagi okai vannak. Elképzelhető, hogy 2016-ban a kormányzati intézkedések hatására mérséklődik a népesség fogyása, azonban az állam rendelkezésére álló erőforrások szűkösségére tekintettel nem biztos, hogy lehetséges a folyamat teljes megállítása, vagy megfordítása. Ezt a következő évek adatai fogják megmutatni.

2004-2015 közötti változások: A népesség életkor szerinti összetételét vizsgálva megfigyelhető, hogy a lakosság legnagyobb részét a 18 és 61 év közöttiek alkotják, akiknek az aránya 11 év alatt 54,14%-ról 60%-ra nőtt. A 62 év feletti aránya 11 év alatt 18,8%-ról 21,07%-ra nőtt, ami a korábbi történelmi korszakokhoz képest magas. A 18 év alattiak aránya 22,71%-ról 18,94%-ra csökkent, ami 2512 fős korosztályi csökkenést jelent.

2011-2015 közötti változások: a 18 és 61 év közöttiek aránya 4 év alatt 59,9%-ról 60%-ra nőtt. A 62 év feletti aránya 21,03%-ról 21,07%-ra nőtt. A 18 év alattiak aránya 19,67%-ról 18,94%-ra csökkent, ami 644 fős korosztályi csökkenést jelent. 2015-ben a 62 év feletti 59,18%-a nő, 40,82%-a férfi. A 2011-es 58,81%-os női arányhoz képest tovább nőtt a nemi aránytalanság a 62 év feletti lakosság körében - ez a férfiak magasabb halandóságával magyarázható. A gyermeklétszám változás településenként 2004 és 2015 között:

- Berekfürdő: +1,13% (+2 fő)
- Karcag: -23,97% (-1225 fő)
- Kenderes -30% (-351 fő)
- Kisújszállás: -29,31% (-802 fő)
- Kunmadaras: -8,98 % (-136 fő)

Várható, hogy a fiatal korosztály elvándorlásával lassabb ütemben, de tovább folytatódik a Kistérségben a népességcsökkenés, az itt maradó lakosság összetételében pedig túlnyomó többségben lesznek az idősebb korcsoport tagjai, ami a szociális ellátórendszer időseket gondozó részének egyre több feladatot fog adni.

(http://www.karcag.hu/files/szolg_szoc_konc/Szocialis_Szolgaltatastervezesi_Koncepcio.pdf)

4.1.3. Gazdasági- foglalkoztatási- társadalmi helyzetkép Jász-Nagykun-Szolnok megye

A megye településrendszerét markáns háromszatúság (Jászság, Nagykunság és a Tiszatárság), és ennek megfelelően hárompólusosság – Szolnok, Jászberény, Karcag – jellemzi. A három központ periférikus elhelyezkedése következtében a megye középső térsége az ország egyik legrosszabb társadalmi-gazdasági pozíciójú térségévé – belső perifériájává – vált. A három pólus ráadásul a szomszédos megyék irányába „vonzódik” (Budapest, Debrecen), bár e vonzódás eltérő mértékű: a Jászság észak-nyugati pereme gyakorlatilag már integrálódott Budapest tágabb agglomerációjába, Szolnok térségére ugyanez – gyorsforgalmi kapcsolat híján – már nem mondható el. Karcag Debrecenhez való szorosabb vonzódását nem kis mértékben kulturális tényezők (is) korlátozzák.

Jász-Nagykun-Szolnok megyében a nyilvántartott álláskeresők száma 17.364 fő volt, 15,0 %-kal (3.061 fővel) alacsonyabb, mint 2015-ben. Az álláskeresők nemenkénti összetétele lényegében nem változott. A nyilvántartottak 47,6 %-a volt férfi, ez átlagosan 8.274 főt jelent, míg a 9.101 nő a teljes létszám 52,4 %-át tette ki. Az állománycsoportokat vizsgálva a fizikai foglalkozásúak aránya 87,3 %-os volt, ez az előző évvel közel megegyezik. A szellemi foglalkozásúak aránya 12,7 %-ot tett ki az éves átlagban. Életkor szerint vizsgálva a kiemelten kezelt 25 éven aluliak csoportjába 2.851 fő tartozott, számuk 17,8 %-kal csökkent. Az 50 éven felüliek körébe tartozó 5.055 fő létszáma lassabb, 8,8 %-os mérséklődést mutatott egy év alatt.

Az álláskeresők 56,0 %-a iskolai végzettsége alapján szakképzetlennek számított 2016. éves átlagában, ami az országos aránynál 3,7 %-ponttal magasabb. Számuk 9.734 fő volt, az előző évhez képest 15,2 %-kal alacsonyabb, arányuk nem változott. Többségük legfeljebb általános iskolai végzettséggel keresett állást (8.200 fő), míg gimnáziumi érettségivel 1.535 fő rendelkezett. Mindkét csoport száma megközelítőleg 15 %-kal csökkent.

Szakképzettséggel átlagosan 7.640-en kerestek állást, ami a teljes létszám 44,0 %-a. Közülük 592-en rendelkeztek felsőfokú végzettséggel, az ő számuk az átlagosnál lassabban, 7,9 %-kal csökkent egy év alatt. A nyilvántartott 1.893 fő pályakezdő összlétszámhoz viszonyított aránya 10,9 %-ot tett ki, miután számuk jelentősen, 25,7 %-kal csökkent egy év alatt. Arányuk 1,6 %-ponttal mérséklődött, és az országos átlagnál is 0,5 %-ponttal alacsonyabb volt. A pályakezdők közül 66-an felsőfokú végzettséggel rendelkeztek, az ő számuk 21,2 %-kal, 18 fővel volt kevesebb az előző éves adatnál.

A nyilvántartottak 29,6 %-a, 5.147 fő keresett egy évnél hosszabb ideje állást, ami az országos átlagnál 1,1 %-ponttal kedvezőtlenebb arány. Számuk egy év alatt az átlagosnál jelentősen lassabban, 2,3 %-kal csökkent, arányuk viszont 3,8 %-ponttal romlott.

Az álláskeresők közül 8.933 fő kapott valamilyen ellátást, ez a teljes létszám 51,4 %-a, szemben a 2015-ös 50,5 %-kal. A támogatásban részesülő álláskeresők száma 13,4 %-kal csökkent egy év alatt. Foglalkoztatást helyettesítő támogatást 5.805 fő (-1 589 fő, -21,5 %) kapott, járadék típusút 1.992 fő (+19 fő, +0,9 %), segély típusút 1.079 fő (+205 fő, +23,5 %). Az év során összesen 33.045 fő kérte nyilvántartásba vételét, közülük 2.811-en első alkalommal (arányuk 8,5 %). A nyilvántartásból kilépők száma ugyanebben az időszakban 36.677 fő volt, így a belépés-kilépés egyenlege 2016-ban -3.632 fős volt, vagyis év végén ennyivel kevesebben szerepeltek a nyilvántartásban, mint az év elején.

Az elmúlt évben összesen 35.579 új álláshelyet jelentettek be a munkáltatók a megyében. Az állásbejelentések száma 4,4 %-kal maradt el a 2015. éves adattól. A bejelentések közül 28.382 támogatott álláshelyre irányult, ebből 23.575 közfoglalkoztatásra. A nem támogatott, piaci álláshelyek száma 7.197 volt, ami 12,8 %-kal alacsonyabb az előző évi adatnál.

A munkaerő-piaci kereslet-kínalati helyzet bemutatását a Karcagi járásban az alábbi táblázat tartalmazza (28. táblázat). Azt látjuk, hogy minden vizsgált évben több bejelentett álláshely volt, mint ahány nyilvántartott álláskereső. Vélhetően a munkanélküliség mellett megjelenő munkaerőhiány jelentkezik itt is, mivel a kereslet nem egyezik a kínálattal. 2016. évben jelentősen meghaladja a nyilvántartott álláskeresők számát. Tehát elvileg minden személy foglalkoztatása biztosítható lenne a 2016. évi adatok alapján. A bejelentett álláshelyek döntő része azonban közfoglalkoztatáshoz kapcsolódik, az elsődleges munkaerő-piaci álláshelyek száma lényegesen kevesebb.

28. táblázat: Munkaerő-piaci kereslet-kínálat Karcag járásban

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma	Új bejelentett álláshelyek száma	Ebből elsődleges munkaerő-piaci álláshelyek száma
2010	3587	2327	680
2011	3765	3992	851
2012	3786	2695	669
2013	3743	4553	1030
2014	3326	5215	736
2015	3134	3701	665
2016	2378	4261	1194

A támogatási kérelem benyújtásával Karcag Városi Önkormányzatnak közvetlen célja a Karcagi Járás helyi foglalkoztatási együttműködése (paktum) képzési és foglalkoztatási programjainak támogatása, tevékenységi körének, eredményességének, hatékonyságának növelése, továbbá a foglalkoztatás helyi szintű akciótervek megvalósításával való bővítése, az álláskeresők munkához juttatása. A táblázatból is látható, hogy a nyilvántartott álláskeresők száma meghaladja a bejelentett álláshelyek számát, tehát célzott képzéssel a járás gazdasági szereplői részére biztosíthatóvá válik a megfelelő szakképesítéssel rendelkező munkaerő biztosítása, egyben az álláskeresők munkához juttatása. Ez hozzájárul a helyi gazdaság fellendítéséhez, foglalkoztatási szintjének növeléséhez, valamint a lakosság életszínvonalának növeléséhez.

A térség releváns munkaerő-piaci szereplőit a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Észak-alföldi Regionális Adó Főigazgatósága és a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kereskedelmi és Iparkamara közös kiadványa alapján ismertetjük. A kiadványban Jász-Nagykun-Szolnok megye 50 legjelentősebb vállalkozása került ismertetésre. Az adatok 2014. évre vonatkoznak. A megyében 7 statisztikai kistérség funkcionál, melyek között gazdasági téren jelentős eltérések tapasztalhatóak, 2 kistérség (Szolnok és Jászberény) fejlettnak számít, 5 kistérség kevésbé fejlett gazdasági területnek minősíthető. A bevallást benyújtó 8.569 gazdálkodó 41,6%-a, 3.561 társaság a Szolnoki kistérségben végzi tevékenységét. A megyeszékhely vonzáskörzetén kívül a legtöbb 1.736 társas vállalkozás a Jászberényi kistérségben működik. A Karcagi kistérségben 798, a Törökszentmiklósi kistérségben 688, a Tiszafürediben 675 társaság található. A vállalkozások száma a Mezőtúri kistérségben 565, illetve a Kunszentmártoni kistérségben a legkevesebb, 546 darab.

A megye gazdaságát nagymértékben meghatározó cégek döntő többsége a megye nyugati részén található Szolnoki és Jászberényi kistérségben koncentrálódik. A megye 50 legjelentősebb társas vállalkozásából 23 a Szolnoki kistérségben végzi tevékenységét. 20 vállalkozás a Jászberényi, 3 a Karcagi, 2 a Tiszafüredi kistérségben működik. A Törökszentmiklósi illetve a Kunszentmártoni kistérségből 1-1 kiemelt adózó került be az ötven legnagyobb vállalkozás közé. A Mezőtúri kistérségből pedig egyetlen vállalkozás sem került be a TOP 50 vállalkozás közé.

Karcagi kistérség

A 2014-es adatok alapján a TOP 50 vállalkozás közül az alábbiak találhatóak a Karcagi térségben.

- AgroSprint Kft. (Karcag)

Az AgroSprint Kft 1991. május 1-én alakult, családi vállalkozásként működik.

Az első években fő tevékenysége a friss zöldségek és gyümölcsök Európai Unióba irányuló exportja volt. 1998-ra felépült a fagyasztó üzem, fagyasztó tárolóval és kialakították annak a technológiai hátterét is. Napjainkban is többlépcsős tároló tér növekedésen és teljes technológiai modernizáción, fejlesztéseken megy keresztül a vállalat.

2005-ben létrehozták leányvállalatukat Romániában, mely rendelkezik logisztikai kapacitással, valamint gyorsfagyasztott kiskereskedelmi forgalmú termékek csomagolására alkalmas gyártási technológiával. Itt is jelentős fejlesztés folyik az öko gyümölcsök és zöldségek feldolgozási technológia kiegészítésére.

2008-ban megvásárolták a Nyírlugosi fagyasztóüzemet a Cserfood Rt. felszámolásából, s így zöldség-gyümölcs termék palettájuk kiegészült kukorica, borsó, bab, alma ipari méretű feldolgozásával, illetve azok különböző késztermékeivel.

Termékeiket sikerrel helyezik el az Európai Unió piacán. Alig egy évtized alatt több mint 30 országgal alakítottak ki kereskedelmi kapcsolatokat, melyek száma folyamatosan bővül. Az évek során Európa legjelentősebb élelmiszeripari óriás vállalatainak is beszállítójává vált a vállalkozás, ami magával vonja az Uniós szabványok és normák teljes körű átvételét és alkalmazását, valamint a legmagasabb minőségi igényeknek történő megfelelést.

A cég mára fontos mezőgazdasági integrátori szerepet tölt be a tiszántúli régióban és működésük felöleli a Nyíregyháza-Kecskemét térséget. Mára több mint 500 beszállítóval áll kapcsolatban a vállalkozás, és termékeik 80 %-át külföldi piacokon helyezik el. A vállalat diverzifikált gépkocsiparkkal rendelkezik, így az általuk feldolgozott termékek ki- és beszállítását is el tudják látni. A fölös kapacitásainknak köszönhetően lehetőség nyílik a bérgyártásra, bértárolásra és bérfagyasztásra is.

- Cargill Takarmány Zrt. (Karcag)

A vállalat alapítója William H. Danforth, alapításának éve 1894. A magyarországi történet az 1970-es évekre nyúlik vissza, amikor a Purina termékek megjelentek a hazai piacon.

A karcagi gyártelep eredetileg állami beruházásként épült 1979-ben. Jelenleg egy takarmánykeverő és egy premixüzem található a gyár területén. A takarmánykeverő üzem 1999-ben teljesen felújították Van Aarsen technológiával, 2000-ben pedig átadásra került az új premixrészleg, amely olyan műszaki színvonalat képvisel, ami mennyiségi kapacitásban és minőségi gyártásban is megfelel az Európai Unió elvárásainak. Mindkét üzemrészben számítógépes vezérlőprogrammal ellátott, világszínvonalú gyártó berendezések biztosítják a stabil, megbízható minőséget és az anyagáramlás teljes nyomon követhetőségét.

2011-ben beüzemelésre került a karcagi telephely leválasztott, elkülönített részén egy kedvencállat eledel-gyártó üzem, ahol extruder technológiával száraz kutyaeledeleket gyárt a vállalkozás. Karcag ad otthont a hivatalosan akkreditált laboratóriumnak és a takarmányüzletág magyarországi központjának is.

- Contarex Kft. (Kisújszállás)

A vállalat 1948 óta gyárt Kisújszálláson szállítócsigákat és termékeket a mezőgazdasági gépiparnak. 1976-ben a Mezőgép vállalatcsoportát vette át az üzemet. 1995-ben sor került a privatizációra és átnevezésre CONTAREX Agrotechnika Kft-re, valamint 1998-ban megtörtént a felvétel a PRÄZI GROUP-ba, mint a PRÄZI-FLACHSTAHL AG leányvállalata. A vállalatnál jelentős bővítésekre került sor, a főtevékenység a szállítócsigák gyártása mellett az aratógépekhez való forgó alkatrészek gyártása.

A megyei társas és egyéni vállalkozások a harmadik legnagyobb arányban, 10%-ban a Karcagi kistérségben tevékenykednek. A társaságok 9,5%-a, az egyéni vállalkozások 10,6%-a helyezte ebbe a térségbe székhelyét.

A kistérségben a nettó bevétel 3%-kal emelkedett egy év alatt, az adózók a megye bevételének 7,7%-át teljesítették. A kistérség 89,5 milliárd Ft nettó árbevételének egynegyede külpiazi értékesítés. A térségben egy vállalkozás átlagosan 105 millió Ft belföldi, 361 millió Ft export és 141 millió Ft összes értékesítést bonyolított le.

A kistérség a harmadik legnagyobb foglalkoztatóként a megyei munkavállalók 7,4%-ának biztosított munkalehetőséget. A legnagyobb foglalkoztató 216 főt alkalmazott.

A megye 50 legjelentősebb társas vállalkozásának értékesítése az előző évhez hasonlóan a megyei árbevétel 73%-át adta 2014. évben. A Jász-Nagykun-Szolnok megyei munkavállalók 38,8%-ának a TOP 50 vállalkozásai nyújtottak munkalehetőséget. A legtöbb munkahelyet továbbra is a feldolgozóipar biztosította. A TOP 50 által foglalkoztatottak 71,5%-ának a feldolgozóipar nagy vállalkozásai biztosították munkát.

A megye és a kiemelt kör második legnagyobb munkaadója a kereskedelem. Az ágazatban bekövetkezett állományi létszám növekedését teljes egészében a toplistás cégek produkálták. A 11 kiemelt társaság együttesen 3.426 főt alkalmazott, 193 fővel többet, mint egy évvel korábban (<http://jnszmkik.hu/files/documents/Andreas%202/top50%202015.pdf>).

4.2. Ellátórendszerek

4.2.1.1. Bölcsődei, óvodai nevelés, általános iskolai oktatás

A bölcsődei és óvodai ellátás, valamint az általános iskolai oktatás fedezi a karcagi járás igényeit, bár nincs minden településen minden oktatási, nevelési forma.

A működő bölcsődei férőhelyek száma az alábbiak szerint oszlik meg a települések között. Berekfürdőn, Kenderesen és Kunmadarason nincs férőhely egyáltalán, ezeken a településeken nincs bölcsődei ellátás. A legtöbb gyermeket Karcag fogadja (29. táblázat).

29. táblázat: Bölcsődei férőhelyek száma a Karcagi járásban településenként

Település	Bölcsőde	
	férőhely	beírt gyermek
Berekfürdő	–	–
Karcag	70	96
Kenderes	–	–
Kisújszállás	36	43
Kunmadaras	–	–
Karcagi járás	106	139

A járás 5 településének mindegyike rendelkezik óvodai feladatellátási hellyel (30. táblázat). Az 1502 fő óvodás gyermek ellátása 22 helyen, 67 csoportban történik. Az óvodák jellemzően önkormányzati fenntartásban működnek, de a járásban – konkrétan Kisújszálláson – egy egyházi fenntartó (Városi Óvodai Intézmény, fenntartó: Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy) és az állam (Kádas György Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Kollégium, fenntartó: Karcagi Tankerületi Központ) is bekapcsolódott a feladat ellátásába.

30. táblázat: A járás óvodai férőhelyei településenként, 2011

Település	Fenntartó típusa	Óvodás gyermekek száma	Óvodai feladatellátási helyek száma
Berekfürdő	községi önkormányzat	39	1
Karcag	városi önkormányzat	723	9
Kenderes	városi önkormányzat	145	1
Kisújszállás	állami szerv	11	1
Kisújszállás	egyházi jogi személy	333	5
Kunmadaras	községi önkormányzat	251	5
Összesen:		1502	22

Forrás: KSH adatbázisa alapján saját szerkesztés

Az óvodai feladatellátási helyeken a férőhelyek átlagos kihasználtsága igen magas, 98,14 %-os. Az átlagos csoportlétszám 22,41 fő. A hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek átlagos aránya 57,24%, illetve 20,93%, melyek a megyei átlagnál némileg magasabb értékek.

A Karcagi tankerületben 11 intézmény 17 feladatellátási helyén 3926 gyermek vesz részt általános iskolai oktatásban. A tankerületben 6 intézmény állami és 5 intézmény egyházi fenntartású. A tankerületben magánfenntartású intézmény nem vesz részt a feladatellátásban. A tankerület valamennyi településén található általános iskolai feladatot ellátó köznevelési intézmény.

A tankerületben a Jász-Nagykun-Szolnok megyei Kádas György EGYMI karcagi feladatellátási helyén 36 tanuló, kisújszállási feladatellátási helyén 67 tanuló vesz részt gyógypedagógiai tanterv szerinti oktatásban. Karcagon, Kisújszálláson és Kunmadarason az egyházi fenntartású intézmények egyoldalú nyilatkozat alapján vesznek részt az általános iskolai feladatok ellátásában. Felnőttoktatási tanterv szerinti általános iskola a tankerületben az egyházi fenntartású Arany János Református Általános Iskola Kisújszálláson.

A hátrányos helyzetű tanulók aránya az alábbi településeken meghaladja a 60 %-ot: Karcagon a Varró István Szakiskola, Szakközépiskola, Általános Iskola és Kollégium Arany János Tagiskolájában 91,28%, Kunmadarason 99,70%, illetve 80%, Kenderesen 76,13%, Kisújszálláson a Kádas György Iskolában 83,33%, Berekfürdőn 64,57%.

A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az alábbi településeken meghaladja a 60 %-ot: Kunmadarason 91,52%, Karcagon a Varró István Szakiskola, Szakközépiskola, Általános Iskola és Kollégium Arany János Tagiskolájában 69,23%, Kisújszálláson a Kádas György EGYMI általános iskolájában 75%. Bejáró tanulók nagy aránya látható a berekfürdői Veress Zoltán Általános Iskolában és Kisújszállás egyházi iskoláiban.

A tankerületben nemzetiségi oktatást folytató iskola két településen – Karcag (Varró István Szakiskola, Szakközépiskola, Általános Iskola és Kollégium, valamint a Szent Pál Marista Általános Iskola), Kunmadaras (Kunmadarasi Általános Iskola) található. Összesen 521 tanuló vesz részt roma/cigány nemzetiségi oktatásban. A tankerületben két tanítási nyelvű oktatást folytató általános iskola nem található.

A tankerületben az épületek kapacitása 5401 tanuló fogadására elegendő. Az épületek kapacitás kihasználtsága átlagosan 70 %-os. Ebből az állami fenntartású intézmények 3496 tanuló fogadására alkalmasak, kihasználtságuk meglehetősen eltérő, azonban a feladatellátási helyek felének kihasználtsága a tankerületi átlag alatti. Az egyházi fenntartású intézmények kihasználtsága a tankerületben átlag feletti (76-96% közötti). Kiemelendő a Karcagi Nagykun Református Általános Iskola Varró u. 4. szám alatti feladatellátási helyének, jóval átlag feletti 96 %-os kihasználtsága. A tankerületben a legalacsonyabb kihasználtsági mutatóval a Bánhalmi Tagiskola feladatellátási hely rendelkezik (23 %).

Az ellátási forma fentebbi részletes elemzése alapján megállapítható, hogy *minden település biztosítja helyben az általános iskolai nevelési és oktatási feladatokat* (majdnem minden település 8 évfolyammal), és egyelőre a született gyermekek létszáma alapján nem is merül fel annak még a gondolata sem, hogy bármely település ezen ellátási formát nem helyben biztosítaná.

4.2.1.2. Középfokú oktatás

Munkaerő-piaci szempontból jelentősebb tényező a középfokú oktatás.

A Karcagi Szakképzési Centrum fő feladataként szakiskolai és szakközépiskolai nevelés-oktatást, Köznevelési Hídprogramok keretében folyó nevelés-oktatást, felnőttoktatást, és a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók, iskolai nevelését-oktatását folytatja, de kollégiumi alapfeladatot, továbbá nevelő és oktató munkához kapcsolódó, nem köznevelési tevékenységet is ellát. A szakképzési centrum az állami intézményfenntartó központtól átvett gimnáziumi intézményegységekben gimnáziumi nevelés-oktatás alapfeladatot is ellát.

31. táblázat: Felnőttoktatási kínálata a Szakképzési Centrum Karcag járás településein elérhető egyes Intézményeiben

Tagintézmény	Szakma/ Tanulmányi terület
<p>Karcagi SZC Varró István Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma</p>	<p>Szakgimnáziumi képzés keretében:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Irodai titkár • Faipari technikus • Gazdasági informatikus <p>Szakközépiskolai képzés keretében:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Asztalos • Eladó • Festő, mázoló, tapétázó • Gépi forgácsoló • Központifűtés- és gázhálózat rendszerszerelő • Női szabó • Szárazépítő • Villanszerelő

Forrás: <http://karcagiszc.hu/felnottoktatasi-kinalatunk/>

Az intézményben biztosított felnőttoktatás:

- Pénzügyi és számviteli ügyintéző
- Gépi forgácsoló
- CNC gépkezelő
- Sportedző (kosárlabdaedző)
- Vállalkozási mérlegképes könyvelő

Az intézmény által biztosított felnőttképzés:

- Első lépések a digitális világba – IKER 1. szintű képzés
- Önállóan használom az informatikai eszközetet – IKER 2. szintű képzés
- Pénztárkezelő és valutapénztáros
- Építő- és anyagmozgató gép kezelője (targoncavezető)
- Gépi forgácsoló
- Fogyóelektródás védőgázos ívhegesztő + TÜV 135
- Textiltermék-összeállító
- Szakács
- Minősített hegesztő – TÜV 135

Tagintézményei: Karcagi SZC Hámori András Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája, Karcagi SZC Kunszentmártoni Gimnáziuma, Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája, Karcagi SZC Lábassy János Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája, Karcagi SZC Mezőtúri Szakközépiskolája és Kollégiuma, Karcagi SZC Nagy László Gimnáziuma, Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma, Karcagi SZC Teleki Blanka Gimnáziuma, Szakgimnáziuma és Kollégiuma, Karcagi SZC Varró István Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma, Karcagi SZC Ványai Ambrus Gimnáziuma, Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája.

A karcagi tankerületben működő négy gimnázium közül csak egy állami fenntartású: a karcagi Szentannai Sámuel Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium fenntartója a Vidékfejlesztési Minisztérium. A Karcagi Nagykun Református Gimnázium, Egészségügyi Szakközépiskola és Kollégium a Karcagi Református Egyházközség fenntartásában működik. A kisújszállási Móricz Zsigmond Református Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium fenntartója a Kisújszállási Református Egyházközség. Kunmadarason a Budakalász Gimnázium (fenntartó: Sziltop Oktatási Nonprofit Közhasznú Kft.) működtet tagintézményt.

A Karcagi Nagykun Református Gimnázium, Egészségügyi Szakközépiskola és Kollégiumban a 275 gimnáziumi tanuló közül 45 fő hátrányos, 10 fő halmozottan hátrányos helyzetű. A bejáró tanulók száma 39. A Szentannai Sámuel Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégiumban a 197 gimnáziumi tanuló közül 61 fő hátrányos, 12 fő halmozottan hátrányos helyzetű. A bejáró tanulók száma 53. A Móricz Zsigmond Református Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégiumban a 270 gimnáziumi tanuló közül 78 fő hátrányos, 10 fő halmozottan hátrányos helyzetű. A bejáró tanulók száma 109. A Budakalász Gimnázium Kunmadarasi Tagintézményében az 54 gimnáziumi tanuló közül 34 fő bejáró.

A járás gimnáziumaiban 4 és 5 évfolyamos képzés zajlik, az esti munkarend szerinti képzést folytató kunmadarasi tagintézmény kivételével nappali rendszerben.

A nappali rendszerű képzésben tanuló 742 diákból összesen 649 fő (87,46%) tanul 4 évfolyamos képzésben. Az 5 évfolyamos képzésben tanulók száma 93 fő, arányuk 12,53%. A Budakalász Gimnázium Kunmadarasi Tagintézményében 54 tanuló vesz részt az esti rendszerű gimnáziumi képzésben. Nemzetiségi, illetve kéttannyelvű gimnáziumi oktatás nincs a tankerületben.

A Karcagi Nagykun Református Gimnázium, Egészségügyi Szakközépiskola és Kollégiumban 11 gimnáziumi osztály működik, az átlagos osztálylétszám 25 fő. A főállású pedagógusok száma 25 fő, a 420 tanuló befogadására alkalmas épület kihasználtsága 65%-os. A Szentannai Sámuel Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégiumban 11 gimnáziumi osztály működik, az átlagos osztálylétszám 17,91 fő. A főállású pedagógusok száma 16 fő, a 330 tanuló befogadására alkalmas épület kihasználtsága 60%-os. A Móricz Zsigmond Református Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégiumban 11 gimnáziumi osztály működik, az átlagos osztálylétszám 24,55 fő. A főállású pedagógusok száma 30 fő, a 325 tanuló befogadására alkalmas épület kihasználtsága 83%-os. A Budakalász Gimnázium Kunmadarasi Tagintézményében 2 gimnáziumi osztály működik, az átlagos osztálylétszám 27 fő. A főállású pedagógusok száma 7 fő, a 70 tanuló befogadására alkalmas épület kihasználtsága 77%-os.

4.2.1.3. Szociális ellátórendszer

A szociális alapszolgáltatások megszervezésével a települési önkormányzatok segítséget nyújtanak a szociálisan nehéz helyzetben lévő egyéneknek, hogy otthonukban, lakókörnyezetükben önálló életvitelüket fenntarhassák, valamint egészségi-, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáikat megoldhassák. Az alapszolgáltatások körében a települési önkormányzatok elsősorban az időskorúak, a fogyatékos emberek, a pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek, továbbá a hajléktalan emberek számára nyújtanak szolgáltatásokat.

A járás minden településén megtalálható a házi segítségnyújtás, a szociális étkeztetés, az idősek nappali ellátása. Tanyagondnoki szolgálat Karcag és Kenderesen településeken, fogyatékosok nappali ellátása csupán Karcagon megoldott. Pszichiátriai és szenvedélybetegek nappali ellátása pedig Kisújszálláson és Kunmadarason van jelen. A településeken dolgozó szakemberek véleménye szerint a szolgáltatások iránti igény évről évre növekszik, egyre több a rászoruló, a gondoskodásra szoruló idős személy.

A járásról elmondható, hogy az elmúlt öt évben a szociális és gyermekjóléti ágazatban tovább nőtt a foglalkoztatás. Az **32.** táblázatban láthatjuk a dolgozók számának alakulását 2011-ben és 2016-ban. Minden településen nőtt a szociális ellátásban foglalkoztatottak aránya, összesen a járásban 16 százalékkal.

32. táblázat: A szociális és gyermekjóléti ágazatban foglalkoztatottak száma 2011-ben és 2016-ban

	2011			2016		
	szakmai	nem szakmai	összesen	szakmai	nem szakmai	összesen
Berekfürdő	3	0	3	3	0	3
Karcag	86	51	137	95	57	152
Kenderes	9	0	9	10	0	10
Kisújszállás	55	31	86	66	35	101
Kunmadaras	20	2	22	30	2	32
Összesen:	173	84	256	204	94	298

Forrás:

http://www.karcag.hu/files/szolg_szoc_konc/Szocialis_Szolgaltatastervezesi_Koncepcio.pdf

A növekedés elsősorban a végleges működési engedélyekhez szükséges létszám biztosításából, új szolgáltatások megszervezéséből és 2015-ben a megszűnt egyházi fenntartású szolgáltatások átvételéből adódott. Azonban további dolgozókra lenne szükség, hiszen az elmúlt években egyre több és egyre rosszabb állapotú, magasabb ápolási igényű idős került a bentlakásos ellátási rendszerbe, mely óriási munkaterhet ró az ott dolgozókra.

A **33.** táblázatban láthatjuk, hogyan alakul egy lakosra, illetve az aktív népességre vetítve a szociális gyermekjóléti rendszerben dolgozók száma¹. Ebben a tekintetben is látható a javulás, különösen kiemelkedik Kisújszállás, főként az aktív lakosságra vetített adatok alapján.

¹ Kenderes adathiány miatt nem szerepel a táblázatban.

33. táblázat: A szociális és gyermekjóléti rendszerben foglalkoztatottak létszáma a teljes lakosságra, illetve az aktív lakosságra vetítve

	Teljes lakosságra vetítve		Aktív lakosságra vetítve	
	2011	2016	2011	2016
Kisújszállás	0,72	0,88	1,23	1,48
Karcag	0,64	0,76	1,01	1,28
Kunmadaras	0,36	0,56	0,65	0,93
Berekfürdő	0,2	0,23	0,37	0,44

Forrás:

http://www.karcag.hu/files/szolg_szoc_konc/Szocialis_Szolgaltatastervezesi_Koncepcio.pdf

Jelenleg Karcag járásban a szociális és gyermekjóléti ellátás területén 8 intézmény működik a Karcagi Többcélú Kistérségi Társulás fenntartásában, illetve 4 egyéb fenntartásban (MOVE BÉTA Támogató Szolgálat, Baptista Szeretetszolgálat, Magyar Vöröskereszt Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Szervezete, La-ra Családi Napközi Nonprofit Kft).

A szociális ellátó intézmények első sorban **Karcagon** vannak jelen, de több intézmény ellátási köre kiterjed a teljes járásra. Itt található a Karcagi Többcélú Kistérségi Társulás fenntartásában működő Idősek Otthona és Házi orvosi Intézmény, Bölcsőde Intézmény, valamint Szociális Szolgáltató Központ. Ez utóbbi házi segítségnyújtást, szociális étkeztetést, idősek nappali ellátását, tanyagondnoki szolgáltatást, valamint fogyatékosok nappali ellátását végzi Karcag területén, de további szolgáltatásokat nyújt **Berekfürdőn** is. Itt szintén házi gondozást, valamint szociális étkeztetést, család- és gyermekjóléti szolgáltatást nyújt. A Társulás Bölcsődei Intézménye szintén megtalálható Berekfürdőn, illetve **Kunmadarason** is. Az utóbbi településen működik továbbá a Gyermek Átmeneti Otthona, illetve Kunmadaras Nagyközség Önkormányzatának Gyermekjóléti Szolgálat.

Kenderesen csupán egy szociális szolgáltató intézmény működik, a Kenderesi Gondozási Központ Család és Gyermekjóléti Szolgálat. Ugyanez a helyzet **Kisújszállás** település esetén. Itt a Kisújszállási Térségi Szociális Otthon és Alapszolgáltatási központ nyújt házi gondozói szolgálatot.

A járás területén a szociális ellátás tekintetében erősségnek tekinthető az itt foglalkoztatott szakdolgozók szakképzettségi aránya, valamint szakmai elhivatottsága. Többségük többéves tapasztalattal rendelkezik. A foglalkoztatottak körében lehetőség nyílik házi továbbképzéseken való részvételre. A szakképzett dolgozók mellett több esetben is önkéntesek segítik a munkát.

Az intézmények tevékenységük során személyre szabott gondozásra törekednek, szolgáltatásukat a megbízhatóság és jó problémamegoldó képesség jellemzi. Szerencsének mondható a hatékony együttműködés a társintézményekkel, hivatalokkal, illetve magukkal a gondozottakkal és családtagjaikkal. Ezt mutatja, különösen elégedettek a szolgáltatásokkal az ellátottak.

Az intézmények rendelkeznek az alapvető működéshez szükséges tárgyi feltételekkel, a Bölcsőde Intézmény saját főzőkonyhát tud működtetni. Karcag településen pszichológus segítségét is igénybe vehetik az ellátásra szorulóknak.

További lehetőségek rejlenek a szociális ellátórendszer működésében. Növelni lehetne az ellátottak körét, ha népszerűsíténe, hirdeténe az alapellátásokat. Javítani lehetne az intézmények gazdasági helyzetét, ha jobban igénybe vennék a pályázati lehetőségeket. Az ellátás minőségét javítaná, ha sikerülne több szolgálati járművet alkalmazni, illetve leküzdenék az informatikai hátrányukat.

(http://www.karcag.hu/files/szolg_szoc_konc/Szocialis_Szolgaltatastervezesi_Koncepcio.pdf)

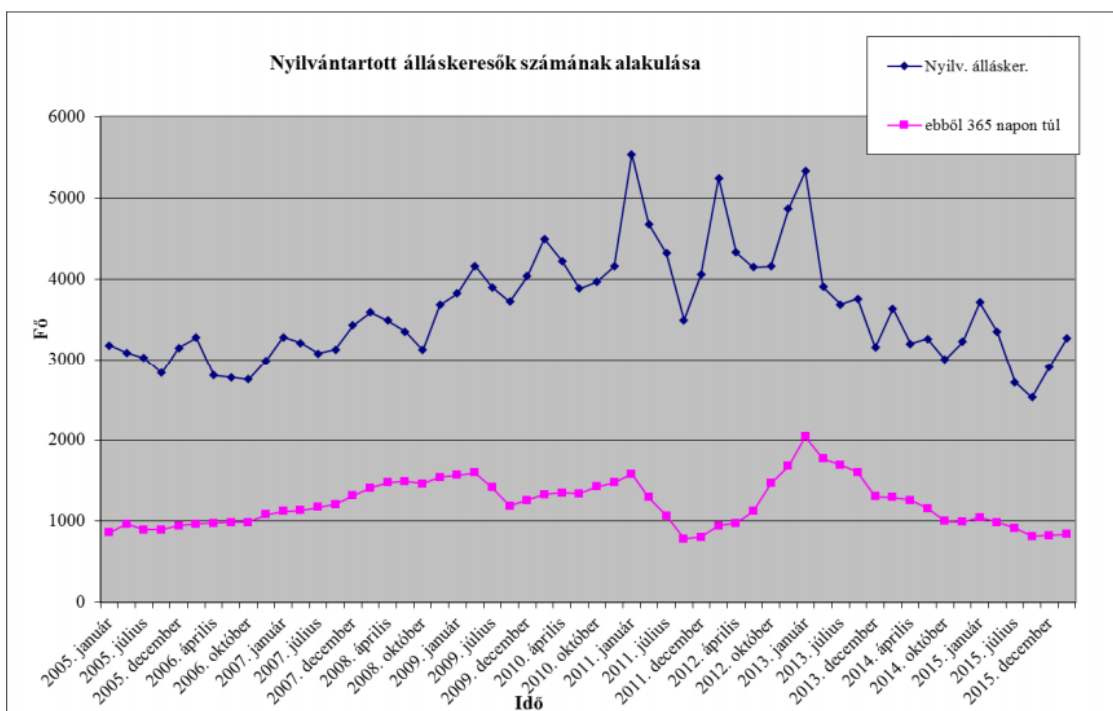
4.3. Munkanélküliség

A Karcagi járásban az álláskeresők 2016. évi átlagos létszáma 2378 fő volt. 755 fővel, 24,1 %al csökkent előző év adataihoz képest. A tartósan, legalább 6 hónapja álláskeresők aránya 29,9 % volt, a 25 év alatti fiatalok aránya 18,25 %, a szakképzetlenek aránya 59,9 %.

Egyes ágazatokban (pl. feldolgozóipar, építőipar) munkaerőhiány tapasztalható. A vállalkozások igényeinek részletes feltérképezése szükséges. Az álláskeresők többségének a munkaerő-piacra történő integrálásához vagy reintegrálásához képzésre, fejlesztésre van szüksége. A fiatalok elvándorlását csökkenteni kell, törekedni kell arra, hogy helyben találjanak megfelelő munkalehetőséget. A foglalkoztatási szintet helyi szinten növelni szükséges.

A Karcagi járásban az álláskeresők 11,17 %-os aránya (munkanélküliségi rátája a TEIR adatai alapján) 2015-ben. Mely jóval magasabb, mint az országos, vagy megyei átlag.

Jellemző, hogy a viszonylag magas munkanélküliségi ráta ellenére sem képes kiszolgálni a helyi munkaerő a munkaerő-piaci keresletet, mely főbb okai a munkavállalási motiváció alacsony szintje, a rossz egészségügyi állapot (egyek esetekben leromlott mentális állapot, alkohol és drogfüggőség), alacsony iskolai végzettségűek magas aránya, megfelelő piacképes szakképesítés hiánya, lakóhelytől eltérő munkavégzési helyen felajánlott állásajánlatok elutasítása.

34. ábra: Regisztrált álláskeresők száma száz 15-59 éves állandó lakosra
Forrás: A Karcagi Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltatástervezési
Koncepciójának felülvizsgálata, 2016

A regisztrált álláskeresők számában a 2012. évtől kezdődően folyamatos csökkenés mutatható ki a járás egészét tekintve és egy-két kivételtől eltekintve a települések jelentős részében is. A Karcagi járásban a csökkenés a 2012. évtől állandónak mondható. A legmagasabb létszám Karcagon, majd Kunmadarason jelentkezik a regisztrált álláskeresőket illetően (34. táblázat). A legkevesebb álláskereső Berekfűrdőről van regisztrálva. A legtöbbben Karcagról vannak nyilvántartásban. A létszámok tükrözik a települések nagyságát is.

34. táblázat: Regisztrált álláskeresők száma

	Berekfűrdő		Karcag		Kenderes		Kisújszállás		Kunmadaras		Összesen	
	nyilvántartott	ebből 365 napon túl	nyilvántartott	ebből 365 napon túl	nyilvántartott	ebből 365 napon túl	nyilvántartott	ebből 365 napon túl	nyilvántartott	ebből 365 napon túl	nyilvántartott	ebből 365 napon túl
2011	59	12	1652	430	559	64	658	179	1127	118	4055	803
2012	63	10	2297	688	585	218	916	206	1006	559	4867	1681
2013	45	8	1659	750	279	67	512	189	660	292	3155	1306
2014	46	11	1539	560	390	59	620	149	630	211	3225	990
2015	38	2	1398	431	371	83	469	117	634	191	2910	824

Forrás: A Karcagi Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltatástervezési
Koncepciójának felülvizsgálata, 2016

A regisztrált álláskeresők számának csökkenése a járásban mutatkozó elsődleges munkaerőpiaci kereslet növekedése, illetve a közfoglalkoztatási programok eredménye, ugyanakkor kis számban jelen vannak azok is, akik nem jelentkeznek be az álláskeresők nyilvántartásába, és leginkább a szürke vagy feketegazdaságban kívánják megtalálni a helyüket.

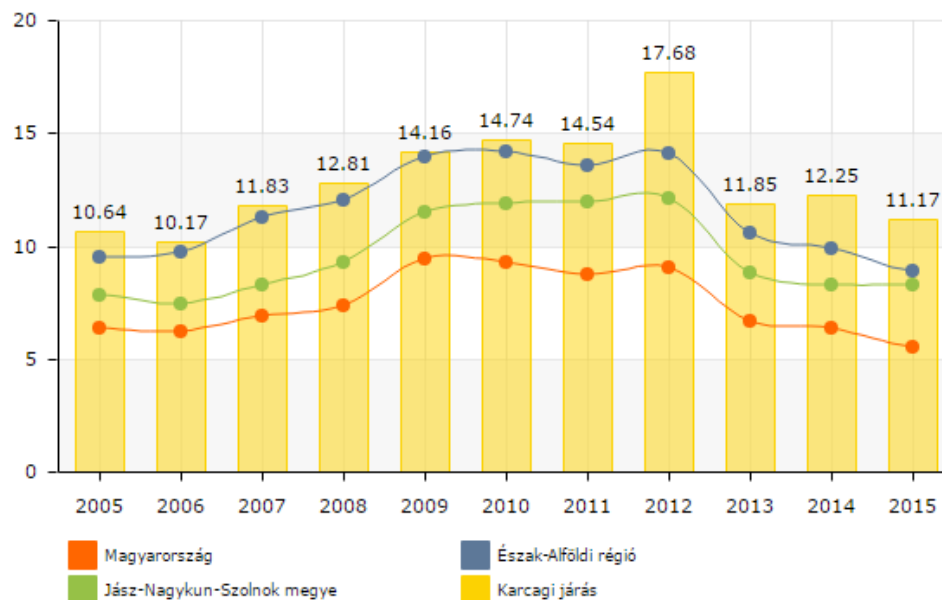
Az álláskeresők különösen kritikus csoportját alkotják a tartósan (legalább egy éve folyamatosan) állást keresők. Az elmúlt években ezen hátrányos helyzetű réteghez tartozók

létszáma növekvő tendenciát mutatott. Esetükben a munkanélküliség alapvető problémáin túl szembesülni kell mentális, családi és egzisztenciális gondokkal is. 2011-től nagyon sok embert sikerült közfoglalkoztatási programba bevonni, amely ezt a problémát részben kezeli.

Az álláskeresők között a nők helyzetét nehezíti, hogy számukra kevesebb elhelyezkedési lehetőséget nyújt a térség. A kiskorú gyermeket nevelők az ingázást, valamint a több műszakos munkarendet nem tudják vállalni, így részükre szintén a helyi közfoglalkoztatás vagy a mezőgazdasági szezonmunka biztosít lehetőséget.

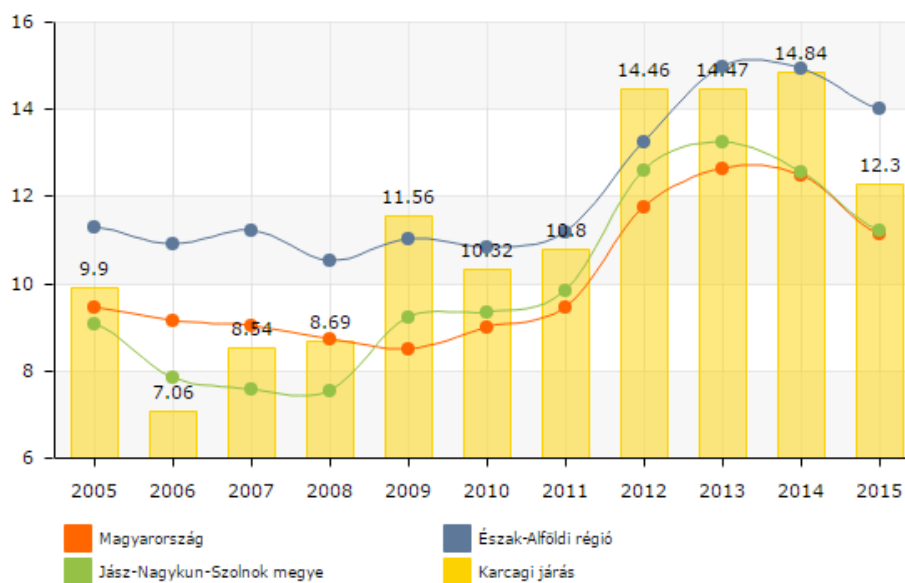
Fogyatékkal élők számára munkát biztosító nagyobb foglalkoztató a térségben nincs, elhelyezkedésüket a 20 főt meghaladó foglalkoztatók rehabilitációs hozzájárulás fizetési kötelezettsége segíti.

A 2015. évben a Karcagi járásban az álláskeresők aránya a munkaképes korú népesség 11,17%-a volt, amely az azt megelőző évben még 12,25%-a volt (35. ábra).

35. ábra Nyilvántartott álláskeresők aránya a munkaképes korú népesség százalékában
Forrás: TEIR, 2016

A pályakezdő álláskeresők száma az elmúlt években meglehetősen ingadozott. 2011 után egy nagyobb növekedés volt megfigyelhető, melyben csupán 2015-ben mutatkozik némi visszaesés (36. ábra).

36. ábra: Pályakezdő álláskeresők száma (2010-2015)

Forrás: TEIR, 2016

A munkaerő-kínálatot iskolai végzettség alapján vizsgálva az látható, hogy változatlanul magas az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők aránya. E réteg iránti igény jelentősnek mondható a munkaerő-piacon, számukat év közben a szezonális hatása is érezhetően csökkenti, majd növeli. Rajtuk kívül sok olyan álláskereső is van, akik elavult szakmával rendelkeznek. A korábban azokkal még betölthető munkakörökre ma már nem keresnek munkavállalót, vagy az egykor megszerzett szakma kiegészítő képzést igényel.

4.4. Foglalkoztatás a járásban

4.4.1. Közfoglalkoztatás

Az alacsony iskolai végzettségű lakosoknak a településeken szinte csak a közfoglalkoztatás teremt lehetőséget. A kormányzati elvárásoknak megfelelően a járási települések (és a különböző kormányzati szervek, költségvetési szervek, amelyek a településeken működnek) is magas számban foglalkoztatnak közfoglalkoztatottakat.

A közfoglalkoztatással azért kell foglalkozni külön témaként, mivel a jelen helyi paktum célja ezzel összefüggésben kettős kell, hogy legyen:

- egyrészt a közfoglalkoztatásban részt vevő egyének egy részét át szükséges integrálni a helyi paktum működése során az elsődleges munkaerő-piacra,
- másrészt a közfoglalkoztatási rendszert ugyanakkor a helyi paktumnak tiszteletben kell tartani, és biztosítani szükséges azt, hogy a helyi paktum fejlesztése által a közfoglalkoztatási rendszer is fenn tudjon maradni, hiszen a helyi paktum nem képes ugyanazokat a célokat teljes körűen elérni, mint amit a közfoglalkoztatási rendszer jelenleg biztosít.

Ez a sajátos kettősség a helyi paktum stratégiája megalkotásának egyik alap gondolata, alappillére kell, hogy legyen, és mindezen kettősséget lehetőségként, és nem pedig korlátozásként kell a helyi paktumnak kezelnie.

A közfoglalkoztatás a munkaviszony egy speciális formája. Támogatott „tranzitfoglalkoztatás”, amelynek célja, hogy a közfoglalkoztatott sikeresen vissza-, illetve bekerüljön az elsődleges munkaerő-piacra. A közfoglalkoztatók támogatást vehetnek igénybe annak érdekében, hogy átmeneti munkalehetőséget biztosítsanak azok számára, akiknek az önálló álláskeresése hosszú ideig eredménytelen.

A közfoglalkoztatással összefüggésben 2013-2016 közötti időszakra vonatkozó adatok összefoglalása a **35.** táblázat tartalmazza.

A hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása esetében 2013-2014 között volt egy jelentősnek tekinthető ugrás, majd az ezt követő években egy lassú növekedés. A járási startminta program támogatása esetén is ingadozások figyelhetők meg.

35. táblázat: Közfoglalkoztatásban résztvevők átlagos létszáma Karcag járásban

	2013	2014	2015	2016
Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása	237	647	569	538
Országos közfoglalkoztatási program támogatása	284	345	298	342
Járási startmunka mintaprogram támogatása összesen:	803	732	714	947
* mezőgazdaság	128	438	437	415
*belvízelvezetés	297	60	74	124
*mezőgazdasági földutak karbantartása	120	48	22	119
*bio- és megújuló energiaelhasználás	2	-	-	1
*belterületi közutak karbantartása	139	50	113	148
*illegális hulladéklerakók felszámolása	72	35	13	65
* téli és egyéb értékteremtő közfoglalkoztatása	35	99	15	-
* helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás	10	2	40	75
Összesen	1324	1724	1581	1827

Forrás: <http://kozfoglalkoztatatas.bm.hu/statisztika/terkep/KARC1239.HTM>

Jelen tanulmányban az adatok összevetéséből származó legfontosabb megállapításokat ismertetjük.

- A 2013. és 2016. év közötti időszakban folyamatos növekedés figyelhető meg a közfoglalkoztatottak számában.
- Az is látható, hogy az egyes éveken belüli ingadozások mind-mind attól függttek, hogy az adott évben, az év melyik periódusában, milyen típusú és célú közfoglalkoztatási programok indítása történt meg.

4.4.2. Elsődleges munkaerő-piaci foglalkoztatás

4.4.2.1. A bejelentett munkaerő kereslet összetétele

A járási munkaerő keresletet a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Karcagi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály adatszolgáltatása alapján vizsgálva mutatjuk be. A járásban (ahogyan szinte az egész ország területén) a potenciális foglalkoztatók a jól képzett szakmunkások iránt jelentik be leggyakrabban munkaerőigényüket, azonban a korábbi évek gazdasági válságának következtében a kereslet-kínálat egyensúlya aránytalanul megváltozott.

Az alábbi táblázat tartalmazza a bejelentett munkaerőigényeket az igényelt szakképesítések szerinti bontásban, 2010 és 2016 évek között (36. táblázat). Szakképzett bejelentett álláshelyek száma a vizsgált években folyamatosan növekedett, mely egybe vág a megkérdezett vállalkozások véleményével. Felsőfokú végzettséghez kötött felsőfokú szakképesítésre nem jelentkezett igény a 2011-2016 közötti időszakban. A legmagasabb igény minden évben, mely évről évre jelentősen növekedett a szakképzettséget nem igénylő álláshelyek esetében volt. Alapfokú szakképesítésre 20 fő körül mozog az igény a vizsgált időszakban, majd 2016-ban 5 főre csökken, alapfokú iskolai végzettséghez kötött középfokú szakképesítésre az időszak alatt megduplázódott az igény, 2015-ben már 400 fő fölött volt. Ez 2016-ban sem csökkent jelentős mértékben.

36. táblázat: Új, bejelentett álláshelyek száma a Karcagi járásban

Új bejelentett álláshelyek száma	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Szakképzett	358	334	500	470	629	601	581
Alapfokú iskolai végzettséghez kötött középfokú szakképesítés	197	264	323	275	436	405	370
Alapfokú szakképesítés	15	20	2	12	15	24	5
Felsőfokú iskolai végzettséghez kötött felsőfokú szakképesítés	1	0	0	0	0	0	0
Felsőfokú iskolarendszerű képzés	11	10	36	57	34	19	20
Felsőfokú szakképesítések	15	12	37	28	37	37	44
Középfokú iskolai végzettséghez kötött középfokú szakképesítés	119	28	102	98	107	116	142
Nincs szakképzettsége	1 969	3 658	2195	4083	4586	3100	3680
Összesen	2 327	3 992	2695	4553	5215	3701	4261

Forrás: Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Karcagi Járási Foglalkoztatási Osztály

A 37. táblázat tartalmazza a 2010-2016 közötti időszakban nyilvántartott álláskereső számát és az újonnan bejelentett álláshelyek számát, melyen belül külön megjelenítésre kerül az elsődleges munkaerő-piaci álláshelyek száma. Azt lehet látni, hogy az álláskeresők száma lassú csökkenést mutat a vizsgált időszakban, mely mellett a bejelentett álláshelyek száma 2014-ig növekedést mutat, majd 2015-ben csökken, azonban 2016-ban újra növekedik. . A

csúcs az új álláshelyeket illetően 2013 és 2014 években volt megfigyelhető. Látható, hogy az elsődleges munkaerő-piaci igények száma is kiugróan magas volt 2013-ban, vélhetően a válság utáni kilábalás következménye. Ezt követően azonban 2015-re az elsődleges munkaerő-piaci igények a 2010. évi szint alá csökkentek. 2016-ban azonban az elsődleges munkaerő-piaci igény 2015-höz képest majdnem megduplázódott. Ez azt mutatja, hogy a vizsgált időszak végére az álláskeresők elhelyezkedési esélyei az elsődleges munkaerő-piacon javultak a 2010. évi szinthez képest. Célzott képzéssel a járás gazdasági szereplői részére biztosíthatóvá válik a megfelelő szakképesítéssel rendelkező munkaerő biztosítása, egyben az álláskeresők munkához juttatása.

37. táblázat: A munkaerő piaci kereslet-kínálat viszonyát mutatja a 2010 és 2015 közötti években.

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma	Új bejelentett álláshelyek száma	Ebből elsődleges munkaerő-piaci álláshelyek száma
2010	3587	2 327	680
2011	3765	3992	851
2012	3786	2695	669
2013	3743	4553	1030
2014	3326	5215	736
2015	3134	3701	665
2016	2378	4261	1194

Településenként és iparáganként az új álláshelyek száma a következőképpen alakult (38. táblázat). A Közigazgatás, védelem; kötelező társadalombiztosítás területén a legmagasabb az igény járási, és települési szintén egyaránt, 2689 fő. Az oktatásban 225 fő, míg a feldolgozóiparban 477 fő, kereskedelem, gépjárműjavítás 237 fő a járási igény. Településenként a feldolgozóipar és az oktatás esetében Karcag és Kisújszállás igénye jelentős. A mezőgazdaságban mindenhol van szabad álláshely, összesen 80 fő. A kereskedelem területén minden településen jelentkezik új álláshely. Összesítve Berekfürdőn 116, Karcagon 2138, Kenderesen 551, Kisújszálláson 688, és Kunmadarason 768 új bejelentett álláshely volt 2016-ban.

38. táblázat: Az új bejelentett álláshelyek száma a Karcagi járáshoz tartozó településeken, illetve összesítve a Karcagi járásban 2016.

Új bejelentett álláshelyek száma	Berekszentmiklós	Karcag	Kenderes	Kisújszállás	Kunmadaras	Karcagi járás
Kitöltetlen	0	0	1	0	0	1
- Nincs adat	0	2	20	0	0	22
A Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	9	38	17	10	6	80
B Bányászat, kőfejtés	0	0	0	0	0	0
C Feldolgozóipar	1	379	7	78	12	477
D Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	0	0	0	0	0	0
E Vízellátás; szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmentesítés	0	54	0	3	0	57
F Építőipar	0	36	0	17	5	58
G Kereskedelem, gépjárműjavítás	9	155	19	43	11	237
H Szállítás, raktározás	0	15	0	1	0	16
I Szálláshelyszolgáltatás, vendéglátás	25	28	12	20	1	86
J Információ, kommunikáció	0	2	0	1	0	3
K Pénzügyi, biztosítási tevékenység	0	0	0	0	0	0
L Ingatlanügyletek	0	0	0	0	0	0
M Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	0	11	2	3	0	16
N Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	0	85	1	9	3	98
O Közigazgatás, védelem; kötelező társadalombiztosítás	53	1046	455	414	721	2689
P Oktatás	0	181	15	29	0	225
Q Humán-egészségügyi, szociális ellátás	0	60	1	20	2	83
R Művészet,	0	31	0	22	0	53

szórakoztatás, szabad idő						
S Egyéb szolgáltatás	19	15	0	18	7	59
T Háztartás munkaadói tevékenysége; termék előállítása, szolgáltatás végzése saját fogyasztásra	0	0	1	0	0	1
U Területen kívüli szervezet	0	0	0	0	0	0
Összesen:	116	2138	551	688	768	4261

Forrás: Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Karcagi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály adatszolgáltatása alapján saját szerkesztés

A Karcagi járásban a gazdaság működése szempontjából a mikro-, és kisvállalkozásoknak jelentős szerepük van, azonban az egyes kisebb cégek kilátásai sokszor bizonytalanok. Döntően mikrovállalkozások működnek, lényegesen kevesebb kis-, és középvállalkozás, valamint egy nagyvállalkozás található csupán a járásban. *Nagyon sok fiatal vállalkozás szűnik meg működése első évében*, illetve sokuk léte folyamatos küzdelemmel telik.

A gyorsan növekvő vállalkozások társadalmi szerepe legalább annyira fontos, mint gazdasági jelentőségük, ugyanis húzóerőt képviselnek, példát mutatnak más cégeknek, növekedésre ösztönöznek, tulajdonképpen a gazdaság motorját jelentik.

A foglalkoztatási paktum egy nyitott együttműködési forma, tehát bármely szervezet folyamatosan csatlakozhat a helyi partnerséghez. A partnerségi együttműködés fontos kiindulópontja, hogy a foglalkoztatás színvonalának javítása nem nélkülözheti a munkaerő-piac szereplőinek összefogását, a gazdasági és humán erőforrás stratégiák összehangolását.

A foglalkoztatási paktum következőkben meghatározandó céljait egyrészt a munkaerő minőségének és foglalkoztathatóságának javításával, illetve munkaerő-piaci hátrányainak csökkentésével, másrészt a régiók fejlődési potenciálját biztosító munkaerő-minőség és tudás fejlesztésével kívánjuk megvalósítani.

A munkaerő-piaci részvételben és jövedelmekben megmutatkozó különbségeket a munkaerő foglalkoztathatóságának, minőségének, termelékenységének és versenyképességének javításával kívánjuk csökkenteni.

4.4.2.2. Munkaerőigény a Foglalkoztatási Paktum keretén belül

A konzorciumvezető önkormányzat számára fontos, hogy széleskörű társadalmasítás alapján kerüljön a projekt megtervezésre, ennek érdekében több szintű egyeztetések, igényfelmérések is végbe mentek a pályázat benyújtása előtt, amelyeket az alábbiakban részletezünk.

A stratégia és az akcióterv elkészítéséhez elengedhetetlennek tartottuk felvenni a kapcsolatot a járásban működő szervezetekkel. Ennek értelmében Karcag Városi Önkormányzat egy elektronikus kérdőívet küldött a térségben működő vállalkozásoknak. A válaszadási hajlandóság alacsony szintje miatt, a személyes megkereséseket is folytattak, hogy minél több választ kaphassunk, amely releváns képet ad a helyzetről. A kapcsolatfelvétel a szervezetek

működésével és munkaerőigényével kapcsolatos kérdőív kiküldésével történt. A kiküldött kérdőívekre összesen 12 válasz érkezett, melyek segítségével már némi következtetés levonható, és segítséget nyújt az akcióterv kialakításához.

A visszaérkezett válaszok száma igen alacsonynak tekinthető, hiszen a járásban közel 1500 vállalkozás van jelen, melyből csak 12 vállalkozás küldte vissza a kérdőívet, azaz a kérdőíves felmérés nem reprezentatív. Ennek tükrében a teljes igény felméréséhez a Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály tapasztalataira is szükséges alapoznunk ahhoz, hogy valós képet kapjunk a Karcagi járásban működő vállalkozások munkaerő igényéről, és abból valós következtetéseket tudjunk levonni.

A kérdőív összesen 7 területre fókuszált, melyből egy a válaszadó személyes adataira vonatkozik, egy a szervezet alapadataival kapcsolatos kérdéseket tartalmazta, mint mikor hozták létre, mivel foglalkozik, exportál-e, illetve milyen elektronikus oldallal rendelkezik. A további blokkok tematikusan fedték le, hogy jelenleg milyen a humán erőforrás ellátottsága a vállalkozásnak, mikor, milyen emberi erőforrás szükséglete van a szervezetnek, volt-e az elmúlt időszakban projekt/pályázat megvalósítás a szervezetnél, milyen mértékű volt a beruházás, és az utolsó blokk arra kereste a választ, hogy tervez-e a következő 3 évben beruházást, illetve milyen tevékenységre lenne szüksége a vállalkozásnak a paktum keretében. A kérdések többségében saját, önkitöltős válaszokat adtak meg, azaz a kitöltőnek kellett megfogalmaznia a véleményét. Ez nehezíti a nagyszámú kitöltést, mivel több időt vesz igénybe a kitöltőtől, azonban nem akartuk a válaszlehetőségekkel bekorlátozni a kitöltőket.

A munkaerő-piac szempontjából fontosabbnak ítélt kérdések elemzésére törekszünk. Ezek között elsősorban az a kérdés releváns, hogy milyen munkakörben és hány fő dolgozó a válaszadók igénye.

Az alábbi táblázatban bemutatjuk, hogy mely szervezetek válaszoltak, és mi tartozik a fő tevékenységi körükbe (39. táblázat).

Látható, hogy a 9 válaszadó közül kettő egyéni vállalkozó, a többi Kft. formában működik. Azonban kiemelendő, hogy a járás legnagyobb foglalkoztatói is reagáltak a megkeresésre, melyből arra lehet következtetni, hogy számukra is fontos a foglalkoztatás elősegítése. A tevékenységi kört tekintve elmondható, hogy ruhagyártás, faipar, turizmus, fémipar, gépipar, építőipar, takarmány gyártás- és forgalmazás, élelmiszeripar és nyomdai tevékenység is megjelenik a válaszadók között. A járás tevékenységi területeit ezzel a foglalkoztatás szempontjából le is fedti.

39. táblázat: A válaszadók neve és fő tevékenysége

A vállalkozás neve	A vállalkozás tevékenységének rövid bemutatása
KUNSZÖV Textilruházati Kft.	Alapítása 1948-ban történt, azóta - átalakulással jogfolytonosan működik. Fő tevékenysége: export bér munkában női felsőruházat, valamint női és férfi szabadidő ruházat gyártása
Kabai Istvánné egyéni vállalkozó	Néptáncruhák, kézműves termékek készítése, rövidáru és kreatív hobbi üzleti tevékenység
Berek-Víz Szolgáltató Üzemeltető és Kereskedelmi Kft.	Fürdőüzemeltetés, kemping szálláshely szolgáltatás, egyéb humán egészségügyi szolgáltatás, közterület fenntartás
SZIMmetria Kft.	Lemezszerkezetek; gépburkolatok; forgácsolt és

A vállalkozás neve	A vállalkozás tevékenységének rövid bemutatása
	lézervágott alkatrészek gyártása
KUNSPED Kft.	Gépjármű karbantartás, műszaki vizsgáztatás, eredetiség vizsgálat, közúti árufuvarozás
Csontos György Ev.	Faipari vállalkozás bútór és nyílászáró gyártás, barkácsáru bolt üzemeltetés
Kunfa Kft.	Fabútór gyártás
Nagykun Víz- és Csatornamű Kft.	Fizikai közérzetet javító szolgáltatás
Karcagi Nyomda Kft	Nyomdai tevékenység
NÉPSZER KFT.	Építőipari szolgáltatás
Cargill Takarmány Zrt.	Állati takarmányok gyártása és forgalmazása
AgroSprint Kft.	Gyorsfagyasztott zöldség- és gyümölcsgyártás

A válaszadó 9 szervezet közül 7 esetében volt export teljesítés az elmúlt három évben, mely jelentősnek tekinthető (40. táblázat). Ezek a szervezetek a textiliparhoz, a gépgyártáshoz, a faiparhoz, élelmiszeriparhoz kötődnek. A járás legnagyobb vállalkozásai vannak ebben a kategóriában.

40. táblázat: Mely vállalkozásoknak volt export értékesítése az elmúlt 3 évben

A vállalkozás neve	Volt-e export árbevétele a vállalkozásnak az elmúlt 3 évben?
KUNSZÖV Textilruházati Kft.	Igen
SZIMmetria Kft.	Igen
KUNSPED Kft.	Igen
Kunfa Kft.	Igen
Karcagi Nyomda Kft	Igen
Cargill Takarmány Zrt.	Igen
AgroSprint Kft.	Igen

Fontosnak tartottuk megkérdezni, hogy a kitöltők, jelenleg milyen foglalkoztatásban működnek. Milyen a munkaidő beosztása, illetve van-e cafetéria rendszer. Az eredményeket szervezetek szerint az alábbi táblázatban foglaljuk össze (41. táblázat).

41. táblázat: A válaszadók foglalkoztatáspolitikája

A vállalkozás neve	A vállalkozás foglalkoztatáspolitikájának bemutatása (pl.: műszakok, rugalmas munkaidő, munkaidőkeret, cafeteria rendszer van-e, egyéb ösztönző módszerek stb.)
KUNSZÖV Textilruházati Kft.	nőket foglalkoztató üzem, ezért rugalmas munkaidőben való alkalmazás. Négy órában, 6 órában is alkalmazunk varrónőket. Vannak, akik a vidékről bejárás miatt nem tudják a fix munkaidőt vállalni. Munkaidőkeretet nem alkalmazunk. Cafetériában csak a kedvező adózású Erzsébet utalványokat adjuk dolgozóinknak. Nyári időszakban külön helyiséget biztosítunk a gyerekeknek, ha a szülők nem tudják megoldani átmenetileg az elhelyezésüket. Közös családi napokat, kirándulásokat, /hazai és külföldi/ színházlátogatásokat rendezünk. Két sikeres pályázatunk volt az előző ciklusban az egyik

A vállalkozás neve	A vállalkozás foglalkoztatáspolitikájának bemutatása (pl.: műszakok, rugalmas munkaidő, munkaidőkeret, cafeteria rendszer van-e, egyéb ösztönző módszerek stb.)
	egészségfejlesztési, a másik képzési, - ezekkel nagyon nagyban hozzá tudunk járulni dolgozóink személyiség- és szakmai fejlődéséhez, valamint egészséges életmódjuk kialakításához.
Kabai Istvánné egyéni vállalkozó	1 műszakos munkarend, vásárlási kedvezmény.
Berek-Víz Szolgáltató Üzemeltető és Kereskedelmi Kft.	Munkaidőkeret, Béren kívüli juttatások, Pénzbeli jutalom
SZIMmetria Kft.	két műszakos munkarend. Munkahelyek biztonságos, munkavállalói igényeket figyelembe vevő kialakítása. Alapbérbe beépített cafeteria.
KUNSPED Kft.	rugalmas munkaidő, ösztönző bér
Csontos György Ev.	egy műszakos 8 órás munkarendben dolgoznak. Rugalmasak vagyunk a dolgozók szabadságolásában, megoldandó feladataik segítségével.
Kunfa Kft.	cafeteria juttatás
Nagykun Víz- és Csatornamű Kft.	éves munkaidőkeret, béren kívüli juttatás, munkába járás költségtérítése
Karcagi Nyomda Kft	egy műszak
NÉPSZER KFT.	egy műszak, hétvégi munka nincs, cafeteria nincs, egyéb juttatás nincs
Cargill Takarmány Zrt.	a fizikai dolgozók három műszakos munkarendben dolgoznak 5/7 nap, illetve egyes üzemelekben munkaidő keretben 7/7 napban
AgroSprint Kft.	3 műszakos munkarend, szabadidő szervezésekor a rugalmas eljárás, szezonálisan van hétvégi munkavégzés, ami természetesen plusz kereseti (bónusz) lehetőséget ad a dolgozóknak. Emellett cafeteria rendszer működik, kiemelkedő teljesítmény különböző bónusz juttatásokkal kerül elismerésre. Lehetőség van a környező településekről ingázó dolgozóknak céges buszjárat indítására is.

Láthatjuk, hogy tevékenységtől függetlenül a munkaidőkeretben történő foglalkoztatás a legjellemzőbb. Emellett az 1-3 műszakos foglalkoztatás is jellemző. A Kunszöv. Textilruházati Kft. a női dolgozók miatt 4-6 órás munkaidőben is foglalkoztatnak varrónőket. Elsősorban a bérek kifizetése a jellemző, viszonylag kevés helyen alkalmaznak cafeteria kifizetést. A Kunszöv Kft. kiemelendő a női dolgozók segítségnyújtásában. Érteni kell ez alatt, hogy nyári időszakban kialakítanak a gyerekek egy külön helyiséget, hogy az óvodai ellátás megszűnése estén el tudják helyezni gyermekeiket az édesanyák. Emellett céges kirándulások, családi nap és pályázat segítségével képzés és egészségfejlesztés is megjelenik náluk. Cafeteria azonban csak Erzsébet utalvány.

Az AgroSprint Kft.-nél van cafeteria és ingázás segítésére saját buszjárat.

Jelenleg a 9 válaszadó szervezetből csupán három esetében van futó, nyertes pályázat. Az egyik az AgroSprint Kft., a másik a SZIMmetria Kft., illetve a Kunsped Kft. A két utóbbi szervezet adott további adatokat ezzel kapcsolatban. Mind a két esetben GINOP pályázatot

nyertek el, melynek köszönhetően technológiai fejlesztést; munkahely terület növelést, barna mezős beruházást (szerelőcsarnok, szociális épület) hajtottak végre. Volumenben a SZIMmetria Kft. 414 millió forintot, míg a Kunsped Kft. 130 millió forintot nyert. *Ezen adatok ismeretében arra lehet következtetni, hogy nem túl nagy a pályázati aktivitás, még azon szervezetek esetében sem, melyek exportra is értékesítenek. Ez egy olyan terület, melyben javulnia kell a térségi vállalkozásoknak.*

A kérdések között figyelmet fordítottunk arra, hogy mennyire jellemző a vállalkozásokban a fluktuáció. Alapvetően elmondható, hogy a válaszadók többsége úgy nyilatkozott nem jellemző, igen alacsony mértékű. Három esetben van nagyobb fluktuáció melynek okai a betanított munkások esetében, hogy a közfoglalkoztatási programot részesítik előnyben, a fiatal munkavállalóknál a több pénz, mint motiváció, esetleg külföldi munkavállalás lehetősége, emellett a szezonális jellegű üzemeltetés, mely nem biztosít állandó megélhetést, valamint egyes szakmákban a szakképzés hiánya miatt nincs utánpótlás.

A foglalkoztatási politika mellett megkérdeztük, hogy a jelenlegi létszám, hogyan oszlik meg nők, férfiak között, és hogy milyen arányú a fizikai és szellemi foglalkozású. A cégek szerinti információkat a következő táblázat foglalja össze (42. táblázat). Megváltozott munkaképes személyeket a 9 válaszadóból 7 szervezet foglalkoztatott az elmúlt három évben. A legtöbbet 11 fő a Karcagi Nyomda Kft. 6 főt a Berek-Víz Szolgáltató Üzemeltető és Kereskedelmi Kft., valamint 4 főt a Szimmetria Kft. A többi esetben 1-3 fő a megváltozott munkaképes személyek száma a foglalkoztatásban. A Cargill Takarmány Zrt. a foglalkoztatással kapcsolatosan semmilyen információt nem közölt. Roma származású dolgozók létszámát is vizsgáltuk az elmúlt 3 évben. Négy szervezet mondta, hogy volt, a legtöbb 12 fő a Szimmetria Kft.-nél, 0-5 között mozgott az AgroSprint Kft.-nél. 2-2 fő volt a vizsgált években a Kunszöv Kft.-nél és a Berek-Víz Szolgáltató Üzemeltető és Kereskedelmi Kft.-nél. Kettő szervezet, a Kunsped Kft, valamint az AgroSprint Kft. nem gyűjt erre vonatkozóan adatokat. A nemek arányát illetően az adatok azt mutatják, hogy van, ahol női, van ahol férfi dolgozók nincsenek. Az látszik, hogy a legnagyobb foglalkoztatók között van a Kunszöv Kft., ahol 200 fő körül mozog a foglalkoztatás, de évről évre csökken a létszám. A női dolgozók itt 170 fő körül, míg a férfi dolgozók 10 fő alatt vannak. Elsősorban fizikai munkások az alkalmazottak, hiszen 10-12 fő van szellemi munkakörben és a fennmaradó 170-200 fizikai dolgozó. A másik nagy foglalkoztató a Szimmetria Kft, ahol 10 nő dolgozik, 120 férfi. Míg a fizikai szellemi dolgozók megoszlása itt is bőven a fizikai dolgozók felé billenti a mérleget. Ki kell még emelni az AgroSprint Kft.-t, ahol az össz létszám meghaladja a 200 főt. A nők körülbelül fele annyian vannak, mint a férfiak és itt is a fizikai dolgozók vannak jelentősen túlsúlyban. A nagyobb létszámú munkaerővel rendelkezők esetében azt látjuk, hogy tevékenységtől függetlenül több a női alkalmazott, mint férfi. Emellett az is látszik, hogy elsősorban fizikai dolgozókra van szüksége a vállalkozásoknak, hiszen nagyobb arányban ilyen foglalkoztatásban vannak az emberek ezeknél a szervezeteknél.

42. táblázat: A foglalkoztatottak aránya nemek és beosztás szerint, valamint roma és megváltozott munkaképes személy létszáma a válaszadóknál

A vállalkozás neve	női munkavállalók száma	férfi munkavállalók száma	roma munkavállalók száma	megváltozott munkaképességű munkavállalók száma	szellemi munkakörben (beleértve a vezetőket is) dolgozók száma	fizikai munkakörben dolgozók száma
KUNSZÖV Textilruházati Kft.	2014: 210, 2015: 208, 2016: 177	2014: 9, 2015: 9, 2016: 7	2	2	2014: 13, 2015: 13, 2016: 11,	2014: 206, 2015: 204, 2016: 173,
Kabai Istvánné egyéni vállalkozó	1	0	0	0	0	1
Berek-Víz Szolgáltató Üzemeltető és Kereskedelmi Kft.	26	38	2	6	22	42
SZIMmetria Kft.	10	120	12	4	22	104
KUNSPED Kft.	2	19	nem származásuk szerint alkalmazzuk a dolgozókat, így nem tudjuk, ki vallja magát romának.	2	6	13
Csontos György Ev.	0	12	0	1	0	12
Kunfa Kft.	7	36	0	1	5	38
Nagykun Vízes és Csatornamű Kft.	17	19	0	3	5	30
Karcagi Nyomda Kft	13	8	0	11	4	17
NÉPSZER KFT.	2	25-30	0-5	0-2	4	21-26
Cargill Takarmány Zrt.						
AgroSprint Kft.	65, 68, 71	126, 129, 135	nincs ilyen nyilvántartásunk	0	69, 75, 80	122, 122, 126

Fontosnak tartottuk megvizsgálni azt is, hogy milyen problémákat látnak a helyi munkaerővel. Ezzel kapcsolatos legfontosabb megállapításokat az **43.** táblázat tartalmazza.

43. táblázat: Milyen problémát lát a helyi munkaerő esetében?

Véleménye szerint van-e probléma a helyi munkaerővel, munkaerő-piacca, ha igen mi?
A szakképzett dolgozók közül is,- ha jobb lehetőséget találnak, más területekre tovább mennek /pl. nagyon vonzó, ahol fix fizetés van, takarító, postás stb/. Ha ez sem felel meg, elmennek álláskeresési ellátásra, majd közfoglalkoztatásra, mert többen még az ott kapott jövedelemmel is megelégednek, csak ne kelljen teljesítménykövetelmények mellett keményen dolgozni. Nem tudunk versenyezni az autóiparral, ahol magasabb jövedelmet tudnak ajánlani. Emiatt is sok embert veszítettünk az utóbbi években.
Bár sok szakképzett varrónő él városban, egyre kevesebb a szakma iránti érdeklődés és elkötelezettség.
Szakképzettség hiánya, aki van önálló munkavégzésre nem alkalmas
Külföldi munkavállalás; szakmunkásképzés elmaradása.
Képzetlenség és a nem is akar dolgozni sok esetben.
Akik munkát keresnek, nagyon alacsony képzettséggel és nagyon kevés munkára való elkötelezettséggel rendelkeznek.

Egyértelműen megállapítható, hogy a legfontosabb problémának a dolgozni nem akarást, a szakképzettség irányát látják. Feltételezhetően ez abból fakad, hogy sokan a közfoglalkoztatási programot választják, a viszonylag alacsonyabb munkabérért, de kevesebb munkáért.

A másik problémát abban látják, hogy a fiatalok elmennek már akár a gimnáziumi évek alatt és nem jönnek vissza. Ennek köszönhetően főiskolai/egyetemi végzettség nagyon kis mértékben van jelen a térségben. A szakmai végzettséget illetően vannak olyan területek, ahol alapvetően hiányolják a megfelelő végzettséget, míg más helyeken elsősorban a gyakorlat hiányát emelik ki. *Ami megfontolandó a munkáltatók esetében az az, hogy a szakmai képzettségük az iskolapadból kikerülve összességében nem megfelelő, ami nem pusztán a fiatal, vagy a képzőhely hibája. Adni kellene időt a megfelelő betanítással a tevékenység megtanulására.*

Úgy vélik, hogy nagy szükség lenne a közfoglalkoztatásban lévők átirányítására az elsődleges munkaerő-piacra. Van, aki szívesen vállalkoznánk arra, hogy a pályázat segítségével kivitelezék, - akár a közfoglalkoztatásban részt vevők közül, akár olyan körből, akik éppen szakképzettség hiányában nem tudnak elhelyezkedni, hogy szakképzettséget szerezzenek, és biztosítanánk a foglalkoztatásukat is.

A 44. táblázat foglalja össze a kitöltők véleményét arra vonatkozóan, hogy a paktum keretén belül mit vennének jó néven, mire lenne szükségük. *Látható, hogy elsősorban tanácsadásra van szükségük. Ezen belül munkaerő felvétel, és megtartással kapcsolatos információkra lenne szükségük. A másik nagyobb hangsúly az oktatáson/képzésen van, az ezekre vonatkozó információkra lenne szükségük. De ki kell emelni a pályázatírást, jogi, és finanszírozási tanácsadást is.*

44. táblázat: Milyen tevékenységre lenne szükség a paktum keretén belül

Milyen tanácsadási tevékenységekre lenne szüksége a vállalkozásnak a paktumszervezet részéről?
A paktum részéről elsősorban a lehetőségek ismertetését, ajánlásokat kérünk, milyen területen tudjuk a támogatást igénybe venni, hiszen saját erőből ezeket a feladatokat nem tudnánk kivitelezni.
Elsősorban pályázati kiírások ismertetésével
Munkavállalók biztosítása
Pályázati lehetőségek bemutatása egyrészt a vállalkozásunk fejlesztésével kapcsolatban, másrészt a környékbeli beruházásokban szeretnénk részt vállalni nyílászárók és bútorok gyártásával, valamint rendezvényeken, fesztiválokon elárusító pavilonjaink telepítésével.
Tanácsadás: Milyen munkaerő-közvetítő lehetőségekkel tudnánk segíteni a szükséges létszám biztosítását? Milyen munkaerő-megtartási támogatások, lehetőségek adódnának a projektben? Milyen lehetőségeink lennének a közfoglalkoztatási programból a munkaerő kivonására, valamint a munkában maradás ösztönzésére? Hogyan lehetne a munkaelhagyás szankcionálását a régió településein szigorítani, ezzel a munkahelyen való megmaradást ösztönözni?
Szakmai tanácsokra - szakmai tanfolyamok keretében.

Azt látjuk, hogy pályázati tevékenység nem jellemző a térségben működő szervezetek esetében. Ettől függetlenül kérdéses, hogy saját erőből akar-e a szervezet a következő időszakban beruházni. Az összefoglaló információkat a következő táblázat tartalmazza (45. táblázat).

45. táblázat: Terveznek-e saját erős beruházást, és ha igen, milyen típusút?

Tervez-e a következő 3 évben saját erős beruházást? (amelyet akkor is meg akarna valósítani, ha arra nem lesz támogatás)
létszámfejlesztésben a szakképzés
Szauna-világ építése

A válaszadó 9 szervezetből 2 darab tervezne saját erős beruházást. A többiek nem terveznek, vagy nem tudnak pályázat nélkül bővül, vagy felújítani. Akik kifejtették azoknak elsősorban képzés, létszám-bővítés, valamint tevékenységterület bővítéshez kapacitás növelés.

Az alábbi táblázatban szerepeltetjük, hogy a válaszadók milyen igénnyel rendelkeznek (46. táblázat). Látható, hogy a végzettségek tekintetében elsősorban szakképzett munkaerő az igény. Nem lehet egyértelműen meghatározni, hogy, mely iparágakhoz köthetőek elsősorban az igények. Bár a fémipar, és a gépipar megjelenik. Nem szükséges végzettség bizonyos munkakörbe a válaszadók esetében, összesen 81 állás betöltésére van így lehetőség. Érettségit írtak elő egy munkakör esetében. Szakmunkás végzettségek közé sorolható több munkakör, mint az autószerelő, autóvillamossági szerelő, géplakatos, CNC forgácsoló, villanyszerelő, szerkezetlakatos, varrónő a legnagyobb létszámban stb., melyek esetében közel 70 fő a létszámgigény.

46. táblázat: A munkakörök és a munkaerő igény a járási szervezetek esetében

Munkakör/végzettség	Létszám
Varrónő	31
Kőműves	1
Burkoló	1
Víz-gáz szerelő	1
Kertész	2
Takarítónő	4
Pénztáros	2
Biztonsági őr	4
Szerkezetlakatos	10
CNC forgácsoló	3
Autóvillamossági szerelő	2
Autószerelő	2
Asztalos	3
Vízgépész	1
Uszodamester	1
Vízi közmű szerelő	1
Érettségi	1
Nem ismert	2
Karbantartó, villanyszerelő	2
Villanyszerelő	1
Géplakatos	1
Targoncás	5
Betanított munkára iskolai végzettség nélkül szezonális kiemelt időszakokban	80

Az eredmények azt mutatják, hogy csak a választ adó 9 szervezet esetében fellelhető közel 160 fő munkaerőigény. Ez igen jelentősnek mondható. Ennek tükrében mindenképpen szükséges a Paktumiroda és a Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály összefogásával megvalósuló összeírás az igényekről, pontos munkakör, végzettség és létszám tekintetében. Ezt össze kell vetni a jelenleg álláskeresők végzettségével, igényeivel, és amit lehet egyértelműen azonnal betölteni, illetve az át/továbbképzési lehetőségeket felmérni.

A létszám mellett arra is kerestük a választ, hogy a paktum keretein belül mikor lenne aktuális a munkaerő felvétel. A maximum időpont 2020 4. negyedév, mivel megadtuk, hogy 2017-2020 közötti időszakra szól a paktum. Az eredményeket a következő táblázatban foglaljuk össze. Ebben a táblázatban a létszámok, esetleges végzettség megnevezéssel és a kezdés körülbelüli időpontját láthatjuk negyedéves bontásban (47. táblázat).

Az láthatjuk, hogy vannak olyan szervezetek, melyek akár már 2017 második negyedévtől alkalmazna új munkaerőt. Ezen túlmenően még az is látszik, hogy a szervezetek többsége 2018 első illetve második negyedévtől kezdődően folyamatosan venne fel új munkaerőt, egészen 2019 végéig. 2020 egyik negyedévet sem jelölték meg, amikor szükség lenne újabb

munkaerőre. Ez valószínűleg ideális esetben valósulhat meg, hogy 2020-ra minden szervezet fel tudja venni a szükséges létszámot.

47. táblázat: Létszámgény és a betöltés időpontjának megnevezése

A paktum kertében, hány fő és milyen munkavállalóra tartana igényt?	Milyen időpontban van/lesz szüksége a munkavállalókra (negyedéves bontásban) ?
Jelen időponttól kezdve 30 szakképzett varrónőre lenne igényünk, akiket alkalmazni tudnánk. A program keretében, - amennyiben lehetőség lenne OKJ-s képzésre, női szabó szakmában vállalnánk a gyakorlati képzésüket. Erre megfelelő helyet és felszereltséget is tudunk biztosítani.	2017 2. negyedév, 2017 3. negyedév, 2018 1. negyedév, 2018 2. negyedév, 2018 3. negyedév, 2018 4. negyedév, 2019 1. negyedév, 2019 2. negyedév, 2019 3. negyedév, 2019 4. negyedév
1 fő, min. 1 éves varrónői szakmai tapasztalat, megbízhatóság, precizitás.	2017 2. negyedév, 2017 3. negyedév, 2018 1. negyedév, 2018 2. negyedév, 2018 3. negyedév, 2018 4. negyedév
Kőműves 1 fő, Burkoló 1 fő, Víz-gázszerelő 1 fő, Kertész 2 fő, Takarítónő 4 fő, Pénztáros 2 fő, Biztonsági őr 4 fő	2017 3. negyedév, 2018 2. negyedév, 2018 3. negyedév, 2019 2. negyedév, 2019 3. negyedév
10 fő, tapasztalattal rendelkező szerkezetlakatos 3 fő, tapasztalattal rendelkező CNC forgácsoló szakember	2017 2. negyedév, 2018 3. negyedév, 2019 3. negyedév
jól képzett autóvillamossági szerelő, autószerelő, 2-2 fő, középfokú végzettséggel. (kezdők is és tapasztalattal rendelkezők is)	2018 2. negyedév, 2018 4. negyedév, 2019 3. negyedév
2 fő önálló munkavégzésre alkalmas asztalos szakmunkásra tartanék igényt.	2017 2. negyedév, 2017 3. negyedév, 2018 1. negyedév, 2018 2. negyedév, 2018 3. negyedév, 2018 4. negyedév, 2019 1. negyedév, 2019 2. negyedév, 2019 3. negyedév, 2019 4. negyedév
asztalos szakipari munkás	2017 3. negyedév, 2018 1. negyedév
1 fő vízgépész, 1 fő uszodamester, 1 fő vízi közmű szerelő	2018 1. negyedév, 2018 2. negyedév, 2018 3. negyedév, 2018 4. negyedév, 2019 1. negyedév, 2019 2. negyedév, 2019 3. negyedév, 2019 4. negyedév
1 fő érettségi	2017 3. negyedév, 2018 1. negyedév, 2018 2. negyedév, 2018 3. negyedév, 2018 4. negyedév
2 karbantartó villanszerelő 2 fő	2018 2. negyedév, 2018 3. negyedév
1 fő villanszerelő és 1 fő géplakatos utánpótlás nevelés céljából, 5 fő targoncás végzettséggel rendelkező munkavállalót kívánunk foglalkoztatni a megnövekedett logisztikai feladatokhoz, valamint betanított munkára iskolai végzettség nélkül 80 munkavállalót a szezonális kiemelt időszakokban.	A cég tekintve hogy friss zöldségek és gyümölcsök gyorsfagyasztásával, feldolgozásával foglalkozik, erősen függ a mezőgazdasági folyamatoktól, idényszerűen csúcsosodik ki munkaerőigénye is. A szezon indulásával, május közepével nő meg a munkaerőigényünk és ez egészen november végéig folyamatosan az emelt létszám fenntartása indokolt. (Ez az idényszerűség mindenévben egységesen megjelenik.) Az

A paktum keretében, hány fő és milyen munkavállalóra tartana igényt?	Milyen időpontban van/lesz szüksége a munkavállalókra (negyedéves bontásban)?
	idényen belül másik kiemelt időszak a szeptember, akkor nehéz a lemorzsolódott létszámot újra feltölteni, hiszen akkor más idényszerű munkák is indulnak, valamint a gyermekeknek az iskolakezdés sok esetben elvonja a szülők figyelmét.

4.4.2.3 Tapasztalati indoklások

A kérdőíves felmérés során választ adó 12 vállalkozás a járásban ténylegesen működő 554 társas vállalkozás és 1049 egyéni vállalkozó mindössze 0,7 %-a. Ezen ok miatt az általuk jelzett munkaerő-keresletet nem lehet reprezentatív mintának tekinteni.

A Karcagi járásban a vállalkozások döntő többsége mikro-vállalkozás, amelyek a válaszadási lehetőséggel nem éltek, azonban több ágazatban tevékenykednek és a helyi munkaerő-keresletre jelentős hatást gyakorolnak. A helyi paktum sikerességét csak úgy lehet elérni, ha a 10 fő alatti mikro-vállalkozások megszólítása és projektbe történő bevonása megfelelő mértékben megtörténik. A paktum megvalósítása során a mikro-vállalkozások lehetőséget kaphatnak a fejlődésre, a vállalkozási kategória lépésre (kisvállalkozás 10-50 fő foglalkoztatási létszámmal).

A Stratégia 3.3 fejezetében, valamint a 7. táblázatban a Karcagi járás gazdaságszerkezeti elemzése, valamint 4.4.2. fejezetében illetve a 38. táblázatban megjelenített munkaerő-kereslet ágazati összetétele egyértelműen mutatja, hogy a paktum keretében megvalósítandó képzések és a vállalkozásoknak nyújtandó foglalkoztatási támogatások nem korlátozódhatnak sem a kiemelt 3 ágazatra (élelmiszeripar, mezőgazdaság és gépipar), sem a kérdőíves felmérésben részt vett 12 (reprezentatív mintának nem minősülő) vállalkozás igényeire. A munkaerő-kereslet ágazati összetételét vizsgálva az alábbiak jelennek meg a járás elsődleges munkaerő-piacán (a kizárólag közfoglalkoztatásban érintett ágazatok nem kerültek megjelenítésre):

- A. Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat
- C. Feldolgozóipar
- F. Építőipar
- G. Kereskedelem, gépjárműjavítás
- H. Szállítás, raktározás
- I. Szálláshely szolgáltatás, vendéglátás
- J. Információ, kommunikáció
- K. Pénzügyi, biztosítási tevékenység
- M. Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység
- N. Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység
- Q. Humán-egészségügyi, szociális ellátás
- S. Egyéb szolgáltatás

Tekintettel arra, hogy kizárólag olyan képzés finanszírozható, mely a paktum együttműködés keretében megfogalmazódott keresleten alapul, valamint a foglalkoztatási támogatások is a

Stratégiával összhangban nyújthatók, mindenképpen szükséges a munkaerő-kereslet tényleges ágazati megoszlását figyelembe venni.

A kérdőíves felmérés során vállalkozások által jelzett munkaerőigények kielégítése illetve ezen igényeken alapuló képzések szervezése a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Karcagi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály tapasztalatai alapján a következő akadályokba ütközik:

Varrónő, forgácsoló, kőműves, lakatos, asztalos, szerkezetlakatos, villanszerelő, autószerelő szakmákra irányuló képzések iránt nincs érdeklődés az álláskeresők és inaktívak körében. Korábbi, képzések indítására irányuló erőfeszítéseink, és az álláskeresőkkel történő napi kapcsolattartás tapasztalatai alapján elmondható, hogy ezen szakmák megszerzésére irányuló képzések szervezése jelentkezők hiányában megghiúsul. Amennyiben az álláskereső együttműködési kényszerből, motiváció nélkül kerül képzésbe, a lemorzsolódás valószínűsége rendkívül magas, és az önhibájából lemorzsolódó személy képzésével összefüggő költségei nem számolhatók el a projekt terhére.

A válaszadó 12 vállalkozás közül egy vállalkozás igénye jelent meg legmarkánsabban, 30 varró felvételét jelezte az elkövetkező időszakban. E kereslet kielégítése komplex probléma, melynek felszámolása túlmutat a paktum támogatásainak keretein. Az iparág rendkívül alacsony jövedelmezősége miatt a bérek alacsonyok (a teljesítménybérek alig haladják meg a közfoglalkoztatási garantált bérminimumot), más iparágak elszívó ereje miatt nagy a fluktuáció. Az iparág a fentiek miatt nem vonzó sem a fiatalok, sem az álláskeresők és inaktívak számára. Ezt támasztja alá az is, hogy az iskolarendszerű képzésben a varró szakmákra nincs jelentkező. A felnőtt korú lakosság körében az alacsony bérek és a több műszak miatt nincs érdeklődés a szakma iránt. A foglalkoztatási nyilvántartásban szereplő álláskeresők inkább vállalják a nyilvántartásból való törlés szankcióját, minthogy varró munkakörre, vagy e szakma megszerzésére irányuló tanfolyamra irányítsák őket. Varró képzés indítására a fentiek miatt nem látunk reális lehetőséget.

Kizárólag olyan képzések valósíthatók meg a projekt keretében, melyek egyrészt helyi munkáltatói keresleten alapulnak, másrészt találkoznak a projekt célcsoportjainak igényeivel is. A járás munkaerő-kereslete alapján az alábbi ágazatokban tevékenykedő vállalkozások munkaerőigényeinek kielégítésére szervezhetőek képzések a projekt keretében:

- A. Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat
- C. Feldolgozóipar
- F. Építőipar
- G. Kereskedelem, gépjárműjavítás
- H. Szállítás, raktározás
- I. Szálláshely szolgáltatás, vendéglátás
- J. Információ, kommunikáció
- K. Pénzügyi, biztosítási tevékenység
- M. Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység
- N. Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység
- Q. Humán-egészségügyi, szociális ellátás
- S. Egyéb szolgáltatás

A vállalkozások munkaerőigényei a betöltendő munkaköröket és az igényelt szakképesítéseket tekintve rendkívül nagy szórással jelennek meg. A járás munkaerő-piacán

nem tapasztalunk tömeges munkaerőigény-bejelentéseket a vállalkozások részéről, tekintettel arra, hogy a működő vállalkozások döntő többsége több ágazatban tevékenykedő mikrovállalkozás. Jelentős munkahelyteremtés nem prognosztizálható a közeljövőben.

Ebből következik, hogy nem indokolt teljes (16-18 fős) képzési csoportok indítása a Karcagi járásban, mert nagyarányú munkába helyezésükre nincs reális esély. Célszerű a vállalkozások által elszórtan jelentkező munkaerőigényekre reagálva döntően a megyeközpontban, vagy más járásban szerveződő képzésekre irányítani a célcsoport tagjait. Emellett természetesen szükséges meghagyni annak a lehetőségét is, hogy amennyiben egy teljes tanfolyami csoport elhelyezésére lehetőség nyílik a járás területén, a képzés helyben is megszervezhető legyen.

A Jász-Nagykun-Szolnok megyei Kormányhivatal 2017. évi képzési jegyzékéből az alábbi képzésekre történő irányításnak van realitása:

- betanított kőműves
- hegesztő
- fogyóelektródás védőgázos hegesztő + TÜV 135
- logisztikai, szállítási ügyintéző,
- társadalombiztosítási ügyintéző + ECDL
- személy- és vagyonőr
- számítógép-szerelő, karbantartó
- államilag elismert angol vagy német középfokú nyelvvizsgára felkészítő
- töltőállomás-kezelő
- élelmiszer-, vegyi áru eladó
- vendéglátó eladó
- pincér
- szakács
- cukrász
- gyógymasszőr
- kozmetikus
- kézapoló és műkörömépítő
- uszodamester

4.5. Humán erőforrás térkép

állandó népesség: 43642 (2015, KSH)

férfiak aránya: 49,1% (2015, KSH)

nők aránya: 50,9% (2015, KSH)

munkaképes korúak száma (15-64 éves): 29501 (2015, KSH)

munkaképes korúak aránya: 67,6% (2015, KSH)

foglalkoztatottak aránya: 51% (2011, KSH)

közfoglalkoztatottak érintett nettó létszáma: 3404 fő (2015, Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály)

munkanélküliségi ráta: 11,17% (2015, TEIR)

regisztrált álláskeresők száma: 2378 (2016, Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály)

nők aránya 55,3% (2016, Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály)

férfiak aránya 44,7% (2016, Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály)

25 év alattiak aránya: 18,25% (2016, Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály)

25-50 közöttiek aránya: 56,65% (2016, Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály)

50 feletti aránya: 25,19% (2016, Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály)

alapfokú végzettséggel rendelkezők száma: 1220 (2016, Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály)

középfokú végzettséggel rendelkezők száma: 954 (2016, Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály)

felsőfokú végzettséggel rendelkezők száma: 49 (2016, Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály)

fizikai állománybeli álláskereső: 2182 (2016, Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály)

szellemi állománybeli álláskereső: 197 (2016, Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály)

tartós álláskeresők száma: 711 (2016, Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály)

4.6. Legfőbb munkaerő-piaci megállapítások

Az egyik legnagyobb problémát az okozza a járás munkaerő-piacán, hogy a tartósan álláskeresők, az alacsony iskolai végzettségűek, valamint a szakképzetlenek aránya magas. Ők nehezen, általában rövid időre elhelyezhető álláskeresői réteget jelentenek, akik nehezen illeszkednek be részben a magas munkáltatói elvárások okán, részben a mentális problémáik miatt. Ha be is kerülnek az elsődleges munkaerő-piacra, az a jellemző, hogy - kevés kivételtől eltekintve - néhány hónapon belül ezen személyek ismételten a Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály ügyfelei közé kerülnek.

A járás népességszáma 2015-ben 43642 fő. A korábbi évek figyelembe vételével azt láthatjuk, hogy a vizsgált időszakban folyamatosan csökkent a járás népességszáma. A Karcagi járás lakónépességének eloszlása egyenlőtlen, a lakosság megközelítőleg fele a járásközpontban, Karcagon él, illetve nagyarányú lakosság él A járásra az előregedés folyamata jellemző, és minden egyes év elteltével ez a folyamat csak növekedni fog, tekintettel a jelenlegi egyenlőtlen korfára is.

A járás településein 2004-2014 között jelentős csökkenés figyelhető meg a természetes szaporodásban. A 2004 utáni visszaesés után, 2009-re konszolidálódott a természetes fogyás, és nem romlott tovább a járás átlaga. A járás fiataljainak jelentős része a fővárosba vagy a környező megyeszékhelyekre költözik, illetve külföldre mivel a községek többségében nincsenek lehetőségek az önálló élet megkezdésére, az ingázás időt vesz el, így megoldásként a fiatalok a jobb élet (a perspektíva) és sokszor egyáltalán a megélhetés érdekében elvándorolnak (munkahelyek hiánya). Jelentős elszívó erővel rendelkeznek a két szomszédos megye Pest és Hajdú-Bihar, illetve ezek megyeszékhelye, Budapest és Debrecen.

Kijelenthető, hogy a bölcsődei és óvodai ellátás, valamint az általános iskolai oktatás fedezi a karcagi járás igényeit, bár nincs minden településen minden oktatási, nevelési forma. Bölcsődei ellátás csupán két településen van, Karcagon és Kisújszálláson. Az óvodai ellátás mind az öt településen biztosított, és kihasználtsága igen magas.

A Karcagi tankerületben 11 intézmény 17 feladatellátási helyén 3926 gyermek vesz részt általános iskolai oktatásban. A tankerületben 6 intézmény állami és 5 intézmény egyházi fenntartású. A tankerületben magánfenntartású intézmény nem vesz részt a feladatellátásban. A tankerület valamennyi településén található általános iskolai feladatot ellátó köznevelési intézmény. Kiemelten magas az oktatásban résztvevő hátrányos helyzetű tanulók aránya a járásban.

Minden település biztosítja helyben az általános iskolai nevelési és oktatási feladatokat (majdnem minden település 8 évfolyammal), és egyelőre a született gyermekek létszáma alapján nem is merül fel annak még a gondolata sem, hogy bármely település ezen ellátási formát nem helyben biztosítaná.

Munkaerő-piaci szempontból jelentősebb tényező a középfokú oktatás. A járásban négy gimnázium működik, melyek közül csak egy állami fenntartású. Karcagon található két közfokú oktatási intézmény, a Szentannai Sámuel Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium illetve a Karcagi Nagykun Református Gimnázium, Egészségügyi Szakközépiskola és Kollégium. Kisújszálláson működik a Móricz Zsigmond Református Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium, valamint Kunmadarason a Budakalász Gimnázium.

A járás gimnáziumaiban 4 és 5 évfolyamos képzés zajlik, az esti munkarend szerinti képzést folytató kunmadarasi tagintézmény kivételével nappali rendszerben.

A Karcagi Szakképzési Centrumnak egy tagintézménye érhető el a Járásban, Karcagon: Karcagi SZC Varró István Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma (5300 Karcag, Varró utca 8.), ezen intézmény biztosítja a szakgimnáziumi és a szakközépiskolai képzést.

Emellett a Karcagi Szakképzési Centrum felnőttképzési engedéllyel is rendelkezik, mely alapján az alábbi képzéseket biztosítja az intézmény:

- Első lépések a digitális világba – IKER 1. szintű képzés
- Önállóan használom az informatikai eszközöket – IKER 2. szintű képzés
- Pénztárkezelő és valutapénztáros
- Építő- és anyagmozgató gép kezelője (targoncavezető)
- Gépi forgácsoló
- Fogyóelektródás védőgázos ívhegesztő
- Textiltermék-összeállító
- Szakács
- Minősített hegesztő

Megállapítható, hogy a hiányszakmáknak megfelelő képzések biztosítása hiányos a járásban, fontos ezen képzések pótlása.

A járás munkaerő-piacán több szempontból is fontos szerepe van az ellátórendszereknek. Egyrészt az egészségügyi, és a szociális ellátások munkaerőigénye jelentős, így foglalkoztatási hatásuk számottevő. Másrészt a rászorulókat ellátása megkönnyíti a családok munkaerő-piacra lépését. A járás minden településén megtalálható a házi segítségnyújtás, a szociális étkeztetés, az idősek nappali ellátása. Tanyagondnoki szolgálat Karcag és Kenderesen településeken, fogyatékosok nappali ellátása csupán Karcagon megoldott. Pszichiátriai és szenvedélybeteg nappali ellátása pedig Kisújszálláson és Kunmadarason van jelen. A településeken dolgozó szakemberek véleménye szerint a szolgáltatások iránti igény évről évre növekszik, egyre több a rászoruló, a gondoskodásra szoruló idős személy. A járásról elmondható, hogy az elmúlt öt évben a szociális és gyermekjóléti ágazatban folyamatosan nőtt a foglalkoztatás.

A Karcagi járásban a nyilvántartott álláskeresők száma 2943 fő volt, mely 11,17 %-os aránya (munkanélküliségi rátája) a TEIR 2015-ös adatai alapján jóval kedvezőtlenebb a magyarországi átlagnál. 2016-ban a nyilvántartottak száma 2378 fő volt. Meglepő módon az a jellemző, hogy a kiemelkedően magas munkanélküliségi ráta ellenére sem képes kiszolgálni a helyi munkaerő piaci keresletet. Ennek oka a képzettség, a szaktudás hiányában, a távmunka iránti- munkaerő oldalán jelentkező ellenállásban, illetve a gyermekes családok esetében a gyermekek nappali felügyeletének hiányában keresendő. A regisztrált álláskeresők számának csökkenése a járásban mutatkozó munkaerő- piaci kereslet, illetve a közfoglalkoztatási program eredménye elsősorban, ugyanakkor kiemelendő, hogy továbbra is nagy számban vannak azok, akik nem jelentkeznek be semmilyen ellátási formába, és a regisztrált álláskeresők közé sem, és leginkább a szürke vagy feketegazdaságban kívánják megtalálni a helyüket.

Az álláskeresők között a nők aránya átlagosan 55 %, helyzetüket nehezíti, hogy számukra kevesebb elhelyezkedési lehetőséget nyújt a térség. Az összes nyilvántartott álláskereső között

a 25 év alattiak és a 26-50 év közöttiek arányában csökkenés ment végbe a 2010. évtől kezdődően, azonban az 50 év feletti aránya ezzel szemben folyamatos növekedést mutat.

Az álláskereső nők részére elsősorban betanított munkakörben kevés álláslehetőség jelentkezik, ingázást, 3 műszakos munkarendet nem tudnak vállalni, így számukra sok esetben csak a közfoglalkoztatás biztosít elhelyezkedést.

Magas az egészségügyi problémákkal küzdők aránya, sok esetben még közfoglalkoztatásba vonásuk sem megoldható.

Zug- és tömegközlekedéssel nehezen megközelíthető települések helyezkednek el a járásban, melyekről a napi bejárás a többműszakos munkarendet követő munkáltatókhoz nem megoldható. Általában ezeken a településeken élők a tartósan álláskereső, alacsony iskolai végzettségűek köréből kerülnek ki, ami tovább nehezíti az elhelyezkedési esélyeket.

Az állami foglalkoztatási szolgálat adatai alapján az álláskereső számának csökkenése az előző fejezetekben elemzett 2010-2015. évi időszakot követően tovább folytatódott a Karcagi járásban a 2016-2017. években is.

Az álláskereső létszámában jelentős csökkenés következett be 2016-2017-ben. 2017. május 20-i adatok alapján a járásban az álláskereső száma 1996 fő. Az alacsony iskolai végzettségűek száma 1098 fő, 25 év alattiak száma 454 fő, 50 év felettiak száma 522 fő, foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők száma 507 fő, a tartósan, a tartósan nyilvántartásban lévő álláskereső száma 557 fő. Az alacsony iskolai végzettségű lakosoknak a településeken szinte csak a közfoglalkoztatás teremt lehetőséget, akik száma évről évre csökken a járásban. A közfoglalkoztatók támogatást vehetnek igénybe annak érdekében, hogy átmeneti munkalehetőséget biztosítsanak azok számára, akiknek az önálló álláskereső hosszú ideig eredménytelen.

A járásban egész évben rendszeresen beadott munkaerőigények főként a feldolgozóiparral, kereskedelemmel és gépjárműjavítással foglalkozó munkáltatóktól érkeztek. Emellett jelentős az önkormányzatok, önkormányzati intézmények, iskolák által benyújtott állásajánlatok száma is. Nagyon sok fiatal vállalkozás szűnik meg működése első évében.

A vállalkozói felmérés alapján arra lehet következtetni, hogy nem túl nagy a pályázati aktivitás, még azon szervezetek esetében sem, melyek exportra is értékesítenek. Ez egy olyan terület, melyben javulnia kell a térségi vállalkozásoknak. *Az eredmények azt mutatják, hogy csak a választ adó 9 szervezet esetében fellelhető közel 160 fő munkaerőigény. Ez igen jelentősnek mondható. Ennek tükrében mindenképpen szükséges a Paktumiroda és a Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály összefogásával megvalósuló összeírás az igényekről, pontos munkakör, végzettség és létszám tekintetében. Ezt össze kell vetni a jelenleg álláskereső végzettségével, igényeivel, és amit lehet egyértelműen azonnal betölteni, illetve az át/továbbképzési lehetőségeket felmérni.*

Egyértelműen megállapítható, hogy *a dolgozni nem akarást, a szakképzettség hiányát látják. Feltételezhetően ez abból fakad, hogy sokan a közfoglalkoztatást választják, a viszonylag alacsonyabb munkabérért, de kevesebb munkáért.*

A másik problémát abban látják, hogy a fiatalok elmennek már akár a gimnáziumi évek alatt és nem jönnek vissza. Ennek köszönhetően főiskolai/egyetemi végzettség nagyon kis

mértékben van jelen a térségben. A szakmai végzettséget illetően vannak olyan területek, ahol alapvetően hiányolják a megfelelő végzettséget, míg más helyeken elsősorban a gyakorlat hiányát emelik ki. *Ami megfontolandó a munkáltatók esetében az az, hogy a szakmai képzettségük az iskolapadból kikerülve összességében nem megfelelő, ami nem pusztán a fiatal, vagy a képzőhely hibája. Adni kellene időt a megfelelő betanítással a tevékenység megtanulására.*

Látható, hogy a vállalkozásoknak elsősorban tanácsadásra van szükségük. Ezen belül munkaerő felvétel, és megtartással kapcsolatos információkra lenne szükségük. a másik nagyobb hangsúly az oktatáson/képzésen van, az ezekre vonatkozó információkra lenne szükségük. De ki kell emelni a pályázatírást, jogi, és finanszírozási tanácsadást is.

5. Foglalkoztatási stratégia

5.1. A járás SWOT elemzése

Erősség	Gyengeség
<ul style="list-style-type: none"> - Táji, természeti adottságok gazdagsága, védelem alatt álló természeti környezet. - Berekfürdő meglévő turisztikai adottságai. - Sok mikrovállalkozás van, szinte minden iparágban, ami magas fokú vállalkozói kedvről tesz tanúbizonyságot - Több évtizede stabilan működő mikrovállalkozások - Jellemzően hazai tulajdonú vállalkozások vannak, így az idegen tőkének való kitettség alacsony - A vállalkozások számában folyamatos a növekedés az utóbbi években - A foglalkoztatottak aránya az aktív korú népességen belül folyamatosan növekszik - Több ágazat is húzóágazatnak minősül, nem egylábbon áll a helyi gazdaság - Több pólusú a járás gazdasága: a két város egyaránt húzóereje a helyi 	<ul style="list-style-type: none"> - Gyorsforgalmi utak, autópályák hiányoznak a járásból, közvetlenül nem érhetőek el ezekről a települések. - Kevés turisztikailag kiaknázott látványosság van a járásban, illetve a meglévők is kevésbé ismertek - Kevés a Karcagi járásban az 50 fő feletti foglalkoztató, nagyvállalkozás pedig egyáltalán nem található a járásban - Magas a munkanélküliségi ráta - Uniós pályázati aktivitás alacsony volumene a KKV szektoron belül - A munkaerő-piacot nagyfokú szezonális jellemzi (melynek oka, a primer gazdasági szektor meghatározó szerepe) - Az adózott eredményeket figyelembe véve komoly veszteségek történtek a járásban az elmúlt években - Társas vállalkozások alacsony száma az egyéni vállalkozásokhoz képest

Erősség	Gyengeség
<p>gazdaságnak</p> <ul style="list-style-type: none"> - A támogatással foglalkoztatottá válók közül a közfoglalkoztatottak száma csökken - Pozitív változás a pályakezdők foglalkoztatásában a támogatásoknak köszönhetően - Csökkennek a 25 év alattiak és a 26-50 év közöttiek körében a nyilvántartott álláskeresők - A nyilvántartott álláskeresők száma 2010 óta szinte folyamatosan csökken - A tartósan nyilvántartott álláskeresők száma folyamatosan csökken a járásban - A bölcsődei férőhelyek száma az elmúlt években nem csökkent - 5 településből 2 településen működik bölcsődei ellátás - A járás minden településén biztosított az óvodai ellátás helyben, amire magas kihasználtság jellemző - A járás 5 településén van általános iskolai oktatás helyben - Három településen működik középiskola, széles portfólióval 	<ul style="list-style-type: none"> - A 10 fő feletti foglalkoztatók esetében a primer és szekunder szektor túlsúlya a terciér szektorhoz képest (szinte egyáltalán nincs terciér szektorbeli nagy foglalkoztató a járásban) - Vállalkozások alacsony termelékenységi szintje - A járási iparági adottságok korlátozott kihasználása pl.: mezőgazdaságra épülő feldolgozóipar fejlesztése - A közfoglalkoztatottak aránya nagyon magas a foglalkoztatottak között, az elsődleges munkaerő-piacra történő átlépés csak keveseknek sikerül - A szezonális szakmákban sokan vállalnak munkát, ezáltal nem stabil munkakörülményeik vannak - Magas az egészségügyi problémákkal küzdők száma, akik nem tudnak munkába állni - Nagy számban vannak azok, akik nem jelentkeznek be semmilyen ellátási formába, még mindig jelentős a fekete és a szürkegazdaság jelenléte - Folyamatosan csökken a munkaképes korú lakosság aránya a teljes népességben belül - Fogyatékkal élők számára munkát biztosító jelentősebb foglalkoztató nincs a járásban - Alacsony az építőiparban és a szolgáltató szektorban foglalkoztatottak száma, a mezőgazdaság dominanciája jelentős, mely miatt a foglalkoztatottak a szezonális hatásainak ki vannak téve.

Erősség	Gyengeség
	<ul style="list-style-type: none"> - Az idénymunka ideje, illetve az induló közfoglalkoztatási programok induló időpontjai gyakran átfedik egymást, mely miatt a nagyobb jövedelem miatt többen az idénymunkát választják, így a téli hónapokban állás nélkül maradnak, mely következtében jövedelmi helyzetük instabillá válik. - A foglalkoztatottak részéről probléma az elkötelezettség, az önálló munkavégzésre való képesség hiánya - Az alacsony munkabérek, a kiszámíthatatlan túlórák elrendelése, az ingázás, illetve a napközbeni gyermekfelügyelet hiánya problémát jelent a foglalkoztatottak számára. - Szakképzett, versenyképes munkaerő hiánya - Alacsony a fiatal felnőttek száma, más településre költöznek a fiatalok a jobb megélhetés reményében - Természetes fogyás jellemzi a településeket - Külföldi munkavégzés terjedése a fiatal lakosság körében - A középiskolai tanulók száma jelentősen csökkent az elmúlt 5 évben a járásban - Nőtt a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma középiskolákban - Nincs a járásban felsőfokú oktatási intézmény

Lehetőség	Veszély
<ul style="list-style-type: none"> - Kerékpárutak kiépítéséhez az adottságok megvannak, és a járás turisztikai adottságai ezt fokozni is tudják. - A helyi adottságok (folyók, termálvíz) kiaknázása a hazai turisztikai szempontok szerint - A tömegközlekedési hálózatok korszerűsítése. - A kultúrtájak vonzereje a hazai és külföldi turisták számára. - A járási települések turisztikai együttműködése, regionális és országos szinten együttes fellépése - Vállalkozások fejlesztése pályázatok benyújtásával - GINOP prioritás keretében (vállalkozások pályázati aktivitását növelni kell) - Vállalkozások számára olcsó hitel biztosítása a pályázati önrészhez, és a saját fejlesztésekhez - Helyi üzleti infrastruktúra fejlesztésének alapjai adottak - Magas hozzáadott értéket képviselő vállalkozások betelepülésének támogatása multiplikátorhatást tud kifejteni a járás egészében - Korszerű kereskedelmi rendszer és árukínálat kialakításának az alapjai adottak - Relatív olcsó a munkaerő (az országos átlaghoz képest, és különösen a Pest megyéhez és az ország nyugati részéhez képest) 	<ul style="list-style-type: none"> - A környező városok népesség elszívó hatása. - A pályázatokhoz szükséges önrész hiánya – az infrastrukturális fejlesztések gátja lehet. - Betelepülő külföldi tőke hiánya – a technológiai fejlesztések gátja lehet. - A regisztrált vállalkozásokból a működő vállalkozások száma csökkenésnek indulhat - A szomszédos megyék munkaerő elszívó hatása komoly problémát jelent a szakmunkások és felsőfokú végzettségűek körében - A kereslet-kínálat nincs egyensúlyban a munkaerő-piacon - A járás leszakadó gazdasági helyzete a 2014-2020 uniós ciklus végére még inkább konzerválódik, ha nem sikerül a vállalkozások jelentős fejlesztését elérni (új vállalkozások betelepítése, meglévő vállalkozások fejlesztése, tőkeerősítése) - A szomszédos megyék munkaerő elszívó ereje (zöldségfeldolgozók) - A Kormányhivatal GINOP projektjeiben a célcsoport átfedést mutat a jelen helyi paktummal - A munkaképes korúak aránya folyamatosan csökken a járásban, tekintettel az előregedő társadalmakra, így a társadalmi szerkezet egyre egyenlőtlenebb és fenntarthatatlanabbá válik - Tovább növekszik az általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők száma

Lehetőség	Veszély
<ul style="list-style-type: none"> - Berekfürdő turisztikai potenciáljára ráépülő fejlesztési lehetőségek kiaknázása - Családbarát munkahelyek létesítése - Foglalkoztatást elősegítő projektek megvalósítása minden szektorban, minden szférában, minden gazdasági ágazatban - Vállalkozóvá válás támogatása minden korcsoportban (nem csak a 25 év alatti korcsoportban) - Képzések szervezése, amelyek a munkavállalók munkaerő-piaci potenciálját növelik - A jelenlegi munkaerő mennyisége átképzésekkel ki tudná elégíteni a járási munkaerő-piaci igényeket - Munkaképes korúak magas száma a kisebb településeken - Ingázásra való hajlandóság növekedése az elmúlt években - Hiányszakmákban célirányos, nagyobb tömegű képzések megvalósítása - Népeségmegtartó, és -vonzó fejlesztések megvalósítása a településeken, elsősorban infrastrukturális fejlesztések által - Családalapításra való ösztönző támogatások létrehozása - Vidéki, nyugodt környezet biztosítása a betelepülők számára - Bölcsődék fejlesztése, férőhelyek 	<ul style="list-style-type: none"> az álláskeresők között - Az 50 év feletti álláskeresők helyzete tovább romlik - Nők, fogyatékkal élők elhelyezkedési esélyeinek romlása. - Külföldi munkavállalás tovább növekedése a lakosság, főként a fiatalok körében. - Alacsony a születésszám, magas a halálozás jelenleg is, és a természetes fogyás már rövidtávon tovább fog nőni, konzerválva ezzel a jelenlegi helyzetet - A fiatalok kései gyermekvállalása tovább ronthatja az amúgy is rossz demográfiai mutatókat, korfát - A kisgyermekes családok elvándorlása a kisebb településekről, ahol nem biztosított a gyermekek elhelyezése - Folyamatosan csökkenő tanulói létszám - Várhatóan tovább fog csökkenni a tanulói létszám a középiskolákban, és így egyes tagozatokat, osztályokat nehezebb lesz indítani - A felsőfokú oktatási intézményekbe járó tanulók nagy része elköltözik a járás településeiről az oktatási intézmény hiánya miatt, és ezen tanulók döntő hányada már nem tér vissza a járásba munkát vállalni

Lehetőség	Veszély
<p>bővítése TOP források igénybe vételével</p> <ul style="list-style-type: none"> - Meglévő bölcsődék szolgáltatásait tovább lehet fejleszteni alternatív gyermek-elhelyezési szolgáltatásokkal (időszakos gyermekfelügyelet) - Óvodák fejlesztése, férőhelyek bővítése TOP forrásból - Családi napközik létesítése uniós forrásból - Szociális szektor bővítése növelné a foglalkoztatást és enyhítené a családok terheit, ami magasabb munkavállalási hajlandóságot eredményezhetne - Az infrastrukturális feltételek fejlesztései uniós források igénybe vételével - A hiányszakmáknak megfelelő képzések indítása, és ezzel a munkaerő-piac kiszolgálása - Külső gyakorlati helyekkel való kapcsolatok kialakítása - Együttműködési megállapodások kötése a középiskolák, egyetemek, külső gyakorlati helyek, képző szervek között a hatékony szakmai tudás megszerzése érdekében - Kedvezmények biztosítása a felsőfokú oktatási intézményekben tanulóknak (Bursa Hungarica) 	

A Karcagi járásban az 5710 vállalkozásból 2015 1 499 volt működő regisztrált társas vállalkozás a Karcagi járásban. Ezekből az adatokból következik, hogy a járásban regisztrált vállalkozások csupán negyede működött gazdasági társasági formában.

A vállalkozások száma a 2012-es recesszió idején mutatott zuhanás óta lassan, de növekszik. Két település (Karcag és Kisújszállás) kiemelkedik a járás többi települése közül a nem-társas vállalkozások számát tekintve. Ezeket követi sorrendben Kunmadaras, Berekfürdő és Kenderes. Karcagon a bemutatott 21 ágazat közül mindben működik vállalkozás. Berekfürdőn nem meglepő módon a legtöbb cég a turizmus és vendéglátás területén tevékenykedik. Az összes települést tekintve elmondható, hogy az egyéb szolgáltatásnak, és a kiskereskedelemnek van kiemelt jelentősége, ebben a két iparágban működik a járási vállalkozások több mint egyharmada. Feltűnő, hogy milyen nagymértékben csökkent a gépjárműjavítás, kereskedelem, valamint az építőipar iparágakban működő vállalkozások száma, így itt feltétlenül indokolt a célzott program a vállalkozóvá válás tekintetében.

A nem-társas vállalkozások száma 2012 után lassú növekedésnek indult. Az jól látható, hogy a korábbi vállalkozói szám újra elérése akár 100 fővel is tudná növelni a foglalkoztatottságot, hiszen ha a 72 vállalkozás közül csak minden második venne fel egy alkalmazottat, akkor már meg is haladhatja a 100 főt a növekmény. Ezért a vállalkozóvá válást feltétlenül támogatni kell a Karcagi járásban.

Árbevételi adatok alapján öt ágazat tűnik ki: az élelmiszeripar, a mezőgazdaság, a fémipar, kiskereskedelem, valamint az építőipar. Látható, hogy egyértelműen ezen ágazatokban van potenciál. Az árbevétel alapján az egész járásban egyértelműen az élelmiszeripar túlsúlya érzékelhető. Az élelmiszeriparon belül a legfontosabbak a haszonállat-eledel gyártása, a gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás és a malomipari termékek gyártása. A második legjelentősebb ágazat a mezőgazdaság, melyen belül a gabonaféle (kivéve: rizs), hüvelyes növény, olajos mag termesztése, a vegyes gazdálkodás, illetve a növénytermesztési szolgáltatás emelhető ki.

Ami igazán meglepő, hogy a turisztikai ágazat, annak ellenére, hogy milyen lehetőségek rejlenek benne meglehetősen szerény teljesítményt nyújt. Egyértelmű, hogy turisztikai szempontból potenciálisan javítható a járás, és vannak is, akik ebben az iparágban keresnek munkaerőt, mégis árbevétel szempontjából (967 millió Ft) jelentősen elmarad a többi ágazathoz képest.

A teljes járás területére vonatkozóan megállapíthatjuk, hogy a két pólus a létszámok tekintetében is megtalálható. Ez a két pólus Karcag és Kisújszállás. A többi település létszámai elmaradnak ezektől. A legmeghatározóbb az iparágak tekintetében az élelmiszeripar, mely 618 főt foglalkoztat. Ezt követi a mezőgazdaság 580 fővel, az egyéb szolgáltatások 490 fővel, a fémipar 452 fővel és az építőipar 278 fővel.

Az egyik legnagyobb problémát az okozza a járás munkaerő-piacán, hogy a tartósan álláskeresők, az alacsony iskolai végzettségűek, valamint a szakképzetlenek aránya magas. Ők nehezen, általában rövid időre elhelyezhető álláskeresői réteget jelentenek, akik nehezen illeszkednek be részben a magas munkáltatói elvárások okán, részben a mentális problémáik miatt. Ha be is kerülnek az elsődleges munkaerő-piacra, az a jellemző, hogy - kevés kivételtől eltekintve - néhány hónapon belül ezen személyek ismételen a Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály ügyfelei közé kerülnek.

A járás népességszáma 2015-ben 42 079 fő Bár a 2014. évhez képest valamennyi település állandó népességében emelkedés tapasztalható, a korábbi évek figyelembe vételével azonban csökken a járás népességszáma. A Karcagi járás lakónépességének eloszlása egyenlőtlen, a lakosság megközelítőleg fele a járásközpontban él. A járásra az előregedés folyamata

jellemző, és minden egyes év elteltével ez a folyamat csak növekedni fog, tekintettel a jelenlegi egyenlőtlen korfára is

Kijelenthető, hogy a bölcsődei és óvodai ellátás, valamint az általános iskolai oktatás fedezi a karcagi járás igényeit. Minden település biztosítja helyben az általános iskolai nevelési és oktatási feladatokat. Ám munkaerő- piaci szempontból jelentősebb tényező a középfokú oktatás. Karcag, Kisújszállás és Kunmadaras városokban gimnázium, szakgimnázium, és szakképző iskola is működik. A településeken működő középiskola, széles portfólióval, ugyanakkor a hiányszakmáknak megfelelő képzések biztosítása hiányos, fontos ezen képzések pótlása.

A járás munkaerő-piacán több szempontból is fontos szerepe van az ellátórendszereknek. Egyrészt az egészségügyi, és a szociális ellátások munkaerőigénye jelentős, így foglalkoztatási hatásuk számottevő. Másrészt a rászorulókat ellátása megkönnyíti a családok munkaerő-piacra lépését. Viszont a szociális intézményekben megjelenő intenzív ápolási-gondozási szükségletek kielégítése a jelenleg rendelkezésre álló szakmai létszám mellett rendkívül nehezen teljesíthető. Így ez a szociális szektor még jelentős számú munkavállalót tudna felszívni, ami kedvező hatással lehetne a járási foglalkoztatottság alakulására is, mivel sok család számára jelentős teher a rászorulókat gondozása, így emiatt nem tudnak teljes állást vállalni.

A Karcagi járásban az álláskereső 11,17 %-os aránya (munkanélküliségi rátája a TEIR adatai alapján) 2015-ben jóval kedvezőtlenebb a magyarországi átlagnál (5,7%). Meglepő módon az a jellemző, hogy a viszonylag magas munkanélküliségi ráta ellenére sem képes kiszolgálni a helyi munkaerő a munkaerő-piaci keresletet. A regisztrált álláskereső számának csökkenése a járásban mutatkozó munkaerő- piaci kereslet, illetve a közfoglalkoztatási program eredménye elsősorban, ugyanakkor kiemelendő, hogy továbbra is nagy számban vannak azok, akik nem jelentkeznek be semmilyen ellátási formába, és a regisztrált álláskereső közé sem, és leginkább a szürke vagy feketegazdaságban kívánják megtalálni a helyüket.

Az álláskeresők között a nők helyzetét nehezíti, hogy számukra kevesebb elhelyezkedési lehetőséget nyújt a térség.

A pályakezdő álláskereső, valamint a nem pályakezdő álláskereső számában is csökkenés mutatható ki 2013 után. A tartósan nyilvántartottak száma is csökkenő tendenciát mutat a vizsgált időszakban, de még mindig magas, 771 fő 2016-ban. Pozitív tendencia az álláskereső számának csökkenése az elmúlt években. Azonban a közfoglalkoztatásból csak kevesen kerülnek át az elsődleges munkaerő-piacra, mely problémára a helyi paktumnak mindenképpen reagálni szükséges.

A vállalkozói felmérés alapján arra lehet következtetni, hogy nem túl nagy a pályázati aktivitás, még azon szervezetek esetében sem, melyek exportra is értékesítenek. Ez egy olyan terület, melyben javulnia kell a térségi vállalkozásoknak. Emellett az is látszik, hogy elsősorban fizikai dolgozókra van szüksége a vállalkozásoknak.

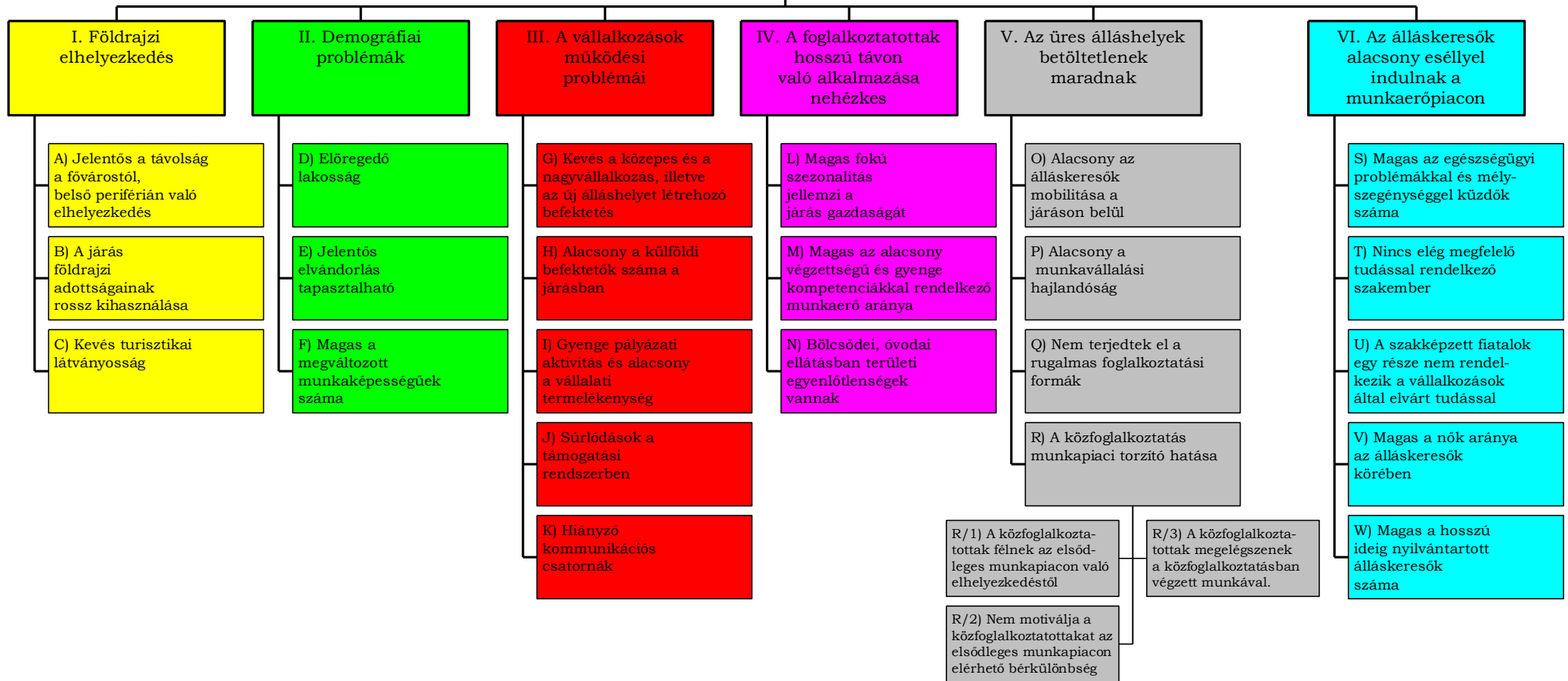
A kiugróan magas közfoglalkoztatási létszámok (közfoglalkoztatási bumm) esetében az újonnan induló közfoglalkoztatási programok intenzív foglalkoztatotti létszám növekedést indukáltak mindig. Fontos, hogy a közfoglalkoztatásban növelni kell a kiszámíthatóságot, és egyre inkább az értékteremtő közfoglalkoztatás irányába kell fejleszteni és működtetni a rendszert. Meg kell oldani, hogy az idénymunkások ne maradjanak ki a közfoglalkoztatási

programokból, mely jótékonyan hathat a fekete és szürkegazdaság fehérítésére is. Egészséges egyensúlyt kell teremteni a közfoglalkoztatási rendszer és a helyi paktum által generált foglalkoztatás-fejlesztés között.

5.2. Problémafa

A foglalkoztatási paktum fő célja a járásban jelentkező problémák orvoslása, hogy javuljon a munkaerő-piacra való belépés esélye és a munkaerő foglalkoztathatósága. A járás adottságait, gazdasági, földrajzi és társadalmi helyzetét megvizsgálva a problémákat hat fő csoportra oszthatjuk. Egyrészt vannak adottságbeli problémák, melyek megoldása hosszabb távú cél lehet. Ezek a demográfiai helyzetből és a földrajzi elhelyezkedésből adódó nehézségek. Másrészt problémás a munkaerő-piacra való belépés, mivel a járásban működő vállalkozások komoly problémákkal szembesülnek működésük során, számos gyengeségük van, melyen lehetőség szerint a paktummal javítani lehet. Harmadrészt nehéz az elhelyezkedés, mivel az álláskereső jelentős képzettségbeli hiányosságokkal vagy egészségügyi problémákkal rendelkeznek. A rossz foglalkoztathatóság negyedik forrása maga az alkalmazott munkavállaló, az ő körükben is számos nehézség van, mely a hosszú távú foglalkoztatási lehetőségeiket rontja. És végül számos okból kifolyólag a már meghirdetett álláshelyek üresen maradnak, mivel a munkavállalók hajlandósága, vagy külső okok miatt nem jutnak el odáig, hogy alkalmazzák őket.

Nehéz a munkaerőpiacra való belépés, rossz a munkaerő foglalkoztathatósága

37. ábra: Problémafa

I. Földrajzi elhelyezkedés	
A. Jelentős a távolság a fővárostól, belső periférián való elhelyezkedés	
Probléma részletezése, kiemelésének indokoltsága	<p>A járás települései jól megközelíthetőek, mivel minden település rendelkezik vasúti kapcsolattal, ráadásul a legnagyobb települések főútvonalon is elérhetőek. A megyeszékhely megközelíthetősége földrajzilag és a tömegközlekedés szempontjából nem különösebben nehézkes, de a fővárosba való eljutás mer több település esetében is körülményes.</p> <p>Gyorsforgalmi utak, autópályák hiányoznak a járásból, közvetlenül nem érhetőek el ezekről a településekről.</p> <p>Ez azért is jelent különösen nagy problémát, mert a helyben történő foglalkoztatás sokszor nehézkes, így a lakosság ingázásra, vagy a járás végső elhagyására szorul. Az ingázást viszont megnehezíti, hogy az autós közlekedés időigényes és megterhelő a jelenlegi úthálózaton.</p>
Problémával érintett célcsoportok	<p>Alacsony iskolai végzettségűek (legfeljebb általános iskolai végzettség, ISCED 0-2 szakképzés nélkül)</p> <p>25 év alatti fiatalok, vagy 30 év alatti pályakezdő álláskereső</p> <p>50 év feletti</p> <p>GYED-ről, GYES-ről, ápolási díjról visszatérők, vagy legalább egy gyermeket egyedül nevelő felnőttek</p> <p>Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők</p> <p>Tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek</p> <p>Megváltozott munkaképességű személyek</p> <p>Roma nemzetiséghez tartozó személyek</p> <p>Inaktív</p> <p>Közfoglalkoztatottak</p>
Probléma kezelésének időtávja	<p>Hosszú:</p> <p>5-10 év</p>
A helyi Paktum feladat- és hatáskörébe tartozik-e a probléma kezelése	<p>Nem</p>

I. Földrajzi elhelyezkedés

B. A járás adottságainak rossz kihasználtsága

Probléma részletezése, kiemelésének indokolttsága	A terület sík vidék, ebből adódóan fő tevékenység a területek mezőgazdasági művelése, melynek jellegét a területek helyi termőadottságai határozzák meg. Jász-Nagykun-Szolnok megye nagy részén kiválóak a talajadottságok, a szántóföldi növénytermesztés az egyeduralgkódó. Az ennek az adottságnak megfelelő életvitel a fiatalos városi lakosságnak már attrakcióként szolgál, amit megfelelő színvonalon, a mai modern követelményeket teljesítő körítéssel (közösségi média, online jelenlét, stb.) kell szolgáltatni. Ennek még nincs kialakult rendje a járásban, pedig pont ezek szolgálhatják az egyébként meglévő erős adottságok (gazdálkodó élet, helybeli termékek, gyógyvíz, stb.) kihasználását.
Problémával érintett célcsoportok	Alacsony iskolai végzettségűek (legfeljebb általános iskolai végzettség, ISCED 0-2 szakképzés nélkül) 25 év alatti fiatalok, vagy 30 év alatti pályakezdő álláskeresők 50 év feletti GYED-ről, GYES-ről, ápolási díjról visszatérők, vagy legalább egy gyermeket egyedül nevelő felnőttek Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők Tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek Megváltozott munkaképességű személyek
Probléma kezelésének időtávja	Hosszú
A helyi Paktum feladat- és hatáskörébe tartozik-e a probléma kezelése	Nem

I. Földrajzi elhelyezkedés

C. Kevés turisztikai látványosság

Probléma részletezése, kiemelésének indokltsága	<p>A járás legnagyobb turisztikai attrakciója egyértelműen a berekfürdői fürdő. A járás termálvize kiemelkedő turisztikai értékkel bír, az egészségturizmus alapját képezi. Viszont számos versenytárs van Kelet-, és Nyugat-Magyarországon is, így ma már önmagában a gyógyvíz nem elegendő ahhoz, hogy a hazai és külföldi turisták a járást válasszák, mint turisztikai célpontot.</p> <p>Berekfürdő település szálláskínálatának további fejlesztése a gyógyhely és egyéb turisztikai kínálat hiányosságainak mérséklése főként az attrakciók és a programok területén. A járás hazai viszonylatban nem kiemelt turisztikai központ, azonban alapozni lehet a meglévő természeti értékekre, falusi rendezvényekre, sajátos gasztronómiára, népi kézművességre. A járás termálvize kiemelkedő turisztikai értékkel bír, az egészségturizmus alapját képezi. Számos látogatót vonzanak a hagyományőrző rendezvények, ezeket kellene kiterjeszteni, népszerűsíteni.</p>
Problémával érintett célcsoportok	<p>Alacsony iskolai végzettségűek (legfeljebb általános iskolai végzettség, ISCED 0-2 szakképzés nélkül) 25 év alatti fiatalok, vagy 30 év alatti pályakezdő álláskereső 50 év feletti GYED-ről, GYES-ről, ápolási díjról visszatérők, vagy legalább egy gyermeket egyedül nevelő felnőttek Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők Tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek Meváltozott munkaképességű személyek Roma nemzetiséghez tartozó személyek Inaktívok Közfoglalkoztatottak</p>
Probléma kezelésének időtávja	Hosszú
A helyi Paktum feladat- és hatáskörébe tartozik-e a probléma kezelése	Nem

II. Demográfiai problémák

D. Előregedő lakosság

Probléma részletezése, kiemelésének indokoltága	<p>Az elmúlt két népszámlálás adatait tekintve is negatív elmozdulás tapasztalható.</p> <p>A járásban a legnagyobb arányt az aktív korú, 18-59 éves lakosok alkotják. A 0-18 évesek száma 8 173 főt, míg a 60 éven felüliek száma 10 672 főt tesz ki. Nagyon magas arányban vannak jelen az 50 év felettek a nyilvántartott álláskeresők között.</p> <p>A járás népességszáma 2015-ben 43 642 fő, azonban csökken a járás lakossága. Berekfürdön 12 év alatt 269 fővel nőtt a lakosságszám, amely 26,53%-os növekedést jelent. Karcagon 12 év alatt 2624 fővel csökkent a népesség, amely 11,59%-os csökkenést jelent. Kenderes esetében a 2004-2015 közötti időszak vizsgálható, 11 év alatt 608 fővel, 11,38%-kal csökkent a népesség. Kisújszálláson 12 év alatt 1372 fővel, 1,76 %-kal lett kevesebb a lakosságszám. Kunmadarason 12 év alatt 311 fővel, 5,73%-kal nőtt a lakosságszám, amelyen belül azonban megfigyelhető, hogy 2004- 2008 között volt egy jelentősebb népességnövekedés, majd 2008-2011 között egy lassú csökkenés következett be.</p>
Problémával érintett célcsoportok	<p>Alacsony iskolai végzettségűek (legfeljebb általános iskolai végzettség, ISCED 0-2 szakképzés nélkül) 50 év felettek Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők Tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek Mégváltozott munkaképességű személyek Roma nemzetiséghez tartozó személyek Inaktívok</p>
Probléma kezelésének időtávja	<p>Hosszú 10-20 év</p>
A helyi Paktum feladat- és hatáskörébe tartozik-e a probléma kezelése	<p>Nem</p>

II. Demográfiai problémák

E. Jelentős elvándorlás tapasztalható

<i>Probléma részletezése, kiemelésének indokltsága</i>	<p>A járás fiataljainak jelentős része a fővárosba vagy a környező megyeszékhelyekre költözik, illetve külföldre mivel a községek többségében nincsenek lehetőségek az önálló élet megkezdésére, az ingázás időt vesz el, így megoldásként a fiatalok a jobb élet (a perspektíva) és sokszor egyáltalán a megélhetés érdekében elvándorolnak (munkahelyek hiánya).</p> <p>Várható, hogy a fiatal korosztály elvándorlásával lassabb ütemben, de tovább folytatódik a Kistérségben a népességsökkenés, az itt maradó lakosság összetételében pedig túlnyomó többségben lesznek az idősebb korcsoport tagjai, ami a szociális ellátórendszer időseket gondozó részének egyre több feladatot fog adni.</p>
<i>Problémával érintett célcsoportok</i>	<p>25 év alatti fiatalok, vagy 30 év alatti pályakezdő álláskeresők GYED-ről, GYES-ről, ápolási díjról visszatérők, vagy legalább egy gyermeket egyedül nevelő felnőttek Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők Meváltozott munkaképességű személyek Roma nemzetiséghez tartozó személyek Inaktívak Közfoglalkoztatottak</p>
<i>Probléma kezelésének időtávja</i>	Hosszú
<i>A helyi Paktum feladat- és hatáskörébe tartozik-e a probléma kezelése</i>	Igen, megfelelő munkaerő-piac összehangoló tevékenységekkel a fiatalok helyben tarthatók

II. Demográfiai problémák

F. Magas a megváltozott munkaképességűek száma

Probléma részletezése, kiemelésének indokoltsága	Fogyatékkal élők számára munkát biztosító nagyobb foglalkoztató a térségben nincs, elhelyezkedésüket a 20 főt meghaladó foglalkoztatók rehabilitációs hozzájárulás fizetési kötelezettsége segíti.
Problémával érintett célcsoportok	Megváltozott munkaképességű személyek
Probléma kezelésének időtávja	Hosszú
A helyi Paktum feladat- és hatáskörébe tartozik-e a probléma kezelése	Igen A megváltozott munkaképességű személyek beillesztésének segítése mentorálással, a szemlélet bővítésével. Szakértő bevonása segítheti a szervezetek számára az elfogadást, és a könnyebb beilleszkedést. Oktatás, képzés biztosítása a célcsoport számára.

III. A vállalkozások működési problémái

G. Kevés a közepes és a nagyvállalkozás, illetve az új álláshelyet létrehozó befektetés

Probléma részletezése, kiemelésének indokoltsága	<p>A 2014. évi adatok alapján a járásban az 1-9 fős regisztrált vállalkozások aránya 73%. Pozitívum, hogy 10 fő fölötti létszámmal rendelkező vállalkozás minden településen található. A 250-499 fő közé eső kategóriába tartozó vállalkozás kizárólag Karcagon található.</p> <p>Szerkezetileg is aránytalanságok mutatkoznak a vállalati szektorban, túlságosan alacsony a társas vállalkozások aránya az egyénihez képest. A primer, szekunder és terciér szektor nagyságát vizsgálva azt láthatjuk, hogy a 10 fő alatti vállalkozások tekintetében túlsúlyban van az előbbi kettő, míg az összes vállalkozás tekintetében a primer szektor az uralkodó. Ez tovább súlyosbítja a térségben a szezonálisból adódó problémákat, melyek a foglalkoztatottak helyzetét is károsítják.</p>
Problémával érintett célcsoportok	<p>Alacsony iskolai végzettségűek (legfeljebb általános iskolai végzettség, ISCED 0-2 szakképzés nélkül)</p> <p>25 év alatti fiatalok, vagy 30 év alatti pályakezdő álláskereső</p> <p>50 év felettek</p> <p>GYED-ről, GYES-ről, ápolási díjról visszatérők, vagy legalább egy gyermeket egyedül nevelő felnőttek</p> <p>Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők</p> <p>Tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek</p>

	Megváltozott munkaképességű személyek Roma nemzetiséghez tartozó személyek Inaktívak Közfoglalkoztatottak
Probléma kezelésének időtávja	Hosszú
A helyi Paktum feladat- és hatáskörébe tartozik-e a probléma kezelése	Részben igen, hiszen a hatékony befektetés-ösztönzés megvalósításának elősegítése érdekében információnyújtás, összehangolás a paktumszervezet keretén belül megvalósulhat.

III. A vállalkozások működési problémái

H. Alacsony a külföldi befektetők száma a járásban

Probléma részletezése, kiemelésének indokoltsága	A jegyzett tőkét vizsgálva a külföldi részesedés nem meghatározó A járás legtöbb településén nincs külföldi tulajdonban lévő vállalkozás. Ez amiatt lényeges, mert a külföldi cégek komoly technológia transzfert nyújtanak, ami segítheti a munkaerő-piaci feszültségek enyhítését. A betelepülő külföldi tőke hiánya az infrastrukturális fejlesztések akadályá lehet.
Problémával érintett célcsoportok	Alacsony iskolai végzettségűek (legfeljebb általános iskolai végzettség, ISCED 0-2 szakképzés nélkül) 25 év alatti fiatalok, vagy 30 év alatti pályakezdő álláskereső 50 év feletti GYED-ről, GYES-ről, ápolási díjról visszatérők, vagy legalább egy gyermeket egyedül nevelő felnőttek Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők Tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek Megváltozott munkaképességű személyek Roma nemzetiséghez tartozó személyek Inaktívak Közfoglalkoztatottak
Probléma kezelésének időtávja	Hosszú
A helyi Paktum feladat- és hatáskörébe tartozik-e a	Jelen projektnek nincs ráhatása, nincs illetékessége a külföldi befektetés-ösztönzés tekintetében.

<i>probléma kezelése</i>	
--------------------------	--

III. A vállalkozások működési problémái

I. Gyenge pályázati aktivitás és alacsony vállalati tevékenység

Probléma részletezése, kiemelésének indokltsága	A járásban működő vállalatok teljesítménybeli problémákkal küzdenek. Az exportból származó bevételük nagyon alacsony, adózás előtti eredményükben komoly veszteségek figyelhetők meg. Az Uniós pályázati aktivitás nagyon alacsony a KKV szektoron belül. Ha pedig benyújtásra is kerülnek a pályázatok, nagyon kis arányban részesülnek tényleges támogatásban. Kis arányú a nyertes GOP pályázatok száma a KKV szektoron belül, jelentősen elmaradva az országos átlagtól. Ezzel pedig csökken a foglalkoztatási képesség, ami rontja a célcsoport bevonásának lehetőségét.
Problémával érintett célcsoportok	Mikro-, kis- és középvállalkozások
Probléma kezelésének időtávja	Hosszú
A helyi Paktum feladat- és hatáskörébe tartozik-e a probléma kezelése	Igen, a vállalatok számára tanácsadói szolgáltatás a teljesítményük javítása érdekében.

III. A vállalkozások működési problémái

J. Súrlódások a támogatási rendszerben

Probléma részletezése, kiemelésének indokltsága	A járás tekintetében leginkább az önkormányzatok, állami szervek nyertek Uniós támogatásokat a 2007-2013-as pályázati szakaszban. Így szignifikánsan kimutatható a közsféra és a KKV szféra közötti aránytalan szerkezeti megoszlás a pályázatok tekintetében, melynek jelentős hatása van a foglalkoztatásra is. Másrésről a pályázati kiírások sokszor olyan szigorú feltételekkel vannak kiírva, hogy a vállalkozásoknak szóló pályázatokat nem merik igénybe venni, mivel félnek a szükséges vállalásoktól. Például a foglalkoztatási kötelezettség vállalása olyan terhet jelenthet egy kisvállalkozás számára, amit egy esetleges gyengébb képességű munkaerő választással nem tud kigazdálkodni. Meg kívánjuk jegyezni, hogy pozitív tendencia a pályázati kiírások kapcsán, hogy 2015. év óta kiírásra kerülő konstrukciók egyre kedvezőbbek a
--	---

	KKV-k számára, azaz a foglalkoztatási kötelezettség már csak vállalható, nem pedig kötelezés.
Problémával érintett célcsoportok	Mikro-, kis- és középvállalkozások
Probléma kezelésének időtávja	Rövid
A helyi Paktum feladat- és hatáskörébe tartozik-e a probléma kezelése	Részben igen, tanácsadás, pályázati tevékenység ellátásában való segítségnyújtás.

III. A vállalkozások működési problémái

K. Hiányzó kommunikációs csatornák

Probléma részletezése, kiemelésének indokoltsága	A befektetés-ösztönzés alacsony hatékonysággal működik a járásban, továbbá megyei szinten is problémák jelentkeznek. Ezt tovább fokozza, hogy nincs megfelelő együttműködés a különböző szintek és a vállalatok között. A paktum kiemelt célként tekint a kommunikáció megteremtésére, a befektetés-ösztönzési programok összehangolására.
Problémával érintett célcsoportok	Alacsony iskolai végzettségűek (legfeljebb általános iskolai végzettség, ISCED 0-2 szakképzés nélkül) 25 év alatti fiatalok, vagy 30 év alatti pályakezdő álláskereső 50 év feletti GYED-ről, GYES-ről, ápolási díjról visszatérők, vagy legalább egy gyermeket egyedül nevelő felnőttek Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők Tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek Meváltozott munkaképességű személyek Roma nemzetiséghez tartozó személyek Inaktívak
Probléma kezelésének időtávja	Rövid
A helyi Paktum feladat- és hatáskörébe tartozik-e a probléma kezelése	Igen, a paktum iroda információs csatornákat nyit, kommunikációt teremt az érintett felek között

IV. A foglalkoztatottak hosszú távon való alkalmazása nehézkes

L. Magas fokú szezonális jellemzi a járás gazdaságát

Probléma részletezése, kiemelésének indoklottsága	<p>A térségi munkaerő-piacot szezonális jellemzi, mely elsősorban a mezőgazdasági és építőipari igényekből adódik. Ezek az igények a mezőgazdasági segédmunkás, mezőgazdasági gépszerelő, kőműves, villanyszerelő, ács, gipszkarton szerelő állásajánlatokban jelennek meg. A mezőgazdasági ágazat jelenléte jelentősen meghatározza a járás gazdasági életét, különösen a járás alacsonyabb lakosságú településein. Ezen vállalkozások és a foglalkoztatottak számára a szezonális kiemelt probléma.</p> <p>A szezonális következtében a foglalkoztatottak megélhetési, jövedelmi viszonyai nem stabilak.</p> <p>Az építőiparban a foglalkoztatásuk az időjárástól függően márciustól novemberig tart. A térséget érintően kevés építkezés miatt nagyobb arányban a napi ingázás jellemzi ezt a szektort.</p>
Problémával érintett célcsoportok	<p>Alacsony iskolai végzettségűek (legfeljebb általános iskolai végzettség, ISCED 0-2 szakképzés nélkül) 50 év felettek Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők Tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek Meváltozott munkaképességű személyek Roma nemzetiséghez tartozó személyek Inaktívak Közfoglalkoztatottak</p>
Probléma kezelésének időtávja	Hosszú
A helyi Paktum feladat- és hatáskörébe tartozik-e a probléma kezelése	Nem

IV. A foglalkoztatottak hosszú távon való alkalmazása nehézkes

M. Magas az alacsony végzettségű és gyenge kompetenciákkal rendelkező munkaerő aránya

<p>Probléma részletezése, kiemelésének indokltsága</p>	<p>Az alacsony iskolai végzettségű lakosoknak a településeken szinte csak a közfoglalkoztatás teremt lehetőséget, akik száma évről évre csökken a járásban.</p> <p>A tartósan álláskereső, az alacsony iskolai végzettségűek, valamint a szakképzetlenek aránya magas. Ők nehezen, általában rövid időre elhelyezhető álláskeresői réteget jelentenek, akik nehezen illeszkednek be részben a magas munkáltatói elvárások okán, részben a mentális problémáik miatt.</p> <p>Az alacsony iskolai végzettségük okán nehezebb az elhelyezkedésük, általában az önkormányzati közfoglalkoztatás, az időnyjellegű segédmunkák – mezőgazdaság, építőipar – valamint a húsipari betanított munkák biztosítanak számukra álláslehetőséget.</p> <p>Az alacsony foglalkoztatás kialakulásában szerepet játszik a lakosság alacsony képzési szintje, különböző kompetenciák és a tudásgazdasághoz való általános és speciális készségek, valamint a gyakorlatban is alkalmazható tudás, munkatapasztalat hiánya, melyet a megkérdézett vállalkozások vezetői emeltek ki, mint problémás terület.</p>
<p>Problémával érintett célcsoportok</p>	<p>Alacsony iskolai végzettségűek (legfeljebb általános iskolai végzettség, ISCED 0-2 szakképzés nélkül) 50 év feletti Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők Megváltozott munkaképességű személyek Roma nemzetiséghez tartozó személyek Inaktívak Közfoglalkoztatottak</p>
<p>Probléma kezelésének időtávja</p>	<p>Hosszú</p>
<p>A helyi Paktum feladat- és hatáskörébe tartozik-e a probléma kezelése</p>	<p>Igen Szolgáltatás, oktatás, képzés, tanácsadás, információnyújtás biztosítása a célcsoport számára. A beillesztési problémák miatti tanácsadás a szervezeteknél.</p>

IV. A foglalkoztatottak hosszú távon való alkalmazása nehézkes

N. Bölcsődei, óvodai ellátásba területi egyenlőtlenségek vannak

Probléma részletezése, kiemelésének indokltsága	<p>A bölcsődei és óvodai ellátás, valamint az általános iskolai oktatás fedezi a karcagi járás igényeit, bár nincs minden településen minden oktatási, nevelési forma.</p> <p>A működő bölcsődei férőhelyek száma az alábbiak szerint oszlik meg a települések között. Berekfürdön, Kenderesen és Kunmadarason nincs férőhely egyáltalán, ezeken a településeken nincs bölcsődei ellátás.</p> <p>A járás 5 településének mindegyike rendelkezik óvodai feladatellátási hellyel. Az 1502 fő óvodás gyermek ellátása 22 helyen, 67 csoportban történik. Az óvodák jellemzően önkormányzati fenntartásban működnek, de a járásban – konkrétan Kisújszálláson – egy egyházi fenntartó (Városi Óvodai Intézmény, fenntartó: Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy) és az állam (Kádas György Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Kollégium) is bekapcsolódott a feladat ellátásába.</p> <p>A férőhelyekbeli különbségek kihatnak a célcsoportok foglalkoztathatóságára, a munkaerő-piaci aktivitásukra is, mivel ha nincs a településen bölcsődei, óvodai férőhely, akkor nem merik majd bevállalni a foglalkoztatotti létet.</p>
Problémával érintett célcsoportok	25 év alatti fiatalok, vagy 30 év alatti pályakezdő álláskeresők GYED-ről, GYES-ről, ápolási díjról visszatérők, vagy legalább egy gyermeket egyedül nevelő felnőttek
Probléma kezelésének időtávja	Rövid
A helyi Paktum feladat- és hatáskörébe tartozik-e a probléma kezelése	Nem Ugyanakkor az érintettek figyelmét minden fórumon fel kell hívni, hogy a munkaerő-piaci feszültségek egy része kezelhető lenne a bölcsődei férőhelyek növelésével azokon a településeken, ahol a bölcsődei szolgáltatás nem megoldott.

V. Az üres álláshelyek betöltetlenek maradnak	
O. Alacsony az álláskeresőket mobilitása a járáson belül	
Probléma részletezése, kiemelésének indoklása	A tapasztalatok azt mutatják, hogy a helybeliek nem igazán mobilisak, nem vállalják fel, hogy rövid, vagy közepes távolságokra járjanak dolgozni, még a járáson belül sem. Annak ellenére teszik ezt, hogy az infrastrukturális adottságok jobbak a hazai átlagnál.
Problémával érintett célcsoportok	Alacsony iskolai végzettségűek (legfeljebb általános iskolai végzettség, ISCED 0-2 szakképzés nélkül) 25 év alatti fiatalok, vagy 30 év alatti pályakezdő álláskereső 50 év felettek GYED-ről, GYES-ről, ápolási díjról visszatérők, vagy legalább egy gyermeket egyedül nevelő felnőttek Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők Tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek Megváltozott munkaképességű személyek Roma nemzetiséghez tartozó személyek Inaktívok Közfoglalkoztatottak
Probléma kezelésének időtávja	Középtáv 2-4 év
A helyi Paktum feladat- és hatáskörébe tartozik-e a probléma kezelése	Igen, az információs csatornák megteremtésével javulhat a kommunikáció az álláskeresőket és a munkaadók között. Támogatások nyújtása javíthatja a munkavállalók mobilitását.

V. Az üres álláshelyek betöltetlenek maradnak	
P. Alacsony a munkavállalási hajlandóság	
Probléma részletezése, kiemelésének indokltsága	<p>Az elmúlt években a munkanélküliségi ráta viszonylag kedvezően alakul, miközben a munkaerő-piac egyáltalán nincs rendben - ezt mutatja az aktivitási ráta. Az EU átlagához képest a lemaradást alapvetően négy csoporthoz kapcsolódó alacsony foglalkoztatási szint okozhatja: az alacsony végzettségűek, a nyugdíjkorhatárhoz közeliek, a fiatalok (pl. tanulók) és a szülőképes korú nők (kismama generáció). A problémát több tényező mélyíti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a jóléti transzferek viszonylag magasak és könnyen elérhetőek - a munkát terhelő adók és járulékok magasak - a minimálbér növekvő szintje főként az alacsony végzettségűek foglalkoztatásának korlátját jelentheti - a képzettség szintjének a kereslethez való igazítása mindenképp elengedhetetlen.
Problémával érintett célcsoportok	<p>Alacsony iskolai végzettségűek (legfeljebb általános iskolai végzettség, ISCED 0-2 szakképzés nélkül) 25 év alatti fiatalok, vagy 30 év alatti pályakezdő álláskeresők 50 év feletti GYED-ről, GYES-ről, ápolási díjról visszatérők, vagy legalább egy gyermeket egyedül nevelő felnőttek Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők Tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek Meváltozott munkaképességű személyek Roma nemzetiséghez tartozó személyek Inaktívak Közfoglalkoztatottak</p>
Probléma kezelésének időtávja	Hosszú
A helyi Paktum feladat- és hatáskörébe tartozik-e a probléma kezelése	Nem

V. Az üres álláshelyek betöltetlenek maradnak	
Q. Nem terjedtek el a rugalmas foglalkoztatási formák	
Probléma részletezése, kiemelésének indokltsága	A munkahelyi rugalmasság és munka minőségének ösztönzésén keresztül a foglalkoztatás rugalmas módjaival mind a keresleti, mind a kínálati oldalon potenciális „tartalékok” szabadíthatók fel, ami növelheti a foglalkoztatottak számát. Vállalati oldalról a rugalmas foglalkoztatás növelheti a gazdasági alkalmazkodóképességet és ez által a versenyképességet is. Másrészt több olyan csoport is van a munkaerő-piacon, amely valamilyen oknál fogva nem tud, vagy nem akar hagyományos foglalkoztatási formában elhelyezkedni kisgyermek nevelése, idős hozzátartozó gondozása, vagy oktatásban való részvétel miatt.
Problémával érintett célcsoportok	Alacsony iskolai végzettségűek (legfeljebb általános iskolai végzettség, ISCED 0-2 szakképzés nélkül) 25 év alatti fiatalok, vagy 30 év alatti pályakezdő álláskereső 50 év feletti GYED-ről, GYES-ről, ápolási díjról visszatérők, vagy legalább egy gyermeket egyedül nevelő felnőttek Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők Tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek Meváltozott munkaképességű személyek Roma nemzetiséghez tartozó személyek Inaktívak Közfoglalkoztatottak
Probléma kezelésének időtávja	Hosszú
A helyi Paktum feladat- és hatáskörébe tartozik-e a probléma kezelése	Igen

V. Az üres álláshelyek betöltetlenek maradnak	
R. A közfoglalkoztatás munkaerő-piac torzító hatása	
Probléma részletezése, kiemelésének indokoltsága	<p>A járásban kiugróan magas a közfoglalkoztatási létszám. Ez azért jelent problémát, mert ez a réteg általában nehézkesen vagy egyáltalán nem illeszkedik vissza az elsődleges munkaerő-piacra, megelégszik az itteni jövedelmével, rövid foglalkoztatásával. A Kormányzati szándék a dinamikus és jelentős létszám csökkenés a közfoglalkoztatás területén. Ennek ellenére jelenleg a közfoglalkoztatásnak magas elszívó ereje van.</p> <p>A közfoglalkoztatottak gyakran félnek az elsődleges munkaerő-piacon való elhelyezkedéstől, inkább megelégszenek az itt kapott munkával. Nem motiváltak, hiába van jelentős bérkülönbség a két piacon. További gondot okoz a közfoglalkoztatási programok idény jellege. Gyakran a mezőgazdasági szezonnal egyszerre induló foglalkoztatási szakaszok miatt a munkavállalók nagy része a téli időszakra újra munkanélkülivé válik.</p>
Problémával érintett célcsoportok	<p>Alacsony iskolai végzettségűek (legfeljebb általános iskolai végzettség, ISCED 0-2 szakképzés nélkül)</p> <p>Roma nemzetiséghez tartozó személyek</p> <p>Közfoglalkoztatottak</p>
Probléma kezelésének időtávja	Hosszú
A helyi Paktum feladat- és hatáskörébe tartozik-e a probléma kezelése	Igen

VI. Az álláskereső alacsony eséllyel indulnak a munkaerő-piacon	
S. Magas az egészségügyi problémákkal és mély szegénységgel küzdők száma	
Probléma részletezése, kiemelésének indokoltsága	<p>Magas az egészségügyi problémákkal küzdők aránya, sok esetben még közfoglalkoztatásba vonásuk sem megoldható.</p> <p>Karcagi járásban a társadalom egy része napi megélhetési problémákkal küzd, mély szegénységben él.</p> <p>Mély szegénységben élők csoportjának társadalmi leszakadása, perifériára kerülése, az egyes társadalmi csoportok közötti szakadék további mélyülése problémákat okoz a járásban.</p>
Problémával	Alacsony iskolai végzettségűek (legfeljebb általános iskolai

érintett célcsoportok	végzettség, ISCED 0-2 szakképzés nélkül) 50 év feletti Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők Tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek Meváltozott munkaképességű személyek Roma nemzetiséghez tartozó személyek Inaktívak Közfoglalkoztatottak
Probléma kezelésének időtávja	Hosszú
A helyi Paktum feladat- és hatáskörébe tartozik-e a probléma kezelése	Nem

VI. Az álláskereső alacsony eséllyel indulnak a munkaerő-piacon

T. Nincs elég megfelelő tudással rendelkező szakember

Probléma részletezése, kiemelésének indokoltsága	A lakosság szakképzettsége jelen gazdasági, társadalmi környezetben azonban csak részben felel meg a fejlődési potenciál igényeinek. Ennek megújítását nehezíti, hogy a járásban, különösen a kisebb településeken a hagyományos mezőgazdálkodási szaktudás és munkakultúra jellemző. A járás településein megtalálható szakképző iskolák képzési profilja a térség jelenlegi gazdasági szerkezetéhez csak részben igazodik.
Problémával érintett célcsoportok	Alacsony iskolai végzettségűek (legfeljebb általános iskolai végzettség, ISCED 0-2 szakképzés nélkül) 25 év alatti fiatalok, vagy 30 év alatti pályakezdő álláskereső 50 év feletti GYED-ről, GYES-ről, ápolási díjról visszatérők, vagy legalább egy gyermeket egyedül nevelő felnőttek Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők Tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek Meváltozott munkaképességű személyek Roma nemzetiséghez tartozó személyek Inaktívak Közfoglalkoztatottak
Probléma kezelésének időtávja	Hosszú

<i>A helyi Paktum feladat- és hatáskörébe tartozik-e a probléma kezelése</i>	Igen
--	------

VI. Az álláskeresők alacsony eséllyel indulnak a munkaerő-piacon

U. A szakképzett fiatalok egy része nem rendelkezik a vállalkozások által elvárt tudással

<i>Probléma részletezése, kiemelésének indokoltsága</i>	<p>Az alacsony foglalkoztatás kialakulásában szerepet játszik a lakosság alacsony képzési szintje, különböző kompetenciák és a tudásgazdasághoz való általános és speciális készségek, valamint a gyakorlatban is alkalmazható tudás, munkatapasztalat hiánya.</p> <p>Nagy igény mutatkozik a szakképzett, rugalmas munkaerőre a foglalkoztatók részéről, amely hiánya már több éve problémát okoz a járás településeinek.</p>
<i>Problémával érintett célcsoportok</i>	25 év alatti fiatalok, vagy 30 év alatti pályakezdő álláskeresők GYED-ről, GYES-ről, ápolási díjról visszatérők, vagy legalább egy gyermeket egyedül nevelő felnőttek
<i>Probléma kezelésének időtávja</i>	Hosszú
<i>A helyi Paktum feladat- és hatáskörébe tartozik-e a probléma kezelése</i>	Igen

VI. Az álláskeresők alacsony eséllyel indulnak a munkaerő-piacon

V. Magas a nők aránya az álláskeresők körében

<i>Probléma részletezése, kiemelésének indokoltsága</i>	<p>Magas a nők aránya az álláskeresők körében, és mindez egyenlőtlen viszonyokat jelent a nemek között (esélyegyenlőtlenség van). A helyzetüket nehezíti, hogy számukra kevesebb elhelyezkedési lehetőséget nyújt a térség. A kiskorú gyermeket nevelők az ingázást, valamint a több műszakos munkarendet nem tudják vállalni, így részükre szintén a helyi közfoglalkoztatás vagy a mezőgazdasági szezonmunka biztosít lehetőséget.</p> <p>Bölcsődei ellátás csupán 2 településen megoldott.</p>
<i>Problémával érintett</i>	GYED-ről, GYES-ről, ápolási díjról visszatérők, vagy legalább egy gyermeket egyedül nevelő felnőttek

<i>célcsoportok</i>	
<i>Probléma kezelésének időtávja</i>	Hosszú
<i>A helyi Paktum feladat- és hatáskörébe tartozik-e a probléma kezelése</i>	Igen

VI. Az álláskeresőк alacsony eséllyel indulnak a munkaerő-piacon

W. Magas a hosszú ideje nyilvántartott álláskeresőк száma

<i>Probléma részletezése, kiemelésének indoklottsága</i>	A 12 hónapja, vagy attól hosszabb ideig nyilvántartott álláskeresőк száma a 2015. évben 824 főt (28%) tett ki. Ez a szám a 2013. évben még a duplája volt (1681 fő). A 12 hónapja, vagy attól rövidebb ideig nyilvántartott álláskeresőк száma a vizsgált időszakban megközelítőleg két és félszerese volt a legalább 12 hónapja folyamatosan nyilvántartott álláskeresőк számának.
<i>Problémával érintett célcsoportok</i>	Alacsony iskolai végzettségűek (legfeljebb általános iskolai végzettség, ISCED 0-2 szakképzés nélkül) 50 év felettiak Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők Tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek Meváltozott munkaképességű személyek Roma nemzetiséghez tartozó személyek Inaktívak Közfoglalkoztatottak
<i>Probléma kezelésének időtávja</i>	Hosszú
<i>A helyi Paktum feladat- és hatáskörébe tartozik-e a probléma kezelése</i>	Igen

5.3. Célf

Karcag Városi Önkormányzat és a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal konzorcium keretében kívánja megvalósítani a foglalkoztatási paktum létrehozására irányuló projektjét, melyek a fentebbiekben ismertetésre került problémák megoldására irányulnak.

A konzorcium célul tűzte ki a térségben az emberi erőforrások fejlesztését, a foglalkoztatás ösztönzését és a társadalmi együttműködések támogatását. A projekt célja a Pályázati Felhívással összhangban a Karcagi járásban helyi foglalkoztatási együttműködés, paktum létrehozása, illetve foglalkoztatási és képzési programok megvalósítása, a helyi munkaerő minőségének és foglalkoztathatóságának javítása, a gazdaság fellendítése, a foglalkoztatási szint növelése, a lakosság életszínvonalának növelése, a járás fejlődési potenciáljának erősítése érdekében. A projekt további célja olyan komplex programok megvalósítása, mely a termelékenység javításán keresztül, növeli a térség versenyképességét.

A Karcagi járásban, mint ahogyan korábban bemutatásra került alapvető probléma, hogy a munkaerő-piaci munkaerő kereslet oldalán jelentkező igények, illetve a munkaerő-piac kínálat oldalán található munkaerő kvalitásai, képzettsége, képesítése nem felel meg a keresleti oldal igényeinek. Szükséges a két oldalt egymáshoz közelíteni, ennek eszköze lesz a helyi együttműködési paktum.

A projekt átfogó célja, jövőképe „a gazdasági potenciálokat maximálisan kihasználó Karcagi járás” megteremtése területi foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési megállapodások, valamint a munka- és életkörülmények javításán keresztül. A projekt operatív céljai háromirányúak, egyrészt céljai a paktum együttműködés létrehozására, másrészt a foglalkoztatók bevonására, támogatására és igényeik kiszolgálására, harmadrészt pedig a jelenlegi álláskereső állomány képzésére, oktatására, majdan pedig foglalkoztatókhoz való kiközvetítésére irányul. Alapvető cél a helyi foglalkoztatási együttműködés (paktum) létrehozása az általa biztosítható képzési és foglalkoztatási programok megvalósítása, eredményességének, hatékonyságának növelése, a helyi szintű akciótervek megvalósításával az álláskeresők munkaerő-piaci helyzetének javítása.

A projekt specifikus céljai:

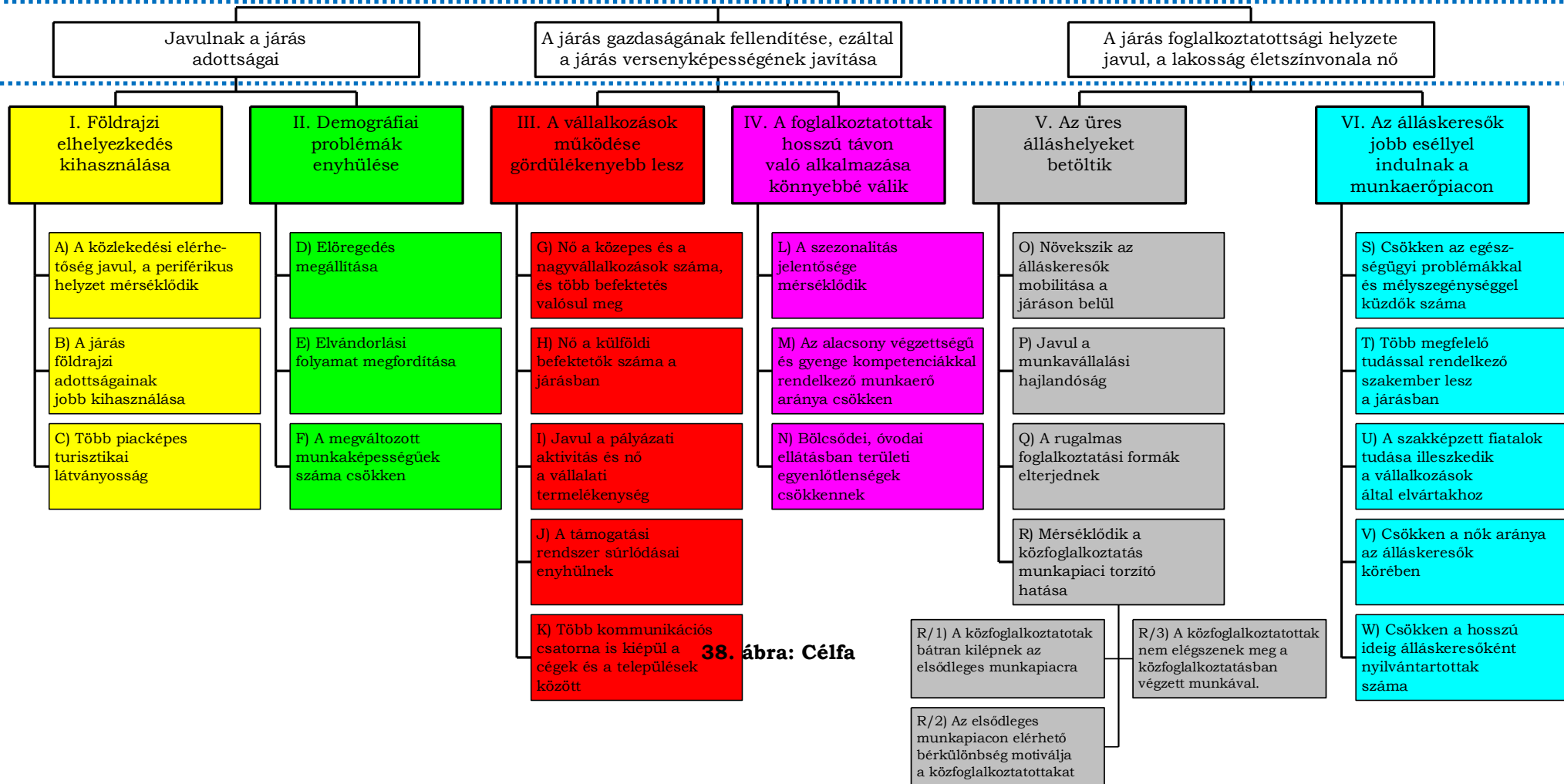
1. Földrajzi elhelyezkedés kihasználása
2. Demográfiai problémák enyhülése
3. A vállalkozások működése gördülékenyebb lesz
4. A foglalkoztatottak hosszú távon való alkalmazása könnyebbé válik
5. Az üres álláshelyeket betöltik
6. Az álláskeresők jobb eséllyel indulnak a munkaerő-piacon

A projekt átfogó céljai:

1. Javulnak a járás adottságai
2. A járás gazdaságának fellendítése, ezáltal a járás versenyképességének javítása
3. A járás foglalkoztatottsági helyzete javul, a lakosság életszínvonala nő.

Az alábbiakban pedig az ismertetett problémákhoz illeszkedően is részletesen bemutatásra kerülnek a projekt céljai.

Könnyebbé válik a munkaerőpiacra való belépés, javul a munkaerő foglalkoztathatósága

38. ábra: Célfa

Célok részletezése

I. Földrajzi elhelyezkedés kihasználása	
A. A közlekedési elérhetőség javul, a periférikus helyzet mérséklődik	
Intézkedés célja	<p>Csökkenteni kell a fővárosához, illetve a régiós központokhoz való eljutás idejét, javítani az üzleti partnerek, szállítók, vevők (turizmus) lehetőségeit a közlekedésre.</p> <p>Meg kell oldani, hogy biztonságosabban és gyorsabban lehessen a járásközpontból autóval hosszabb távolságokra közlekedni, amivel a lakosság helyben maradását lehet erősíteni. Ennek legkézenfekvőbb módja a minimum gyorsforgalmi utak (autóút), optimális esetben autópálya építése.</p>
Probléma kezelésének időtávja	Hosszú: 5-10 év
A helyi Paktum feladat- és hatáskörébe tartozik-e a probléma kezelése	Nem
Intézkedés lehetséges eszközei - Eszközök bemutatása - Eszközökhöz tartozó konkrét intézkedési lehetőségek - Intézkedések lehetséges forrásai	<p>A vidéki fiatalok számára reális alternatívává váljon a helyben maradás, illetve az oda költözés, ezáltal a vidék népességmegtartó ereje és versenyképessége javuljon.</p> <p>Ingtatlanok kialakítása, felszerelése önálló lakhatás céljából, a projektben résztvevő, a célcsoportba tartozó fiatal egyének, illetve párok, családok számára.</p> <p>Helyi szolgáltatások nyújtása, munkaszerzési ismeretek bővítése.</p> <p>Helyi lehetőségeket, értékeket, adottságokat feltáró, erre épülő gazdasági együttműködések generáló tevékenységek szervezése</p> <p>Ismeretátadás / helyi ösztönző rendszer kialakítása és nyújtása célcsoport számára</p> <p>Személyre szabott felkészítés a fejlesztési célterületen megvalósuló, hazai és uniós pályázati programokban való részvételre.</p> <p>A fiatalok helyben maradását támogató, saját (dokumentált) jó gyakorlatok folytatása, vagy más településeken alkalmazott (dokumentált) jó gyakorlatok adaptálása.</p> <p>A kevésbé fejlett, régiók 3.000-20.000 fős településein élő, illetve lakóhelyként ezen településeket választani szándékozó 18-35 éves fiatalok</p> <p>EFOP-1.2.11-16 - Esély Otthon</p>

I. Földrajzi elhelyezkedés kihasználása

B. A járás földrajzi adottságainak jobb kihasználtsága

<i>Intézkedés célja</i>	Helyi jelentőségű természetvédelmi területek, régészeti lelőhelyek, erdők, gyepek, nádasok, növénytakasulások országos szintű megismertetése, a helyi hagyományos életvitel modern bemutatása, a geográfiai adottságainak kihasználása, infrastrukturális megközelíthetőségük javítása mellett.
<i>Probléma kezelésének időtávja</i>	Hosszú
<i>A helyi Paktum feladat- és hatáskörébe tartozik-e a probléma kezelése</i>	Nem
<i>Probléma kezelésének lehetséges eszközei</i> <i>- Eszközök bemutatása</i> <i>- Eszközökhöz tartozó konkrét intézkedési lehetőségek</i> <i>- Intézkedések lehetséges forrásai</i>	Turisztikai, idegenforgalmi fejlesztések, kerékpárutak kialakítása, mely nem illetékeségi területe jelen paktumnak.

I. Földrajzi elhelyezkedés kihasználása

C. Több piacképes turisztikai látványosság

Intézkedés célja	Berekfürdő település szálláskínálatának további fejlesztése a gyógyhely és egyéb turisztikai kínálat hiányosságainak mérséklése főként az attrakciók és a programok területén. A járás nem turisztikai központ, azonban alapozni lehet a meglévő természeti értékekre, falusi rendezvényekre, sajátos gasztronómiára, népi kézművességre. A járás termálvize kiemelkedő turisztikai értékkel bír, az egészségturizmus alapját képezi. Számos látogatót vonzanak a hagyományőrző rendezvények, ezeket kellene kiterjeszteni, népszerűsíteni.
Probléma kezelésének időtávja	Hosszú
A helyi Paktum feladat- és hatáskörébe tartozik-e a probléma kezelése	Nem
Probléma kezelésének lehetséges eszközei - Eszközök bemutatása - Eszközökhöz tartozó konkrét intézkedési lehetőségek - Intézkedések lehetséges forrásai	<p>Az integrált, hasznosítás szempontú örökségvédelem és a közös, több megyét is magába foglaló turisztikai desztináció menedzsment révén növelni a térségbe irányuló idegenforgalmat és a hozzákapcsolódó foglalkoztatást.</p> <p>A mezővárosi örökség és hagyományok megismertetésével, illetve a Berekfürdő tradícióira és potenciáljára épített turisztikai szolgáltatásokkal a megye rekreációs zónái bővílnének.</p>

II. Demográfiai problémák enyhülése

D) Előregedés megállítása

Intézkedés célja	A járásban tapasztalható előregedési tendencia mérséklése a fiatalok elvándorlásának megakadályozásával elsősorban az életminőség és ehhez kapcsolódó infrastruktúra javításán keresztül. A járásban természetes fogyás jellemző Kenderes település kivételével.
-------------------------	--

	Azonban még itt is, a népesség fokozatosan csökken, a többi településen pedig a természetes fogyásnál nagyobb mértékben csökken. Ennek elsősorban az elvándorlás az okozója, ezt kell több összekapcsolódó fejlesztés segítségével megakadályozni.
Probléma kezelésének időtávja	Hosszú 10-20 év
A helyi Paktum feladat- és hatáskörébe tartozik-e a probléma kezelése	Nem
Probléma kezelésének lehetséges eszközei - Eszközök bemutatása - Eszközökhöz tartozó konkrét intézkedési lehetőségek - Intézkedések lehetséges forrásai	<p>TOP-1.4.1-15 - A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével.</p> <p>A kisgyermeket nevelő szülőket foglalkoztató munkáltatóknál munkahelyi bölcsődék létrehozásának támogatására a nők foglalkoztatásának elősegítése, valamint a munka és a magánélet összehangolásának megkönnyítése érdekében.</p> <p>A munkahelyi bölcsőde kialakításához szükséges infrastrukturális és ingatlan beruházás.</p> <p>GINOP-5.3.8-17 - Munkahelyi bölcsődék létrehozásának támogatása A felnőtt lakosság minél nagyobb aránya vegyen részt formális oktatásban, képzésben, és lehetősége legyen a munkaerő-piaci szempontból releváns ismeretek, készségek, kompetenciák megszerzésére.</p> <p>Toborzás, szintfelmérés, nyelvoktatás a munkaképes korú lakosság számára.</p> <p>GINOP-6.1.3-17 - Idegen nyelvi készségek fejlesztése.</p> <p>A középfokú végzettséget megszerző hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók számának és arányának növelése, továbbá a felsőoktatásba vezető út megerősítése.</p> <p>Pályaorientációs programok megvalósítása.</p> <p>EFOP-3.1.10-16 - Lépj egy fokkal feljebb! – Továbbtanulást erősítő kezdeményezések támogatása</p>

II. Demográfiai problémák enyhülése

E. Elvándorlási folyamat megfordítása

Intézkedés célja	Az elvándorlási folyamat megállítása, a gyermekvállalási kedv növelése, annak biztosítása, hogy fiatalok számára reális alternatívává váljon a helyben maradás, illetve az ide költözés.
Probléma kezelésének időtávja	Hosszú
A helyi Paktum feladat- és hatáskörébe tartozik-e a probléma kezelése	Nem
Probléma kezelésének lehetséges eszközei - Eszközök bemutatása - Eszközökhöz tartozó konkrét intézkedési lehetőségek - Intézkedések lehetséges forrásai	<p>A vidéki fiatalok számára reális alternatívává váljon a helyben maradás, illetve az ide költözés, ezáltal a vidék népességmegtartó ereje és versenyképessége javuljon.</p> <ul style="list-style-type: none">• Helyi szolgáltatások nyújtása, munkaszerzési ismeretek bővítése• Helyi lehetőségeket, értékeket, adottságokat feltáró, erre épülő gazdasági együttműködések generáló tevékenységek szervezése• Ismeretátadás / helyi ösztönző rendszer kialakítása és nyújtása célcsoport számára• Személyre szabott felkészítés a fejlesztési célterületen megvalósuló, hazai és uniós pályázati programokban való részvételre.• A fiatalok helyben maradását támogató, saját (dokumentált) jó gyakorlatok folytatása, vagy más településeken alkalmazott (dokumentált) jó gyakorlatok adaptálása.

II. Demográfiai problémák enyhülése

F. A megváltozott munkaképességű álláskeresők foglalkoztatási szintjének növelése

Intézkedés célja	Fogyatékkal élők álláskeresők foglalkoztatási szintjének növelése, munkába állásuk ösztönzése mentális-, infrastrukturális fejlesztéseken, munkahelyek biztosításán keresztül.
Probléma kezelésének időtávja	Hosszú
A helyi Paktum	Részben

<p>feladat- és hatáskörébe tartozik-e a probléma kezelése</p>	<p>A megváltozott munkaképességű személyek beillesztésének segítése mentorálással, a szemlélet bővítésével. Szakértő bevonása segítheti a szervezetek számára az elfogadást, és a könnyebb beilleszkedést.</p> <p>Szolgáltatás, oktatás/képzés, tanácsadás biztosítása a célcsoport számára.</p>
<p>Probléma kezelésének lehetséges eszközei</p> <p>- Eszközök bemutatása</p> <p>- Eszközökhöz tartozó konkrét intézkedési lehetőségek</p> <p>- Intézkedések lehetséges forrásai</p>	<p>Olyan programok indítása, melyek a megváltozott munkaképességűek és a fogyatékossgal élő személyek integrációját segítik elő.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Képzést megalapozó alkalmassági (készség-, szakmai- és magatartás alapú kompetencia felmérések, vizsgálatok) és egészségügyi vizsgálatok (kivéve TB által finanszírozott vizsgálatok), elvégzése a célcsoport körében. 2. Elvégzett vizsgálatok, felmérések alapján megalapozott, személyre szóló rehabilitációs tervek aktualizálása a tranzitfoglalkoztatásban lévők esetében. 3. Alapvető képzések, Átképzés, szakma megszerzésére irányuló képzések a célcsoportba tartozó személyek számára. 4. Képzési terv elkészítése, képzések monitorozása, visszacsatolás, értékelések elvégzése 5. Foglalkozási rehabilitációs szolgáltatások nyújtása nyílt munkaerő-piaci elhelyezés érdekében <p>EFOP-1.1.6-17 - Megváltozott munkaképességű személyek csoportos és egyéni foglalkoztatásának elősegítése</p>

III. A vállalkozások működése gördülékenyebb lesz

G) Nő a közepes és a nagyvállalkozások száma, illetve az új álláshelyet létrehozó befektetés valósul meg

<p>Intézkedés célja</p>	<p>A hatékony befektetés-ösztönzés megvalósításán keresztül új munkaadók megtelepedésének segítése. A vállalkozói ökoszisztéma szerkezeti összetételének javítása a szezonális csökkenés érdekében. A helyi vállalkozások hatékonyságának növelése, növekedési potenciáljuk jobb kihasználása, ezáltal új álláshelyek létrehozása.</p>
<p>Probléma kezelésének időtávja</p>	<p>Hosszú</p>
<p>A helyi Paktum feladat- és hatáskörébe tartozik-e a probléma kezelése</p>	<p>Nem</p>

<p>Probléma kezelésének lehetséges eszközei</p> <p>- Eszközök bemutatása</p> <p>- Eszközökhöz tartozó konkrét intézkedési lehetőségek</p> <p>- Intézkedések lehetséges forrásai</p>	<p>Kis- és középvállalkozások versenyképességének javítása az üzleti infrastruktúra elérhetőségének és színvonalának bővítésével, a már meglévő ipari parkok kihasználtságának fejlesztésével.</p> <p>Ipari park szolgáltatásaihoz szükséges új eszközök, berendezések beszerzése.</p> <p>GINOP-1.2.4-16 - Ipari parkok fejlesztése.</p> <p>Az élelmiszeripari feldolgozó ágazat versenyképességének javítása az élelmiszeripari feldolgozó ágazatban fejleszteni kívánó középvállalkozások együttműködésével.</p> <p>Új termelő eszközök, gépek beszerzése, új technológiai rendszerek és kapacitások kialakítása.</p> <p>GINOP-1.2.6-8.3.4-16 - Élelmiszeripari komplex beruházások támogatása kombinált hiteltermékkel.</p>
---	--

III. A vállalkozások működése gördülékenyebb lesz

H. Nő a külföldi befektetők száma a járásban

<p>Intézkedés célja</p>	<p>Proaktív befektetés-ösztönzési stratégia kidolgozása és megvalósítása annak érdekében, hogy a betelepülő külföldi tőke növekedjen, ezáltal az infrastrukturális fejlesztések tágabb teret kapjanak.</p>
<p>Probléma kezelésének időtávja</p>	<p>Hosszú</p>
<p>A helyi Paktum feladat- és hatáskörébe tartozik-e a probléma kezelése</p>	<p>Nem</p>
<p>Probléma kezelésének lehetséges eszközei</p> <p>- Eszközök bemutatása</p> <p>- Eszközökhöz tartozó konkrét intézkedési</p>	<p>Kis- és középvállalkozások versenyképességének javítása az üzleti infrastruktúra elérhetőségének és színvonalának bővítésével, a már meglévő ipari parkok kihasználtságának fejlesztésével.</p> <p>Ipari park szolgáltatásaihoz szükséges új eszközök, berendezések beszerzése.</p> <p>GINOP-1.2.4-16 - Ipari parkok fejlesztése.</p> <p>Az élelmiszeripari feldolgozó ágazat versenyképességének javítása az élelmiszeripari feldolgozó ágazatban fejleszteni kívánó</p>

lehetőségek	középvállalkozások együttműködésével.
- Intézkedések lehetséges forrásai	Új termelő eszközök, gépek beszerzése, új technológiai rendszerek és kapacitások kialakítása. GINOP-1.2.6-8.3.4-16 - Élelmiszeripari komplex beruházások támogatása kombinált hiteltermékkel.

III. A vállalkozások működése gördülékenyebb lesz

I. Javul pályázati aktivitás és nő vállalati tevékenység

Intézkedés célja	A járásban működő vállalatok termelékenységének, az exportból származó bevételeik növelése, adózás előtti eredményük javítása. Az Uniós pályázati tevékenység fokozása, támogatása a KKV szektoron belül.
Probléma kezelésének időtávja	Hosszú
A helyi Paktum feladat- és hatáskörébe tartozik-e a probléma kezelése	Nem
Probléma kezelésének lehetséges eszközei	Kis- és középvállalkozások versenyképességének javítása az üzleti infrastruktúra elérhetőségének és színvonalának bővítésével, a már meglévő ipari parkok kihasználtságának fejlesztésével.
- Eszközök bemutatása	Ipari park szolgáltatásaihoz szükséges új eszközök, berendezések beszerzése.
- Eszközökhöz tartozó konkrét intézkedési lehetőségek	GINOP-1.2.4-16 - Ipari parkok fejlesztése.
- Intézkedések lehetséges forrásai	Az élelmiszeripari feldolgozó ágazat versenyképességének javítása az élelmiszeripari feldolgozó ágazatban fejleszteni kívánó középvállalkozások együttműködésével. Új termelő eszközök, gépek beszerzése, új technológiai rendszerek és kapacitások kialakítása. GINOP-1.2.6-8.3.4-16 - Élelmiszeripari komplex beruházások támogatása kombinált hiteltermékkel. KKV-k versenyképességének javítása az üzleti infrastruktúra (jelen esetben logisztikai központok) színvonalának javításával.

	<p>Telekhatáron belüli infrastruktúra fejlesztése, eszköz- és licencvásárlás.</p> <p>GINOP-1.2.5-15 - Logisztikai szolgáltató központok fejlesztéseinek támogatása.</p> <p>A Foglalkoztatás ösztönzése célú Hitelprogram (a továbbiakban: Hitelprogram) célja a finanszírozási forrásokhoz nem, vagy nem megfelelő mértékben hozzájutó, a foglalkoztatást ösztönző beruházásokat megvalósító vállalkozások, azaz vállalkozóvá váló álláskereső és inaktív Mikro- és Kis- és Középvállalkozások versenyképességének növelése a külső finanszírozáshoz való hozzáférésük javítása révén. Vállalkozásindításához és vállalkozásfejlesztési célokhoz kapcsolódó beruházás, valamint a beruházáshoz kapcsolódó készletbeszerzés.</p> <p>GINOP-8.8.1-17 - Foglalkoztatás ösztönzése célú hitelprogram KKV-k versenyképességének javítása.</p> <p>Új eszközök, gépek beszerzése, új technológiai rendszerek és kapacitások kialakítása.</p> <p>GINOP-1.2.2-16 - Mikro-, kis- és középvállalkozások kapacitásbővítő beruházásainak támogatása.</p> <p>GINOP-1.2.3-8.3.4-16 - Mikro-, kis- és középvállalkozások kapacitásbővítő beruházásainak támogatása kombinált hiteltermék keretében.</p> <p>Gyors növekedési potenciállal rendelkező (gazella) vállalkozások komplex fejlesztéseinek ütemezett támogatása.</p> <p>Technológiai fejlesztést eredményező új eszközök beszerzése. Infrastrukturális és ingatlan beruházás.</p> <p>GINOP-1.2.7-17 - Gyors növekedésű (gazella) vállalkozások komplex fejlesztéseinek támogatása.</p> <p>Ösztönözni kell a vállalkozások együttműködését, klaszteresedését, beszállítói hálózatokba történő integrálódását annak érdekében, hogy erősödjenek a globális nagyvállalkozások valamint a kis- és középvállalkozások közötti termelési és beszállítói kapcsolatok, továbbá a KKV-k könnyebben elérjék azt a kritikus tömeget, amely költséghatékonyabbá teheti fejlesztéseiket és stabilizálhatja kapacitásaik kihasználtságát.</p> <p>Klaszter-menedzsment szolgáltatások minőségi színvonalának javítása, nemzetközi piacra jutáshoz kapcsolódó klaszter</p>
--	--

	<p>menedzsment szolgáltatások támogatása.</p> <p>GINOP-1.3.2-15 - Professzionális klaszterszervezetek minőségi szolgáltatásnyújtásának támogatása.</p> <p>Új eszköz beszerzése, képzés, tanácsadás, szervezetfejlesztés.</p> <p>A beszállítói integrátor a beszállító KKV tagokkal közösen megvalósuló projekttel pályázhat.</p> <p>GINOP-1.3.3-16 - Beszállító mikro-, kis- és középvállalkozások és beszállítói integrátorok támogatása.</p> <p>K+F+I együttműködések elterjesztése és a kiválóság felkarolása, illetve a KKV szektor kiaknázatlan K+F+I lehetőségeinek ösztönzése az önállóan vagy együttműködésben kutatás-fejlesztési, valamint innovációs tevékenységet végző vállalkozások támogatásával.</p> <p>Kísérleti fejlesztés, eszközbeszerzés, építés.</p> <p>GINOP-2.1.2-8.1.4-16 - Vállalatok K+F+I tevékenységének támogatása kombinált hiteltermék keretében.</p> <p>Az induló startup és spinoff vállalkozásokat támogató inkubátorok, akcelátorok, gyors növekedési potenciállal rendelkező, az ötlet fázistól, a validáción, prototípusfejlesztésen át támogatja az innovatív startup vállalkozásokat a piacra vitelben, a fenntartható üzleti modell kialakításában, valamint a befektetésre való alkalmasság elérésében. A kutatás-fejlesztési és innovációs eredményeken alapuló projektötletekből olyan gyorsan növekedő vállalkozások kifejlődése a cél, melyek a kutatási eredmények piaci hasznosulásával, exportpiaci pozíciók elfoglalásával, tudás-intenzív foglalkoztatás hazai növelésével, valamint az üzlet- és termékfejlesztési tudás felhalmozásával a versenyképes, innovatív KKV szektort erősítik meg.</p> <p>Prototípusfejlesztés, rendezvények szervezése, marketing, tanácsadás.</p> <p>GINOP-2.1.5-15 - Innovációs ökoszisztéma építése (startup és spinoff).</p> <p>Cél a kutatási, fejlesztési és innovációs (K+F+I) együttműködések elősegítése, a kiválóság felkarolása, a KKV szektor, a hazai és nemzetközi nagyvállalkozások, a K+F+I központok és a felsőoktatási intézmények közötti együttműködések ösztönzése a vállalkozások, kutatóhelyek és felsőoktatási intézmények együttműködésével.</p>
--	---

	<p>Alap- és ipari kutatás, kísérleti fejlesztés.</p> <p>GINOP-2.2.1-15 - K+F versenyképességi és kiválósági együttműködések.</p> <p>A hazai infokommunikációs ágazat nemzetközi versenyképességének javítása, a hazai infokommunikációs ágazatban működő mikro-, kis- és középvállalkozások külpiazi megjelenésének és export-potenciáljának erősítése a szoftver és információs technológiai (IT) szolgáltatásfejlesztés területén.</p> <p>IKT termékek és szolgáltatások továbbfejlesztése.</p> <p>GINOP-3.1.2-8.2.4-16 - Az infokommunikációs ágazatban működő mikro-, kis- és középvállalkozások által előállított termékek és szolgáltatások piacosításának, nemzetközi piacokra való belépésének támogatása.</p> <p>Valamennyi gazdasági szektorban a hazai vállalkozások infokommunikációs megoldásokkal és szolgáltatásokkal való ellátottságának javítása, azon keresztül a működési hatékonyság és versenyképesség fokozását.</p> <p>Vállalati komplex infokommunikációs és mobilfejlesztések támogatása.</p> <p>GINOP-3.2.2-8.2.4-16 - Vállalati komplex infokommunikációs és mobilfejlesztések, felhőalapú online üzleti szolgáltatások terjesztésének támogatása.</p> <p>Valamennyi gazdasági szektorban a hazai vállalkozások infokommunikációs ellátottságának javítása felhő és egyéb online üzleti szolgáltatások igénybevétele révén, hogy azok segítségével hozzájáruljon az érintett vállalkozások működési hatékonyságának és versenyképességének fokozásához.</p> <p>Üzleti felhőszolgáltatásokat nyújtó szolgáltató központok felépítése és továbbfejlesztése.</p> <p>GINOP-3.2.4-8.2.4-16 - Felhőalapú (IaaS, PaaS, SaaS) vállalati szolgáltatások, IKT megoldások fejlesztésének és piaci bevezetésének támogatása.</p> <p>A kis- és középvállalkozások a primer energiafelhasználásának csökkentése, valamint megújuló energiaforrás-felhasználás növelése által az üvegházhatást okozó gázok kibocsátás csökkentésének megvalósítása érdekében.</p> <p>Az épületek hőtechnikai adottságainak javítása, világítás</p>
--	---

	<p>korszerűsítése, megújuló energiaforrások hasznosítása.</p> <p>GINOP-4.1.1-8.4.4-16 - Megújuló energia használatával megvalósuló épületenergetikai fejlesztések támogatása kombinált hiteltermékkal.</p>
--	--

III. A vállalkozások működése gördülékenyebb lesz

J. A támogatási rendszer súrlódásai enyhülnek

Intézkedés célja	Mérsékelni a közszféra és a KKV szféra közötti aránytalan szerkezeti megoszlás a pályázatok tekintetében, a KKV szektor ösztönzésbe a pályázatokon való részvételben, ehhez támogató közeg kiépítése.
Probléma kezelésének időtávja	Rövid
A helyi Paktum feladat- és hatáskörébe tartozik-e a probléma kezelése	Részben igen.
Probléma kezelésének lehetséges eszközei - Eszközök bemutatása - Eszközökhöz tartozó konkrét intézkedési lehetőségek - Intézkedések lehetséges forrásai	<p>A vállalatok számára több információs csatornát nyitni, minél több módon tájékoztatni őket a lehetőségekről, és tanácsadással segíteni a pályázatuk beadását.</p> <p>A munkaerő kipróbálás lehetősége olyan eszköz, amivel lehet mérsékelni a félre sikerült rekrutáció kockázatát.</p>

III. A vállalkozások működése gördülékenyebb lesz

K. Több kommunikációs csatorna is kiépül a cégek és települések között

Intézkedés célja	A paktum kiemelt célja a kommunikáció és együttműködés megteremtése a vállalkozások és a települések szervezetei között, a befektetés-ösztönzési programok összehangolása települési és megyei szinten egyaránt.
Probléma kezelésének időtávja	Rövid
A helyi Paktum	Igen, a Paktumiroda információs csatornákat nyit, kommunikációt

<i>feladat- hatáskörébe tartozik-e a probléma kezelése</i>	teremt az érintett felek között
Probléma kezelésének lehetséges eszközei - Eszközök bemutatása - Eszközökhöz tartozó konkrét intézkedési lehetőségek - Intézkedések lehetséges forrásai	<p>Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás ösztönzés és társadalmi együttműködések támogatása.</p> <p>Információáramlás és véleménycsere ösztönzése, a térségi szereplők közötti kezdeményezések összehangolása, együttműködési megállapodások, oktatás minőségének, eredményességének és hatékonyságának javítása, vállalkezési tanácsadás rendszer működtetés és fejlesztése stb.</p> <p>Bértámogatás, bérköltség támogatás, képzési költség támogatás.</p> <p>TOP-5.1.2-15 - Helyi foglalkoztatási együttműködések</p>

IV. A foglalkoztatottak hosszú távon való alkalmazása könnyebbé válik	
L) A szezonális jelentősége mérséklődik	
Intézkedés célja	<p>A térségi munkaerő-piacot jellemző szezonális mérséklése elsősorban a mezőgazdasági, feldolgozóipari és építőipari ágazatokban, tevékenységük diverzifikációjának támogatása.</p> <p>A szolgáltató szektor markáns és átfogó fejlesztése elengedhetetlen eleme a modern, eredményorientált gazdaságfejlesztésnek.</p> <p>Szezonmunkásokat alkalmazó vállalkozások tevékenységének diverzifikációjához tanácsadás, annak érdekében, hogy a szezonálisnak való kitettség mértéke csökkenjen.</p>
Probléma kezelésének időtávja	Hosszú
A helyi Paktum feladat- hatáskörébe tartozik-e a probléma kezelése	Részben igen
Probléma kezelésének	Bértámogatás, bérköltség támogatás, képzési költség támogatás.

<p><i>lehetséges eszközei</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Eszközök bemutatása</i> - <i>Eszközökhöz tartozó konkrét intézkedési lehetőségek</i> - <i>Intézkedések lehetséges forrásai</i> 	<p>TOP-5.1.2-15 - Helyi foglalkoztatási együttműködések.</p>
---	--

<p>IV. A foglalkoztatottak hosszú távon való alkalmazása könnyebbé válik</p>	
<p>M. Az alacsony végzettségű és gyenge kompetenciákkal rendelkező munkaerő aránya csökken</p>	
<p><i>Intézkedés célja</i></p>	<p>Az alacsony iskolai végzettségű lakosok, tartósan álláskereső, szakképzetlenek arányának csökkentése, tartós munkaerő-piaci elhelyezkedésük támogatása.</p>
<p><i>Probléma kezelésének időtávja</i></p>	<p>Hosszú</p>
<p><i>A helyi Paktum feladat- és hatáskörébe tartozik-e a probléma kezelése</i></p>	<p>Igen</p> <p>Szolgáltatás, oktatás/képzés biztosítása a célcsoport számára.</p> <p>A beillesztési problémák miatti tanácsadás a szervezeteknél.</p>
<p><i>Probléma kezelésének lehetséges eszközei</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Eszközök bemutatása</i> - <i>Eszközökhöz tartozó konkrét intézkedési lehetőségek</i> - <i>Intézkedések lehetséges</i> 	<p>Munkaerő-piaci integráció elősegítése a munkaerő-piaci szolgáltatásokat kiegészítő szociális és egészségügyi szolgáltatásokkal. A konstrukció a munkaerő-piaci programok eszköztárát egészíti ki annak érdekében, hogy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - felkészítse az egyéneket az aktív munkaerő-piaci programban való részvételre, - segítse az aktív munkaerő-piaci programban résztvevők programban, képzésben és foglalkoztatásban maradását, <p>segítse a közfoglalkoztatásból történő kilépést azok esetében, akik szociális és/vagy egyéb okokból nem tudnak aktív eszközbe, vagy a nyílt munkaerő-piacra kilépni.</p>

<i>forrásai</i>	EFOP-1.1.7-17 - Hátrányos helyzetű személyek munkaerő-piaci integrációjának segítése helyi eszközökkel
-----------------	--

IV. A foglalkoztatottak hosszú távon való alkalmazása könnyebbé válik

N. Bölcsődei, óvodai ellátásba területi egyenlőtlenségek csökkennek

<i>Intézkedés célja</i>	<p>Bölcsődék létrehozása azon településeken, ahol ez hiányzik. A meglévő bölcsődék férőhely kapacitásának bővítése, szolgáltatásaik fejlesztése, munkahelyi bölcsődék létrehozásának ösztönzése. Jelenleg csupán két településen működik bölcsődei ellátás, de igény lenne Berekfürdő, Kenderes és Kunmadaras területén is férőhelyek biztosítására. Berekfürdő az egyetlen település, ahol az utóbbi években nőtt a lakosság létszáma, így itt kiemelt fontosságú lehet a fejlesztés.</p> <p>A bölcsődei férőhelyek növelése azon településeken, ahol nem megoldott.</p>
<i>Probléma kezelésének időtávja</i>	Rövid
<i>A helyi Paktum feladat- és hatáskörébe tartozik-e a probléma kezelése</i>	Nem
<i>Probléma kezelésének lehetséges eszközei</i> - <i>Eszközök bemutatása</i> - <i>Eszközökhöz tartozó konkrét intézkedési lehetőségek</i> - <i>Intézkedések lehetséges forrásai</i>	<p>TOP-1.4.1-15 - A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével.</p> <p>A kisgyermeket nevelő szülőket foglalkoztató munkáltatóknál munkahelyi bölcsődék létrehozásának támogatására a nők foglalkoztatásának elősegítése, valamint a munka és a magánélet összehangolásának megkönnyítése érdekében.</p> <p>A munkahelyi bölcsőde kialakításához szükséges infrastrukturális és ingatlan beruházás.</p> <p>GINOP-5.3.8-17 - Munkahelyi bölcsődék létrehozásának támogatása</p>

V. Az üres álláshelyeket betöltik	
O. Növekszik az álláskeresők mobilitása a járáson belül	
Intézkedés célja	Az infrastrukturális ellátottság javítása a földrajzi elszigeteltség mérséklése érdekében. A munkába járás lehetőségének megteremtése, könnyítése a járáson belül.
Probléma kezelésének időtávja	Középtáv 2-4 év
A helyi Paktum feladat- és hatáskörébe tartozik-e a probléma kezelése	Részben igen, az információs csatornák megteremtésével javulhat a kommunikáció az álláskeresők és a munkaadók között, jobban el lesznek látva a járási álláskeresők információkkal a járási lehetőségekről, ez pedig fokozhatja a mobilitást.
Probléma kezelésének lehetséges eszközei - Eszközök bemutatása - Eszközökhöz tartozó konkrét intézkedési lehetőségek - Intézkedések lehetséges forrásai	Csoportos munkába járást segítő közlekedési módok bevezetése (munkásbuszok). Helyközi járatok hangolása a munkaidő kezdetéhez.

V. Az üres álláshelyeket betöltik	
P. Javul a munkavállalási hajlandóság	
Intézkedés célja	A GINOP 5. prioritásaként jelenik meg a teljes foglalkoztatás, a rugalmas, családbarát megoldások elterjesztése, a munka alapú társadalom erősítése, a foglalkoztatás bővítéséhez szükséges a munkaerő-kínálat mennyiségi és minőségi növelése, amit az álláskeresők és az alacsony iskolai végzettségűek fokozott munkavállalási hajlandósága, valamint foglalkoztathatóságuk javulása szolgál. Az álláskeresők eredményes munkaerő piaci integrációja megkívánja a minőségi, megfelelően célzott és egyénre szabott munkaerő-piaci szolgáltatások hozzáférhetőségét. Kiemelt szerepet kap a KKV szektor, a magas élők munkai-igényű ágazatok, a

	turizmus, emellett pedig a társadalmi célú vállalkozások fejlesztéseinek segítése
Probléma kezelésének időtávja	Hosszú
A helyi Paktum feladat- és hatáskörébe tartozik-e a probléma kezelése	Részben, szemléletformáló programokon keresztül
Probléma kezelésének lehetséges eszközei - Eszközök bemutatása - Eszközökhöz tartozó konkrét intézkedési lehetőségek - Intézkedések lehetséges forrásai	<p>TOP-5.1.2-15 - Helyi foglalkoztatási együttműködések.</p> <p>Olyan projektek megvalósítása, ahol a veszélyeztetett csoportok (pályakezdők, alacsony iskolai végzettségűek, 50 év felettiak, kismamák) közvetlen munkába állása eredményesen megvalósulhat.</p> <p>GINOP-5.1.1 - Út a munkaerő-piacra.</p> <p>GINOP-5.1.2 - Társadalmi célú vállalkozások ösztönzése – támogató szolgáltatások.</p> <p>GINOP-5.1.3 - Társadalmi célú vállalkozások ösztönzése.</p> <p>GINOP-5.2.3 - Fiatalok vállalkozóvá válása – vállalkozás indítási költségeinek támogatása.</p> <p>GINOP-5.2.4 - Gyakornoki program pályakezdők támogatására.</p> <p>GINOP-5.3.2 - A rugalmas foglalkoztatás elterjesztése a konvergencia régiókban – rugalmas, családbarát foglalkoztatási módszerek bevezetése a munkáltatóknál.</p> <p>GINOP-5.3.3 - Jogszerű foglalkoztatást célzó szolgáltatásnyújtás támogatása.</p> <p>Fontos megjegyezni, hogy a TOP és GINOP források azonos támogatási elemek tekintetében nem használhatóak fel párhuzamosan.</p>

V. Az üres álláshelyeket betöltik	
Q. A rugalmas foglalkoztatási formák elterjednek	
Intézkedés célja	A munka és a magánélet összehangolásának egyik legfontosabb eszköze a rugalmas foglalkoztatás, ill. az önfoglalkoztatás, a vállalkozóvá válás lehetőségének megteremtése. Magyarországon előbbi tényező aránya annak ellenére alacsony, hogy a jogszabályok tág lehetőséget adnak annak alkalmazására. Cél, hogy a rugalmas foglalkoztatás vagy vállalkozóvá válás révén egyre többen helyezkedjenek el a munkaerő-piacon.
Probléma kezelésének időtávja	Hosszú
A helyi Paktum feladat- és hatáskörébe tartozik-e a probléma kezelése	Igen
Probléma kezelésének lehetséges eszközei - Eszközök bemutatása - Eszközökhöz tartozó konkrét intézkedési lehetőségek - Intézkedések lehetséges forrásai	<p>Új egyéni vagy mikro-vállalkozás indítását tervező, vállalkozói szemlélettel rendelkező fiatalok felkészítése és támogatása saját vállalkozásuk indítására.</p> <p>Vállalkozói alapismeretek e-learning képzés, valamint vállalkozóvá válás támogatása tőkejuttatással (OFA források).</p> <p>Lépj piacra! – OFA Nonprofit Kft.</p> <p>Annak elérése, hogy minél több olyan személy számára legyenek megfelelő szervezeti és infrastrukturális feltételek, melyekben azok is legyenek elhelyezhetők a munkaerő-piacon, akik a hagyományos foglalkoztatási formákat nem tudják vállalni, hisz ezáltal növelhető a megyében a foglalkoztatottság, illetve csökkenthető a munkanélküliség.</p> <p>A rugalmas, atipikus foglalkoztatási formák alkalmazásához szükséges szervezeti- és feltételrendszer, valamint infrastrukturális háttér kialakítása, fogyatékkal élő emberek számára akadálymentesítés, távmunkához szükséges IKT- feltételek kialakítása.</p> <p>GINOP-5.3.2-16 - A rugalmas foglalkoztatás elterjesztése a konvergencia régiókban – rugalmas, családbarát foglalkoztatási módszerek bevezetése a munkáltatóknál.</p>

V. Az üres álláshelyeket betöltik	
R. Mérséklődik a közfoglalkoztatás munkaerő-piac torzító hatása	
Intézkedés célja	A közfoglalkoztatás szerepének mérséklése, a közfoglalkoztatottak számának csökkenése az elsőrendű munkaerő-piacra való integrálásukon keresztül, ezáltal a közfoglalkoztatottak köréből kilépő réteg jövedelmi szintjének növelése, a „bentragadtak” számára a rendszer átláthatóságának javítása.
Probléma kezelésének időtávja	Hosszú
A helyi Paktum feladat- és hatáskörébe tartozik-e a probléma kezelése	Igen
Probléma kezelésének lehetséges eszközei - Eszközök bemutatása - Eszközökhöz tartozó konkrét intézkedési lehetőségek - Intézkedések lehetséges forrásai	<p>Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás ösztönzés és társadalmi együttműködések támogatása.</p> <p>Információáramlás és véleménycsere ösztönzése, a térségi szereplők közötti kezdeményezések összehangolása, együttműködési megállapodások, oktatás minőségének, eredményességének és hatékonyságának javítása, vállalkezési tanácsadás rendszer működtetés és fejlesztése stb.</p> <p>Bértámogatás, bérköltség támogatás, képzési költség támogatás.</p> <p>TOP-5.1.2-15 - Helyi foglalkoztatási együttműködések.</p>

VI. Az álláskereső jobban eséllyel indulnak a munkaerő-piacon	
S. Csökken az egészségügyi problémákkal és mély szegénységgel küzdők száma	
Intézkedés célja	Az egészségügyi problémákkal küzdők arányának csökkentése, a mély szegénységben élők csoportjának társadalmi leszakadásának, perifériára kerülésének megakadályozása, az egyes társadalmi csoportok közötti szakadék további mélyülésének lassítása, megállítása.
Probléma kezelésének időtávja	Hosszú

<p><i>A helyi Paktum feladat- és hatáskörébe tartozik-e a probléma kezelése</i></p>	<p>Részben</p>
<p><i>Probléma kezelésének lehetséges eszközei</i></p> <p><i>- Eszközök bemutatása</i></p> <p><i>- Eszközökhöz tartozó konkrét intézkedési lehetőségek</i></p> <p><i>- Intézkedések lehetséges forrásai</i></p>	<p>A városi jogállású helyi önkormányzatok részére kiírt forrás, a szegénység, a társadalmi és a munkaerő-piaci hátrányok újra termelődésének megállítása, valamint a közösségi és egyéni szintű társadalmi integráció feltételeinek megteremtése érdekében.</p> <p>Együttműködés a közösségi és egyéni szintű társadalmi integráció feltételeinek megteremtése céljából.</p> <p>Folyamatos szociális munka megteremtése.</p> <p>Törekvés a foglalkoztatás elősegítésére.</p> <p>Törekvés a kora-gyermekkori, gyermekkori és formális oktatáson kívüli fejlesztésre és oktatás fejlesztésére.</p> <p>Törekvés az egészség fejlesztésére.</p> <p>Szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása.</p> <p>Bűnmegelőzést, a közbiztonság javítását elősegítő programok.</p> <p>TOP-5.2.1-15 - A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok.</p>

VI. Az álláskeresőket jobb eséllyel indulnak a munkaerő-piacon	
T. Több megfelelő tudással rendelkező szakember lesz a járásban	
Intézkedés célja	A lakosság szakképzettségének a munkaerő-piaci kereslethez való igazítása, le kell fektetni a térség jelenlegi gazdasági szerkezetéhez és a várható jövőbeni igényeihez illeszkedő szakképző iskolai képzési profiljának átalakítását.
Probléma kezelésének időtávja	Hosszú
A helyi Paktum feladat- és hatáskörébe tartozik-e a probléma kezelése	Nem
Probléma kezelésének lehetséges eszközei - Eszközök bemutatása - Eszközökhöz tartozó konkrét intézkedési lehetőségek - Intézkedések lehetséges forrásai	<p>A felnőtt lakosság minél nagyobb aránya vegyen részt formális oktatásban, képzésben, és lehetősége legyen a munkaerő-piaci szempontból releváns ismeretek, készségek, kompetenciák megszerzésére.</p> <p>Toborzás, szintfelmérés, nyelvoktatás a munkaképes korú lakosság, elsősorban az adott idegen nyelvből készségekkel nem vagy alacsony szinten rendelkezők számára.</p> <p>GINOP-6.1.3-17 - Idegen nyelvi készségek fejlesztése.</p> <p>A középfokú végzettséget megszerző hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók számának és arányának növelése, továbbá a felsőoktatásba vezető út megerősítése.</p> <p>Pályaorientációs programok megvalósítása.</p> <p>EFOP-3.1.10-16 - Lépj egy fokkal feljebb! – Továbbtanulást erősítő kezdeményezések támogatása.</p> <p>A pályaorientáció köznevelési intézményekben történő megerősítéséhez nyújtott szakmai - módszertani támogatás, a matematikai, természettudományos, informatikai és műszaki pályák választásának népszerűsítése révén.</p> <p>A pályaorientációt támogató szakmai-módszertan megalapozása, műhelymunkák, fórumok és tájékoztatók megtartása, piaci szereplők bevonásával, velük együttműködve.</p> <p>EFOP-3.2.13-17 - Az alap- és középfokú iskolák pályaorientációs tevékenységét, kiemelten az MTMI készségeket és kompetenciákat</p>

	<p>támogató pályorientációs szakmai módszertan átfogó megalapozása és fejlesztése.</p> <p>A tudatos felnőttkori életpálya-építés és a majdani sikeres munkaerő-piaci részvétel megalapozása, az ehhez szükséges készségek elsajátításának, és így a köznevelés eredményességének, hatékonyságának és hátránykompenzáló szerepének javítása érdekében.</p> <p>A tanulók pályorientációs kompetenciafejlesztése, kiemelten fókuszálva az MTMI területek népszerűségének növelésére a köznevelés intézményrendszerében.</p> <p>A pedagógusok és a pályorientációs feladatellátásban érintett köznevelési szakemberek pályorientációs célú felkészültségének támogatása.</p> <p>A pályorientációhoz kapcsolódó, elsősorban az általános iskola és gimnázium 1-12. évfolyamos tanulóinak szóló, kiemelten a MTMI területek népszerűsítésével egybekötött programok, rendezvények, szolgáltatások megvalósítása.</p> <p>EFOP-3.2.5-17 - Pályorientáció, kiemelten az MTMI készségek és kompetenciák fejlesztése a köznevelés rendszerében.</p> <p>A kulturális intézményekben megvalósuló egész életen át tartó tanulást biztosító szolgáltatások, tevékenységek, új tanulási tartalmak támogatása, új típusú tanulási formák kialakítása érdekében.</p> <p>Olyan képzési és önképzési, valamint tudásátadási formák megvalósítása, amelyek nem járnak bizonyítvány, tanúsítvány stb. megszerzésével.</p> <p>EFOP-3.7.3-16 - Az egész életen át tartó tanuláshoz hozzáférés biztosítása.</p>
--	--

VI. Az álláskeresőknél jobb eséllyel indulnak a munkaerő-piacon	
U. A szakképzett fiatalok tudása illeszkedik a vállalkozások által elvártakhoz	
Intézkedés célja	Az intézkedés célja annak felismerése, hogy a foglalkoztatók milyen igényeket támasztanak a munkavállalók iránt. Ehhez a lakosság képzési szintjének korrigálása, különböző kompetenciák és a tudásgazdasághoz való általános és speciális készségek, valamint a gyakorlatban is alkalmazható tudás, munkatapasztalat megszerzésének biztosítása.
Probléma	Hosszú

kezelésének időtávja	
A helyi Paktum feladat- és hatáskörébe tartozik-e a probléma kezelése	Igen
<p>Probléma kezelésének lehetséges eszközei</p> <p>- Eszközök bemutatása</p> <p>- Eszközökhöz tartozó konkrét intézkedési lehetőségek</p> <p>- Intézkedések lehetséges forrásai</p>	<p>A gazdaság bizonyos szegmenseiben tapasztalható munkaerőhiány kielégítése érdekében célzott, speciális módszereken alapuló képzési programokat támogatása, mely egyúttal a tartósan álláskereső szakképzettséghez jutását és munkatapasztalat szerzését is támogatja a tranzit foglalkoztatási programok módszereire és tapasztalataira építve.</p> <p>TOP-5.1.2-15 - Helyi foglalkoztatási együttműködések.</p> <p>Képességfelmérés, képzés, személyre szabott munkaerő-piaci szolgáltatások nyújtása.</p> <p>GINOP-5.1.4-17 - Tranzit-foglalkoztatási programok támogatása.</p> <p>A munkavállalók foglalkoztathatóságának, munkahelyi készségeinek és kompetenciáinak javítása a vállalkozások versenyképességének növelése érdekében.</p> <p>Képzések lebonyolítása belső képzésként vagy vásárolt szolgáltatásként.</p> <p>GINOP-6.1.5 - Munkahelyi képzések támogatása nagyvállalatok munkavállalói számára.</p> <p>A munkavállalók foglalkoztathatóságának, munkahelyi készségeinek és kompetenciáinak javítása a vállalkozások versenyképességének növelése érdekében.</p> <p>GINOP-6.1.6-17 - Munkahelyi képzések támogatása mikro-, kis- és középvállalatok munkavállalói számára.</p> <p>Képzési támogatás, valamint a tanműhely-létesítési vagy -fejlesztési támogatás nyújtása.</p> <p>NGM - A Nemzeti Foglalkoztatási Alap képzési alaprészből a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter döntésével nyújtható képzési támogatás.</p>

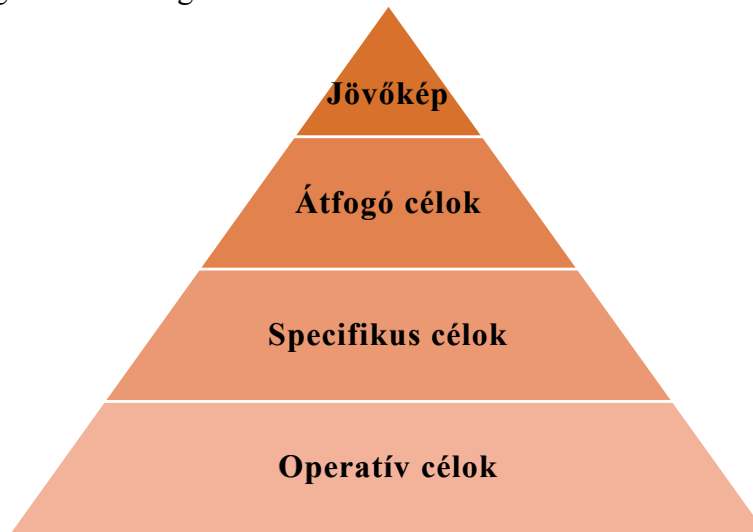
VI. Az álláskereső jobban indulnak a munkaerő-piacon	
V. Csökken a nők aránya az álláskereső körében	
Intézkedés célja	A nők munkába állásának biztosítása, az ehhez szükséges infrastrukturális lehetőségek (ingázási lehetőség, bölcsődei ellátás), rugalmas foglalkoztatási lehetőségek.
Probléma kezelésének időtávja	Hosszú
A helyi Paktum feladat- és hatáskörébe tartozik-e a probléma kezelése	Igen
Probléma kezelésének lehetséges eszközei - Eszközök bemutatása - Eszközökhöz tartozó konkrét intézkedési lehetőségek - Intézkedések lehetséges forrásai	<p>A család társadalmi szerepének megerősítése és a társadalmi összetartás erősítése elsősorban a gyermekvállalási hajlandóság növelése, valamint a munkavállalás megkönnyítése és a munkaerő-piacra való gyorsabb visszatérés révén, hogy javuljon a családok anyagi helyzete, illetve a kisgyermekes anyák társadalmi presztízse, mentálhigiénés állapota és önbecsülése.</p> <p>Kommunikációs aktivitások, szemléletformáló tevékenységek.</p> <p>Családbarát ország kiemelt felhívás megvalósítójával együttműködve a Női Információs és Szolgáltató Központ (Nő-Köz-Pont) létrehozása és működtetése, formális és nem-formális képzések, fejlesztések, felkészítések lebonyolítása a célcsoport számára.</p> <p>Célcsoport fejlesztéséhez és a Női Információs és Szolgáltató Központ létrehozásához, működtetéséhez szükséges eszközök beszerzése</p> <p>EFOP-1.2.9-17 - Nők a családban és a munkahelyen (standard)</p> <p>A gyermekellátó kapacitások fejlesztése a gyermeket vállalók foglalkoztathatósága érdekében. Javuljon a bölcsődei, óvodai ellátás eloszlása a járásban, stb.</p> <p>Intézmény/szolgáltatás infrastrukturális fejlesztése, felújítás, új férőhelyek biztosítása, eszközbeszerzés</p> <p>TOP-1.4.1-15 - A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével.</p>

	<p>A kisgyermeket nevelő szülőket foglalkoztató munkáltatóknál munkahelyi bölcsődék létrehozásának támogatására a nők foglalkoztatásának elősegítése, valamint a munka és a magánélet összehangolásának megkönnyítése érdekében.</p> <p>A munkahelyi bölcsőde kialakításához szükséges infrastrukturális és ingatlan beruházás.</p> <p>GINOP-5.3.8-17 - Munkahelyi bölcsődék létrehozásának támogatása</p>
--	--

VI. Az álláskeresők jobb eséllyel indulnak a munkaerő-piacon	
W. Csökken a hosszú ideig álláskeresőként nyilvántartottak száma	
Intézkedés célja	A hosszú ideig álláskeresőként nyilvántartottak számának csökkentése elsősorban az alacsony iskolai végzettségűek körében átképzéseken, a hivatali szervek együttműködésén keresztül.
Probléma kezelésének időtávja	Hosszú
A helyi Paktum feladat- és hatáskörébe tartozik-e a probléma kezelése	Igen
Probléma kezelésének lehetséges eszközei - Eszközök bemutatása - Eszközökhöz tartozó konkrét intézkedési lehetőségek - Intézkedések lehetséges forrásai	<p>Elhelyezkedés támogatása a nyílt munkaerő-piacon. Elengedhetetlen a szoros együttműködés a kormányhivatalok és a szolgáltatók között: a megyei kormányhivatalok járási hivatalai irányítják a nyilvántartásukban szereplő, célcsoportba tartozó személyeket a szolgáltatókhoz.</p> <p>GINOP-5.1.5-16 - Nem állami szervezetek munkaerő-piaci szolgáltatásainak támogatása</p> <p>Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás ösztönzés és társadalmi együttműködések támogatása</p> <p>Információáramlás és véleménycsere ösztönzése, a térségi szereplők közötti kezdeményezések összehangolása, együttműködési megállapodások, oktatás minőségének, eredményességének és hatékonyságának javítása, vállalkezési tanácsadás rendszer működtetés és fejlesztése stb.</p> <p>Bértámogatás, bérköltség támogatás, képzési költség támogatás TOP-5.1.2-15 - Helyi foglalkoztatási együttműködések</p>

5.4. Jövőkép, célrendszer

A Megvalósíthatósági tanulmányban megfogalmazottak előrevetítették a Foglalkoztatási Paktum által meghatározott Foglalkoztatási Víziót és célrendszert.

39. ábra: A Foglalkoztatási Paktum célrendszere

A projekt céljai az fenti ábra szerint épülnek fel. A problémákra reflektálva meghatározódtak az operatív célok. Összesen 22 **operatív célt** azonosítottunk, amelyek elősegítik a specifikus célok megvalósulását:

1. A közlekedési elérhetőség javul, a periférikus helyzet mérséklődik
2. A járás földrajzi adottságainak jobb kihasználtsága
3. Több piacépes turisztikai látványosság
4. Előregedés megállítása
5. Elvándorlási folyamat megfordítása
6. A megváltozott munkaképességűek számának csökkentése
7. Nő a közepes és a nagyvállalkozások száma, illetve az új álláshelyet létrehozó befektetés valósul meg
8. Javul pályázati aktivitás és nő vállalati tevékenység
9. A támogatási rendszer súrlódásai enyhülnek
10. Több kommunikációs csatorna is kiépül a cégek és települések között
11. A szezonális jelentősége mérséklődik
12. Az alacsony végzettségű és gyenge kompetenciákkal rendelkező munkaerő aránya csökken
13. Bölcsődei, óvodai ellátásba területi egyenlőtlenségek csökkennek
14. Növekszik az álláskereső mobilitása a járáson belül
15. Javul a munkavállalási hajlandóság
16. A rugalmas foglalkoztatási formák elterjednek
17. Mérséklődik a közfoglalkoztatás munkaerő-piac torzító hatása
18. Csökken az egészségügyi problémákkal és mély szegénységgel küzdők száma
19. Több megfelelő tudással rendelkező szakember lesz a járásban
20. A szakképzett fiatalok tudása illeszkedik a vállalkozások által elvártakhoz
21. Csökken a nők aránya az álláskereső körében
22. Csökken a hosszú ideig álláskeresőként nyilvántartottak száma

Az operatív célokból meghatározásra kerültek a **projekt specifikus céljai**:

1. Földrajzi elhelyezkedés kihasználása
2. Demográfiai problémák enyhülése
3. A vállalkozások működése gördülékenyebb lesz
4. A foglalkoztatottak hosszú távon való alkalmazása könnyebbé válik
5. Az üres álláshelyeket betöltik
6. Az álláskereső jobban indulnak a munkaerő-piacon

A munkaerő-piac keresleti és kínálat oldalának összehangolásával, a munkaerő minőségének javításával a járás foglalkoztatási helyzete javul, munkaerő-piaci hátránya csökken, a foglalkoztatóknak lehetőségük nyílik további fejlesztések megvalósítására, hiszen munkaerőigényük kiszolgálására alkalmassá válik a térség.

A projekt specifikus céljai alapján meghatározásra kerültek a **projekt átfogó céljai**:

1. Javulnak a járás adottságai
2. A járás gazdaságának fellendítése, ezáltal a járás versenyképességének javítása
3. A járás foglalkoztatottsági helyzete javul, a lakosság életszínvonala nő.

A helyi gazdasági, civil, közszféra szereplők összefogásával megvalósításra kerülő komplex programmal, a munkaerő-piaci részvételben és az elérhető jövedelemben megmutatkozó különbségek, a munkaerő foglalkoztathatóságának javításának, a termelékenység és a versenyképesség növelésének megvalósításán keresztül csökken. A gazdasági élet széleskörű bevonásával a projekt hatásai multiplikálódhatnak.

Az átfogó célokból levezetésre került a **projekt jövőkép**:

„A gazdasági potenciálokat maximálisan kihasználó Karcagi járás” megteremtése területi foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési megállapodások, valamint a munka- és életkörülmények javításán keresztül.

5.5. A Foglalkoztatási Paktum sikeres megvalósításának menete

A 2010 előtti magyarországi foglalkoztatási paktumok átfogó elemzésében² 47 olyan projektet hasonlítottak össze, amelyek az előző pályázati ciklusban valósultak meg. Ezekből rendkívül értékes összefüggéseket azonosítottak, és az ezekből leszűrhető jó gyakorlatokat összesítették. Ezekre a tapasztalatokra építve az alábbiaknak kell teljesülniük, hogy eredményesen záruljon jelen projekt a járásban.

1. A paktum szervesen integrálódik a foglalkoztatáspolitikai rendszerébe
2. A járás a nemzeti szintből levezetve, de emellett kialakítja, és működteti a lokális foglalkoztatáspolitikai szintet, valamint...
3. ...megteremti a fenntarthatóság, a működés finanszírozási feltételeit
4. A helyi közösség együttműködési szándékát kifejezve partnerségre lép
5. A paktum tagjainak effektív, közvetlen részvétele, érdemi hozzájárulása a célok megfogalmazása és megvalósítása során
6. Önálló, professzionális saját menedzsment létrehozása, fenntartása
7. A finanszírozás megoldása

² url: http://www.palyatanacsadok.hu/html/20/fogl_pakt_tanulmany.pdf

8. A paktumok sajátosságainak megfelelő indikátorok kialakítása
9. A jogi státusz megteremtése: kell egy olyan, jogi személyiséggel rendelkező szervezet, amelyik a támogatás (finanszírozás) alanya lehet

A kritikus területeken az alábbiakat azonosíthatjuk, mint jó gyakorlat:

1. Paktum menedzsment

A paktum menedzsmenthez mindenképpen kell legalább egy olyan ember, aki főállásban végzi a paktummal kapcsolatos feladatokat, mozgatja a partnerséget, adaptálja a máshol bevált megoldásokat. Fontos a személyes kapcsolattartás és projektgenerálás a bizalom elnyerése érdekében.

2. A partnerség kiszélesítése

A tapasztalat azt mutatja, hogy nagyon hasznos szinergikus hatások érhetők el, jelentős mozgósító és támogató (finanszírozó) erő vonható be az ilyen szervezetekkel, programokkal való együttműködés során.

3. Pályázat-menedzsment

Korábban felmerült javaslatként egy olyan rendszer kialakítása, amelyben a paktum támogató nyilatkozatot ad a tagoknak azokhoz a pályázatokhoz, amelyeknél a benyújtott pályázatok keretében végzendő tevékenység vagy megvalósítandó beruházás összhangban van a paktum és a térség gazdasági és foglalkoztatási stratégiájával.

4. Nyitottság, párbeszéd

A folyamatos párbeszéd, a paktum megismertetése mindenképpen pozitívumként említendő. Voltak olyan paktumok, amelyek nyílt napokat tartottak, amikor az érdekeltek a maguk területén megmutatták, hogy miben tudnak együttműködni, segíteni, ki mivel tud a paktum működésében, működtetésében részt venni. A Foglalkoztatási Fórumok sikere önmagában is a paktum eredmények közé sorolható.

5. Kommunikáció, tájékoztatás, PR

Sokféle jó megoldás van már a paktum-tagok, illetve a térségi vállalkozások, valamint a média tájékoztatására, de ez még ma sem eléggé elterjedt és különösen nem egy jól működtetett funkció. Viszont a megfelelő kommunikáció, az egészen apró sikerektől kezdve a nagyobb programok eredményes lebonyolításáig mindent bemutató tájékoztatás nagyban megnöveli a bizalmat a projekt iránt, és ezáltal egymás felé is.

6. Vállalkozói fórum

A vállalkozóknak érdemes úgy tartani a kapcsolatot, hogy minden évben tartanak egy vállalkozói fórumot, ahol jobban meg tudják vitatni a problémákat, milyen gondokat látnak, milyen munkalehetőségeket tudnának kínálni.

7. Projekt-vásár

Ötlet-börze, piacképesnek látszó, de még nem kidolgozott, vagy kidolgozott, de befektetői háttér nélküli üzleti, innovációs, műszaki fejlesztési ötletek bemutatása, (valamilyen vásárdíjjal is jutalmazva). Jó lehetőség ebbe bevonni a járás fiatalok által alkotott közösségeit, iskoláit közép- és felsőoktatási szintekről egyaránt.

8. A képzés munkaerő-piachoz illesztése

Több paktum esetében a képzés, szakképzés területén nagyon jó kapcsolat van a Kamarával. Közös munka, probléma-felvetések, kerekasztal-beszélgetések kerületek megszervezésre az aktuális problémák, reális lehetőségek figyelembe vételével. Jó gyakorlatként lehet megemlíteni az állásbörzék és a komolyabb foglalkoztatási projektek közös megvalósítását. A megfelelő kapacitást és az elegendő tapasztalatot a Paktum Iroda munkatársai adhatják. Általában is nagyon jó gyakorlatnak tekinthető a munkaadói oldal bevonása a pályorientációs programba, a Paktum és a vállalatok közötti együttműködés és kommunikáció javítása, és ennek keretében a munkáltatók munkaerő-igényének felmérése, közvetítése a képző intézmények felé.

9. Kiemelt figyelem a hátrányos helyzetűekre

Több helyen komoly eredmény volt, hogy bedolgozói munkát sikerült biztosítani a térség hátrányos helyzetű, vagy csökkent munkaképességű munkavállalói számára. A korábbi kistérségi paktumok közül több abban is bizonyított, hogy számtalan ilyen jellegű összefogást, pályázati együttműködést generált aláírói, támogatói között.

10. Az emberi erőforrás menedzsment támogatása

Az egyik paktum menedzsmentjének koordinálásával megalakult a térségi HR klub, a helyi nagyvállalatok humán erőforrás szakembereinek részvételével.

A Karcagi járás tapasztalatai azt mutatják, hogy a foglalkoztatásból jelenleg kimaradnak a Paktum célcsoportjaihoz tartozó, a járási munkaerő-piacon komoly hátrányban lévő rétegek. Például kevés lehetőséget találunk a gyermeket nevelők munkába állásának tényleges támogatására, noha a kormányzati programok is ez irányba mutatnak. Így hiába akarna élni a GYED Extra nyújtotta előnyökkel, a kisgyermekével még otthon élő anya, ha nehezen tudja a gyermekét otthagyni a bölcsődében, óvodában, hiszen nem tudják a szülők teljes munkaideje alatt ellátni őt (különösen, ha távolabbra kell utaznia munkahelye miatt).

A megvalósíthatósági tanulmány rávilágított a városban található intézményrendszer megfelelő kiépítettségére. Mégis, az egyes feladatok végzésére létrehozott intézmények és munkaerő-piaci szereplők között sajnos még mindig esetleges és túlságosan személyes ismeretségeken alapuló a kapcsolattartás. Ezért a jövőben az együttműködések szakmai alapokra kell helyezni, amelyeket célszerű a Foglalkoztatási Paktumnak koordinálnia és segítenie. Fontos, hogy a jövőben a települések vezetése, a vállalkozók, képzők és munkavállalók között egyetértés alakuljon ki a célok és eszközök tekintetében.

A gazdasági versenyképesség és esélyegyenlőség érdekében biztosítani kell a vállalkozói szféra számára is az üzleti partnerkapcsolatok kiépítéséhez szükséges alkalmakat és erőforrásokat, de mindennél inkább a rendelkezésre álló információk elérhetőségét. Megállapíthatjuk, hogy a munkaerő-piac minden szereplője számára korlátozottan állnak rendelkezésre információk a járás gazdaságáról és munkaerő-piacáról, pedig az információgyűjtés a járási szervezetek munkájának eredményeképpen szakszerűen és kielégítően zajlik. Az összegyűjtött információk azonban nem megfelelő mértékben jutnak el a gazdaság és a képzés minden szereplőjéhez. Kiemelten kell tehát kezelni az információk közrebocsátását, elsősorban strukturálni és elemezni szükséges azokat. A jövőben tehát rendszeresen be kell számolni a munkaerő-piaci változásokról, és érdemes a jelen Stratégiában bemutatott gazdaságszerkezeti elemzést is prezentálni a járási érintettek felé.

A Stratégia végrehajtása csak akkor lehet sikeres, ha a járás munkaerő-piaci szereplői partnerként tekintenek egymásra, és egymást segítve lépnek fel a helyzet javítása érdekében. Meg kell minden érintettnek érteni, hogy a problémákat csak úgy tudják kezelni, ha mindannyian elmondják, milyen tapasztalataik vannak, szerintük hogyan lehetne megoldani, és megvitatják az összes érintettet bevonva, hogy milyen lehetőségeik vannak, és mit tudnak tenni. Ilyen tekintetben nem versenytársai lesznek egymásnak a munkaerő-piacon, hanem egymás segítői, hiszen a képzések és egyéb programok akkor érik el a kívánt hatást, ha megfelelően nagy számban vonják be a helyi érintetteket a munkaerő-piac keresleti és kínálati oldalán. A Paktum előkészítése során is azt tapasztaltuk, hogy egyfajta közöny jellemezte a helyi vállalkozások hozzáállását, és a munkaerő-piaci problémák súlyossága ellenére relatíve kevesen vettek részt az egyeztetéseken, legalábbis ahhoz képest, hogy a járásban szinte minden vállalkozás szembesül a legtöbb problémával.

Mindezeket figyelembe véve az alábbiakkal szemléltethetjük a Foglalkoztatási Paktum sikeréhez vezető utat.

40. ábra: A Stratégia sikeres megvalósításának folyamata

Így a stratégiai lépések a következőképpen alakulnak:

- A járási települések között szoros együttműködés alakul ki a foglalkoztatási programok összehangolása érdekében, új beruházási döntéseknek a járás településein történő megvalósulása érdekében.
- Az azonos iparágakban működő vállalkozások között aktív partneri kapcsolat alakul ki, hogy a közös fellépéssel egymást, vagyis az iparág egészét segítsék.
- A járási munkaerő számára versenyképes karrierlehetőségek rajzolódnak ki, ami hosszú távon biztosítja a helyi megélhetésüket, így a járásban maradásukat.
- A szakmai képzés úgy alakul, hogy mind mennyiségében, mind minőségében egyszerre elégítse ki a vállalkozói és a munkavállalói igényeket.
- A hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci bevonása egyre nagyobb mértékben megtörténik.